

ནང་ཆོས་དོ་སློང་སེམས་ཀྱི་ གསང་བ།

ལལོང་ས་ལསྐྱབས་མལོན་ཆེན་ལོ་མཆོག་གི་གསྐྱབས་།

ནམ་ཁྱུང་ལྷ་ཆོང་གི་ས་ཡོན་ལྷན་ཆོག་ས།

བྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ རེབ་ལྷོང་ལྷ་བ།

༡༡། གྲི་ཁོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༩ ཏང་ ༥ ཉིན་དེར་དུས་
བོད་རིགས་ན་གཞོན་ནམས་ལ་
ནང་ཆོས་རྩོད་སྐྱེལ་བ་
བཞུགས་སོ།།

དེབ་ཐེང་ལྷ་ལ། ནང་ཆོས་རྩོད་སེམས་ཀྱི་གསང་བ།
ཡིག་ཐོག་པབ་བལྟ་བ། ནམ་གྱི་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

སྐུ་བཅར་ནམ་བར་རྒྱལ་བ་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་མྱིང་གྲུ་ཆང་གི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོག་ནས་
བར་སྐྱོན་དང་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།

༢༡ །རང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད་སེམས་ཀྱི་གསང་བ།

སྐུ་བཅར་ནས་པར་རྒྱལ་བ་ལན་བདེ་ལེགས་བཤད་མིང་གི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོག་གས་ནས་དཔར་བསྐྱུན་དང་འབྲེམས་
སྒྲེལ་རྒྱས་པ་དག་ལེགས་སུ་བྱུང་ཅིག།

ནས་བྲུ་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོག་གས་ནས་བྱེ་ལོ་ ༡༠༡༣ ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གངས་ ༡༠༠༠ དང་།
བྱེ་ལོ་ ༡༠༡༣ ལོར་པར་ཐེངས་གཉིས་པར་ཐེ་ཐུན་ནང་པའི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོག་གས་ནས་དེབ་གངས་ ༢༠༠༠ དཔར།

སྐུ་མཆོག་མཆན་དཔེ་གངས་ཅན་ལྗོངས་སུ་བཞད། །
གསུང་སྐྱུན་ཆངས་དབྱངས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་བྲབ། །
སྐྱུགས་བཅེས་དག་ཡང་བྱ་སྐྱུག་བཞེན་བྱ་བསྐྱུངས། །
སྐུ་བས་མགོན་ཆེ་མེད་བསྐྱུན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་རྒྱལ། །

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྒྲིའི་ཡང་།

SJRB-0135

ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཚང་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་པར་གཞི་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།

༡༩༩༥ ལྷ་ ༥ པར་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས།

༡༩༩༩ ལྷ་ ༧ པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཀར་ཆག

ཐོག་མའི་གསལ་བཤད།	༡
ཉིན་དང་པོའི་བཀའ་ཚོས།	༡
རིགས་ལམ་སློབ་བྲིད་ཀྱི་དགོས་དམིགས།	༡
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ།	༤
ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ནམ་དཔྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར།	༩
ཕྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ནས་བདེ་སྦྱིད་སྦྱོར་མི་ཐུབ་ཚུལ།	༧
ལུས་ལེམས་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྦྱག་གི་ཁྱད་པར།	༡༩
ཚན་རིག་དང་ནང་ཚོས་ལ་དོན་གཉེར་དགོས་ཚུལ།	༡༥
ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྦྱོད་གོང་འཕེལ།	༡༧
བདག་གི་གོ་དོན་དང་དེའི་འདོད་ཚུལ།	༡༧
ངའམ་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད།	༢༩
ངའམ་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་དམ་མེད།	༢༧
ཚོས་རྒྱད་ཚང་མའི་དམིགས་ལུལ་གཅིག་ཚུལ།	༩༦
གཏུལ་བྱའི་ཁམས་མོས་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་གྲུབ།	༩༩
གཟུར་གནས་ནམ་དཔྱད་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱལ།	༩༦
བོད་སེལ་བྱར་ཐོར་ཏེ་འཐུས་ཤོར་ཕྱིན་ཚུལ།	༩༧
ནང་ཚོས་མ་རྒྱུངས་པས་འཐུས་ཤོར་བྱ་ཕྱིན་ཚུལ།	༩༩
ནང་ཚོས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པ།	༩༩
གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཚོས་བྱས་པ་བློར་རམ།	༥༡

སྒྲོང་བཅུད་དང་གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་.....	༥༥
རྒྱབས་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་དང་དེ་དག་གི་གོ་རིམ།.....	༥༧
བཀའ་ཚུལ་དངོས་གཞིའི་གཞུང་མཆོན།.....	༦༦
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་བཀའ་བྲིད།.....	༦༧
ཉིན་དང་པོའི་བཀའ་འབྲིང་དང་དེའི་བཀའ་ལན།.....	༩༩
གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུག་པ་ནང་ཚུལ་དང་མཐུན་མིན།.....	༩༩
ནང་ཚུལ་གྱིས་ཉིན་དེའི་འཆོ་བའི་ནང་པན་ཐོགས་ཅི།.....	༩༩
ལེ་ལོ་མེད་པར་བཟོ་བའི་ཐབས་ལམ་གང་ཡོད་དམ།.....	༩༩
སེམས་གྱི་ཞི་བདེ་དང་ཐུང་འདས་གྱི་ཞི་བ་ལ་བྱུང་པར་གང་།.....	༩༩
བྱང་སེམས་སྐྱེ་ཐབས་དང་ལུག་ལེན་རི་ལྟར་བསྟར་དགོས་སམ།.....	༩༩
འགོང་ས་མཆོག་པོད་ལ་ནམ་ཞིག་ཕེབས་ཐུབ་བམ།.....	༩༩
དམར་མཆོད་ལུལ་བ་འཆོ་མེད་གྱི་སྒྲོང་དང་འགལ་མིན།.....	༩༩
མཇུག་འབུལ་སྐབས་གྱི་ཐུག་རྒྱས་གང་ཞིག་མཆོན་གྱི་ཡོད་དམ།.....	༩༩
སྟོང་ཉིད་གྱི་འབྲས་བུ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མི་ཆོག་གམ།.....	༩༩
འཇོག་གྲིང་འཇིག་སྐབས་བདག་ཅེས་པ་གང་ཏུ་གནས་སམ།.....	༩༩
སེམས་ལ་བདེ་བ་ཡོད་ན་ངེས་པར་ཆོས་རྒྱུད་དགོས་སམ།.....	༩༩
ཉིན་གཉིས་པའི་བཀའ་ཚུལ།.....	༩༩
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོར།.....	༩༩
སྟོང་ཉིད་གྱི་ལྟ་བ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་གལ་ཆེ་ཚུལ།.....	༩༩
སྟོང་ཉིད་རྣམ་གཞག་ཆུལ་འདོན་གྱིས་བཀའ་གནང་ཚུལ།.....	༩༩
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་འཕྲོས།.....	༩༩
རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་བཀའ་བྲིད།.....	༩༩
རྟེན་འབྲུང་གསུངས་པ་བསྟོད་པའི་སྒོ་རོ་མཆར་ཅན་ཏུ་བསྐྱབས་པ།.....	༩༩

སྟོན་པ་ཉག་ཅིག་གོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསྟུ་བར་བསྟུབས་པ།	༡༤༣
བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་རོགས་སུ་བསྟན་པ།	༡༤༩
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རིང་དུ་གནས་པའི་བསྟོ་སྟོན་མཛད་ཚུལ།	༡༥༧
ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་གི་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བབ་ཚུལ།	༡༥༦
ཉིན་གཉིས་པའི་བཀའ་འདྲི་དང་དེའི་བཀའ་ལན།	༡༥༣
སྐྱེ་བ་འདིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འབྱུར་བ་གཏོང་བུབ་བཟ།	༡༥༥
གཞིས་བཞུགས་བོད་མིར་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ།	༡༧༠
ང་ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་ལ་བཞག་ན་སྟོན་གང་ཡོད་དམ།	༡༧༡
མཐོ་སློབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ལུགས།	༡༧༤
གནའ་དེང་གི་ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་གང་དག་ལ་གོ་དགོས་སམ།	༢༠༠
དུས་གསུམ་ཞེས་པ་གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་གམ།	༢༠༣
བོད་མིས་ད་ལྟ་ནས་དཀའ་ངལ་ལ་གཞོང་ལེན་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ།	༢༠༩
དགེ་ལུགས་ནང་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་གཞི་འཛོག་རྒྱ་ཡོད་དམ།	༢༠༦
ཤེས་པ་ལ་འབྱུར་བ་འགོ་བ་རི་ལྟར་ཤེས་སམ།	༢༠༧

ཐོག་མའི་གསལ་བཤད།

གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་བདེན་གཉིས་ཇི་བཞིན་མཐུན།

སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེས་ཐུགས་ཀྱི་བྱམ་བཟང་གཏམས།

ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྩེས་འགྲོ་ཀུན་གཏན་བདེའི་སར།

འགོད་མཁས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚར་གྲུས་བྱལ་འཆོལ།

ཞེས་བསྟོད་ཐུག་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ། དེ་ཡང་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་བ་ཆེན་པོ་དང་
ཅག་གངས་ཅན་བ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་དབྱང་དམ་པ། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བའི་འབྲེན་མཆོག་
ལ་གོང་ས་ལ་སྐུ་བས་མགོན་ལ་རྒྱལ་དབང་ཐབས་ཅན་མཐུན་ཅིང་གཟིགས་བ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
བྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ ལོར་བཟུང་ལོ་ལྟར་བཞུགས་སྐར་དུ་སྟེང་བོད་ཐུག་ཁྱིམ་སྟེར་རྒྱ་གར་འཕགས་ལུལ་
གཙོ་བྱུང་གི་མཐོ་སྟོབ་ཁག་དུ་སྟོབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པའི་རང་རིགས་ན་གཞོན་རྣམས་དང་།
བཞུགས་སྐར་ཉེ་འདབས་ཀྱི་མཐོ་སྟོབ་དང་། ཆོས་རིག་གི་ལྟེ་གནས་ཁག་གི་སྟོབ་གཉེར་བ་སོགས་
བྱི་ནང་དད་ལྡན་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་ཆོས་ཁུ་བ་སྟོང་ཐུག་མང་པོར་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱ་སྟོད་རིམ་
སྐུལ་མཛད་ཡོད།

མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆེན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་
ཉམས་ལེན་བཅས་ནང་ཆོས་ལ་སྟེ་ཆོན་གསུམ་དུ་བྱེ་སྟོལ་གསར་གཏོད་མཛད་བ་ལྟར། བྱི་ལོ་
༡༠༠༧ ལོར་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆེན་རིག་ལས་བརྒྱམས་པའི་བཀའ་ཆོས་གོ་བདེ་ཐབ་གསལ་ཡིད་ལ་
སྟོན་བ་སྐུལ་བ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱ་སྟོད་སྟོང་བསྐྱེད་ཞེས་བ་རྣམས་ལྷ་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་ནས་

ཕྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྐྱེན་ཞུས་པ་དང་། གྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་སྐོར་དེ་བ་གསུམ་ལས་བཅུ་ལས་པའི་ལྷ་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་། འཕྲུལ་ཡུན་ཀྱན་ཏུ་དགེ་བའི་གྲང་དོར་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཡིད་གདུང་སེལ་བའི་བདུན་ཅི་ལྷ་བྱུང་སྐྱེན་པ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱུན་སྐྱོང་སྤྱི་འཐུས་པ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་པར་འགྲེམས་ཞུས་ཡོད།

དེ་བཞིན་གྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་རྒྱལ་སྐྱེས་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཐུགས་ཞིབ་གསལ་སྤོངས་སུ་སེལ་བའི་སྟོན་མེ་ལྷ་བྱུང་བཀའ་ཆོས་སྐྱེན་པ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱུན་སྐྱོང་སྤྱི་འཐུས་པ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྐྱེན་ཞུས་པ་དང་། གྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོར་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཅས་སྡེ་ཆོན་གསུམ་གྱི་ཐོག་བཀའ་སློབ་སྐྱེན་པ་ལྷ་བྱུང་གི་ཁ་སྐོར་གི་ཚུལ་དུ་གཞུང་ཆོན་དམིགས་བསལ་མེད་པར་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ཤེས་རིག་སྟོན་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་སྡེ་མིག་ལྷ་བྱུང་བཀའ་སློབ་སྐྱེན་པ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྒྱུན་སྐྱོང་སྤྱི་འཐུས་པ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྐྱེན་ཞུས་ཐོན་ལགས།

འདི་ལོ་གྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་སྐོར་དང་། ལྷག་པར་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་སྐོར་ལ་མགོན་པོ་ལྷ་བྱུང་གི་གསུང་འདེག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོན་པ་དང་། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཀའ་ཆོས་སྐྱེན་པ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་སྐྱོས་ཏེ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྐོར་བཅས་འདི་ལོར་བརྗོད་བྱ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཅས་སྡེ་ཆོན་གསུམ་གཤི་ཐོག་ཏུ་བཀའ་སློབ་སྐྱེན་པ་ཡོད།

ལྷག་པར་ལོ་ལྷར་བཀའ་ཆོས་སྐབས་བོད་མི་རིགས་འདི་ཉིད་སློབ་སྦྱོང་བ་སྐྱེ་འོས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཚུལ་དང་། མ་འོངས་པའི་སོན་ཅ་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་གལ་ཆེ་ལ། དེ་བཞིན་རིགས་ལམ་དང་བྱུང་མཐའ་ལའང་སློབ་སྦྱོང་དེས་པར་གནང་དགོས་པ། ཡང་སྐོས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་པ་ཞིག་དང་། མཁས་བརྩན་བཟང་གསུམ་འདྲེམས་

པའི་ཐོད་པ་གཤམ་མ་ཞིག་གཏེན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་གཤམ་ཆེ་ནན་པེལ་ས་
ལྟར་རྩེས་རབས་ན་གཞོན་ནམས་ནས་རིན་བཤམ་གྱི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་སྤྱིང་དབུས་སུ་བཅངས་
ནས་ཐོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་དང་། ཐོས་པས་མ་སྟོན་
གསུམ། འཆད་ཅོད་ཅོས་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་ལྒྱལ་པ་དགེའུས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་
ཅིས་ཀྱང་འབད་པར་འཆལ་ཞེས་ཞུ་བྱ་ཡིན།

གཞན་ཡང་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ནས་ཕྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ནས་བདེ་སྲིད་བསྐྱུན་མི་སྤྱབ་པས་ནང་
 སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་བསྐྱུན་ཐབས་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་ཆོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་མིའི་
 བཟང་སྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས་པ་མ་ཟད། ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་
 བའི་ཁམས་དང་མོས་པ། དད་བ་དང་གུས་པ། དབང་པོ་རྩོུལ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལས་འཕྲོ་བ་
 རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་རྒྱབས་ཆེན་བྱུང་བ་དང་། ད་ལྟོའང་ཕན་འདོགས་བཞིན་པ། མ་འོངས་པར་
 ཡང་ཕན་བར་འགྱུར་བ་དང་། ལྷག་པར་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་དམིགས་ལུལ་
 གཅིག་མཚུངས་ཡིན་སྟབས་ཕན་ཚུན་མ་སྤྱད་ལམ་དགོས་པ་སོགས་མི་ཆེད་ནང་རིན་ཐང་བལ་
 ཞིང་། བདུད་ཅི་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་དེ་སྟེད་ཅིག་སྟེལ་བ་རྣམས་ཐོག་པལ་བ་ལུ་དང་
 བཅས་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ཀྱིས་ནང་ཆོས་རོ་སྲོད་སེམས་ཀྱི་གསང་བ་ཞེས་གསེལ་ཏེ་ཡིག་པར་
 འགྲེམས་ཞུས་པ་ཡིན།

ཐལ་བ་ཕྱ་ལྷན་མཉམ་ནི། དང་པོ། རྟོག་མར་ཐལ་གསལ་གོ་བདེའི་གསུང་དངོས་ཀྱི་ཚད་སྟེང་
གཞིར་བསྐྱར་ཡིག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་པ། ཡིག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་ཐེན་ཏེ་དགསུང་དངོས་
དང་ཞིབ་བསྐྱར་གྱིས་ཆད་ལྷག་འོང་ལུང་ཡོད་མེད་དག་བཅས་ལྷན། གསུམ་པ། གསུང་དངོས་
ཡིག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བ་ཕྱ་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་པ་ཡིག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བཅས། བཞི་པ། རྟོག་ཏུ་ཐལ་
ཆོག་དོན་གོང་ལོག་བསྟོལ་བསྟེན་པས་དང་སྟོན་འཕྲི་དགོས་འཇགས་ཡིག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བ་ཕྱི་གསུང་། ལྷ་པ།
བསྐྱར་དུ་མ་ཕྱི་རི་བཞེན་རྟོག་ཏུ་ཐལ་བ་ལ་གོ་བདེ་ཡོང་ཐབས་གཙོ་བཙུན་གྱིས་ལྷ་དག་འཕྲོང་ས་
འཇགས་ལོགས་ལ་འབད་ཐབས་ལྷན། ལྷག་པ། དེ་ལྟར་གྱི་རྒྱུད་འཇགས་ལྷན་ཐེན་མཆོམས་བཀའ་

ཁྱིམ་གྱི་ནང་དོན་ལ་གཞིགས་ཏེ་དཀར་ཆག་དང་ས་བཅད་གསར་བསྐྱེགས་ཁུས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་
རིམ་འདི་ལྟར་ལགས།

གཞན་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱི་གསུང་ཆོས་འདི་ཉིད་སྤུངས་པའི་སྐབས་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་
ལ་དེ་བའི་སྤུངས་ལྟར་གྱི་སྐུ་ལ་བཟང་གོ་སྐབས་ཀྱང་གསོལ་སྤུངས་བཀའ་བློན་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་པར་དབྱིན་
སྐད་དང་། རྒྱ་སྐད་སོགས་སྐད་རིགས་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཐོག་ནས་གསུང་བསྐྱར་གནང་བ་ས་
བཟུང་། བཞུགས་སྐར་རྩ་སའི་ཉེ་འདབས་ཡོངས་ལ་རྒྱུད་འཕྲིན་ཐོག་ཐད་གཏོང་གནང་བ་དང་། ལྷག་
པར་སྐབས་དེར་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་འུ་རྒྱའི་ཐོག་ཐད་གཏོང་གི་མཐུན་ཆེན་བསྐྱར་བས་འཛམ་
གླིང་ཤར་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ནས་ཡལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཇུག་ཞལ་གསུང་བཟང་ལ་རེ་བའི་
དམ་ཆོས་བདུད་ཅི་དོན་གཉེར་གྱི་མི་མང་ཁྱིམ་མང་པོས་ཡལ་ས་མཆོག་གི་ཞལ་བཟང་
མཇུག་ཞིང་། གསུང་བཟང་ལ་ཡོངས་སུ་སློང་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་མིག་དང་ན་བའི་བདུད་ཅི་དམ་པར་
གྱུར་ཡོད།

གུས་པས་ད་བར་ལས་སློབ་གཉེར་གྱི་ཞར་ཞོར་དུ་ཅོམ་འཕྲི་བཀྱིས་པའི་དེབ་ཐེང་ལྟ་དང་།
ལྷག་པར་ཡལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་ཁུས་པའི་པོད་ཐེང་
བཅུ་དྲུག་བཅས་འདི་གསུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་ཆང་གི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་ཆོགས་ནས་འགྲོ་བྱོན་ནར་
གཏོང་ཐོག་དཔར་འགྲུལ་གནང་བ་བཅས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་ཡལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གི་གསུང་བཟང་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་འདི་ཉིད་ཀྱང་བདག་བདེ་ལེགས་སུ་འདོད་ཅིང་། དམ་ཆོས་
ཀྱི་བདུད་ཅི་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རྒྱ་ཆེའི་སློབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྐྱར་ཐུབ་པས། མཐུན་
འགྱུར་རོགས་མགོན་དང་། ལམ་སྟོན་མཛད་པ་པོ་ཆང་མར་གོ་སྐབས་འདི་བཟུང་སྟེ་མ་བཅོས་སྟེང་
དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་བློན་ཆེན་པོའི་ཞུ་བཅས། གུས་རྣམས་ཀྱི་དུང་ཆེའི་མིང་
འཛིན་པ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་བས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༣ ལྷ་ ༦ ཆེས་ ༡༥ དགེ་བར།

ནང་ཚིས་ངོ་སློང་སེམས་ཀྱི་གསང་བ།

ཉིན་དང་པོའི་བཀའ་ཚིས།

རིགས་ལམ་སློབ་ཁྱིད་ཀྱི་དགོས་དམིགས།

༡༡། །འདི་ལོ་སློབ་གྲྭ་ཁག་རིམ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་རིམ་ནས་སློབ་སྦྱོང་
འདུ་འཛོམས་ཐུབ་ཡོད་མེད་དང་། ཁྱེད་རང་ཚོ་རྟགས་གསལ་གཏོང་མཁན་རྣམས་
དུས་ཡུན་རིམ་ཕྱིན་ཡོད་མེད་བཀའ་འདི་གནང་རྒྱུ་ཡིན། ཚང་མར་བཀའ་ཞིས་བདེ་
ལེགས་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོས་གོང་དུ་རྟགས་གསལ་བཏང་བ་ལྟར་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་དང་། གཞུགས་དང་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སློབ་ཁྱིད་བྱས་པ་དང་།
དེ་ཡང་སློབ་ཁྱིད་བྱས་པ་ཅི་མ་མེན་པར། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་པས་ཁྱབ་མེན་སོགས་
རིགས་པའི་ལམ་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་པ་དེས་པན་ཐོགས་གང་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག་
གས། གཞན་གྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད་མ་ཐག་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་ཏུ་མ་
བཞག་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དབྱེད་ཞིབ་བྱས་པ་དེ་དག་གིས། སློབ་
ཚན་གཞན་གྱི་ནང་དུ་དགོ་ཤིང་གིས་སློབ་ཁྱིད་བྱས་པ་དང་། ཡང་ན་དེ་བུ་གྱི་ཐོག་
ནས་འབྲེལ་བ་གད་བརྒྱབ་པ་དེར་རིགས་ལམ་གྱི་དབྱེད་པ་དེས་བསམ་སློབ་འཁོར་གྱི་
འདུག་གས་མི་འདུག དེའི་གནད་འགག་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་

དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག་གསལ་མི་འདུག་ཅེས་བཀའ་
འདི་གནང་།

རིགས་ལས་སྟོབ་ཁྱིད་བྱས་པའི་དགོས་དོན་ནི། སྟོབ་སྦྱང་བྱས་པ་དེ་དག་ཤེས་
རྟོགས་ཡོང་བ་གཅིག་ལྟ་མེད་པར་དབྱེད་པ་བྱེད་སྤངས་ཤིག་སྟོབ་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་
ང་ཚོའི་དཔེ་ཆའི་ནང་གི་དོན་ཆཚ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཏེ་རྟོགས་གསལ་གཏོང་སྤངས་
གསུང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྟོབ་ཆེན་གཞན་ཀྱི་ནང་དུ་ད་ལྟར་
ཆོས་པོད་སྐད་ཀྱི་ནང་ནས་དཔེ་ཁྱིད་བྱེད་པའི་ནང་དུ་མེད་པའི་སྟོབ་ཆེན་དེར་དུས་
རིག་གསལ་ཀྱི་སྟོབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་དབྱེད་པ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་རིགས་པའི་
སྟོབས་ང་ཚོའི་དཔེ་ཆའི་ནང་ནས་ལས་ཞིག་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེ་འབྲེལ་ནས་
དབྱེད་པ་བྱས་ན་པན་སོགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད།

དེས་ན་བར་སྐབས་ང་ཚོ་ཆེན་རིག་པ་རྣམས་དང་པན་ཚུན་བཞུགས་ཀྱི་ཏ་
ལས་ལོངས་སྤྱོད་ཅུ་ཅུ་འབྲོ་གི་ཡོད། དེ་བཞིན་གྲུ་ས་ཁག་གི་དཔེ་ཆ་པའི་ཁྱོད་ནས་
རང་གིས་འདོད་མོས་ལྟར་འགྲུག་བསྐྱུགས་བརྒྱབ་ནས་ཆེན་རིག་སྟོབ་སྦྱང་བྱེད་འགོ་
བརྩུགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ཁ་ཤས་སོང་ཟིན་ཅིང་། གདན་སའི་ཆེན་རིག་སྟོབ་གཉིད་བ་
རྣམས་ལ་སྟོབ་ཁྱིད་བྱེད་མཁན་ཀྱི་དགོ་གནས་མང་པོས་སྟོབ་ཁྱིད་ལུལ་ཀྱི་པོད་
པའི་དགོ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས། དཔྱིན་རི་དང་ཨང་ཅེས་སོགས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཀྱང་།
ཆེན་རིག་གི་ནང་དོན་འབྲེལ་བ་འདྲ་རྒྱུ་སྐབས་ལས་སང་དབྱེད་པ་བྱས་ཏེ་དོགས་
འི་བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་བ་འདྲ་བརྒྱབ་པའི་སོག་གོ་རྟོགས་གཏོང་ཐབས་ཡོང་བར་
དམིགས་བསམ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་ཅེས་དགའ་མོས་དང་བསྐྱུགས་བརྟུན་བྱེད་ཀྱི་

འདུག ཆོན་རིག་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་མཁན་གྱི་དགོ་གནས་གྱི་ནང་ནས་ལྷ་མཚན་ཐེངས་མང་
ཟུག་འཕྲད་བྱུང་བར། ཁོ་ཆོས་ཏྲ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེའི་རྒྱ་མཆོན་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། ཟླ་སའི་ནང་རྟགས་གསལ་བཏང་སྟེ་རིགས་ལམ་གྱི་འགྲོ་སྐྱེད་དེས་
ཆོན་རིག་གི་སྟེ་ཆོན་ནང་དུ་ཁ་སློ་སྐབས། འདི་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དེ་
ཡིན་ན་འདི་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པ་སོགས་ལམ་སང་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བ་སོགས་དབྱེད་པ་
བྱེད་ཟུབ་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་སློབ་ཆོན་གང་དང་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། བསམ་
བྱུང་གི་ཐོག་ནས་ངེས་པར་རྟེན་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ། དབྱེད་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཏྲ་ཅང་གལ་
འགངས་ཆེན་པོ་རེད། དབྱེད་པ་བྱེད་ཅེས་པ་དེ་ཡང་། ཆོག་གིས་བརྒྱུ་ཤ་བཅད་
ནས་དོན་དེ་དབྱེས་བྱེན་པ་ཞིག་དགོས་པས་ན། ཁྲབ་དང་མ་ཁྲབ་ཅེས་པ་འདི་ཏྲ་ཅང་
གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་འདུག

ལྷ་ནས་བརྗོད་བཞེན་པ་ལྟར། ང་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བརྗོད་ན། ཆོན་རིག་པ་
རྣམས་དང་ཟུག་འཕྲད་ཀྱིས་གོ་བསྐྱེད་དང་བཟོ་སྦྱང་བྱེད་སྐབས། ཆོན་རིག་པ་
རྣམས་ནས་ཆོན་རིག་གི་སྟེ་ཆོན་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་རོ་སྟོད་གསལ་བ་ཤད་བྱེད་
སྐབས། ཆོན་རིག་པ་རང་ཉིད་ཡིད་ཆེས་གདེང་འཁེལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཐོག་ཏུ་རྟེན་སྟེ་བྱེད་པ་ལན་བྱེད་སྐབས། ཁྲིད་རང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
འདི་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པ་སོགས་ཀྱི་
གནད་འགག་རྣམས་བརྗོད་སྐབས། གོང་དུ་གདེང་ཆོད་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ནས་
བརྗོད་པ་རྣམས་ཆོན་རིག་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་སྟེན་པ་ཉི། དེ་ལ་
བསམ་སྟོན་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་འདུག ཅེས་སྐབས་རེ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་

འདུག ང་ཆོས་ཨང་ཅིས་དང་ཆོན་རིག་ལྟ་བུར་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་སྒྲོང་མེད་ཀྱང་། དབྱེད་
བ་བྱེད་སྒྲངས་ལ་རིགས་ལམ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་སྒྲོང་བ་དེས། དབྱེད་བ་བྱེད་སྒྲངས་ཏ་
ཅང་གཉིང་ཟབ་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་རེད་འདུག

ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ།

ནམ་རྒྱུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིམ་བ་བརྗོད་སྐབས་ཤེས་རབ་གསལ་བ་དང་། ཤེས་
རབ་རྒྱུར་བ། ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གང་དང་གང་ཞིག་
སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་ཀྱང་སྒྲོབ་ཆོན་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བཅས་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་ཡོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅས་པ་ནི། སྒྲོབ་ཆོན་གྱི་དོན་དག་དེ་ཉིད་དགེ་
ཆུན་གྱིས་འབྲེལ་བ་ཤད་བརྒྱབ་པ་དང་། རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་སྒྲོབ་དེབ་སྒྲོག་པ་
སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འདི་ལྟར་ཡིན་པ་རེད་བསམ་སྟེ་སྒོར་ངེས་ནས་ཤེས་པ་འེ་རིམ་
པ་གཅིག་ཡོད། དེ་ནི་གཞན་ལས་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་དེ་ངེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
དེ་ལ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཐོས་པ་འེ་དོན་དེར་དབྱེད་བ་བྱས་
ཏེ། འདི་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་དགོས་པ། འདི་དང་དེ་ལ་
གནད་འགག་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་འདུག་སྒྲུམ་པ་འེ་དབྱེད་བ་བྱས་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་
ངོར་དེ་ནི་དངོས་གནས་རེད་འདུག འདི་ལ་རྒྱ་མཆོན་འདི་དང་འདི་འདུག་བསམ་སྟེ་
ངེས་པ་ཐོབ་པ་དེར་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་དོན་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེར་སེམས་ཀྱི་
གཉིང་ནས་སྒྲོ་འདོགས་དབྱེད་པ་འེ་ཐོག་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་དེ་ངེས་པ་རྟེན་པ་དེར་

གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་མིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་
པས། གཞན་གྱིས་བརྗོད་པ་དེ་མིན་སྟུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། རྩོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རིམ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་གནས་ན། གང་ཟག་གཞན་ཞིག་དང་།
དཔེ་དེབ་གཞན་དང་གཞན་ནས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་པ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་ཆེ་མགོ་
འཕྲོམས་ཏེ་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་ཡོད་ཉེན་ཡོད། དེས་ན་རྩོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཐོག་ནས་ཡིད་དཔྱད་ཅུང་མ་གྱི་གོ་བ་ངེས་ལྟོད་ཀྱང་། དེ་ནི་བརྟན་པོ་གང་ཡང་མེད།

རྩོམ་པའི་དོན་རྩོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་པའི་དོན་དེར་རང་ཉིད་ཀྱིས་
དབྱེད་པ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་མཐོང་བའི་སློབ་ནས་ངེས་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན། བཤད་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུམ་རི་ལྟར་བྱུང་ཡང་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་སློབ་ཀྱང་།
དབྱེད་པ་བྱས་ཏེ་བཤད་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱ་མཚན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་ལ། བཤད་
ཚུལ་གཞན་དེར་རྒྱ་མཚན་གང་ཞིག་ཡོད་དམ་སྟུང་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་
མ་མཐོང་ན། རྒྱ་མཚན་གང་ལ་ཡོད་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་བདེན་པ་རེད། དེ་ལ་རྒྱ་
མཚན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད། དེས་ན་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རིམ་པ་གཅིག་ཡོད།

དེ་མིན་རྒྱལ་རབས་ལྟ་བུ་ནི་གང་ཞིག་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཉིད་ངེས་རྒྱ་ཅུང་
ཞིག་ལས། དེ་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་རྒྱ་དེ་ཅུང་མེད། སློབ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྩོམ་
བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་དེར་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
དབྱེད་པ་ཡང་ཡང་བྱས་ཏེ་ངེས་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ལ། ངེས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་
དེར་ཡང་ཡང་གོ་མས་འདྲིས་བསྟེན་ཏེ། ལྟ་སྟངས་ཤིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། རང་ཆོས་

དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་། བན་ཚུན་བཟོས་ནས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི།
ཐོག་མར་ཐོས་ལྷུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ངེས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནས་ཡང་ཡང་
བསམ་སྒོ་གཏོང་སྐབས་འདི་ལས་འགྲོ་ས་གཞན་མི་འདུག་བསམ་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་
པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ལ། ངེས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དེར་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་ངེས་པ་ཐོབ་པ་
དང་། བསམ་སྒོ་མ་བཏང་བར་བཞག་པ་དང་། རྒྱུན་དང་མ་འཕྲད་ན་ལམ་སང་སྒོ་ངོར་
མི་འཆར་བ་ལྟ་བུ་ནི་བསམ་སྒྲུང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་འབྲེལ་འདུག རིམ་བཞིན་དོན་དེར་
འདིས་ཤིང་གོམས་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས་དོན་རང་གི་རང་གིས་སྟེབས་པ་ཞིག་
ཡོང་སྐབས། སྒོ་མ་བྱུང་ལ་ཆད་མཐོང་པའི་ཐོག་ནས་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད། དེ་ལྟར་མིན་
ནའང་གོམས་པའི་དབང་གིས་དོན་དེ་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱེད་སྐྱེས་ཡོང་སྐབས། རང་
ཉིད་ཀྱི་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་རང་གི་རང་གིས་ལྟ་ཚུལ་དེ་སྟེབས་ཡོང་བ་བཅས་
ཐོས་བསམ་སྒོ་མ་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་ཏུ་ཅང་གཤམ་གནད་ཆེན་པོ་རེད་
འདུག།

ང་ཆོའི་སྟོབ་སྒྲུག་ལ་ཆ་མཆོན་ན། སྤྱིར་བཏང་སྟོབ་བྲུལ་གི་སྟོབ་སྒྲུག་དང་།
བྲུ་སའི་སྟོབ་གཉེར་བ་ཆང་མ་གཅིག་པ་ཡིན། དཔེ་དེབ་ནང་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་
ངེས་པ་བྱས་ཏེ་བསྟན་ན། དེ་དང་མི་མཐུན་པ་ཤོད་མཁན་བྱུང་ན་ནག་འཛོམས་མེར་
སྟོད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷོགས་ཆང་མར་བལྟས་ཏེ་དེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་
ཆང་མའི་ཐོག་ཞིབ་འདུག་དང་། བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་ངེས་པ་ཉིད་པ་ཞིག་བྱུང་ན།
ངེས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྤྱིས་དག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན།

དེ་མིན་ཁྱེད་རང་ཆོ་ཡིག་ཆད་གཏོང་སྐབས་སྟོབ་དེབ་ནང་གསལ་བ་དང་།

དགེ་ཆེན་གྱི་དག་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་ཤད་བརྒྱབ་པ་རྣམས་ངེས་པ་མ་རྟེན་ཀྱང་ཆིག་
ཅམ་སྒོ་འཛིན་བྱས་ནས་དེ་དག་ཡིག་ཆ་ད་སྐབས་ཐིམ་ན། དེ་ནི་རོ་བ་ལྷས་བརྒྱབ་པ་
ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལས། སེམས་ནང་ངེས་པ་རྟེན་པ་ཞིག་མིན། དེས་ན་རྟགས་གསལ་
བཏང་བའི་ཐོག་ནས་དབྱེད་པ་བྱེད་པ་ནི་ཉ་ཅང་པན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག
དེ་སྔ་བཅུད་བྱོལ་གྱི་སྒོ་བ་ལྷའི་ཐོག་མ་མ་སྤུ་རི་བོད་བྲིས་གསར་འཛུགས་དང་། དེ་
རྗེས་ཁལ་ཉར་གྱི་སྒོ་བ་ལྷ། སེམས་ལའི་སྒོ་བ་ལྷ་སོགས་སྤུ་ཐོག་མར་རིགས་ལམ་སྒོ་བ་
སྒྱུར་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་བར་སྐབས་འཕུས་ཤོར་དུ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་རེད་འདུག ཉེ་ལམ་
ནས་བཟུང་དེ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་འཕོད་སྒྲུལ་བྱས་པ་ལྟར་བྱེད་རང་
ཆོས་འབད་བཅོམ་བྱས་ཏེ་སྒོ་བ་མ་རྣམས་ལ་རྟགས་གསལ་སྒོ་བ་བྲིས་བྱས་ཏེ་ད་ཆ་
གཞི་ནས་དེ་ལྟར་གྱི་སྒོ་བ་གཏོད་པ་དང་། སྒོ་བ་སྤྱད་རྣམས་ནས་ཀྱང་དོ་སྣང་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་བྱེད་རང་ཆོར་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་
ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན།

ད་ལྟ་དགེ་ཆེན་གྱིས་ཁ་ལབ་གྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱབས་པ་ལྟར་མིན་བར་དོན་གཞན་
ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་སྤེབས་ན་མགོ་འཕྲུང་ནས་སྔོན་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཉོག་
ཅམ་ཤེས་གྱི་ཡོད་དམ། སྤྱད་རང་ཉིད་རང་རྒྱུ་འཕེར་བའི་ཐོག་ནས་རྟགས་གསལ་
བཏང་སྟེ་དབྱེད་པ་བྱེད་སྤྱབ་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་རེད།
སྒོ་བ་མ་རྣམས་ལ་ཆོས་བཤད་བྱས་ནས་ལོ་ལྔ་འགྲོ་གི་ཡོད་ལ། པན་ཐོགས་ཀྱང་གང་
འཆམས་ཡོད་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་རྗེ་
མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་འདུག་ལ། སྒོ་བ་མ་རྣམས་ལ་དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་འདུག་པས་ཉ་

ཅང་དགའ་པོ་བྱང་།

ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཞུས་དཔྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར།

ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོར་ལྷན་ནས་སྒྲུབ་ཆ་མང་པོ་བྱང་ཡོད། མིའི་
རིགས་ལ་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ནས་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་། སྤྱད་
བསྐྱལ་མི་འདོད་པ་ནི་མི་གཅིག་ལྟ་མིན་པར་སེམས་ལྡན་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཡིན། ང་ཆོའི་མཐོང་ཆོས་ལ་ཆ་བཞག་ཀྱང་། བྱིད་ཞི་མི། བྱ་དང་བྱི་ཕུ་ཆང་མར་
ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་སྤྱང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་ཆོར་བ་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་།
སྤྱད་བསྐྱལ་མི་འདོད་པ་རང་གི་རང་གིས་ཡོད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན།

མི་ལ་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་བའི་རྒྱས་པ་སེམས་ཅན་གཞན་ལས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད།
སྤྱད་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ན་ཡང་། དབྱད་པ་བྱེད་པའི་ཞུས་དཔྱད་ཀྱང་མིའི་
སྤྱད་པ་ཆེ་བ་ཡོད། སྤྱད་ཆེན་གཟུགས་ཐོང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ན་ཡང་། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་
པའི་ཞུས་དཔྱད་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱད་ཆེན་གྱི་གཟུགས་ལ་དབགས་ན་དེ་ཙམ་ཆེ་བ་མེད།
དེར་བརྟེན་མི་ལ་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་བའི་རྒྱས་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད། བསམ་སྒྲོག་གཏོང་
བའི་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞོན་པའི་ཐོག་ནས་བདེ་བ་མང་བ་དང་། སྤྱད་བསྐྱལ་ཉུང་བ་
ཡོང་བའི་ཁྱབ་པ་གང་ཡང་མེད། འདི་ལྟར་དབྱད་ཞིབ་བྱས་ན། དུད་འགྲོའི་རིགས་
ཞུས་ཐད་ཀར་གྲོད་པ་རྒྱག་པ་དང་། ཉེན་ཁ་མེད་པ་ཞིག་བྱང་ན་དུད་འགྲོ་དེ་ཉིད་
སྤྱད་ཤིག་གེར་སྤྱད་ཀྱི་ཡོད། མི་ལ་བསམ་སྒྲོའི་ཞུས་ཉོག་གི་བ་བ་ཏུ་ཅང་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཡོད་སྟབས། ཞུས་ཉོག་འདྲ་མིན་འཆར་བ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་འདི་དང་འདི་ལྟ་
བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་སྟམ་པའི་རེ་བ་དང་། རེ་བ་དེ་དང་མཉམ་དུ་དོགས་པ་སོགས་མང་པོ་

ཞིག་མིའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་དབང་ལས་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་མཐོང་ཆོས་སུ་མི་འགའ་
ཞིག་རིག་པ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ལ། བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་དང་སྒྲོབ་སྒྲོང་ཅེ་ཕྱད་དུ་
སོན་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། སེམས་ཁྲུལ་ཁོ་ན་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷ་གོས་
འབྲིགས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་དབང་ལས་རེ་དོགས་ལུ་གུ་བརྒྱད་
ཀྱིས་བཅིངས་ནས་མ་སྦྱིད་པ་བྱས་ནས་སྡོད་མཁན་ཡོང་གི་ཡོད།

དེས་ན་མིའི་རྣམ་དཔྱད་བཟ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་བདེ་སྦྱིད་ཡོང་བའི་བྱ་བ་
མེད། རྣམ་དཔྱད་བཟ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན།
རྣམ་དཔྱད་བཟ་བ་དེས་སྒྲོ་རིག་འདྲ་མིན་འཆར་བ་དེ་དག་མེད་ན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱ་
མེད། རྒྱབས་ཆེ་ས་ཞིག་ནས་རང་ཉིད་འཆོ་བ་ལ་མཆོན་ནའང་རྣམ་དཔྱད་ཀྱིས་
དཔྱད་པ་བྱ་རྒྱ་མེད་ན། འཛམ་གླིང་འདྲིའི་ཐོག་མི་རིགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་གི་ཡོད་
པས་ཉན་ཉན་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱ་རེད་འདུག དེར་བརྟེན་རང་ཉིད་འཆོ་བ་ལ་མིའི་
རྣམ་དཔྱད་དེ་ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་རྟོག་པ་སྦྱང་པའི་ཐོག་
ནས་བསམ་སྒྲོ་འདྲ་མིན་འཁོར་བ་འདི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ། རྣམ་རྟོག་གིས་དཔྱད་པ་བྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རྟོག་བཟ་བ་ཡོད་པ་དེ་སྦྱག་བསྐྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་དུ་མི་འགྲུར་བར། བདེ་བའི་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་བྱེད་དགོས་
པ་ཡིན།

བྱེད་དོས་པོ་ཁོ་ནས་བདེ་སྦྱིད་སྦྱུན་མི་ཐུབ་ཚུལ།

དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ནང་ཡར་རྒྱས་བྱེན་པའི་ཡུལ་གྱ་དེ་དག་ནང་ཤེས་
ཡོན་སོགས་ཏ་ཅང་ཆད་མཐོན་པོར་སྦྱེབས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ཅམ་གྱིས་མིའི་སྦྱི་

ཆོགས་བདེ་སྦྱིད་ལྷན་པ་ཞིག་སྐྱབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། དེར་གི་དུས་འདིར་གཞི་ནས་ཕྱིའི་
དངོས་པོའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་གཅིག་ལུས་འགྲིགས་ཀྱི་མེད་པའི་ཐོག་ལ་དོ་སྙེད་གསར་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གསུམ་བཞིའི་རིང་མི་ལ་སྤྱུག་བསྐྱལ་
འབྲུད་པའི་སྐབས་དང་། བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐབས་སུ་སྟོན་ལམ་བརྒྱབ་ནས་
ངའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་འདི་བྲལ་བར་ཤོག། བདེ་སྦྱིད་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅེས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་
གི་ཡོད། འབད་བཙོན་ཐུན་བྱ་རེ་བྱེད་པ་ལས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱལ་སེལ་བ་དང་།
བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་རྒྱུར་རྒྱུར་ཡིན་པའི་སྐབས་རང་གི་རེ་བ་རྒྱག་ས་དེ་ཆོས་
ཕྱོགས་ནས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་ས་ཞིག་ལ་སྟོན་ལམ་བརྒྱབ་ནས་སྟོན་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ནས་འདས་པའི་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་སུམ་བརྒྱ་ཅམ་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོན་རིག་གི་རིག་
གནས་གསར་དུ་ཉིད་ཅིང་། དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་སྐབས་སྤང་ཚུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རགས་
པ་དེ་ཅམ་མིན་པར། སྤང་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོན་ལུགས་དེ་ལས་སྤྲ་བ་ཞིག་
ཡོད་པ། དཔེར་ན། ང་ཆོས་མཐོང་བའི་བཅའ་པོའི་ཆོས་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་མཐོང་བ་
ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེའི་ཐོག་ཞིབ་ཆགས་ཀྱིས་བསམ་སྟོན་བཏང་སྟེ་བལྟས་ན། རུལ་
སྤྲ་རབ་བསྐྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་སོགས་ནི་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཤེས་པ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ལྟར་ཆོན་རིག་གི་རིག་གནས་དེ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས། སྤང་ཚུལ་ཅམ་མིན་
པར་གནས་ཚུལ་རྩེད་ཞིབ་ཆགས་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པར་བརྟེན། དེའི་ཐོག་ནས་
འགྱུར་བ་གང་ཞིག་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། སྟོག་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་
རིགས་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སུ་ཕྱིན་ཡོད།

མདོར་ན་ཆོན་རིག་གི་ཐོག་ནས་འབྲུལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་འགོ་སྐབས། ང་ཆོར་ལོ་

ངོ་སྟོང་ཕྱག་གི་གོང་ནས་ནད་ན་ཆ་ཡོང་སྐབས་ནད་ན་ཆ་སེལ་བར་ཤོག་ནད་དང་ན་
ཆ་མི་ཡོང་བར་ཤོག་ཅེས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་པ་གཅིག་བྱ་མིན་པར། ཞིབ་ཆགས་ཀྱི་
ཐོག་ནས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ནད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཞིག་ཡིན་པ། དེའི་ཐོག་ཁྲིའི་རྩས་ཀྱི་
རྩས་པ་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་དེ་སེལ་བྱུང་མིན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་
སོགས་འདི་ལྟར་དུ་མིའི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བ་དང་། མཐུན་རྒྱུ་ལོ་བྱད་གོང་ནས་
གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་ཆོན་རིག་གི་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད།
དེར་བརྟེན་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྱག་རིང་ང་ཆོས་སྟོན་ལམ་བརྒྱབ་ནས་སྤྱག་པ་དེ་ཆོན་རིག་
དང་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་ད་ལྟ་འབྲས་བྱ་འབྲིན་ཡོང་བས་ན། མི་རྣམས་
ཀྱིས་ཆོན་རིག་དང་འབྲུལ་ཆས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་། དོ་སྣང་ཆེ་བ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོང་
གི་ཡོད།

དེ་རྗེས་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པ་དང་། ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཆོན་
རིག་ཁོ་ནའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ནས་ཕྱིན་པ་རེད། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྔ་ཆ་
ནས་བཟུང་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་ཕྱིན་པའི་
མི་རྣམས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྤོང་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་དངོས་ཏ་ལས་དགོས་པ་ཡོད་
ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་མི་བྱུང་བ་དང་། སེམས་མ་སྦྱིད་པ་
ཡོང་སྐབས་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་རྒྱ་དངོས་པོ་འགོ་སོང་བཏང་སྟེ་བཟོ་བྱུང་བས་
མེད་པ། སྤྲན་པ་ལག་ཅུལ་ཏ་ཅང་མཁས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་གིས། སྤྲན་བཙོས་དང་སྤྲན་
སྤྲད་པའི་ཐོག་ནས་སེམས་ཀྱི་དངངས་སྤྱག་མེད་པ་བཟོ་རྒྱ་མེད་ལ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་
ཆས་སོགས་ཏ་ཅང་འབྲུག་ཆ་དོད་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་མིའི་

སེམས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་གི་ཐོག་ནས་ཡོང་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རིགས་
རྣམས་སེལ་ཐབས་མེད་པ་རང་ཉིད་ལ་ཉམས་སྦྱང་ཡོང་གི་ཡོད།

དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒྲོག་ཏོང་མཁན་དེ་དག་གིས། བདེ་
སྲིད་ཅེས་པ་དེ་སྒྲོག་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ནས་ཡོང་བའི་ཆོར་བ་སེམས་པ་དེར་གཙོ་བོར་
བསམ་སྒྲོག་བྱེད་པ་ཞིག་རེད་འདྲི། དཔེར་ན། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་དང་།
དབྱིབས། ལ་དོག་སོགས་ཡུལ་རྣམས་པར་བཟླ་བ་ཞིག་མཐོང་སྐབས། དེ་དག་གིས་
སེམས་ལ་ཡིད་བདེ་སྒྲུབ་ཞིག་དང་། རྣ་ཤེས་ཀྱིས་རོལ་མོ་སྦྱར་བོ་ཞིག་ཐོས་ན་དེས་
ཆོར་བ་སེམས་པ་ཞིག་ཡོང་བ། དེ་བཞིན་སྒྲ་ཤེས་ཀྱིས་ངོ་ཆོར་བ་དང་། ལྟ་ཤེས་ཀྱིས་
རོ་སྒྲོང་བ། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་བྱ་སྒྲོང་བ་སོགས་གཙོ་བོ་སྒྲོག་པའི་ཤེས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡིད་ལ་ཆོར་བ་སེམས་པའི་བདེ་སྲིད་ཅིག་ཡོང་བ་དེ་ཅམ་ལ་གཙོ་བོར་ལྟ་
གི་ཡོད། དཔེར་ན། ཅེད་མའི་རིགས་ཀྱིས་མིག་ལ་འཁྲུག་ཆད་པོ་ཞིག་མཐོང་བ་
དང་། རོལ་མོ་འབྲུ་མིན་གྱི་ཐོག་ནས་རྣ་བའི་ཤེས་པར་སེམས་པའི་བདེ་བ་ཡོང་བ། ལྟ་
ཆས་འབྲུ་མིན་ཟ་བ་དང་། ཁྱོན་གོས་འབྲུ་མིན་ཁྱོན་པ། དེ་བཞིན་འདོད་པ་སྟེ། ད་ལྟར་
ཆོས་འདོད་ཡོན་ལྷ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་གཟུགས་དང་། གླུ། དེ། རོ། རེག་བྱ་བཅས་ལྷ་
དང་། རེག་བྱའི་འདོད་ཡོན་གྱི་ནང་དུ་ཕོ་མའི་འབྲེལ་བ་འདི་དག་མི་ཆེད་སྦྱང་བོར་
འཛིན་པ་ལས། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྲིད་ནི་སེམས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་
མེད།

གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་བྱུགས་ཆེ་བྱིན་པ་དང་། མཐུན་སྦྲེན་
ཆ་ཆར་འཛོམས་ན་འང་མ་སྲིད་པར་སྤྲོད་མཁན་མི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། བྱུགས་གཅིག་

ནས་ཉམས་སྤྱོད་དེའི་ཐོག་ནས་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་གཅིག་ལུས་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་
སྤེལ་ས་རྒྱ་མི་འདུག་བསམ་བ་གཞི་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་སྐབས་ཆོན་
རིག་པའི་ནང་དུ་ཡར་སྐྱོ་ལཱའི་ཤེས་བ་དང་། ཡིད་སློའི་ཉེན་བ་ཞེས་ཉེན་བ་དང་ཉེན་
མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆོན་རིག་ནང་བྱེ་མེད། དེའི་ཐོག་ནས་དོ་སྣང་གཏན་ནས་བྱུང་མི་
འདུག་སྒོས་ལུས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་བར་གང་དང་གང་ཞིག་ཡོད་པ་
དང་། དོན་སྤྱི་ས་བསྐྱད་བ་དང་། ཉེན་མེད་ཀྱིས་ལུས་རྩིན་ཆེར་དུ་མཐོང་བ་སོགས་ཀྱི་
ནམ་གཞག་བྱེ་མེད། ལྷག་བར་དབང་ཤེས་དང་མ་འབྲེས་བར་ཡིད་སློའི་ཐོག་ནས་
ཉེན་བ་འབྲེས་མིན་ཡོང་བའི་ཐོག་ད་ལྟ་ཆོན་རིག་བ་ནམས་ཀྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་མེད།

ལུས་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་གི་བྱུང་བར་

བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་རིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ། སྐྱོ་ལཱའི་ཤེས་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡོང་བའི་བདེ་སྤྱད་ནི་གཙོ་བོ་ལུས་ཤེས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས། ལུས་ཤེས་
དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྤྱད་དེ་དང་། ཡིད་སློའི་ཉེན་མེད་ནས་ཡོང་བའི་བདེ་སྤྱད་
གཉིས་བསྐྱེད་ན། ཡིད་སློའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བའི་བདེ་སྤྱད་དེ་ལྷག་ས་ཆེ་བ་ཡོད། ང་
ཆོས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ལུས་ལ་ན་ཆ་རྩ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནང་
ན་ཆ་དེས་སྤྱི་གླིང་དག་པར་ཤོག་སྤོན་བསགས་ཀྱི་ལས་རན་ནམས་ན་ཆ་འདིས་
འཛད་འགྲོ་གི་རེད་སྟམ་པའི་བསམ་སྒོ་བཏང་ན། ལུས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་དེས་གོ་ཆོད་
སོང་བསམ་པའི་བསམ་སྒོ་འཁོར་རྒྱ་ཡོད། ཆོས་མེད་མཁན་ཀྱི་མི་དང་། གཞན་ཡང་
ཅེད་མེད་འབྲན་བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ཀྱིས་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་དདུལ་མང་པོ་ཞིག་དང་། མིང་གསལ་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་

དཔེགས་ལུལ་འདྲིན་ཏེ་དེ་སྐབ་པའི་དོན་དུ་སྐྱབ་བསྐལ་དང་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་
ཡང་ཡིད་ཆོར་བདེ་བ་ཡོང་སྤྱད་ལུས་ཆོར་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐལ་དང་དུ་ལེན་ཀྱི་ཡོད།
ཡིད་སྒྲོའི་ཐོག་ནས་ཡིད་ཆེས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ། ལུས་པོའི་ཆོར་བ་སྐྱབ་བསྐལ་དང་
དུ་ལེན་སྐབ་ཀྱི་ཡོད།

གཉིས་ནས་གོ་ཆོད་སོང་སྐྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་སྒྲོའི་སྤྱིང་ནས་བདེ་སྦྱིད་ལྷགས་
ཆེན་སོ་ཞིག་ཡོད་ན། ལུས་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐལ་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་སྐབ་ཀྱི་ཡོད་པས་ཡིད་
སྒྲོའི་སྤྱིང་གི་ཆོར་བ་དང་། གཙོ་སོ་ལུས་ཤེས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོ་ལྡེའི་ཤེས་པའི་ཐོག་
ནས་བདེ་སྐྱབ་གི་ཆོར་བ་ཡོང་བ་གཉིས་ཡང་ལྟ་འཇུག་ལ། ཡིད་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་བ་དེ་
ལྷགས་ཆེ་བ་ཡོད།

དངོས་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་སྤངས་ལྟར་བྱས་ན། གཙོ་སོ་ལུས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་སྤངས་ཡིད་སྒྲོའི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་
སྐབ་ཀྱི་མེད། དེའི་དབང་གིས་དངོས་སོ་ཡང་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་བྱིས་ཆང་ཞིག་ལ་
མཆོན་ན། དངོས་སོ་ཡང་རྒྱས་ཆེན་སོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ། བྱིས་བདག་སྐྱབ་བསྐལ་ཁོ་
ཀའི་དབང་ལས་མ་སྦྱིད་པར་སྤོད་པ་དང་། ཐ་མ་རང་གི་རྒྱག་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་
ཡོད། དེ་བཞིན་སྒྲོ་བ་སྐྱབ་གི་ནང་དུ་མཆོན་ན། ཡིད་སྒྲོའི་ཐོག་ནས་བདེ་སྦྱིད་བསྐྱབ་
རྒྱུའི་བསམ་སྒྲོ་དེ་ཙམ་མ་འཁོར་བའི་དབང་གིས། ཐད་ཀའི་ཕྱིའི་མ་སྐྱབ་རྒྱུ་བཟང་
ངན་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་སེམས་ལ་དགའ་སྐྱབ་གི་ཆོར་བ་ལྷགས་ཆེ་ཡོང་བ་ཞིག་
ཆགས་སྐབས། སེམས་མ་སྦྱིད་པ་ཆགས་པ་དང་། ལུ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་སྒྲོ་བ་ལྡེའི་
ནང་མེ་མཁའ་བརྒྱབ་སྤྲེ་མི་གསོད་པ་དང་། ཡང་ན་རང་ཉིད་རང་གི་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ་

ཡོང་གི་ཡོད། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དེ་ལྟ་བུའི་
སེམས་མ་སྤྱིད་པ་བྱེད་མཁན་ཀན་གཞོན་མང་པོའི་ཁྲིད་ཏུ་ཡོང་གི་ཡོད། དངོས་པོ་
ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་གཅིག་ལུས་སེམས་ལ་
བདེ་སྤྱིད་སྤྱོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་གི་ཐོག་ནས་ཤེས་རྟོགས་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་ནི་གནད་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཆོན་རིག་དང་ནང་ཆོས་ལ་དོན་གཉིས་དགོས་ཚུལ།

ཡར་རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས་བརྗོད་ན། ཆོན་རིག་སྤེ་ཆོན་ནང་ཁྲད་ཅ་དང་།
ཁྲད་པའི་རྩལ་ལྷ་རབ་བཅས་ཁྲད་པའི་ཆོན་རིག་གི་ཤེས་ཆ་ད་མཐོན་པོར་སོན་
སྐབས། གཞི་ནས་ནམ་ཞོག་གས་ཤེས་པའི་རིགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲད་
ཅའི་ནང་དུ་འགྱུར་བ་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་ཞིག་སྤྲེགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྤྲེག་
བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོན་རིག་གི་སྤེ་ཆོན་ནང་དུ་འང་གཞི་ནས་སེམས་ཞི་བདེ་
བག་ཐེབས་ཡོད་ན། ལུས་ཀྱི་ནད་གཞི་སྤོན་འགོག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང་།
ལུས་པོ་ནད་ཀྱིས་ཟེན་ཀྱང་ནད་གཞི་མཁྱོགས་པོ་དྲག་བསྐྱེད་ཡོང་བར་སེམས་བག་
ཐེབས་ཤིང་ཞི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ལ། སེམས་ནང་འཛིགས་སྤྲང་དང་།
དངངས་སྐྱག་སོགས་སེམས་མ་སྤྱིད་པ་ལྷགས་ཆེ་བས་ན་རིམ་བཞིན་ལུས་ལ་མི་
བདེ་བ་ཡོང་བ་མཐོང་སྐབས། སྤོན་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོན་རིག་གི་ཐོག་ལ་དོ་
སྣང་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་སྤྲེགས་བཞིན་ཡོད།

དེ་ལྟར་རྒྱུགས་གཉིས་ཏེ་ཆོན་རིག་གི་ཐོག་ནས་ཤེས་ཆ་དང་མཆོས་ས་
མཐོན་པོར་སྤྲེགས་སྐབས། མིའི་ཤེས་པ་འཕམ་སྤོང་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་།

གི་ཡོད། སྤར་མིའི་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། གྲུང་པའི་རྣམ་འགྲུར་འབའ་ཞིག་ལ་
བསམ་སྒྲོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེར་སྐབས་སེམས་ཀྱི་སྒྲོང་བཟར་བྱས་པའི་རྒྱུ་
གྱིས་གྲུང་པའི་རྩལ་ལ་འགྲུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ར་འཛོད་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་འགྲུར་
བ་གཏོང་ས་གྲུང་པའི་རྩལ་དང་། འགྲུར་བ་གཏོང་མཁན་གྲུང་པའི་རྩལ་མིན་པར་ནང་
ཤེས་པ་ཞེས་རྟོག་པའི་ཐོག་ནས་གྲུང་པའི་རྩལ་ལ་འགྲུར་བ་ཐེབས་པ་ཞིག་མཐོང་
སྐབས། ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་རྩལ་པ་ཡོད་པར་དོ་སྣང་གསར་བ་ཞིག་སྐབས་ཀྱི་ཡོད།
དེ་ནི་ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ཡིན། དེ་གཉིས་བསྐྱེད་སྐབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་
སྤང་ཆར་གཞི་ནས་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་གཅིག་བྱས་མི་འགྲིག་པ་དང་། ཕྱི་དངོས་
པོ་གཅིག་བྱ་འཆོལ་ཞིབ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན་ན་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་
ཐུབ་སྐྱེས་པའི་ལྟ་སྤངས་དེར་ཅུང་ཟད་འགྲུར་བ་ཕྱིན་ཡོད།

ད་ལྟ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྤྱི་དུ་སྐབས་ཡོད། ཚན་རིག་པའི་ནང་ནས་
སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐོག་ཏུ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཤུགས་ཅེ་ཆེར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་
ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པ་བཅས་ཉ་ཅང་ཁྱད་མཆར་དང་། ཡ་མཚན་ཞིག་
འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་གཅིག་བྱ་མིན་པར། སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཁག་མང་པོའི་ནང་གི་ཚན་རིག་
པ་སྟན་གྲགས་ཡོད་པ་དེ་རིགས་ཀྱིས། ཆེད་མངགས་འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སློ་
ནས་རྣམ་རྟོག་གིས་འགྲུར་བའི་དབང་གིས་གྲུང་ཅར་འགྲུར་བ་ཅི་ལྟར་འགྲོ་མིན་ལ་
ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པའི་ལས་འཆར་བསྐྱེགས་ཡོད། ཆེས་མཐོའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ཁག་
ཁ་ཤས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མ་ཟད། དེ་དག་དང་ངོས་རང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དེ་དག་གི་
ཐོག་ནས་དོ་ནན་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ལས་འཆར་འདིར་བཞིན་ཡོད།

འདི་ལྟ་བུའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ལ་རིགས་གཅིག་གིས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་
གཞི་ནས་དོ་སྣང་གསར་བ་ཞིག་སྤེལ་བ་བཞིན་པ་དང་། དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་གཅིག་
ལུས་བདེ་སྲིད་སྲུང་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དོ་སྣང་གསར་བ་
ཞིག་སྤེལ་བ་ཡོང་གི་འདུག དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་རྒྱ་བུར་མཆོན་ན། དེར་སྐབས་
དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ནས་འབྲོར་ལྡན་གྱི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་
ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་གསར་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མཐོང་ཆོས་
སུ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཕྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་མིའི་དགོས་མཁོ་ཆ་ཆང་སྒྲུབ་
ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་ཉམས་སྲོང་གི་ཐོག་ནས་གཞི་ནས་དོ་སྣང་གསར་བ་ཞིག་སྤེལ་བ་ཏེ་
ཆོས་ཕྱོགས་ལ་དོ་སྣང་གསར་བ་སྤེལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད།

ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྲོད་གོང་འཕེལ།

ཡར་རིགས་གཅིག་གིས་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དེ་གལ་འགངས་ཆེན་པོར་
མཐོང་ཡང་། ཆོས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པའི་རིགས་གཅིག་ཡོད། དེའི་རིགས་ཀླམས་ལ་རྒྱ་
གར་ནང་གནའ་རབས་ནས་ Secular Ethics ཉམས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཡ་རབས་བཟང་
སྲོད། གོམས་གཤིས་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་
འཕེལ་གཏོང་རྒྱ་ཞིག་ Secular ཉམས་སྲོད། ཅེས་པ་ཆོས་ལ་ངོ་མོས་བྱས་པའི་
དོན་མིན། བོད་སྐད་དུ་ཆོས་མེད་སྒྱུ་པོའི་རིང་ལུགས་ཞེས་སྔར་བརྗོད་མཁན་ཞིག་
བྱུང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་གོ་བ་ཉག་ཉག་སྤེལ་བ་ཀྱི་མེད། Secular ཞེས་པ་ནི་
དཔེགས་བསལ་གྱི་ཆོས་ཤིག་དང་དུ་ཡོན་པ་མིན་ལ། ཆོས་ལ་མ་གུས་པ་འང་མིན་
པར་ཆོས་ཆང་མར་སྒྱི་སྒྱུམས་ཏེ་མ་ལྟར་བལྟས་ཏེ། ཆོས་དང་མེད་མཁན་ཀླམས་

ལའང་བཅེ་བཀུར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

དེའི་སྐོར་སྔ་མོ་ཞིག་ལ་ཨ་ཁོ་མ་ནི་དང་བཀའ་མོལ་བྱུང་སྐབས་ཁོང་གིས་ཏ་
ཅང་གསལ་པོར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་མང་གཙོ་ཆོད་ལྡན་ཞིག་དང་། དེ་
ཡང་བརྟན་པོར་གནས་ཐུབ་པ་ནི་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གི་སྡོན་ནས་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་
པ་པན་ཚུན་སྟོན་བརྗོད་བྱེད་བཞིན་དུ། བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་
མཁན་གྱི་སྒྲེ་པོ་དེ་དང་དེར་གྲུས་ཞབས་བྱེད་པའི་ལས་སློལ་ཞིག་པ་མེས་ནས་དར་
འཕེལ་བྱུང་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཁོང་གིས་དེའི་དཔེར་བརྗོད་ལ། ལུ་སྟེགས་
རྒྱང་འཕེན་པས་སྒྲེ་བ་སྔ་བྱི་དང་། ལས་རྒྱ་འབྲས་མེད་པར་འདོད་ཅིང་། རྒྱ་དང་རྒྱུ་
སོགས་ཀྱི་རྟོག་བྱ་ཆ་པོ་དེ་ལྟར་མེད་པར། རང་བཞིན་གྱི་ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་ང་རང་
ཆོའི་མངོན་འགྱུར་ལ་མཐོང་བ་དེ་ལས་གཞན་གྱི་སྟོག་གྱུར་མེད་ལ། ཆད་མ་ལ་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་གཅིག་ཕྱ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དཀོན་མཆོག་དང་སྐབས་གནས་
སོགས་གང་ཡང་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་ཆད་ལྟ་བར་བཅེ་གི་ཡོད། དེས་ན་ལུ་སྟེགས་
རྒྱང་འཕེན་པ་ནི་ཆད་ལྟ་ཡིན་ལ། རྒྱང་འཕེན་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སྟོན་བརྗོད་བྱེད་པ་དང་།
དགག་པ་རྒྱག་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཆང་མས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཆད་ལྟའི་ལྟ་
བ་འཛིན་མཁན་རྣམས་ལ་བྱང་སྟོང་ཞེས་འཛོད་དེ་གྲུས་ཞབས་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་
བེད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཆད་ལྟ་བ་རེད་སྤང་པོ་སྤྱག་ཅག་ཅེས་མི་བརྗོད་པར། ཆད་
ལྟ་བ་རྣམས་ལ་བྱང་སྟོང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་སྟོར་གསུངས་བྱུང་།

དེ་ལྟར་རྒྱ་གར་ལ་སྤར་ནས་ལྟ་བ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ལ། ལྟ་བ་མི་མཐུན་པ་
པན་ཚུན་དགག་པ་རྒྱག་རེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། ལྟ་བ་དེ་འཛིན་མཁན་དེར་སྤྱག་

ཅག་རེད་ཅེས་ཕྱིར་ཕྱད་མ་བྱས་པར་དེར་གྱུས་ཞབས་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་
ཡོད། རྒྱ་གར་མང་གཙོ་ཡག་པོ་ཡོང་བའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

དེས་ན་ Secular ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཆང་མར་གྱུས་ཞབས་བྱེད་པ་མ་
ཟད། ཆོས་མེད་མཁན་རྣམས་དང་། ཆོས་ལ་སྦྱོན་དུ་ལྟ་མཁན་རྣམས་ལའང་གྱུས་
ཞབས་བྱེད་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་གི་གོང་ནས་ཆད་ལྟ་བ་རྒྱང་འཕེན་པ་
དང་། ཆོས་ལ་སྦྱོན་དུ་ལྟ་མཁན་རྣམས་ལའང་གྱུས་ཞབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས།
དེར་གི་ཆོས་མེད་མཁན་ལའང་གྱུས་ཞབས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེར་
བརྟེན། Secular ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པ་དང་། ཆོས་ལ་མ་གྱུས་པ་
བྱས་པའི་དོན་མིན་པར་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་གྱུས་པ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་མེད་མཁན་
རྣམས་ལའང་གྱུས་ཞབས་བྱེད་པ། མི་ཐམས་ཅད་གཅིག་པ་ཡིན།

དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྟོང་གི་གཞུང་ལྟར་ན། མི་ཐམས་ཅད་
གཅིག་པ་ཡིན། རང་གི་དབྱ་གཉེན་གྱིས་མཆོན་སུ་ཞིག་ཡིན་ནའང་བདེ་བ་འདོད་པ་
དང་། ལྷག་བསྐལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་གྱུར་རེད། ལྷོགས་གཅིག་ནས་མི་ཡིན་པ་
གཅིག་གྱུར་དང་། རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་སེམས་ལྡན་ཡིན་པ་གཅིག་པ་རེད་ཅེས་མཐའ་དག་
ལ་གྱུས་ཞབས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ཡང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་མེད་ཀྱང་སེམས་ལ་
དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་སེམས་ཞི་བདེ་བག་ཐེབས་དགོས་ཞེས་བརྗོད་མཁན་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད།

བདག་གི་གོ་དོན་དང་དེའི་འདོད་ཚུལ།

ཆོས་འདོད་མཁན་གྱི་སྡེ་ཆན་ནང་སྤར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་རིང་

ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་བ་གསུམ་ལ་ལན་འདེབས་
 ཀྱི་ཡོད། དྲི་བ་གསུམ་ནི། བདག་གམ། ངའམ། གང་ཟག་ཅེས་པ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་
 བམ། བདག་གམ། ངའམ། གང་ཟག་ཅེས་པ་དེར་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད། བདག་གམ།
 ངའམ། གང་ཟག་ཅེས་པ་དེར་ཐ་མའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པའི་དྲི་བ་གསུམ་པོ་
 དེ་ཡིན། སྤར་ལོ་ཞིག་ལ་ཨམ་རྩ་སར་ཆོས་ལུགས་འདྲ་མིན་གྱི་ཆོག་ས་འདྲའི་ཐོག་
 སོ་མི་ཡི་ལྷ་གྲུབ་སྤྱོད་པ་མཁས་དབང་ཞིག་གིས། དྲི་བ་གསུམ་པོ་དེ་བཏོན་གནང་སོང་
 བ་དེ་དག་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག གོང་གསལ་དྲི་བ་གསུམ་ལ་ཆོས་ལུགས་ཁག་ནས་
 ལན་རྒྱག་སྤངས་མི་འདྲ་བ་ཡོང་གི་ཡོད།

དེ་ཡང་དྲི་བ་དང་པོ་བདག་གམ། ངའམ། གང་ཟག་ཅེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ནམ།
 ཞེས་པ་དེར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་མ་གཏོགས་ཆོས་ལུགས་གཞན་ཆང་མས་
 དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ་སོལ་ Soul ། ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་ཀྱི་ ཅེས་དང་། ལེགས་
 སྤར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་རྩམ་ ། བདག་ཀྱི་ ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་ཏྲག་
 གཅིག་རང་དབང་བ་སྟེ་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་། དེའི་དོན་ནི་སྤར་པོར་
 འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ལྟར་མིན་པར་བདག་ཅེས་པ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་མཁན་
 ཞིག་དང་། སྤར་པོ་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་། བདག་ཅེས་པ་ནི་གཅིག་རེད་ཅེས་དང་།
 སྤར་པོ་ནི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསྟོས་པ་ཞིག་དང་། བདག་ཅེས་པ་ནི་སྤར་པོར་
 བསྟོས་མེད་དང་། སྤར་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཡན་གར་དུ་གནས་ཡོད་པས། ནང་བ་
 སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ Soul དང་། ཨ་རྩམ། ཞེས་པའི་རོ་བོ་དེ་གང་འདྲ་
 ཞིག་རེད་ཅེ་ན། ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་སྟེ། ཏྲག་པ་དང་། གཅིག་སྤྱ། རང་དབང་

བཅས་ཀྱི་མིང་བཏགས་ཡོད།

ཆོས་ལུགས་གཞན་ཆང་མས་བདག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་དོན་ཡང་། ང་རང་ཆོའི་ཁྱོད་བའི་ཐོག་ནས། དཔེར་ན། ད་ལྟ་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་གངས་སུ་སླེབས་པའི་ངའི་ལུས་འདི་སྐྱེས་པའི་སྐབས་ནས་ཡོད་སྐྱེས་པ་བྲན་གྱི་མེད། ད་ལྟའི་ལུས་འདི་སྐྱེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རིགས་རྒྱན་ནས་རྩས་རྒྱན་ཡིན་ན་ཡང་། ད་ལྟའི་ལུས་འདི་སྐབས་དེ་དུས་ནས་ཡོད་བསམ་པ་མི་བྲན་ཞིང་། གྲིས་པ་དང་། གཞོན་ནུ། དར་མ། དར་ཡོལ། སྐས་འཁོགས་བཅས་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་རིམ་པར་འགོ་བ་དང་། ལུས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་འང་འགྱུར་བ་འགོ་གི་ཡོད་པ་ང་ཆོའི་ཉམས་ཁྱོད་གི་ཐོག་ནས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཡི་ལུས་དང་། ང་སྐྱེས་པའི་སྐབས་ཞེས་སོགས་བསམ་སྒྲོར་འཁོར་རྒྱ་ཡོད། དེས་ན་ང་དེ་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་འགོ་བ་ལྟར་མིན་པ་ཞིག་སྒྲོར་རྒྱ་འཆར་གྱི་ཡོད། ལུས་དང་མ་འབྲེལ་བར་ང་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད།

ང་ཡི་ལུས་དང་། ང་ཡི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། ལུས་དང་སེམས་ལ་བདག་པོ་རྒྱག་མཁན་གྱི་ང་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་སྒྲོར་འཆར་རྒྱ་ཡོད། ངའི་ལུས་དེ་ང་ལ་ཚུར་བལྟོས་པ་ཞིག་དང་། ང་དེ་ངའི་ལུས་ལ་པར་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཞིག་སྒྲོར་ཤར་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ང་དེ་ཉག་པ་དང་། གཅིག་ལྷ། རང་དབང་བ་བཅས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་མ་གཏོགས་ཆོས་ལུགས་གཞན་ཆང་མས་དེ་ལྟར་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ང་རང་རྒྱ་བ་དང་། ཉག་པ། གཅིག་ལྷ། རང་དབང་བ་བཅས་བསམ་པ་ནི་བྱུང་མཐས་བཏགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པ་ལས་སྒོ་

ལྷན་སྐྱེས་ལ་མེད། ཅ་བ་ཆགས་སྒྲིབ་པའི་གཞི་མ་ནི་རའོ་སྐྱུ་མ་པའི་ཨ་འཐས་
ཚུགས་སྐབ་པ་འཛིན་པའི་རར་འཛིན་དེས། ང་ཡི་དག་གཉིན་གཉིས་ང་ལ་ཡིད་དུ་
འོང་བ་དང་། ང་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྒྲིབ་གི་འདུག་ཅེས་ཡུལ་དང་དུ་སྒྲིབ་ནས་ཞེན་
ཅིང་ཆགས་པའི་ཆགས་པ་དང་། ཡུལ་ལ་མི་འདོད་པར་རྒྱབ་ཀྱིས་སྐྱོགས་པའི་སྒྲིབ་
པའི་སྒྲོ་བཅས། ཆགས་སྒྲིབ་གཉིས་སོ་རར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་
ཅེས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུང་གི་ཡོད།

རར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བར་ལྷ་པའི་ལྷ་གྲུབ་དེའི་རར་
འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ་བརྟེན་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། དེས་ན་ནང་པའི་གཞུང་ནས་དེ་ལྷ་གྲུབ་རྟག་
གཅིག་རང་དབང་པའི་ང་མེད་ཅིང་། དེ་ནི་སྐྱོགས་གཅིག་ནས་གྲུབ་མཐས་བཏགས་
པ་ཞིག་དང་། མདོར་ན་རར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ་དུང་སྐྱུ་ག་བསྐྱུལ་དང་། ཆགས་སྒྲིབ་
སྐྱེ་བའི་གཞི་ཅ་བརྟེན་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པས་དེ་ནི་རོར་འབྱུལ་ཡིན་པས། ནང་པའི་
གཞུང་ནས་དེ་ལྷ་གྲུབ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་ཐ་སྐྱོད་དུ་ཡང་མེད། ཐ་སྐྱོད་
དུ་ཡོད་པའི་ང་ནི་སྤང་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོགས་པའམ་སྤང་སོར་བསྐྱོས་པ་ཞིག་ཡིན་
ཞེས་གསུང་གི་ཡོད།

བདག་ཅེས་པ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཞེས་པའི་བྱི་བའི་ལན་ལ་མི་འདྲ་བ་ཁག་
གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་པའི་སྤང་སོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་
ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྐྱུ་གས་གཅིག་ཡོད། དེ་ནི་ནང་པ་མིན་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་
ཆོས་སྐྱུ་གས་གཞན་ཆང་མ་འདོད་ཚུལ་དེའི་སྐྱོགས་སྐྱོད་གི་ཡོད། བདག་མེད་ཅེས་
བརྟེན་མཁན་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་སྐྱུ་གས་གཅིག་སྤང་སོ་ལས་འདོད་

ལྷགས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན།

ངའམ་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་ཅིང།

དེ་ནས་བདག་དེར་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་ཅིང་ཅེས་བའི་བྲིས་ལན་ལ། བདག་ལ་
ཐོག་མ་ཡོད་ཅིང་ཞིབ་འཇུག་གེད་སྐབས། འཛིག་རྟེན་བཀོད་བ་པོའི་དགོན་མཆོག་
གིས། འཛིག་རྟེན་བཀོད་བར་འདོད་མཁན་གྱི་ལྷ་བྱུབ་འཛིན་མཁན་ནམས་ཀྱིས་ང་
ལ་ཐོག་མ་ཡོད། དཔེར་ན། ཡེ་ཤུའི་སྤྲ་མ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་རྒྱ་གར་དུ་
རྒྱུན་རིང་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་བཞུགས་སྐབས་རྒྱ་གར་སྤྱི་ལོ་ཁྱོན་གོས་
ལྷ་བྱུ་ཁྱོན་ནས་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་སྤྱི་ལོ་ནས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས། ངོས་ནས་
ཁོང་ལ་ཉིན་ཞིག་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྤྱི་ལོ་འདོད་ན་སྐྱོན་གང་ཞིག་
ཡོད་དམ་ཞེས་བཀའ་འདི་ཞུས་པར། ཁོང་གིས་སྐྱེ་བ་སྤྱི་ལོ་འདོད་ཤེས་ཐབས་ཅིང།
སྐྱེ་བ་འདི་འམ་ཆེ་འདི་ཉིད་དགོན་མཆོག་གིས་ཐད་ཀར་བཀོད་བ་རེད་ཅེས་གསུངས་
བྱུང་། དེ་ནི་ཉ་ཅང་ལུས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་ ཆོག་དེས་དགོན་མཆོག་ལ་པ་
ཡི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བས་པ་སོགས་མདོར་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཆེ་འདི་ཉིད་བཟོ་མཁན་
འཛིག་རྟེན་བཀོད་བ་པོའི་དགོན་མཆོག་ཡིན་བསམ་སྐབས། དེ་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་
གྱི་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ལྷ་བྱུའི་ལྷ་ཚུལ་དེས་དཀའ་ངལ་སེལ་
རྒྱུར་པན་གྱི་ཡོད། སངས་རྒྱས་བའི་གཞུང་ནས་དེ་ལྷ་བྱུའི་དགོན་མཆོག་དེར་རྟག་
པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཡང་དགོན་མཆོག་དེ་རྒྱ་
རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པ་ཞིག་མིན་པར་ཐོག་མ་ཅིང་བ་ནས་ཡོད་པ་དང་། རང་བྱུང་ཡིན་པ་
ལས། ལམ་ལ་བསྐྱབས་ཤིང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དགོན་མཆོག་ཅིག་

མིན། དེར་བརྟེན་འབྱུང་བ་མེད་པའི་རྟག་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བསྐྱབས་ནས་བྱུང་བ་
ཞིག་མིན་སྟབས། རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྦྱེས་བྱ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྦྱེས་བྱ་དེར་ཇི་ཙམ་གྱིས་སེམས་ཐག་ཉེ་བ་དང་།
ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་ཆོད་ཀྱིས་ང་ཞེས་པའི་འཛིན་པ་དེ་ཤུགས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བར་པན་
ཐོགས་ཡོད། བདག་དགོན་མཆོག་གིས་བཀོད་པ་རེད། དགོན་མཆོག་མཐུན་ཞེས་
བསམ་པའི་སློ་ཤུགས་ཇི་ཙམ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ང་ཞེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་
ཤུགས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བར་པན་ཐོགས་ཡོད། འཛིན་ཉེན་བཀོད་པ་པོའི་དགོན་མཆོག་
གིས་བཀོད་པའི་ཉིན་ནས་བཟུང་བདག་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། དེས་ན་ང་རང་ཆོའི་ད་ལྟའི་
ང་ཞེས་པ་དེ་ཕྱང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་ཅིག་
ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་ Soul ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་ཀྱི་ ཅས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་
Soul དེར་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད། ངའི་མི་ཆེ་འདི་བྱུང་པའི་
ཉིན་ Soul དེ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དགོན་མཆོག་གིས་བཀོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་བདག་གི་
ཐོག་མ་དེ་ཡིན།

འདིའི་སྐྱོར་སྒར་བ་ཤད་ཟེན་ཀྱང་། འདི་ལོ་སློབ་སྤྲུག་གསར་བ་མང་པོ་ཞིག་
ཡོད་སྟབས། བསྐྱར་བསྐྱོས་ཡིན་ནའང་སྐྱོན་ཆེ་བ་མེད། སྤྱིར་འཛིན་ཉེན་བཀོད་པ་
པོ་འདོད་མཁན་ནམ། རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྦྱེས་བྱ་འདོད་མཁན་གྱི་ནང་དུ་འང་སྦྱེ་བ་
གཅིག་ལས་མི་འདོད་མཁན་ཡེ་ཤུ་དང་། ཁ་ཆེ། འཇུ་ཐའེ་རི་མ་བཅས་སྡེ་ཆ་ན་གཅིག་
དང་། ཉིན་རྒྱུའི་བྲམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ནང་ཙ་བ་ཆངས་པས་བཀོད་པར་འདོད་ཀྱང་།
ལས་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྦྱེ་བ་བཟང་ངན་སྣ་ཆོགས་ཡོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་

ཀྱི་ཡོད། མཐར་གཏུགས་ན་དགོན་མཆོག་གིས་བཀོད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལས་བཟང་
ངན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་བ་སྤྱི་ཡོད་པ་ཞིག་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་འཛིག་ཏེན་བཀོད་
པ་པོ་འདོད་མཁན་གྱི་ནང་དུ་ཡང་མི་ཆེ་འདི་ཉིད་བདག་གི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་འདོད་
མཁན་གཅིག་དང་། བདག་གི་ཐོག་མ་མི་ཆེ་འདི་མིན་པར་ཆེ་རབས་མང་པོ་ཕྱིན་པ་
ཞིག་ཏུ་འདོད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་དགོན་མཆོག་གིས་བཀོད་པ་
རེད་ཅེས་འདོད་སྐབས་བདག་ལ་ཐོག་མ་འཛིག་གི་ཡོད།

དེ་ནས་འཛིག་ཏེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་མཁན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ནང་ནས་
ལུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོས་མ་དར་བའི་གོང་ལོ་ནས་
གངས་ཅན་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་བེན་པ་དང་། ནང་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན།
གངས་ཅན་པ་ལ་གངས་ཅན་ལྟ་བུ་བཅས་པ་དང་། གངས་ཅན་ལྟ་མེད་པ་གཉིས་སུ་
བཞུགས་ཅིང་། གངས་ཅན་ལྟ་མེད་པས་འཛིག་ཏེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང་། ཤེས་
བྱ་ཉི་ཤུ་ཙམ་པའི་ནམ་གཞག་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེའི་ཐོག་མ་ཇི་ལྟར་
འཛིག་མིན་ཞིབ་སྒྲ་ངོས་ནས་ཤེས་ཀྱི་མེད། དེ་མིན་གཅེར་བུ་བ་དང་། ནང་པ་སངས་
རྒྱུ་པའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་དུས་མཉམ་ལྟ་བུར་བྱུང་ཞིང་། གཅེར་བུ་བའི་སྟོན་པ་
རྒྱལ་བ་བ་ཞི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱིས་བགྲུས་པ་ཡོད་པའི་
གསུང་རྒྱུན་ཞིག་ཡོད། གང་ལྟར་གཙོ་བོ་ཞི་མི་ཐོག་གཅིག་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད།
སངས་རྒྱུ་པ་དང་གཅེར་བུ་བའི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་ཏེན་བཀོད་པ་
པོ་འཕྲུལ་པ་རང་བྱུང་གི་སྤྱི་བ་མི་འདོད། འོ་ན་འཛིག་ཏེན་འདིའི་ཕྱི་སྟོན་དང་།
ནང་བཟུང་གྱི་འཛིག་ཏེན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ངམ་ཞེ་ན། རང་རང་གི་རྒྱ་དང་རྒྱེན་

ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཞེས་རྒྱ་ལྟས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་
བདག་ལ་ཐོག་མ་འཛོག་བྱུང་ཐབས་མེད།

གངས་ཅན་པ་དང་གཅེར་བྱ་བ་གཉིས་ཀས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་
འདོད་ཅིང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་ཡིན། ཅུ་བ་འཛིག་རྟེན་
བཀོད་པ་པོ་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྦྱེས་བྱས་བཀོད་པ་མི་འདོད་པར་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཅམ་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བ་གཅིག་པ་ཆགས་ཡོད། ནང་གསེས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་
དང་། གཅེར་བྱ་བ། གངས་ཅན་ལྟ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྟག་གཅིག་རང་
དབང་བའི་བདག་འདོད་དང་མི་འདོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁྱད་པར་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་
འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་པལ་ཆེར་བདག་ལ་ཐོག་མ་མེད་
ཅེས་གསུང་གི་མེད་དམ། ཐག་ཆོད་པ་ངས་མི་ཤེས།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བུ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ངེ་ལྟར་གསུངས་སམ་ཞེ་ན།
བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅད་གཅོད་བྱེད་པ་ལ། བདག་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཡིན་སྟབས། གདགས་གཞི་སྤང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ལ་
བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། བདག་ཅེས་པ་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཡིན་
སྟབས། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་སྤང་པོ་དེར་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་འཆོལ་དགོས་པས། སྤང་པོ་ལ་གཙོ་བོ་ལྟ་སྟེ། ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤང་པོའི་རིགས་གཅིག་དང་། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྤང་པོའི་
རིགས་གཅིག་བཅས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གཙོ་བོ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤང་
པོའི་ཐོག་ཏུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། གང་ལགས་ཤེ་ན། གང་ཟག་གམ།

སྐྱེས་བུ་ཞེས་པ་དེ་སེམས་ལྷན་ཡིན་སྟབས། སེམས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཛོག་
པ་ལས། ཆེ་སློག་ཡོད་མེད་གཅིག་ལུ་འདྲི་དོན་མིན། ཆེ་སློག་མེ་ཉྱལ་རྣམས་ལ་འང་
ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཤེས་པ་མེད་སྟབས་སེམས་མེད་ལེས་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་
ཡོད། སློག་ཆགས་བདེ་སྤྱད་གི་ཆོར་བ་མྱོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་སེམས་
ལྷན་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

དེས་ན་གང་ཟག་གམ་ང་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་གཞི་གཙུག་པོ་
ནི་ཤེས་པ་དེར་འཛོག་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཅད་གཙུག་ཀྱི་
དགོས་ན། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་
ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། དེ་ལྟར་རྒྱ་མཚན་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་ཤེས་པའི་ཐོག་ཏུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་
ལྟར་ན། ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་ལོ་གཟུགས་ཅན་ལེས་པོ་འདི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་
གི་རིགས་རྒྱུན་དང་། གཙུག་པོ་པོ་རང་རང་ཅོམ་གཞིའི་རྣམས་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་
པ་ཡིན། རྣམས་རྒྱུན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ཆོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་མཐོང་
བཞིན་པའི་མེ་ཉྱལ་གི་རྣམས་རྒྱུན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་དང་།
དགུ་བཅུ་པ་སོགས་མདོར་ན་འཛམ་གླིང་འདི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་
ནས་ད་ལྟའི་མེ་ཉྱལ་འདི་དག་གི་རྒྱལ་པོ་རབ་ཀྱི་རྣམས་རྒྱུན་ཀྱི་རིགས་སྐབས་དེ་དུས་
ཡོད་པར་བཅི་དགོས་པ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ Cosmology ༼སྣང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན༽
བཤད་སྐབས། ཐོག་མའི་འབར་གས་ཆེན་པོ་ལྟར་སྐབས་ནས་ད་ལྟའི་ཐོག་མའི་
རྣམས་ཀྱི་རྣམས་རྒྱུན་དེ་སྐབས་དེ་དུས་ནས་ཡོད་པ་བཅི་དགོས། འབར་གས་ཆེན་པོ་

དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞོན་ལྷགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་དབང་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། གཞོན་ལྷགས་དེ་ཡང་རྩལ་ཤིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་། རྩལ་དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་ལྟ་བུའི་འབར་གས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་ཡོང་སའི་རྩལ་རྒྱན་གཅིག་ཡོད་དགོས། དེས་ན་འབར་གས་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྔ་རོལ་ནས་རྩལ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐོག་ནས་བཤད་ན། འབར་གས་ཆེན་པོ་གཅིག་བཞག་མི་སྟབ་པར་འབར་གས་ཆེན་པོ་མཐའ་མེད་འཛིག་དགོས་པ་ཡིན། གང་ལགས་ཤེ་ན། རྩལ་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཅིང་། རྩལ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་ན་འཛིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་དགོས་ལ། ཡང་ན་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་མེད། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་ན། འགྲོ་སྐྱདས་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་ལྟ་བུ་ཡོང་དགོས་དོན་མེད། སྤྱི་ག་ཁྱིམ་ས་ལྟ་བུའི་འགྲོ་སྐྱདས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས། དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བལྟོས་པའི་རྟགས་ཡིན། དེས་ན་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་མི་ཤེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་འཛིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོས་བཞོད་པ་རེད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་སྟབས་ཁག་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་རྩལ་རྒྱན་གྱི་ཐོག་མ་འཛིག་མི་སྟབ་པ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་གང་ལགས་ཤེ་ན། རྩལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཅན་དངོས་པོའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་རྒྱ་ཡིས་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་སྐྱེ་དགོས་པ་ཡིན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ནི་རྒྱུན་གཅིག་པ་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན།

དེ་བཞིན་ནང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་། ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་དབྱིབས་དང་ཁ་
དྲོག་སོགས་གཟུགས་ཅན་དུ་མེད་པར། རྒྱུང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན།
རྒྱུང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་
པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས། རྒྱུང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་
ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པ་རབ་ཅིག་འཛོགས་མི་ཐུབ་པ་ཡིན། དེས་ན་ཤེས་པ་ལ་
ཐོག་མ་འཛོགས་མི་ཐུབ་པ་ཡིན། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་འཛོགས་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་ཤེས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ངའམ་བདག་ལའང་ཐོག་མ་འཛོགས་མི་ཐུབ་པ་ཡིན། ནང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ལན་དེ་ལྟར་བཏབ་ཡོད། དེ་ཡང་བདག་ལ་ཐོག་མ་
མེད། བདག་ཅེས་པ་དེ་ལྷན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ཡིན། ཤེས་པའི་
རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དེའི་གདགས་གཞི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་ལ་ཐོག་
མ་འཛོགས་མི་ཐུབ་པ་ཡིན། དེས་ན་བདག་ལ་ཐོག་མ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་ལྟ་སྟངས་དེ་ཡིན།

ངའམ་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་དམ་མེད།

དེ་ནས་བདག་ལ་མ་ཡོད་མེད་ཅེས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་
མཁན་གྱིས་དཀོན་མཆོག་གི་བྱང་དུ་སྦྱེས་ཇེས་གང་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་འོས་
ནས་གསལ་པོ་མི་ཤེས། ཡི་ཤུའི་ཆོས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྐད་ཆ་བྱིས་པར། དེའི་ཐོག་
ལ་གསལ་པོ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག དག་ཞིང་དུ་སྦྱེས་ནས་མཐའ་མེད་ཀྱང་སྦྱོར་
ཆེ་བ་མེད། སྦྱིད་པོ་བྱས་ནས་བསྐད་ཆོག་པ་ཡིན། དེ་མིན་དཔུལ་བར་སྦྱེས་ཏེ་མཐའ་
མེད་སྦྱོད་དགོས་བྱུང་ན་ཏུ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་

མཁན་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ནས་མཐའ་མའི་མཐའ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་འདྲོག་གི་ཡོད་
མེད་དོས་ནས་མི་ཤེས།

འདིག་རྟེན་བཀོད་པ་སོ་མི་འདོད་མཁན་གངས་ཅན་ལྟ་མེད་པ་དང་། གཅེར་བུ་
བ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་གསུམ་ནས་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་མེད་
ལ་གངས་ཅན་པའི་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བུ་ཞེས་ང་ཚོའི་བདེ་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་སྦྱི་གཙོ་བོས་སྦྱུང་བ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་དང་
རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པ་ཞིག་མཐོང་ན། རིམ་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་འགག་ནས་མཐར་
བདག་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བུ་གཅིག་ཕུར་ལྷག་སྟེ་དེ་ནས་ཐར་བ་ཐོབ་པར་འདོད་ཀྱི་
ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་གཏན་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཡག་སོ་མི་ཤེས། གཅེར་བུ་
པའི་འདོད་ལུགས་ཇི་འདྲ་ཡིན་མིན་ཡང་ངས་གསལ་སོ་མི་ཤེས།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་མེད་ལ་འདོད་
ཚུལ་ཁག་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
པའི་ལྟ་བུ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་
སྟབས། གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་ལྟ་བུ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་གི་
ཡོད། དེ་ཡང་ལྟ་བུ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་དང་། མདོ་སྟེ་བ། སེམས་ཅམ་བ།
དབུ་མ་པ་བཅས་ཁག་བཞི་པོ་འདི་ཡིན། བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་ནི་སལ་ཆེར་པལའི་གཞུང་
གཙོ་ཆེ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་སྦྱ་བ་གཞིར་བཞག་ཡིན། ཆོད་མའི་གཞུང་དང་འབྲེལ་ཏེ་མདོ་
སྟེ་པའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ལེགས་སྤྱར་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤུན་ཅུང་
ཟད་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་ནས་སྟུམ། དོས་ནས་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་ཞུ་མི་ཤེས།

དེ་ནས་སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་པའི་བྱ་བ་མཐའ་གཉིས་ནི་ལེགས་སྦྲར་གྱི་
གཞུང་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱ་བ་མཐའ་བཞི་བཤད་པའི་ནང་གི་བྱེ་བྲག་སྦྲ་
བ་དང་། བྱེ་བྲག་སྦྲ་བ་ལའང་སྡེ་བ་བཙོ་བརྒྱད་གསུངས་པའི་ནང་གི་སྡེ་བ་གཅིག་
གཉིས་ཅམ་གྱིས་ལྷག་མེད་ཀྱི་སྤང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་རིག་པའམ། འཕམ།
གང་ཟག་གི་རྒྱན་ཆད་པར་འདོད། དེ་མིན་གྱི་སངས་རྒྱས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་སྦྲ་བ་
མཐའ་དག་གིས་གང་ཟག་གམ་ཤེས་པ་ལ་རྒྱན་ཆད་རྒྱ་མེད་ཅིང་། ཤེས་པའི་སྤང་གི་
བྱི་མའི་རྒྱན་ཆད་རྒྱ་ཡོད་པར་འདོད། བྱི་མ་གང་ལ་ལྷན་སའི་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་
རང་ཉིད་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་རེ་བྱང་ཞིག་
ལས། དེ་མིན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་ཀྱན་གྱིས་རིག་པ་རྒྱན་ཆད་པར་མི་འདོད། རིག་པ་
རྒྱན་ཆད་བཤད་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་
བྱ་བ་མཐའ་ར་ཉག་པ། གཅིག་སྟེ། རང་དབང་བ་དེ་མེད་ཅེས་དང་། ར་ཞེས་པ་དེ་སྤང་
པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་ར་དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། འདོད་ལྷགས་མི་
འདྲ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད།

གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ཆོས་ལྷགས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིག་རྟེན་བཞེད་པ་པོ་
འདོད་མཁན་དང་། མི་འདོད་མཁན་དང་། དེ་དག་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལྟ་བུ་གྱི་ཆ་ནས་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། དཔེར་ན། ཡེ་
ཤུར་མཆོན་ན་ཡབ་དང་། སྤྲུལ་མཐོང་མིན་ Father Sun Holysprity
བཅས་དགོན་མཆོག་ལ་གསུམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལྷགས་ལ་ཆ་བཞག་

ན། ཨ་ལཱ་ཞེས་དགོན་མཆོག་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

ཆོས་རྒྱུད་ཆང་མའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཚུལ།

འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་མི་འདོད་མཁན་གྱི་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡང་
ལྟ་བུ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན་མི་འདྲ་བ་ལྷགས་ཆེ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལྟ་བུ་མི་འདྲ་བ་
དེ་དག་གི་བྱ་བ་དོན་དང་དམིགས་ཡུལ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱམས་བརྩེ་དགོས་པ་
དེ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོའི་དགོན་མཆོག་དེ་བྱམས་བརྩེའི་བདག་ཉིད་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བྱམས་བརྩེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དགོན་མཆོག་དེས་བཞོད་པའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འདྲ་བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཞེས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་མཚུངས་
སུ་ཡོད།

འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་ཅ་མ་འདོད་
མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་དེས་རང་ལ་བདེ་
སྲིད་ཡོང་བ་དང་། གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་བྱ་བ་ངན་པ་དེས་རང་ལ་སྦྱག་
བསྐྱེད་ཡོང་བས། གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་བྱ་བ་དེ་དགེ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྦྱག་
དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ལ། གྲུལ་དང་
དབང་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་ན་ཕན་ཡོན་གང་ཡང་མེད། གཞན་
ལ་ཕན་བཏགས་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་དེ་ཡོང་བ་ལ། དང་བས་ཀྱུན་ནས་སྦངས་ཏེ་
གཞན་ལ་ཕན་བཏགས་ན་ཕན་པའི་ལས་དགེ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེའི་རྩ་བ་
བྱམས་བརྩེ་ལ་ཐུག་ཡོད། ཁོང་ཁྱོད་དང་འགྲན་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་གཞན་ལ་ཕན་
འདོགས་པ་ཞིག་མི་ཡོང་བ་ཡིན།

གཞན་ལ་ཕན་བདགས་ཞེས་པ་ནི། གཞན་ལ་བཅེ་བའི་སྒོ་ཞིག་ཡོད་ན་གཞན་ལ་ཕན་བདགས་པ་ཡོང་བ་ཡིན། དེས་ན་གཞན་ལ་ཕན་བདགས་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་མིན་ནི་གཞན་ལ་བཅེ་བའི་བསམ་པ་ཡོད་མེད་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། གཅེར་བུ་བ་སོགས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱད་གཉིས་ལས་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ལས་ཞེས་པ་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས། བྱ་བ་བཟང་ངན་ཞེས་པ་མཐར་གཏུགས་ན་ཀློང་ལ་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། བྱམས་བཅེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད།

དེས་ན་འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་མཁན་དང་། དེ་ལྟར་མི་འདོད་མཁན་ཐམས་ཅད་ཕན་སེམས་དགོས་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་བཅེ་བ་དགོས་ཞེས་གསུང་མཁན་ཆང་མ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཆོས་ལུགས་ཆང་མར་གྲུས་ཞབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་དེ་དག་གིས་སྐྱེ་འགྲོ་མང་པོར་ལོ་ངོ་སྟོང་སྟོང་གི་རིང་ཕན་བདགས་ཤིང་། ད་ལྟོ་ཕན་འདོགས་བཞིན་པ། མ་འོངས་པར་ཕན་གདགས་པར་འགྱུར་བ་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་ནས་ངེས་པ་རྟེན་པ་བྱས་ཏེ་གྲུས་ཞབས་དང་བཅི་བཀུར་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན།

གདུལ་བྱའི་ཁམས་མོས་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བུ་བ།

ང་རང་ལ་མཆོན་ན་ནང་པ་ཞིག་ཡིན། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་དང་། རྒྱལ་སྐྱེས་ཞི་བ་ལྷ། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་ཆད་ཆེན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་བལྟས་ཡོད། དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་མཐའ་དང་འགལ་བ་བསྐྱེགས་ནས་དེ་

ལྷ་མོ་མཐོང་བ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་ཆོས་འདི་ལས་སྤྱི་ལོ་ལྟ་བུ་གྲུང་བའི་ལྷ་གྲུབ་རྣམས་
ལ་སྦྱོན་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། གཤུལ་བྱའི་
ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གས་ཡོད་པས། གཤུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕན་གྱི་ཡོད་
པས། ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོ་གས་ཡོད་པར་བརྟེན་གཤུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་
དང་བསྐྱུན་ནས་ལྷ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་གསུངས་ཡོད།

བཙུམས་ལྷན་འདས་ལ་ཆ་བཞག་ན། བཙུམས་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཤུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གས་ཡོད་པར་བརྟེན། གཤུལ་བྱའི་ཁམས་དང་
མོས་པར་བསྐྱུན་ནས་དབྱ་མ་བའི་ལྷ་བ་དང་། གཤུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ངོར་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་མེད། དེ་ནི་
བཙུམས་ལྷན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་མིན། གཤུལ་བྱའི་ཁམས་མོས་དང་བསྐྱུན་
ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་
ན་མ་རན་པ་དང་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྟོན་ལའང་
སྤྱི་དོན་བཀག་པ་ཅེས་གསུངས་པ་ལས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་བཀག་
པ་སྟེ། མདོར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་གསུངས་ན་མ་རན་པར་གཟིགས་ནས་མི་
འདྲ་བ་གསུང་གི་ཡོད།

ཞེས་མ་ཁྱུས་ན། བཙུམས་ལྷན་འདས་སྤྱགས་བཙུམས་མེད་པ་མིན་པར། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱགས་བཙུམས་བཙུམས་པ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་མོས་
པའི་དབང་ལས་ལྷ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་བཙུམས་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་དགོས་པ་
ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེས་ང་ཚོར་ཤེས་རྟོགས་གང་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག་ཅེ་ན། འཇམ་

སྤྱིར་འདིའི་ཐོག་ལྷ་གྲུབ་མི་འབྲ་བའི་ཆོས་ལུགས་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་དང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱིས་པན་འདོགས་ཡོད་པའི་མི་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མེད། བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་དགོས་བྱུང་ན། དེ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་སྐྱམ་པ་འཆར་སྤིང་བ་ཡིན། བྱམས་བརྩེ་དགོས་པ་རེད། གང་ལགས་ཤེ་ན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་བྱམས་བརྩེའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེས་ང་ཆོ་བཀོད་པ་རེད། དགོན་མཆོག་གི་བྱུང་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱམས་བརྩེ་དང་། བཟོད་པ་སྦྱོམ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ན་མི་དེར་པན་གྱི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་ང་རང་གི་ངོས་ནས་ཆ་བཞག་ན། ལྷ་གྲུབ་མི་འབྲ་བ་དེ་དག་གི་སྦྱོར་ཤེས་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འབྲ་བའི་དབང་གིས་དེ་དག་ངེས་པར་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་བྱས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་གཞན་རྣམས་ལ་གྲུས་བརྩེ་བྱེད་གྱི་ཡོད། མི་མང་པོར་པན་གྱི་ཡོད་པ་རེད་བསམ་ནས་ངོ་མཆར་སྐྱེ་གི་ཡོད། དེ་མིན་ལྷ་གྲུབ་མི་འབྲ་བ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་དག་གི་པ་རྒྱལ་སའི་ཡུལ་ཞིག་དང་། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་བརྗོད་བྱས་ཐབས་མེད། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་བརྗོད་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྷ་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྷ་བ་དེས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འབྲ་བའི་གང་ཟག་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་པན་གྱི་ཡོད་ན་དེ་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ང་ཆོས་ཆོས་ལུགས་ཆང་མར་གྲུས་ཞབས་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ལག་ཆེན་པོ་རེད།

ཡང་ཆོས་ལུགས་ཆང་མར་གྲུས་ཞབས་བྱས་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ཏེ། ཆོས་ལུགས་ཆང་མ་གཅིག་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན་དེ་ནི་སྤྱིར་རྟགས་བསྐྱར་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན། ཁ་ལག་ལྷ་བྱར་མཆོན་ན། ཁ་ལག་ཆང་མ་མེད་ལུས་འཆོ་བའི་དམིགས་ཡུལ་

གཅིག་པ་ཡིན་པས། ཁ་ལག་ཆང་མ་གཅིག་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་མི་ཐུབ། ཁ་ལག་མི་
འབྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོ་བ་ཡང་མི་འབྲ་བ་རེ་ཡོད། ཁ་ལག་གཅིག་པ་ཡིན་ན་ཡང་
ལུས་ལ་འཕྲོད་མིན་སྣ་ཚོ་གས་ཡོད། དེ་ལྟར་ལུས་པོའི་གནས་སྐྱདས་མི་འབྲ་བའི་
དབང་གིས་ཟས་རིགས་འབྲ་མིན་དགོས་པར་བརྟེན། ནང་སེམས་ཀྱི་ཟས་ལ་དེ་བས་
ཀྱང་མི་འབྲ་བ་སྣ་ཚོ་གས་ཤིག་ངེས་པར་ཡོང་གི་རེད་ལ། ཡོང་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་
ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱདས་འདི་འབྲ་ཞིག་ཡིན།

གཟུང་གནས་ནམ་དཔྱོད་ལྟན་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ།

ང་ཆོ་བོད་པར་ཆ་བཞག་ན། ཆོས་རྒྱལ་བཀའ་བློན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་དུས་ནས་
བཟུང་སྟེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་འདི་བོད་གངས་ཅན་ཀྱི་ལྗོངས་སུ་བཅུགས་
པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ལྟོ་གཟུ་བོར་གནས་ཤིང་།
ནམ་དཔྱོད་དང་ལྟན་པ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་ནམ་རྒྱུན་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་
ཡོད། ལྟོ་གཟུ་བོར་གནས་མེད་ན། ང་ཆོ་བོད་པར་ནང་ཆོས་མ་དར་བའི་གོང་ནས་ལྷ་
གསོལ་འདེ་གསོལ་དང་། དམར་མཆོད་ལུལ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཡོད་པས། དེ་གས་
འགྲིགས་ཞེས་གསུངས་ན། དེ་ནི་རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ང་ཆོའི་ཆོས་
རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་གནང་མེད། ལྟོ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་དཀར་
ནག་གཉིས་ལ་ཆོས་ལུགས་གང་དང་གང་ཞིག་དར་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟག་
གཟིག་དང་། ཉོར་ཀྱི་ལུལ་ཁག་རྣམས་ལ་ཆོས་གང་ཞིག་དར་ཡོད་མེད་བཅས་ལ་
གཟིགས་ཞིབ་གནང་ཤིང་། རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་ནང་ཆོས་དེ་ཐུགས་ཡིད་
འཕྲོག་པའི་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་། རྒྱ་ནག་གི་ནང་ཆོས་ལ་ཐུགས་

ཡིད་འཕྲོག་སྐབས། རང་ཆོས་ཀྱི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཀྱི་གར་ཡིན་སྐབས། རྒྱ་གར་གྱི་རང་ཆོས་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པ་དང་། ལྷག་པར་ང་ཆོར་བཀའ་འགྲུལ་དང་བསྟན་འགྲུལ་པོ་ཉི་ལུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་པོ་ཉི་བཙུ་པ་གཅིག་ཙམ་རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལས། དེ་འཕྲོས་ཀྱི་པོ་ཉི་ལུམ་བརྒྱ་ལྷག་གི་དབུར་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཞེས་ཡོད་པ་ལྟ་སྟག་ཡིན། ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཏ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་ལ་བྱ་གཞག་རྒྱབ་ས་ཆེན་བསྐྱབས་གནང་འདུག ལས་སྤྱོད་དབང་དུ་བསྐྱུར་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བེན་པ་རྣམས་ནས་ཐད་ཀར་བསྒྱུར་ན་སྐབས་བདེ་ཞིང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་བོད་དབར་གཉེན་འབྲེལ་ཡོད་ལུས་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལས་སྤྱོད་དེ་པར་བཞག་ནས་ཆེད་མངགས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་གངས་ཅི་བརྒྱལ་ནས་ཀ་ལི་སྤྱིར་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་གར་ཆ་བའི་ཡུལ་དུ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ། བོད་ནས་མི་སྣ་ཆེད་གཏོང་གནང་བ་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་མཁས་པ་གདན་འདྲན་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རང་ཆོས་རྒྱ་གར་ནས་བཞེས་ཡོད།

རྒྱ་གར་ནས་རང་ཆོས་བཞེས་སྐབས། སྐབས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་ལུ་བཅན་གྱི་སྤྱུ་དུས་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་ལུ་བཅན་གྱིས་རྒྱ་གར་དུ་ནང་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་མཁན་གྱི་ཆོས་སྤེམ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནའི་ཆོས་སྤེད་ཅེ་ཟེབ་ཤོས་ཤིག་དང་། གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་གཟིགས་ནས་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནས་གདན་ཞུ་གནང་ཡོད། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་ནི་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནའི་མཁས་པའི་ནང་གི་མཁས་པ་ཅེ་ལུད་ཀྱི་གས་ཆགས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་རང་རྒྱ་ཆུགས་པའི་ལྷ་བྱུང་ཅིག་

བཅུགས་ཡོད། རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཞེས་རྩ་བ་དབུ་མ་པའི་ལྟ་
བ་ཡིན་པ་ལ། སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བ་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་གནང་ཡོད། དེ་ལྟར་
སྦྱིར་བཏང་གི་མཁས་པ་ཞིག་གིས་གནང་མི་ཐུབ། ཁོང་ནི་འབྲ་འབྲའི་ནང་གི་མི་འབྲ་
བར་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་རང་རྟེན་ཆུགས་པ་ཞིག་མཛད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་རྒྱ་གར་གྱི་
མཁས་པ་མང་པོ་བྱོན་ཡོད།

དེ་ལྟའི་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནའི་མཁས་པའི་ཅེ་ཕུད་ཅིག་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བོད་དུ་
གདན་ཁྲུ་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཐུགས་བསྐྱེད་
སློན་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་བསྟན་པ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བཅུགས་པའི་འགལ་རྒྱུན་སེལ་
ཞིང་། མཐུན་རྒྱུན་སྒྲུབ་པ་གནང་ཡོད། བསྐྱབ་པ་སློག་ཆོག་དང་། བསྟན་བཅོས་
བཅུམས་པ། སློབ་ཁྲིད་གནང་རྒྱ་བཅས་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་གཙོ་བོ་གནང་
ཡོད། དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་ལ་བཀའ་འདྲིན་ཆེན་པོ་རེད་འདུག།

དེ་མིན་ཁ་ལག་ལག་ཉེས་ལྟར་ན་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་ལག་ཞིམ་པ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་
འབྲས་དང་རྩ་ལི་བོད་དུ་དར་སོ་དེ་ཅམ་མེད། ཆོལ་མ་ཞེས་བརྗོད་ན་བོད་རྟག་གཙང་
མ་ཡིན། དེ་མིན་སྡོ་ཆལ་གྱི་ཆལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་རྟག་ཡིན། རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་ཞིམ་པ་
ཡོད་སྟབས་རྒྱ་ནག་དང་ཐག་ཉེ་བ་གནང་ཡོད། ང་ཆོས་པགས་ཟ་བའི་རྩམ་པ་གཞིར་
བཞག་ཐོག་ལ་མར་བཅས་ནི་སོ་སའི་པ་མེས་གྱི་ཁ་ལག་ཆགས་ཡོད། ང་ཆོ་བོད་
པའི་ཁ་རྒྱུན་ལའང་། རྒྱ་ཟས་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་ཅས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། ཆོས་རྒྱལ་
རྣམས་གྱིས་ཀྱང་ཁ་ལག་གི་རིགས་རྣམས་རྒྱ་ནག་ནས་ལེགས་ཆ་མང་བ་སྤངས་
ཡོད།

ཡང་བོད་པའི་གྲོན་གོས་ལ་མཆོན་ན། ཨ་རབ་ཀྱི་ཆས་གོས་དང་། གཙོ་བོ་
སོག་པོའི་གྲོན་གོས་རྣམས་ཐོ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་གནས་གཤིས་དང་བསྐྱེད་ན་རྒྱ་ནག་
གི་དར་གོས་ཆེན་ལས་སོག་པོའི་པགས་རིགས་ཀྱི་གྲོན་གོས་ལེགས་པར་གཟིགས་
ཏེ་ལེགས་ཆ་སྒྲངས་པ་ལྟར། བོད་མི་རྣམས་པགས་རིགས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད།
དེས་ན་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་སློ་གཟུ་བོར་གནས་ཏེ་ལེགས་པའི་ཆ་གང་ཡོད་
དང་། རང་ལ་རན་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་བཞེས་གནང་
འདུག་པ་འདི་རྣམས་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་རེད་འདུག་སློ་གཟུ་བོར་གནས་མེད་
ན། ང་རང་ཆོར་སྤར་ཡོད་འདི་དག་གིས་འགྲིགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་རང་ལྟ་མཆོག་
འཛིན་བྱས་ཏེ་སྤྲོད་ཉེན་ཡོད།

ཡང་ན་རྒྱ་ནག་དང་གཉིས་འབྲེལ་ཡོད་སྐབས། ཆང་མ་རང་གི་མནའ་མ་ཡོང་ས་
ནས་གཙོ་བོར་བཞེས་པ་ཞིག་ཡོང་ཉེན་ཡོད། དེ་འདྲ་གཏན་ནས་གནང་མེད། དེ་ནི་ཉ་
ཅང་གྲོང་པོ་རེད་འདུག་ ང་ཆོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་
ཞིག་དང་། ལེགས་ཉེས་འབྲེད་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཡོང་བ་ལ་སློ་གཟུ་བོར་གནས་དགོས་
ཤིང་། ང་རང་གི་འདི་ཡག་ཤོས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་ཡོང་ཐབས་མེད། སློ་གཟུ་བོར་
གནས་པའི་ཐོག་ནས་ལེགས་པའི་གང་དུ་ཡོད་པ་ནས་སྒྲིགས་དོར་བཅུད་ལེན་གནང་
ཡོད།

བོད་མིལ་བྱར་ཐོར་ཏེ་འཕུས་ཤོར་ཕྱིན་ཚུལ།

དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་མཐུག་སྤྱིལ་རྗེས་ཆོས་རྒྱལ་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅིག་
དབུས་སུ་ལྟག་པ་དང་། གདུང་རྒྱུད་གཅིག་སྟོད་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་དེ་རྗེས་རིམ་

བཞིན་ཐོད་བམིལ་བྱར་ཐོར་ཉེ་ང་ཆོའི་ཉེན་འབྲེལ་ཚུགས་པའི་འགོ་འདི་ནས་ཚུགས་
པ་རེད། དཔེར་ན། ང་སྤྱི་ས་པའི་ཨ་མ་དོའི་ས་ཁུལ་ལ་ཕྱི་སོ་དང་ནང་སོ་ཞེས་པའི་
མིང་ད་ལྟ་འང་ཡོད་ཟུས་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱིའི་སོ་སྤྱང་མཁན་དང་། ནང་གི་ལྟོག་གྲེང་
མཁན་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དུས་སུ་བསྐྱོས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་
རྣམས་ཀྱི་དུས་སུ་གཤམ་བྱ་དང་། གཡོན་བྱ། དབུ་བྱ་སོགས་ཀྱི་བྱ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་
མི་ས་མཚམས་ཁག་ཏུ་བཏང་བའི་རྗེས་ཤུལ་ཡིན། ང་རང་གི་སྤྱི་རྒྱུད་ཡར་དེད་ན་
འཕན་པོ་ནས་ཡོང་བའི་མི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་རབས་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད། དེ་ཡང་
འཕན་པོའི་ཁུལ་ནས་ཡོང་བའི་དམག་གི་བྱ་ཁག་གཅིག་མདོ་སྤྱད་དུ་གཞིས་ཆགས་
ཉེ་ཕྱི་སོ་བསྐྱངས་ཉེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་པ་ཡིན་སྟེ།

ལྷན་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཅམ་ཀྱི་གོང་དུ་ཨ་རིའི་མཐོ་སློབ་ཅིག་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལ་
ཞིབ་འཇུག་གྲེང་མཁན་ཞིག་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བར། ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་
འདྲ་མིན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་འགོ་སྤྱངས་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་བྱས་འདུག་པ་དང་། དེས་ན་བོད་
ས་ཡོངས་རྫོགས་ཁྲིམས་ལུགས་གཅིག་གྱུར་རེད་འདུག་ དེ་ནི་ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་
དང་། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དུག་ལྟ་བུར་བརྗོད་ཀྱི་མེད་དམ། གང་ལྟར་བོད་རྒྱ་བྱ་
ཡོངས་ལ་ཆོས་རྒྱལ་གཅིག་གི་ཆབ་འབངས་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་གཅིག་གྱུར་དུ་
ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།

དེར་གི་དུས་འདིར་ང་ཆོ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་བ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱི་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། ང་ཆོས་ག་དུས་
ཡིན་ན་ཡང་བོད་སྐད་ཐོག་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཞེས་བོད་ཡོངས་རྫོགས་རྫོགས་ལ་བསྒྲིལ་

བ་བརྗོད་གྱི་ཡོད། བར་སྐབས་བོད་ཁམས་བསེལ་བྱུང་ཐོར་བ་ནས་འབྱས་ཤོར་བྱེན་
ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་བོད་ལ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་དཔལ་རྒྱ་ལེངན་ནས་
ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དཔལ་རྒྱ་ལེངན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་དེར་པའི་འདི་ཆོས་རྒྱུད་ཡོད་པ་
ཞིག་དང་། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པར་བཅི་བའི་ཐའེ་ལན་རྟེ་དང་། ལེ་
ལྒྱ། ཀམ་པོ་རྟེ་ཡ་སོགས་སུ་ཆོས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། ལྷག་པར་
འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ནི། མཁན་ཆེན་ཞི་འཚོ་རང་ཉིད་དག་སྒོར་ཞིག་དང་།
དེ་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྡེ་པ་ཡིན་པ་ལས། དེ་མིན་གནས་བརྟན་
སྡེ་པའི་འདུལ་བའི་ཉམས་བཞེས་རྣམས་དང་རྩ་བའི་འགྲོ་སྤངས་གཅིག་པ་ཆགས་
ཡོད། དེ་མིན་བསམ་གཟུགས་དང་། དག་འདུན་ཉི་ཤུ་བཅས་ཀྱང་གནས་བརྟན་སྡེ་
པའི་གཞུང་དུ་ཡོད་པ་དང་། ར་ཆོ་བོད་དུ་སྒོར་སྒྲོང་གྲེད་བཞིན་པ་རྣམས་བྱང་
སྒྲིགས་སོ་བདུན་གྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་གཅིག་པ་ཆགས་ཡོད།

དེ་མིན་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ཁུལ་ཁག་ཏུ་མེད་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་
ཆགས་ཡོད། དཔལ་རྒྱ་ལེངན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩལ་འདོན་གནང་ས་ནི་
ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ཡིན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྦྱབ་ནས་
བཟུང་སྟེ་མི་ཐོག་མང་པོ་ཞིག་དང་། དུས་རབས་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་ཞིག་རིང་དཔལ་རྒྱ་
ལེངན་པའི་ཆོས་སྡེ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་བཤད་སྦྱབ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད། དཔལ་རྒྱ་ལེངན་པའི་མཁས་པ་ལྷ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ནས་བཟུང་སྟེ་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། ཀམ་ལ་ལེ་ལའི་བར་དུ་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་ཆགས་ཡོད་
ལ། མཁས་པ་དེ་དག་གིས་ལེགས་བཤད་པལ་མོ་ཆེ་ལེགས་སྦྱར་ཐོག་བརྩམས་

ཡོད། ལྷ་སྐབ་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་
ལེགས་སྦྱར་ཐོག་མཛད་ཡོད་ལ། ལྷ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་
ཚུལ་དེ་དག་ལ་ངོ་མཆར་དུ་བཅི་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་སྟོགས་སྦྱང་དང་ཆོས་
གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་མའི་སྒྲོར་ལ་ལྷ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོ་སྙེད་ཆེན་
པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

འདིར་ཡོད་པའི་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནའི་བཤ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་རྣམས་ནི། རོས་ནས་
ནས་རྒྱན་དོ་ཤེས་རྣམས་ལ་འདི་དག་ནི་དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནའི་ཆེས་མཐོའི་སྟོབ་གཉེར་
ཁང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་རེད་ཅེས་བཞིན་ཀྱི་ཡོད། ང་ཆོ་ནང་བ་གཅིག་གི་རོས་
ནས་བཤད་ན། ནང་པའི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བཤ་གྲུབ་ཤིང་སྟག་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་
སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོག་ནས་བཞིན་ཀྱང་། མཁས་དབང་ཤིང་སྟག་ཡིན་བ་དོན་ལ་
གནས་ཡོད། དེས་ན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འདི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཆ་ཉ་ཅང་ཤུགས་ཆེ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད་འདྲུག་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་ནང་དུ་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཆ་དེ་ཅུ་ཤུགས་
ཆེན་པོ་མེད། བོད་དུ་ནང་ཆོས་མ་དར་བའི་སྟོན་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ནང་ཆོས་དར་བེན་
ཡོད། ནང་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ལ་ཅ་བ་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཉམས་དང་གསལ་
བ་བཀོད་ནས་སྐབ་པ་ཤིང་སྟག་རེད། འོན་ཀྱང་ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལྷར་དུ་མཛད་
པ་པོ་གཙོ་བོ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྦྱང་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས། ལྷ་ས་སྤྱི་
མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོལ་བ་སྤྱི་གཉིས་བཅས་རེད་འདྲུག་

སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྦྱང་གི་གཞུང་ཆད་མ་ཀྱན་བརྟན་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོས་
གྲགས་ཀྱི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་བཅས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་བའི་ནང་ཆོས་ཐོག་བསྐྱར་མེད།

ངོས་ནས་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གི་
གསུང་རིགས་སློ་ཞེས་ཅུང་ཅུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཡོད་པ་ལས། དེ་
མིན་ཆད་མའི་གཞུང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་མི་འདུག་ཆད་མའི་གཞུང་རྣམས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་
བསྐྱར་མེད་སྟབས་རྒྱ་ནག་གི་ནང་ཆོས་ནང་ཆད་མའི་སྐོར་རྣམས་མེད། དེ་ལྟར་ན་
བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་འདི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་དུ་ཡོད་པའི་
ནང་ནས་དཔལ་རྒྱ་ལེན་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཆ་ཆད་བ་
ཡོད་པ་ནི་བོད་པ་གཅིག་ལུ་ཡིན། དེར་སྐབས་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ཡུལ་ཁག་རྣམས་
ནས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་བྱེད་བཞིན་
ཡོད། གཞན་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཆོས་རྒྱུད་རྣམས་ནས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་
བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནས་ནང་ཆོས་དར་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀོ་རི་ཡ་
དང་། ཟུ་ཉི་ནམ། ཉི་ཉོང་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ནང་ཆོས་མ་སྤྱངས་པས་འཕུས་ཤོར་དུ་བྱིན་ཚུལ།

འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་མཁན་སྟན་ཀླགས་ཅན་ཨམ་ཇེ་ལུ་
ཨལ་ཞེས་པས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ནང་བརྩམས་པའི་དེབ་དེ་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་གོང་ངོས་
ནས་ཐེངས་ཤིག་གྲོག་ཐོང་ཡོད། དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས། སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་འདི་
རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་རེད་ཅེས་བསྐྱགས་བརྗོད་གནང་འདུག དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་སྐབས་སྐབས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་ལ་མ་ཤེས་དེ་རིགས་
ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དེ་འབྲེལ་བཤད་རྒྱག་སྤངས་ནོར་ནས། ཁོང་གི་དེབ་ནང་བོད་ཀྱི་

ནང་ཆོས་དེ་བྱུང་མཚར་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སངས་རྒྱལ་བཙུག་པོ་འདས་རིགས་
པ་སྤྲེལ་བ་དེ་བོད་དུ་ཐེགས་ཆེ་ཞེས་ན་མ་ཁྱུས་ན་ཉོན་ཐོར་གནང་གི་རེད་ཅེས། དེ་
ཆོས་དེ་འདི་གར་གང་འདྲ་བྱེད་གྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་པ་ཞིག་བྲིས་ཡོད།

ང་ཚོས་པོད་པས་བྱས་བསྐྱལ་ཏེ། དངོས་གནས་པོད་ཀྱི་ནང་ཚོས་ཀྱི་ཞག་ཅི་
 ཡོད་ས་དེར་སློབ་སྦྱང་མ་བྱས་ན་དགའ་ངལ་ཁག་པོ་ཡོད་སྟབས། དེ་དག་པར་
 བཞག་སྟེ་ཐུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་འབག་བྱོན་པ་དང་། རྟེན་རྒྱ་བཏང་བ། གཏོར་མ་
 འཕེན་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཏོར་མ་ངོ་མ་འཕེན་དགོས་བྱུང་ཆེ་ཉིང་དེ་འཛིན་
 བརྟན་པོ་དགོས་པ་ཡིན། ཉིང་དེ་འཛིན་བརྟན་པོ་ཅམ་ནི་སྤྱི་སྟེགས་པ་ལའང་ཡོད་
 པས། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དག་གིས་ཟིན་པའི་སོག་གཏོར་མ་
 འཕངས་ཏེ་གཏོར་མའི་ལས་སྦྱར་དང་། བྲང་སྟོར་གྱི་ལས་སྦྱོར། སྦྱིན་སྟེག་གི་ལས་
 སྦྱོར་སོགས་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཆང་ལོངས་པ་ཞིག་གིས་
 བྱ་རྒྱ་ལས། ང་ཚོས་དངོས་གནས་དགོས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཐབས་ལེས་ཀྱི་
 ཉམས་ལེན་གང་ཡང་མེད་པར་གཏོར་མ་འབྲེལ་གས་པོ་ཞིག་བཟོས། ལྷག་པར་པོད་
 ཏུ་གཏོར་མ་འཕེན་པའི་སྐབས་སུ། མོད་སྐམ་དགའ་རིལ་གྱི་མགོ་སྦྱར་ཏེ་མིག་རིལ་
 གཉིས་འཕྱལ་འཕྱལ་བྱེད་པ་ཞིག་བཞེངས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་དང་།
 དག་བགམས་གསོན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁྲལ་རེད།

ཁྱེད་རང་མོར་རྟེན་ནས་སྐྱུར་ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་ན། སྐར་མོད་དུ་སྟེན་པའི་ལས་
སྟེར་ཞེས་པ་ནི། སྟེན་སྟེན་ལྟ་བུ་ཉེ་ཙམ་སྟེན་པའི་ལས་སྟེར་ཞེས་པོད། ཙམ་

ལྷན་སྐབས་སྤྱི་ལོ་ལ་བའི་ནང་དུ་ཨ་རག་ལྷན་ཏེ་སྤྲ་དང་བཅས་ཏེ་མེ་འབར་གྱི་ཡོད། མེ་འབར་བའི་སྐབས་ཡིད་ཀྱི་ཉིད་མེ་འབར་ཏེ་སྤྲ་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་འབར་ཞེས་པའི་སྤྲ་དག་པོ་ཡོང་ཆེད་ཐོད་པའི་ནང་ལྷན་པས་པའི་ཨ་རག་དེ་དོག་སྤྲིལ་པོ་བྱུང་ན་འབར་ཞེས་པའི་སྤྲ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད། དེ་ལྟར་འབར་ཞེས་པའི་སྤྲ་ཡོང་བར་དོ་སྤྲ་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་ལས། ཡིད་སྤྲ་སྤྲིལ་ཉིད་འཛིན་གྱི་སྤྲ་ཆ་མེད་ལ། ལྷན་པར་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྲ་ཆ་གང་ཡང་མེད། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཡོད་པའི་དབྱས་སུ་འབར་སྤྲ་གང་ཆེ་བྱུང་ན་ཉོམ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ལྷན་པས་སོང་ཞེས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

དེས་ན་ཉིན་ཞིག་ཉོམ་ལྷན་སྐབས་ཨ་རག་དོག་སྤྲིལ་པོ་ཡོང་ཆེད་མཆོག་གཡོག་གིས་ཨ་རག་གོད་པའི་ནང་བསྤྲིལ་ཏེ་ཐོད་སྤྲ་ནང་དུ་ལྷན་པས་པ་དེ་ཉོམ་ལྷན་པས་མཁན་གྱིས་འཆམ་རྒྱུ་བཞིན་རྒྱུ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྲ་ལོལ་མའི་ནང་གཡུགས་པ་དང་། གོད་པའི་ནང་བསྤྲིལ་བའི་ཨ་རག་དེ་ཉོམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཏག་ཏག་བྱིན་ན་འབར་ཞེས་སྤྲ་སྤྲ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོང་ངེས་རེད། འོན་ཀྱང་ཉོམ་ལྷན་པས་མཁན་དེ་སེམས་འཆབ་ནས་ཨ་རག་གོད་འཐུས་བརྒྱུ་བ་པ་དེ་ཉིད་སྤྲ་བསྐྱོལ་བའི་སྤྲ་ནང་ཏག་ཏག་མ་བྱིན་པར་བྱི་ལ་བྱུང་བས། མཆོད་གཡོག་མཁྱོགས་པོར་རྒྱུགས་ཏེ་ལམ་སངས་ལ་ནས་བསྐྱུགས་ཏེ་སྤྲ་ནང་ལྷན་པས་དགོས་བྱུང་བ་ཤོད་སྤྲིལ་ཡོད།

དེ་མིན་ཅེ་པོ་བྱང་དུ་འཆར་ཅན་བོད་ཆུ་ ༡༢ ཆེས་ ༢༩ ཉིན་ནས་བར་རྒྱུ་བ་ལན་བདེ་ལེགས་བཞུགས་སྤྲིང་གི་ཆོག་ནས་ཏ་ཅང་སྤྲ་དག་པོ་ཡོད་ལ། འཆམ་

ཀྱང་ཉ་ཅང་སྤྲུལ་དག་པོ་ཡོད། དེ་ལྟར་དགུ་གཏོར་སྐབས་དགུ་གཏོར་གྱི་འཆམ་
འཁྲབ་སྐབས་ཉོམ་སྟེག་གནང་སྟོལ་ཡོད། རོས་ནས་ད་ལྟ་ཡང་ཉ་ཅང་གསལ་པོར་
བཞུགས་ཞིག་ལ། བྲམ་ཆང་གི་ཉོམ་སྟེག་གནང་བྱུང་ཐེས་འབང་སྤྱ་བྲགས་མིན་རི་ལྟར་
ཡང་། ཉོམ་སྟེག་གི་སྤྱུལ་བསྐྱོལ་བ་དེ་དབྱུག་པ་འཁྲེང་ནས་བཞོས་ཀྱི་ཡོད། སྤྱུལ་དེ་
བདེ་ཡངས་ཤར་གྱི་ཨར་ཀའི་སྟེང་དུ་བྲམ་རྒྱུ་ལ་ལྟ་མོ་ལྟ་བར་ཡོང་བའི་ཨ་པོ་
ཉོར་གྱིས་སྐལ་རིལ་རྒྱག་གི་ཡོད། ཁོང་ཆོའི་པགས་ཆགས་ཐོག་སྤྱུལ་གོས་ན་པན་
གྱི་ཡོད་པས་ཡིན། ཐོག་མར་དགུ་འཆམ་དང་ཉོམ་སྟེག་ལ་ལྟ་མོ་ལྟ་བར་ཡོང་བ་
དང་། སྐབས་དེ་དག་ཏུ་དབྲམ་བགེགས་བརྒྱལ་བ་དང་། སྟོན་ལམ་རྒྱག་མཁན་ཡང་
མེད་པར་ལྟ་མོ་བལྟས་ཟིན་ཏེ་ཉོམ་སྟེག་གི་སྤྱུལ་བྲམ་པའི་ཐོག་སྐལ་རིལ་བརྒྱབ་
ནས་སྟོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་དབྲམ་བགེགས་བསྐྱོལ་བ་འདུག་གས། དེ་ལ་སྟོང་པོ་དེ་ཙམ་
མེད། དེར་བརྟེན་ང་ཆོ་བོད་པས་ཆེ་ས་གཏིང་བརྟེན་དུ་འབྱོར་གྱི་ཡོད། དེ་མིན་རིས་སུ་
མ་ཆད་པའི་ཆོས་སྐར་བཤད་བྲམ་ཡོད་པ་རྒྱལ་ནས་ལོ་རྒྱུད་སྤྱག་རིང་བསྟན་པ་
བཤད་སྤྱབ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྟོང་གནང་བ་ལས། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་
དགོན་པ་སྟོང་སྤྱག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དགོན་པ་པལ་མོ་ཆེས་རྩ་བརླངས་ནས་
ཞབས་བརྟན་སྤྱབ་པ་ལྟ་བུ་བྲམ་ཏེ་སྟོད་ཀྱི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་ཨ་སེ་རི་ཁྱུ་ཨལ་གྱིས་བརྗོད་པ་ལྟར་བཙུག་ལྟན་འདས་བོད་དུ་
ཐེབས་ན། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཐབས་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས། ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
བ་སོགས་གང་ཡང་མེད་ལ། ལྷ་ཡི་ནལ་འབྱོར་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མེད་
པར་རང་གར་རྒྱ་སྟེ་ཁྲིམ་པའི་དཀྱིལ་ལ་ལྟ་མོའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུར་འཁྲབ་པ་དང་།

ད་དུང་ཆོས་སྐྱོང་དང་ཡི་དམ་ཡིན་ཞེས་མཆེ་བ་གཅིག་གས་ཤིང་། ཁྲག་འཐུང་བ་ལྟ་བུ་
འདྲ་མིན་བརྩོས་པ་ལས། བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་༄༅། སྦྱང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སོགས་ལ་དོ་སྣང་
དང་ཉམས་ལེན་གཏན་ནས་མེད་པར་སྟོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུན་སེལ་རིམ་གྱི་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཆགས་སྐྱབས། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐོ་བྱར་དུ་ལེབས་ན། དངོས་ནས་ད་ནི་གང་
འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་དགོངས་ཉེན་ཡོད། དཔེ་ཆའི་ནང་གསང་སྒྲགས་འཆལ་བ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། ས་ཆེན་ཀྱང་དགའ་སྦྱིང་བོས། བོད་ལ་སྤྱེད་ཀྱི་ཆོས་འདི་
གསང་ཞིང་སྤྲས་པས་སྐྱབ་པའི་ཆབ་ཏུ་ཁྲོམ་གྱི་དབྱས་སུ་འཆམ་འཁྲབ་པ་ལྟ་བུ་
ཆགས་འདུག་པས། འདིས་བྱས་པ་ཐོན་ས་མ་རེད། ད་ནི་གཞི་ནས་རྒྱ་གར་ནས་
གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་དགོངས་པའི་སྐོར་ས་ཆེན་གྱི་
ནམ་ཐར་ནང་དུ་ཡོད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ལ་སྤྲས་དག་པོ་ཞིག་
ཡོད་ཀྱང་། གསང་སྒྲགས་འཆལ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཞག་ཅི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་ཟབ་པ། ཆད་མའི་ནམ་གཞག་ཐོག་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཅལ་འདོན་སའི་
རིགས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པར་འཛོག་པ་དང་། ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་ལྟ་བུའི་ཐོག་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་
ཤོར་ཏན་ཏན་ཕྱིན་འདུག དངོས་ནས་དུས་ད་ལྟ་བར་དུ་བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་མཁན་བོད་ཀྱི་མཐའ་
དབྱས་ཡོངས་ལ་ཡོད། དེ་དག་ལ་དངོས་གནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བྱེད་པའི་ལུལ་
རེད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཇུག་ཤོར་ཏ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཕྱིན་འདུག

ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་ནང་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཕུས་ཤོར་འགྲོ་ས་ནི་ནང་ཆོས་མ་ཤེས་པའི་ཐོག་
ནས་འཕུས་ཤོར་བྱེད་ཡོད། ནང་ཆོས་ལ་དད་བ་བྱེད་པ་ལས་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱ་རྒྱུའི་ཐོག་
ལ་དོ་སྙེད་མ་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་མ་བྱས་པར་འཕུས་ཤོར་དུ་
བྱེད་པ་རེད།

ནང་ཆོས་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་དགོས་པ།

དེས་ན་ངོས་ནས་རྟག་ཏུ་འདི་ལྟར་བརྟེན་གྱི་ཡོད། ང་ཆོ་ནི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཅིག་པའི་ནང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནད་འགག་གང་འདྲ་
ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་དད་བ་སྐྱེས་པ་ཞིག་
དགོས་པ་ལས། ང་ཆོ་འདི་པ་མ་ནང་བ་ཡིན་པས་ངས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་
མཆི་ཞེས་བརྟེན་གྱི་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་འདྲ་གཏན་ནས་བྱ་རྒྱུ་མེད།

རྒྱ་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཤོག་ཆག་དམར་པོ་འཁྱེར་ནས་ཨོ་མི་དོ་པོ་ཞེས་བརྟེན་
གྱི་ཡོད་པ་དེས་ལྡང་གི་མ་རེད་ཅེས། རྒྱ་རིགས་ནང་བ་རྣམས་ལ་འདྲ་རྟག་ཏུ་དེ་ལྟར་
བརྟེན་གྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཆོ་བོད་བ་རྣམས་ནས་ཀྱང་ལག་ཏུ་ཐེང་བ་འཁྱེར་ཞིང་ཁ་
ནས། ཨོ་མཆི་བརྟེན་རྒྱུ། ཞེས་བརྟེན་པ་དེས་ལྡང་གི་མ་རེད་ཅེས་ཅིང་མོ་དང་སྐྱགས་
རྟག་ཏུ་འདི་ལྟར་བརྟེན་གྱི་ཡོད།

ང་ཆོས། ཨོ་མཆི་བརྟེན་རྒྱུ། ཞེས་བཟང་སྐབས། ཐེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་ཆེ།
ཨོ་མཆི། ཨོ་མཆི་ཞེས་བརྟེན་ཅིང་། དེའི་གདངས་ཀྱང་ཉོབ་སྟེ་ཉན་སྐབས། དབྱིན་
སྟེད་དུ་ money རྒྱུ་ཞེས་པ་དེ་ཆགས་གྱི་ཡོད། ང་ཆོ་འདི་བསམ་སྒྲོར་ཨ་
སྒྲོར་དགོས་གྱི་ཡོད་ལ། དག་ནས་ཡིག་རྒྱག་བཟང་བ་དེ་ཡང་ money mon-

ey རང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ང་ཆོའི་ཆོས་ནི། དེང་སྐབས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་ཆོན་རིག་པ་ཆོས་ལ་ཐེ་ཆོས་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་བཞིན་དུ་ང་ཆོས་དེ་སྤྱོད་པ་བཟོས་ཏེ། སྤྱིང་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་སློན་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་། མོངས་དད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་དངོས་གནས་རང་གིས་རང་བསྟུ་བ་མ་ཟད། བསྟུན་པའི་ཞབས་འདྲན་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེས་ན་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་དབང་ཡིན། ཐོག་མར་དད་པ་བྱེད་དང་མི་བྱེད་བཅི་སའི་ཆོས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་སྒྲོ་བ་སྒྲོང་བྱས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན།

ངོས་ནས་ནམ་རྒྱུན་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་ཁག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་གང་སར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་རྒྱ་གཙོ་བོར་འཛིན་བཞིན་ཡོད། དབང་བསྟུར་བ་སོགས་ལ་ངོས་ནས་གཙོ་བོ་བཅི་གི་མེད། དུས་དུས་སུ་བྱེད་དགོས་པ་ཡོང་བ་ལས། གཙོ་བོ་ནང་ཆོས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད། དཔེར་ན། དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་བྱེད་སྐབས། དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། མི་ཉ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། མི་མང་པོ་ཡོང་བའི་གོ་སྐབས་བཟུང་སྟེ་གཙོ་བོ་སྟོན་འགྲེའི་ཆོས་བཤད་ཀྱི་ནང་ཆོས་རོ་སྟོན་དེ་གཙོ་བོ་ཅི་གི་ཡོད། ནང་ཆོས་རོ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན། མི་མང་པོ་ཡོང་གི་མ་རེད། དེས་ན་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སྐབས་མི་མང་པོ་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ་ངོས་ནས་དམིགས་ས་གཙོ་བོ་རོ་སྟོན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད། དེ་ལ་མགོ་སྟོར་གྱི་གཡའ་ཅུང་ཟད་འདུག་གམ། མི་ལ་

དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་དེ་མི་མང་པོ་ཡོང་སྐབས། མི་རྣམས་གཉིད་
ཁུག་ཀྱང་ནང་ཆོས་འབྲེལ་བ་འདད་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱད་པ་དེ་གང་འདྲ་འདུག་གམ།

སྤྱི་ལོ་དོས་ནས་མི་ཉིདེ་ཁུལ་དུ་ཐེངས་གཅིག་ཕྱིན་པ་ཡིན། རོ་ཐང་ལའི་རྒྱབ་ཏུ་
ང་ཆོ་འབྲུག་ཙམ་ཁ་ལག་བཟས་ནས་བསྐྱད་པ་ཡིན། སྤར་གྱི་དོ་ཤེས་དང་ཡུལ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཏྲ་ཅང་དགའ་པོ་བྱས་ཏེ་བག་ལེབ་སོགས་འབྲེང་ནས་སླེབས་འདུག་དེ་
གང་ཁོང་ཆོ་སླེབས་ཟིན་སྐབས་དོས་ནས་ཆེད་མངགས་སྤྱག་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། ང་
ཆོ་སློར་སློར་དུ་བསྐྱད་ནས་པན་ཚུན་སྐྱད་ཆ་བཤད་པ་དང་། སྤར་དོས་རང་ལོ་ན་
གཞོན་པའི་སྐབས་སུ་དེལ་བྱ་རིར་རྒྱང་ཐང་ཐོག་གནས་སློར་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་མཉམ་
དུ་ཡོད་པའི་ཨ་ཅག་ཅིག་ཡོད་པ་ད་ལྟ་མོའོ་ཆགས་འདུག་ སྤྱིང་ཟེ། སྐབས་དེའི་ལོ་
རྒྱུས་རྣམས་ཀྱང་བཤད་རེས་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཟེས་དོས་ནས་ཁྱེད་རང་ཆོ་ཆང་མ་
ནང་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ནང་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྗོད་གྱི་ཡོད་
དམ་ཞེས་དེས་པར། ནང་ཆོས་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། ཆོས་ལ་
སྐྱབས་སུ་མཆི། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། ཞེས་པ་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་གྱི་འདུག་
འོ་ན་སངས་རྒྱུས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱུས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་རེད་
དམ་ཞེས་དེས་པར། ཤེས་གྱི་མེད་ཅེས་བརྗོད་གྱི་འདུག་ འོ་ན་སངས་རྒྱུས་དང་ཡེ་
ཤུའི་སྟོན་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་དམ་ཞེས་པར། གཅིག་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་
གྱི་འདུག་ འདི་ཆོ་སྟོན་བྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་ཆོད་མི་ཟིན་ལ།
ལྷག་པར་སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱལ་པ་
ཏན་ཏན་ཡོང་སྲིད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་ཡེ་ཤུའི་སྟོན་པ་དང་སངས་རྒྱུས་

ཡང་ངོས་རང་ལག་ནང་ལ་ཆོག་ས་འདྲར་བསྐྱོད་སྐབས། དགའ་བསུ་ཞུ་མཁན་
 གྲི་གས་སུ་གྲོན་ཆས་སེར་པོ་གྲོན་པའི་ནང་པའི་སློབ་སྤྱད་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་གར་པའི་ན་
 གཞོན་སློབ་སྤྱད་མང་པོ་ཞིག་འདུག ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཐོག་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་
 སྐྱབས་སུ་མཆི་སོགས་ངག་ནས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག ངོས་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་
 སུ་མཆི་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་དེད་དམ་ཞེས་ངེས་པར། སློབ་སྤྱད་
 རྣམས་ནས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག

ར་ཚོས་ཚས་ཞེས་པ་དེ་ལམ་དང་ལུགས་ལྟོས་ལྟ་བུར་བཅི་བ་དང་། འདོན་པ་
 ལུགས་ལྟ་བུ་བཞོན་པ་ལས། དེའི་ནང་དོན་གང་ཞིག་ཡིན་པ་བཅས་པ་དོ་སྣང་གཏན་
 ཅན་མ་བྱས་པར་སྟོད་ཀྱི་འདུག དེ་ལྟར་མིན་པར་སྟོབ་སྟོར་གི་ཐོག་ཏུ་ལུགས་ཏོག་
 ཅས་སྒྲག་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲག་གི་མེད། ལྷིང་བཏར་གི་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན།
 ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ལྷིང་སྐྱག་ཅུང་ཡེགས་པ་ཤིག་ཡིན་ན། འདི་དཔེ་མཚོན་ཁང་
 ཡིན་ཞེས་ཁང་མིག་ཅུང་དུ་བཞག་སྟེ། དེའི་ནང་སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་ཉེན་གང་འཚམས་
 ལྷིག་ག་ཤོས་བྱས། ལྷིགས་གཅིག་ནས་སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་ཉེན་ནམས་ལ་སྐྱ་གསུང་
 ལྷིང་དང་། རིག་པོར་ཆེ་ཆུང་གི་ཐོག་ནས་སྐྱ་དངོས་པོའི་འདུ་ཤིས་བཞག་པ་ལྟ་བུ་

བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཉིས་ནས་མཆོད་ཁང་ནང་ཆོས་བྱས་ཀྱང་། མཆོད་ཁང་གི་ཕྱི་ལ་
ཐོན་རྗེས་ཀྱི་འདྲེ་རྒྱལ་དགོས་སར་ཀྱི་འདྲེ་བརྒྱལ། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བྱས་སར་མགོ་
སྐྱོར་བཏང་ནས་བསྐྱད་ན་སྟོང་པོ་གང་ཡང་མེད།

ཆོས་ཞེས་པ་ནི་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་རྒྱུ་འོ་སྐབས་དང་ཉེན་ཁ་སྐྱེབས་སྐབས་
མགོ་སྐྱོར་མི་གཏོང་བ་དང་། ཀྱི་འདྲེ་རྒྱལ་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་སྐྱེབས་སྐབས་ཀྱི་འདྲེ་མི་རྒྱལ་
བ། མི་ལ་སེམས་གནག་བྱེད་པའི་འོ་སྐབས་བྱུང་སྐབས་སེམས་གནག་མི་བྱེད་པ་
བཅས་ནི་ཆོས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། མཆོད་ཁང་ནང་ཆོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས།
མིག་བཙུམ་ནས་འདོན་པ་འདོན་པ་དང་། སྐྱགས་བབྱང་བ། སྐྱོམ་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་བྱས་
ཀྱང་། མི་ཆེ་སྐྱེལ་སྐབས་ཆགས་སྣང་གི་གཞན་དབང་དུ་བྱིན་ན་དེ་ནི་ཆོས་བྱས་པ་
ཞིག་ག་ལ་ཡིན།

དཔེར་ན། སྐྱན་ནི་ན་པའི་སྐབས་སུ་ཟ་དགོས་པ་ལས། གཟུགས་གཞི་བདེ་ཐང་
ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐྱན་ཟ་དགོས་དོན་མེད། དེ་བཞིན་ཆོས་ཞེས་པ་དེ་ཡང་
བྱི་ནང་གི་ཡུལ་རྒྱུན་འབྲང་པའི་སྐོན་ནས་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ཆགས་སྣང་
གི་ལས་གསོག་པའི་མཆོམས་སུ་སྐྱེབས་སྐབས། དེ་ལྟར་མི་རུང་བསམ་པའི་དྲན་
ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་བྱས་ཏེ་སྐོམ་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་བྱས་པ་ཟེར་ན་དེ་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་སྐོམ་སེམས་ཡོང་བ་ལ། སྐོམ་པའི་པན་ཡོན་དང་། མ་སྐོམ་པའི་ཉེས་
དམིགས་བསམ་དགོས་ཤིང་། སྐོམ་སེམས་ཡོང་བ་ལ། སྐོམ་པའི་པན་ཡོན་དང་། མ་
སྐོམ་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་ལ་གཙོ་བོ་སྐོམ་པའི་པན་ཡོན་མངོན་མཐོ་སྒྲུབ་པ་
དང་། མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་སོགས་བསམ་སྒྲོར་

བཤོད་ཞིང་། ཉེས་སྤོང་བསྐྱེམས་ནས་མཐར་ཐུག་དགོས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་སྤྱོད་
བ་ཞིག་ཤེས་ན། ཉེས་སྤོང་སྤོམ་པ་ལ་སྤོང་ལྷགས་སྤྱེ་བ་ཡིན།

ངས་མི་བསད་ན་ང་ཁྱིམ་ས་ལ་སྐྱལ་གི་རེད་ཅེས་བཟོད་ན། དེ་ལ་ནུས་པ་ཆེན་
པོ་གང་ཡང་མེད། གསོད་ལྷུལ་དེར་བཅེ་བ་བྱེད། དེ་ནི་ར་དང་གཅིག་པ་རེད། གཞན་
ལྟ་ཅི་སྟོས་ང་ལ་གཞན་གྱིས་ཆོག་རན་ཞིག་བཟོད་ཀྱང་། ང་རང་གི་སེམས་ལ་མ་
སྐྱིད་པ་ཡོང་གི་འདུག ངས་ཁོ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་ཁོ་ལ་མ་སྐྱིད་པ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་
རེད་བསམ་པའི་སྟོག་གཅོད་སྟོམ་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཡང་། རན་
པོར་དུ་ལྷུང་གི་རེད་བསམ་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། སྟོག་གཅོད་སྟོམ་པའི་ཕན་ཡོན་སྤེལ་
མངོན་མཐོ་ཐོབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཡང་མིན་པར། ཐར་པའི་གོ་འཕང་
སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་བསམ་པ་དང་། མཐར་སྐྱལ་དེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་གོ་འཕང་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་སྟོ་འཁོར་ན། སྟོམ་སེམས་བྱེད་པའི་སེམས་
ལྷགས་སྤེབས་ཡོང་བ་ཡིན། དངོས་གནས་སྟིང་སྟོབས་སྤེབས་པ་དང་། དགོས་པ་
ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་སྐབས་དེས་དཀའ་ངལ་ཁྱད་དུ་བསད་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན།

དེས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེས་ཀྱི་གཙུག་པོ་ནི་ཐར་བ་ལྷུ་བ་པ་དང་འཕེལ་བའི་
ཚེས་ཤིག་པ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེས་ཞེས་བརྟེན་གྱི་ཡོད་པ་ལས། བརྟེན་བཅོ་
ལྷུ་བ་པ་ཙམ་ནི་སྤྱི་ལོ་གསུམ་པ་དང་ཡོ་སྤུའི་ཚེས་ལ་འབང་ཡོད། ཡོ་སྤུའི་ཚེས་ཀྱིས་སྟེ་བ་
ཀྱི་མ་ཁས་ལེན་མིན་ནི་སྤྱི་ལོ་དང་། ཡོ་སྤུའི་ཚེས་ནས་དག་ལྷུ་བ་སྟེ་བ་ཀྱི་མ་མི་
ལྷུ་བ་འབང་པོ་ཞིག་ཐོབ་སྐྱེ་ཡིན་པ་བསྐྱེལ་བསྐྱེལ་བསྐྱེལ་བ་ཐོབ་ཆོད་པ་ཡིན། དེར་
བརྟེན་མཛོད་མཛོད་བལྷུ་བ་སྐྱེ་ལྷིག་ཐོང་དཔེ་ལྷུ་བ་པ་དང་དེ་གཞན་ལ་གཞོད་པ་མ་

བྱེད་པར་ཕན་སེམས་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཆོས་ལུགས་ཆང་མས་མངོན་མཐོ་བསྐྱབ་རྒྱ་
ཡོང་གི་ཡོད།

ནང་པས་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་བཤད་དགོས་དོན་ནི། ཐར་བ་བསྐྱབ་རྒྱ་བཞེད་
ཅིང་། ཐར་བ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་། ཐར་བ་ཐོབ་པ་ལ་བགེགས་བྱེད་མཁན་ནི། བདེན་པར་
འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བྱེད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། བདེན་འཛིན་སྤངས་པའི་སྒོ་
ནས་ཐར་བ་སྐྱབ་པའི་གོ་བ་ཆགས་སྐྱབས། ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་ཡོང་བ་ཡིན།
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་རྩ་བར་བཞག་པའི་ཆོས་
ཤིག་ཡིན་ལ། བདག་མེད་རྩ་བར་བཞག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཆོས་ནི། བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་གོམས་པའི་ཐོག་ནས་བདག་
འཛིན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་སྒྲིན་མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞིའི་དབྱིངས་ཀྱི་ཐར་བ་
ཞིག་གཞི་རྩར་བཞག་སྟེ། དེ་ལ་ཐོབ་འདོད་ཅིག་བྱུང་ན་ནང་པའི་ཆོས་རོ་མ་དེ་བྱེད་
གྱི་ཡོད། དེ་དག་མ་ཤེས་ན་ཡོང་ཐབས་མེད།

འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་སོ་འདོད་མཁན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དཀོན་མཆོག་གིས་མར་
གནང་བ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཐོག་འགྲོ་གི་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནི་ཡར་འགྲོ་
མཁན་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་པལ་བ་ཡིན་པ་ཞིག་རང་གི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེར་གྱི་བྱུང་ནས་ཆོས་གསན་ཞིང་ཉམས་སུ་བཞེས་ཏེ་མཐར་
སངས་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ནི་ཐ་མལ་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་སྒོ་
རེ་དུལ་རེ་སངས་སུ་བྱུང་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དེར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས།
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཡར་འགྲོ་

དགོས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་སེམས་ཅན་གྱི་ས་འདི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བར་ཡར་
འགོ་མཁའ་ཞིག་ཡིན་པས། ཆོས་དང་པོ་འགོ་འཇུག་སྐབས་སེམས་ཅན་གྱི་ས་
ནས་འགོ་འཇུག་གི་ཡོད།

སྟོད་བཅུད་དང་གཞི་ཡི་རྣམ་གཞག

སེམས་ཅན་གྱི་ས་ནས་ཆོས་འགོ་འཇུག་གི་ཡོད་སྐབས། གཞི་ཡི་གནས་
ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་སྟེ། བྱི་སྟོད་ཀྱི་སྤྱག་བདེན་དང་། བར་བཅུད་ཀྱི་སྤྱག་བདེན། འདི་
ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པ་འོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་
བདེན་བཞི་གསུངས་སྐབས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་གསུང་སྐབས་བྱི་སྟོད་ཀྱི་
སྤྱག་བདེན་དང་། བར་བཅུད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན།

བྱི་སྟོད་ཀྱི་བཀོད་པ་ནི་བར་བའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་རྣམས། དེར་སྐབས་
རྩལ་རྒྱུ་རྟོག་གི་ཡོད། རི་རབ་དང་། སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་ཐག། ཉི་ཟླ་བཅས་ཀྱི་
གནས་སྟངས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ངོས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་ནི་སྤར་
དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོངས་གྲགས་ལྟ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཁམས་དང་བསྟན་
ནས་གསུངས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་ལྟ་བུར་
མཆོན་ན། མ་མཐའ་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཡོང་སྟེད་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་
གསུངས་པ་ཞིག་ཡིན། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་ཞིག་དང་། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་
རྣམས་མངལ་སྐབས་ངོ་མཆར་སྟེ་བ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འདིག་

ཉེན་ཁམས་ཀྱི་ལེའུའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཁས་སྒྲངས་སྟབས་
བ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་ན་ནང་པ་རྟོག་ཁོག་ཆགས་ཉེན་ཡོད།

ཆེ་ས་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་ལ་དང་ངེས་ཕྱེ་སྟེ། འདི་ནི་སྒྲུབ་
ཇི་བཞིན་ཁས་སྒྲངས་དུ་རུང་བ་དང་། འདི་ནི་སྒྲུབ་ཇི་བཞིན་ཁས་སྒྲངས་དུ་མི་རུང་བ་རེད་
ཅེས་བརྟུན་ཆོག་གི་ཡོད་ན། སལ་བ་རི་རབ་ཡོད་མེད་ལ་བྱུང་བར་དང་ཉེས་བ་གང་
ཡང་མེད། རི་རབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བདེན་བཞི་དང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། སན་གཞོན་འགྲོ་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན།
སྟོན་འགྲོ་འབྱུང་ལྟ་བུས་གས་ཏེ་མཁའ་ལ་འབྱུང་སྐབས་རི་རབ་དང་། སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་
པན། ཉི་ཁྲ་དང་བཅས་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་གིས་མཆུལ་རུང་ཐག་གིས་
ཕུལ་ཏེ། ཉིན་ཞིག་རི་རབ་དང་སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་པན་མེད་ཅེས་བརྟུན་ཆོ། ངས་ལོ་ངོ་
མང་པོའི་རིང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་རྣམས་ཚུད་ཐོས་སུ་བྱིན་མེད་དམ་སྟེ་བ་ལྟ་
བུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ན་ལས། དེ་མིན་ཀྱི་ཉེན་ཁ་གང་ཡང་མེད། དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་
ནས་སྒྲོ་ཡིས་སྒྲངས་ནས་ཞེས་གསུངས་ཡོད། སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་པན་རི་རབ་དང་བཅས་
བ་འཇམ་སྒྲིང་འདིའི་ཐོག་ཡོད་མེད་གང་ལྟར་ཡང་། སྒྲིང་བཏང་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་
ཆེན་པོ་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཁམས་གསྐྱའི་ལྷང་གི་ཕྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཁམས་སྒྲོ་
ཡིས་སྒྲངས་ནས་དཔུལ་ན་དེ་གས་འགྲིགས་པ་ཡིན། དགོ་ཆོགས་རྟོགས་པའི་ཆེད་
ཡིན་པ་ལས། རི་རབ་དང་སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་པན་རྣམས་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན། །

དཔག་ཆད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའོ། །

ཞེས་པ་གསུངས་པ་རྣམས་མི་དགོས་པ་ཡིན། སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་
སྟོར་དེས་ཀོ་ཐག་ཅུང་ཟད་སྟོང་གི་འདུག་པ་ལས། དེ་མིན་ནང་བཅུད་གི་འཛིག་རྟེན་
གི་ཁམས་གསུངས་སྐབས། དེས་དེང་སྐབས་ཆོན་རིག་པ་རྣམས་ལ་འད་པན་ཐོགས་
ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆོས་ལུགས་གཞན་སུ་གཅིག་ལ་འད་མེད། གཞི་
ཡི་གནས་ཚུལ་གསུངས་སྐབས། ཡུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་།
ཤེས་པ་འདི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུངས་སྐབས། དེ་དག་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་
འདུག། དེའི་སྟོར་མངོན་པ་མངོད་ནས་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་ལ། དེ་
བཞིན་མངོན་པ་ཀུན་བརྟམ་ནས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད། དེ་བཞིན་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་
མང་པོའི་ནང་དུ་གསལ་ཡོད། དེ་དག་ཆང་མས་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་གསུང་གི་
ཡོད།

གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོར་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུང་ཞེས་དེའི་བ་ཕྱེ་
སྐབས། འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཕྱེ་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
ནང་ནས་ཕྱེ་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐོག་ཏུ་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད། ཅུ་བའི་རྣམ་གཞག་
གསུངས་སྟངས་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་སེམས་ཅན་གྱི་ས་
ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉ་ཅང་གལ་
གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པའི་བདག་ཉིད་མི་རྟག་
པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྟོན་གཏོང་
གི་ཡོད། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་རེད་ཅེས་པ་དེ་ཡང་གཞི་
ཡི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གསུང་གི་ཡོད། ཐོག་མར་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉིད་

བཤད་པ་དང་། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་ལྟ་བུ་ཅིག་སྒྲིབས་ཡོང་གི་ཡོད། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་ན་མ་རིག་པ་དང་མི་ཤེས་པ་རེད། མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཡོང་གི་ཡོད། རང་བས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཙུ་བ་མ་རིག་པ་དང་མི་ཤེས་པ་བྱས་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་ཆུབས་ཆེ་ལ་ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་རེད་འདུག།

སྤྱུག་བསྐྱེད་དེ་དགོན་མཆོག་གིས་བྱས་པ་དང་། རང་གར་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་དངོས་ཤིག་ཡིན། སེམས་ཅན་སྤྱོད་ཡིན་ཡང་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་ཤིས་ཡིན། འོན་ཀྱང་བདེ་སྤྱུག་གཉིས་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེའི་རྒྱ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་མཁན་སྤྱོད་གཅིག་ཀྱང་མེད། མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད། བདེ་སྤྱུག་དང་དེ་ཡང་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཆང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་གནས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན། ཆང་དོར་གྱི་གནས་ནམས་ཇི་བཞིན་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཆང་བྱ་ཆངས་ཤིང་། དོར་བྱ་དོར་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཅུང་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་དང་། མཐར་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཟད་ནས་བདེ་བ་བོད་ནས་བོད་དུ་འཕེལ་བ་བཅས་འདི་ལྟར་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན།

དེས་ན་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ནི་ཆོན་རིག་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་སྐབས་ཉོན་མོངས་དོར་བྱ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་རེད་ཅེས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྒྱུ་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་

ཆོན་རིག་དངོས་ཆགས་ཡོད། ཆོན་རིག་ཤོད་སྐབས་བཟང་ངན་གྱི་ནུས་གཞག་གང་
ཡང་མེད་པར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་བཤད་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་
ནང་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་ཡིན། ནང་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་
ཅེས་པ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་སྐད་ལྟར་ན། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།
གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དེ་གཞི་ལ་བཞག་ནས། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པའི་
ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་དེ་སྟེབས་ཡོང་གི་ཡོད། ལྟ་བུ་སྟེབས་མེས་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་སྟེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བ་སྟོང་བ་དང་། མི་སྟེས་པ་ཞིག་
བྱེད་དགོས་པར་བརྟེན། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ་ཞེས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་རིམ་
པའི་ཐོག་སྟེབས་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཞེས་གཙོ་བོ་
ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་མཆོན་པའི་གོ་འཕང་སྟུབ་པ་དང་། ཐར་པའི་གོ་འཕང་སྟུབ་
པ་དེ་ཡང་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དེ་དག་ཆ་ཆང་ཞིབ་ཆགས་མ་ཤེས་
ཀྱང་གང་མཚམས་ཤེས་པ་ཞིག་བྱུང་ན། གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་སྐབས།
ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡོང་བ་དང་། ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ལ་བརྟེན་
ནས་འབྲས་བྱ་འདི་འབྲ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་འདི་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པ་ཞིག་
ཡོད།

སྐབས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དེ་དག་གི་གོ་རིམ།

སྐབས་འདིར་བརྗོད་འདོད་པ་ཞིག་ལ།

སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོག་གས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ།

བྱང་ཆུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐབས་སུ་མཆི།

བདག་གིས་སྤྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས། །

འགྲོ་ལ་པན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འབྲུབ་པར་ཤོག །

ཅེས་པའི་ཆོག་བཅད་འདི་ང་ཆོ་ཆང་མས་འདོན་བཞིན་ཡོད། ཆོག་བཅད་འདི་
འདོན་མིན་ལ་མ་བཟོས་པར་ནང་བ་ཡོངས་ཀྱིས་བལྟའི་སྐད་མིན་ནས།

བྱུངས་ཤར་ནས་ག་ཆ་མི། །

རྣམས་ཤར་ནས་ག་ཆ་མི། །

སངྏི་ས་ནས་ག་ཆ་མི། །

ཞེས་ནང་བ་ཡོངས་ཀྱིས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། བྱུང་རྣམས་སངྏི་སངས་རྒྱས་དང་།
ཆོས། དགེ་འདུན་བཅས་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་སྐྱབས་གནས་ལ་གསུམ་གསུངས་
ཡོད། དེ་གསུམ་སྐྱབས་གནས་སུ་གསུངས་པ་ནི། འཕྲལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྲལ་སྤན་
ཆོགས་སེལ་ཞིང་། བདེ་བ་སྤན་ཆོགས་སྤྱིན་པའི་སྐྱབས་གནས་རེད་ཅེས་གསུངས་
མེད། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སངས་
རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི། ཐར་བ་འདོད་པ་ནམས་ཀྱི་སྐྱབས། ཞེས་ཐར་འདོད་
ཀྱི་སྐྱབས་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་
ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་གསུངས་པའི་ཆོས་རྒྱད་དེ་ནམས་ཀྱིས་
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་བཟན་ཏུ་གཏོང་བ་དང་། བདག་འཛིན་ཀྱི་ལྟ་བ་བཟན་ཏུ་
གཏོང་བའི་ཆོས་རྒྱད་དེ་དག་གི་ཐར་བ་འདོད་པའི་སྐྱབས་མིན།

དེས་ན་ཐར་བ་འདོད་པ་ནམས་ཀྱི་སྐྱབས་ཡིན་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་
མེད་པའི་ལྟ་བར་ཐུག་གི་ཡོད། བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ཐར་བ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་

པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱི་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་གྱིས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེར་
ཐུག་དགོས་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ནི། གོང་ཁྱེས་ལྟར་སེམས་ཅན་
པལ་པ་ཞིག་མཐར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སངས་
རྒྱས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཏེ་བྱང་ངས་ཞེ་ན། ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་ཐུག་གི་ཡོད། དགེ་
འདུན་ཇི་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཡོང་གི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་ཐུག་གི་
ཡོད། ཆོས་དགོན་མཆོག་ཅེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་གཉེན་
པོར་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ཀ་ཁ་ག་ང་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་དེ་ཀ་
ཁ་ག་ང་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་དེས་མེད་པར་བཟོ་གི་ཡོད། ཀ་ཁ་ག་ང་མི་ཤེས་སྤངས་པའི་སྒྲིབ་
དེ་སྒྲིབ་ལས་བརྒྱབ་ནས་སེལ་བར་པན་ཐོགས་མེད། ཡིག་རིས་བྲིས་ནས་འདི་ལ་ཀ་
ཟེར་བ་དང་། འདི་ལ་ཁ་ཟེར་ཞེས་སོགས་འོ་སྤྱད་ནས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ཀ་ཁ་
མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་གཉེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེས་ན་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་སེལ་བ་ལ་གང་
ཞིག་མི་ཤེས་པའི་དོན་དེ་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ཞིག་སྤྱིས་པའི་སྒྲིབ་ནས་མི་ཤེས་དེ་སེལ་
དགོས་པ་ལས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཡང་མེད།

དེ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ལ་མི་ཤེས་པ་ཙམ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་མི་
ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ད་ལྟ་སྤྱི་བ་ལྟར་གྱི་རྩ་བ་བྱེད་མཁན་ནི་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་གྱི་ཡོད། བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲིབ་
ཞིག་ཆགས་ཡོད། མཛོད་ན་མི་ཤེས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་མི་
ཤེས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་དེ་སེལ་བར་
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒྲིབ་དེ་བདག་ཏུ་མེད་བཞིན་དུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་

སྐྱབས། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་དེ་སེལ་བ་ལ། བདག་མེད་པའི་སྒོ་
ཞིག་སྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན། བདག་མེད་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ལ་བདག་ཡོད་ན་སྒྲིན་གང་ཞིག་
ཡོད་པ་ར་ཆོས་སྤྱིར་བཏུང་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲིན་ནམས་
ཤེས་པ་བྱེད་དགོས།

བདག་ཡོད་ན་སྒྲིན་དང་ལགལ་འདུ་འདི་དང་འདི་ཡོད་གི་འདུག་བསམ་པ་སྒོ་ལ་
གང་མཆམས་ཤར་བ་ཞིག་བྱུང་ན། ད་ནི་བདག་མེད་ལས་འགོ་ས་མི་འདུག་བསམ་
པ་ཞིག་ངས་པར་སྒྲེབས་ཡོད་པ་ཡིན། རི་ཅམ་གྱིས་བདག་མེད་པའི་ངས་པ་ཤུགས་
རི་ཆེར་ཕྱིན་པའི་ཆོད་གྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་ཤུགས་རི་ཆུང་དུ་འགོ་བ་
ཡིན། མཐར་ཐུག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་ཡིན་པས་ན། ནམ་དུ་
ཡང་དེ་ནི་སེལ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་དེར་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་
ཆད་མ་ཡོད་སྐྱབས། ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་ཤུགས་རི་ཆེར་འགོ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཆགས་ཡོད། དེས་ན་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོ་དང་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་
གཉིས་ཀ་སྒོ་ཡི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ཡང་། བདག་འཛིན་གྱི་སྒོ་དེར་
རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཆད་མ་མེད་ཅིང་། ཅིག་ཤོས་དེར་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པས་
གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བྱུང་བ་ཡིན།

སྤྱིར་རྟེན་བརྟེན་པ་གོམས་ཟིན་འབད་བཅོམ་བསྐྱར་མ་ལ་མ་བཟོས་པ་ཞིག་
ཡིན་པའི་ཆ་ནས། རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་གོམས་པ་ཤུགས་རི་ཆེར་
འགོ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་མེད་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐོག་མར་ཐོས་
བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེས། དེ་རྗེས་ཐོས་པའི་དོན་དེར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསམས་ནས་

བསམ་བློ་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེས། དེ་ནས་དོན་དེར་ཅི་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་གོམས་འབྲིས་
བསྟན་ནས་གོམས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་མེད་པའི་དོན་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
སྒྲོ་དེ་ལམ་བདེན་ཞེས་བ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནི་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཅིག་ཡིན།

དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་བདེན་སྐྱེས་ཟེན་སྐབས་སྤང་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་གཉེན་
པོ་བྱས་ཏེ་སྤང་བྱ་གང་རུང་ཞིག་སྤང་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་བྱ་སྤངས་ཏེ་སྤང་བྱ་
གཏན་དུ་བྲལ་བའི་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཅིག་ཡིན། ཆོས་དགོན་
མཆོག་ལ་འགོག་ལམ་གཉིས་གསུངས་པ་དེ་གཉིས་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་འགོག་ལམ་གྱི་
ཆོས་དགོན་མཆོག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ནམ་མཐོང་བ་ན་རང་
ཉིད་དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱི་མཐུན་ནས་རིམ་བཞིན་རེ་
གོམས་སུ་གྱུར་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོན་མཐའ་དག་ཟད་ན་སངས་རྒྱུ་འཕགས་པ་ཞེས་
པ་དེར་གྱུར་པ་ཡིན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆོས་དགོན་མཆོག་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱུ་འཕགས་དང་། ཆོས། དགོ་འདུན་བཅས་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་
གསུངས་པ་ནི། བསྟན་པ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱུང་བའི་རིམ་བཞིན། ཐོག་
མར་ཆོས་གསུང་མཁན་གྱི་སངས་རྒྱུ་འཕགས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་འཕགས་དེས་ཆོས་
གསུངས། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོད། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དེ་གདུལ་བྱས་ཐོས་ཏེ་དེ་
དོན་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་ཐོག་ནས་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས། དེ་རྗེས་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱས་ཏེ་རེ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིན་ཏེ་ཆོས་
དགོན་མཆོག་ངོ་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས། དེ་ལྟར་ཆོས་དགོན་མཆོག་ངོ་མ་རང་རྒྱུད་ལ་

སྤྱི་མཆོམས་སུ་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར། དེ་ནས་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་
དང་། རྒྱན་བཞུགས། སྤར་འོང་། སྤར་མི་འོང་། དགྲ་བཅོམ་པ་བཅས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
བཞི་ཡོང་བ་ནི་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཉམས་ལེན་གནང་བ་ལས་ཡོང་དགོས་པ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གཅིག་ལ་གོ་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་དང་།
ཆོས། དགེ་འདུན་བཅས་བཞག་ཡོད། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་ཆ་ནས་བསམ་སློ་
བཟང་ན། ཐོག་མར་ཆོས་དགོན་མཆོག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་སངས་རྒྱས་
འཕགས་པ་ཡོང་བ་བཅས་ཡིན།

འོན་ཆོས་དགོན་མཆོག་བསློམས་ནས་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡོང་བ་དང་།
མཐར་ཐུག་མི་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་བྱུང་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་མའི་ནང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་
ནམས་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐུབས་སུ་མཆི། །ཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི། དོན་
རྒྱ་ཆེ་པོར་འབྲེལ་རྒྱ་ཡོད་ལས་ཆེ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ཁམས་ནི་བྲལ་དུ་གྱུར་
པའི་གནས་སྐབས་དེར་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་དེ་མ་སྤྱོད་པའི་གཞི་
དེ་དེ་མ་མ་སྤངས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ཞེས་པ་དེ་
ཡིན། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ལ་མདོ་རྒྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་། སྐྱབས་སུ་སྤྱོད་
བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ས་ཐོན་གྱི་ཆ་ཞེས་པ་ཞིག་བཞག་ཡོད། དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཡིན། སྤྱིར་བཏང་མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་དུ་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་གསུངས་
སྐབས། གཙོ་བོ་ནི་དེ་མ་མ་སྤངས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེར་གསུང་གི་ཡོད།

རྒྱུད་ཆུ་མའི་སྐབས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། རྩི་མ་མ་སྤངས་པའི་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་། དེ་བཞིན་སེམས་གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་ཀྱི་སེམས་དེའི་སྤྱིང་ནས་
སྐྱུ་གསུམ་སྐྱབས་པའི་ཉེར་ལེན་ས་བོན་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། དེ་ལྟ་བུའི་ཐོག་
ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་མེད་དམ་སྟུན། གཙུ་བོ་ནི་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྐབས་ནས་
ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་གསུངས་སྐབས། གཙུ་བོ་རིག་སྤྱིང་བྱང་འཇུག་གི་
ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཡང་ངོ་བོ་སྤྱིང་པའི་གསལ་ཙམ་རིག་ཙམ་ཀྱི་
རིག་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དེའི་སྤྱིང་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། མདོར་ན་མ་དག་
པའི་ཁམས་དེའི་སྤྱིང་གི་རྩི་མ་ཡིན་ལུགས་ངེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་སྒོ་གོམས་པའི་
སྤྱིང་ནས་རྩི་མ་སྤངས་པའམ་རྩི་མ་མཐའ་དག་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བྱང་
ཆུབ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ད་ལྟ་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་
སྤྱིང་པོ་རྩི་མས་བསྐྱད་པའི་རྩི་མ་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་སྤྱངས་ནས་རྩི་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྐབས་སུ་མཆི་གི་ཡིན་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན།

དེའི་གོ་རིམ་རྒྱུད་ཆུ་མ་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག། སངས་རྒྱས་
དང་། དེས་གསུངས་པའི་ཆོས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་འདུན་བཙུང་དང་། དགོན་
མཆོག་གི་བྱིན་རྒྱལས་འཇུག་ས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་
ཡིན། དེར་བརྟེན་ཁམས་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་སྤྱིང་ལ་བྱིན་རྒྱལས་འཇུག་
པའམ། མདོར་ན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བྱིན་རྒྱལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་ཀྱི་སྤྱིང་གི་རྩི་
མ་རིམ་གྱིས་སྤྱངས་ཏེ་རྩི་མ་མཐའ་དག་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་དེ་བྱང་ཆུབ་དང་། དེ་

ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱས་ན་རང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཡོན་ཏན་རྣམས་གསུངས་པ་
དང་། གཞན་དོན་གྱི་ཆ་ནས་འཕྱིན་ལས་དེ་ཉིད་གསུང་གི་ཡོད། དེས་ན་རྟོ་རྗེའི་
གནས་བདུན་ཞེས་གོ་རིམ་འགྲིགས་སྟངས་འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག།

དེས་ན་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་
འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན། རང་གཅིག་ལ་བསམ་
བ་མ་ཡིན་པར་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་བྱང་ཆུབ་དེ་ལ་འགྲོད་བསམ་
པའི་སྒོའམ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་དེ་སྤྲེལ་ཡོང་བས་ན། དེའི་རྗེས་སུ། བདག་གིས་
སྤྱིན་སོགས་བགྱིས་པའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས། །འགྲོ་ལ་པན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འབྲུག་
པར་ཤོག། ཅེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྲེལ་ཡོང་བ་ཡིན། དེར་བརྟེན་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ཆོགས་མ་ར་ཆོ་ཆང་མས་འདོན་བཞིན་ཡོད་ལ། སྒོ་ཐོག་ཉུང་ཡོད་པ་ཡིན།
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་མའི་དོན་དག་ལ་བསམ་སྒོ་གང་མཆོམས་བཏང་
སྟེ་སེམས་ལ་བཟོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས། ཐར་བ་འདོད་པ་རྣམས་
ཀྱི་སྦྱབས། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དངོས་གནས་གཅིག་ནས་གཉིས་སུ་བྲངས་པའི་རྒྱ་
མཆན་བཤད་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
དངོས་ནས་སྤྱི་བཤད་ཅུང་ཟད་མང་བྲགས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་སོང་ཡང་། རྒྱ་མཆན་དེ་
རྣམས་ཁྱེད་རང་ཆོས་ཤེས་ན་པན་ཐོགས་ཡོད།

བཀའ་ཆོས་དངོས་གཞིའི་གཞུང་མཆོག།

དེ་རིང་འཁྲིད་རྒྱུའི་དཔེ་ཆ་འདི་ནི་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྦྱབ་ཀྱིས་
མཇུག་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་གསུངས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་སྟོན་པར་བསྟོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་རྗེ་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་འདི་ཡང་བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྟེན་
འབྲུང་རང་དབང་གི་སྒྲོ་ནས་འདོམས་པར་མཛད་པའི་ཐོག་ནས་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་
གཟིགས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་བསྟོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
ནས་གཞུང་ཁོག་གཅིག་པ་དང་། གཉིས་ནས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གཞུང་འདི་སྐྱ་
སྐབ་ཀྱིས་སྟོན་པ་བཙུག་ལྡན་འདས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་བའམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པའི་རྟེན་འབྲུང་རང་དབང་གི་སྒྲོ་ནས་འདོམས་པར་མཛད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་
སྟོན་པ་ལ་བསྟོད་པ་གནང་བ་འདི་ནི་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་
ཁུངས་འདི་ཆགས་ཡོད་པས་གོ་རིམ་བསྐྱིགས་དགོས་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལ་ལུང་རྒྱང་ལས་ཁྲིད་རྒྱུ་མེད། རོས་ཀྱི་
ལུང་རྒྱུ་ནི་ད་ལྟའི་ཁྲི་པ་ལས་ཐོག་རི་རྩོད་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱ་བྱང་ནས་ཁྱས་པ་ཡིན།
ཁོང་ནི་སྤྲ་མ་བསམ་ཀྱིས་མི་བྲལ་པ་ཞིག་རེད། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ནི་ཁྱ་ལྟ་སྤྲ་མ་
གན་རིག་འཛིན་བསྟན་པའི་བྱང་ནས་ཁྱས་པ་ཡིན། བཤད་ལུང་ཡིན་ལ་ཏ་ཅང་
དགོན་པོ་རེད་འདུག།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་བཀའ་ཁྲིད།

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ལོ་ཀྱའི་ཏ་ལྷ་ཤི། བོད་སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་
བསྟོད་པ། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་
གནས་སྐབས་དེར་འཛིག་རྟེན་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡན་ཆད་

ནི་སོ་སྤྱེའི་ས་ལས་འཕགས་པའི་འཕགས་པ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན། དེ་
ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་ནི། བདག་མེད་པའི་དེ་
ཁོན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་དང་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་འཛིག་གི་ཡོད་སྟབས། འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཅུར་
གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་པ་ནི་འགྱུར་ཕྱག་ཡིན།

དབེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རིག་གྱུར་བ། །

འཛིག་རྟེན་འདས་ཁྱོད་ཕྱག་འཆའ་འདུད། །

གང་ཁྱོད་འགོ་ལ་པན་པའི་བྱིར། །

ཡུན་རིང་ཐུགས་རྗེས་ངལ་བར་གྱུར། །

ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་གིས་ཐུགས་བརྩེས་ཉེར་བཟུང་ནས། །ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་
སྤངས་པའི་བྱིར། །དམ་པའི་ཚས་ནི་སྟོན་མཛད་པའི། །གོ་ཏམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་
ལོ། །ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་
བསྟན་འགྱུར་གྱི་ནང་དུ་ཡོད་སྟུང་། འོན་ཀྱང་ད་ལན་གྲེལ་བ་ཆེ་བས་ལྟ་ཁོམ་མ་བྱུང་།
དབེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རིག་གྱུར་བ། །ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མཐའ་དག་གིས་
དབེན་པ། དེ་ཡང་གཉིན་པོ་མ་སྤྱེས་ན་སུ་མ་སྤྱད་གནས་པ་ཞིག་ལ་གཉིན་པོ་སྤྱེས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཅོམ་སྟེ་སྤྱི་བ་གཉིས་ལས་དབེན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་ཆ་ནས་རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཙོ་བོ་དང་། རི་སྟོད་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་
མཁྱེན་ཡང་དེའི་ཞོར་ལ་གསུང་གི་ཡོད།

འཛིག་རྟེན་འདས་ཁྱོད་ཕྱག་འཆའ་འདུད། །ཅེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་

གྱི་ཆ་ནས་གཙོ་བོར་བསྟོད་པ་ཞིག་ཡིན། གང་ཁྱོད་འགྲོ་ལ་པན་པའི་ཕྱིར། །ཡུན་
རིང་ཐུགས་རྗེས་ངལ་བར་གྱུར། །ཞེས་པའི་རྐང་བ་གཉིས་གྱིས་བརྩེ་བའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཆ་ནས་བསྟོད་པ་ཡིན།

སྤང་བོ་ཅམ་ལས་གྲོལ་བ་ཡི། །

སེམས་ཅན་མེད་པར་ཁྱོད་བཞེད་ལ། །

སེམས་ཅན་དོན་ལའང་མཆོག་གཞོལ་བར། །

ཐུབ་བ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཉིད་ཞུགས། །

ཞེས་པའི་དོན་ནི། དེ་ཡང་། སྤང་བོ་ལས་ཅམ་གྲོལ་བ་ཡི། །ཞེས་པའི་སྤང་བོ་
ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་མི་བཞེད་པ་གོང་ཞུས་ལྟར། སྤང་བོ་ལས་དོན་གཞན་
པའི་བདག་གས་སེམས་ཅན་མེད་ཅེས་བ་དེས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་གསུང་གི་ཡོད།
སྤྱག་བསྐུལ་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་སྤང་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་
ཞིག་དང་། མདོར་ན་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གཟིགས་པའི་སློན་ས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་གཞོལ་བར་མཛད་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་བ་རེད། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད།
བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་མེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། ང་ཆོར་སྤང་བ་ཨ་འཐས་ཤིག་
འཆར་བ་འདི་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་ཐག་གཅོད་གྱི་ཡོད། དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ན། རྗེ་བཙུན་མི་ལས་གསུངས་པ་སྟེ།

དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་ནི། །

བགེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མེད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བཟོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
ཡང་མེད། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས། འོན་དམིགས་པ་
སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་པར་དམིགས་ནས་དེ་སྤྲུག་བསྐལ་ལས་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་རི་
ལྟར་བྱས་ཏེ་ཡོང་ངམ་ཞེས་འགལ་འདུལ་བྱ་བྱུང་ག་པ་གཤམ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་
བའི་ནང་ནས་ཐོན་ཡོང་བ་ཡིན། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་། བྱ་བྱེད་འཐད་པ་
གཉིས་ལ་བསམ་སྒོ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་སྟེ་གཞི་ནས་འདི་ནི་དངོས་གནས་རེད་འདུག་
བསམ་པ་ཞིག་སྒོར་འཆར་བ་ཞིག་ལས། ཉོབ་སྟེ་བདེན་པར་བྱུབ་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་
མེད། ང་ཆོར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུབ་པ་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་ཐག་བཅད་ཟིན་རྗེས་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྲམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ། རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་
པ་བཅས་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཞིག་སྒོ་རོར་འཆར་སྟེན་པ་ཡིན།

དེས་ན་ཆོག་གས་བཅད་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་རེད།
གང་ཟག་ཀྱང་བདག་མེད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་
ཏུ་བཅོན་པར་མཛད་པའི་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་ཉིད་ཞུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།
ཞུགས་ཞེས་པ་དེར་བས་འཕུལ་དགོས་སམ་མི་དགོས། ཡང་ན་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་
ཉིད་ཀྱི་ཞུགས་དགོངས་ལ་ཞུགས་ཞེས་འཇུག་པའི་དོན་དང་། བ་འཕུལ་ཡོད་ན་སྤྱབ་
པ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་གཏན་གྱི་སྤྱབས་གནས་དམ་པར་བཞུགས་ཡོད་ཅེས་པར་གོ་རྒྱུ་
ཡོད།

སྒོ་ལྷན་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་དེའང་། །

ཞེས་པར་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱར་ནའང་སྤྱར་རྒྱུ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་པ་མཐའ་མར་

བསྟན་ཞེས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁྱིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་བ་བཅས་
ལེགས་པ་མེད་དམ་སྟེ།

སྤྱོད་མ་སྤྱོད་ཀྱི་རི་ཟེལ། །

གོང་ཁྱིད་མི་ལས་རི་བཞིན་དུ། །

སྤྱོད་ལྟན་ནམས་ལ་རབ་དུ་བསྟན། །

ཞེས་པས་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པ་ཀྱི་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་
མིན་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་ཡོང་གི་ཡོད། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་མདོ་མང་པོའི་ནང་བརྟེན་
ནས་འབྱུང་བ་ཀྱི་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་
ཡོད། མདོར་ན་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཀྱི་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བདག་མེད་པ་རེད་ཅེས་
གསུང་གི་ཡོད།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དེར་ཀྱི་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་སྟེ་ཀྱི་དང་འབྲས་བྱའི་
རྟེན་འབྱུང་གཅིག་ཡོད། དེའི་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་ཀྱི་སྤྱོད་འབྲས་བྱ་སྤྱོད་པའི་དོན་
ཡིན། འདི་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལ་ནང་
གསེས་བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་
འབྱུང་གཅིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལ་འདུས་
བྱས་མིན་གྱི་སྒྲིག་ཆ་གང་ཡང་མེད། འདུས་བྱས་མ་བྱས་དང་། སྤྱང་ཞིང་སྤྱིད་པའི་
ཆོས་ཏེ། རྩོམ་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བའི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་མཐའ་དག་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པ་ཡིན།

བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དེར་གོ་བ་རགས་པ་ཞིག་དང་། གོ་བ་ཐབ་པ་བཅས་
གཉིས་ལས། གོ་བ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཞེས་ཆ་ཤས་
ལ་བཟློས་ནས་བཏགས་པ་རེད། དེ་ཡང་ཆ་ཤས་ལ་བཟློས་ནས་ཆ་ཅན་འཛོག་པ་
དང་། ཆ་ཅན་ལ་བཟློས་ནས་ཆ་ཤས་འཛོག་པ་བཅས་གཞི་བྱུང་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་
པས་བྲལ། དེས་ན་གཞི་བྱུང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་
ནས་བཞག་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་དེས། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆོན་བཞེད་མཁན་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་འཇམ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གསུངས་ཡོད། བརྟེན་ནས་འདོགས་སྐྱངས་དེ་ཡང་།
རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བཟློས་ནས་བཏགས་པ་ཡིན། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཆོན་མི་
བཞེད་པར་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གསུངས་ན། སློབ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ། རྒྱལ་སྤུས་ཞི་བ་ལྷ་སོགས་
ཀྱིས་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

བརྟེན་ནས་བཞག་པའི་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཤས་ལ་བཟློས་ནས་ཆ་ཅན་
དང་། ཆ་ཅན་ལ་བཟློས་ནས་ཆ་ཤས་བཅས་འཛོག་སྐྱབས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལྷལ་སྟེང་
ནས་ཡོད་པ་ཞིག་སྤང་བ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་པའི་ཆ་དང་། དོན་གྱི་ངོས་ནས་
བྱུང་པའི་ཆ་ཅན་བཅས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་ཆ་ཤས་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་
པའི་ཆ་ཅན་གཉིས་པན་ཚུན་བཟློས་ནས་བྱུང་པ་རེད།

དེས་ན་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་པ་རེད། ར་ཆོར་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པ་སྤང་གི་
ཡོད། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པ་སྤང་བའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་འདི་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་

མེད་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་རྟེན་རྒྱ་མེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། སན་ཚུན་བསྟོས་ནས་
གྲུབ་པའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་སྒོར་སྤང་བ་ལྟར་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་
མཁན་གཅིག་དང་། སྒོར་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སོགས་པས་ང་རང་ཆོར་
སྤང་བ་འདི་དག་སྤང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་གཏན་ནས་མེད་ལ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་ཅེས་གསུངས། ང་ཆོར་སྤང་བ་ནི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྤང་བཞིན་ཡོད། རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་པར་ངོས་ནས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཡོད་ན། པར་
ངེས་བཞིན་བཅའ་ན་རྟེན་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་འདི་དང་འདི་རེད་ཅེས་མཇུག་མོ་
འཇུགས་ས་ཞིག་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཅ་བ་ནས་མེད།

རྣམ་བཟུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་རི་ལྟ་བུར། །

ཡོད་ཅེས་རྣམ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྟེན། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐ་སྙད་དུ་སྤང་ཅམ་དེའི་ཐོག་འཛིག་པ་ལས། སྤང་ཅམ་
དེའི་རོ་བོ་དངོས་གང་འབྲེལ་མིན་མིན་འཆོལ་བར་བྱིན་ན་གཏན་ནས་རྟེན་རྒྱ་མེད།
དེས་ན་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཅམ་མ་ཟད། བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་རེད། དོན་གྱི་
ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
གཏན་ནས་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

རྟེན་འབྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་
ཡོད། དེ་ནི་ནང་བ་ཡོངས་ཀྱིས་འདོད་ཀྱི་ཡོད། ནང་བ་མིན་པའི་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱ་འབྲས་ཁས་སྦྱངས་ཀྱང་། རྒྱ་འབྲས་བྱེད་པ་པོ་དང་། འབྲས་བུ་སྦྱོང་བ་པོ་གཉིས་
རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཆ་

ཆང་ཞིག་སླེབས་མི་སྤྱབ་པ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པས་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲུང་འདོད་པ་
མ་ཟད། རྒྱ་བྱེད་པ་པོ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་གཉིས་ཀ་ཕྱང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་ཅམ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དེས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནང་བརྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་གོ་བ་ཆ་ཆང་སླེབས་སྤྱབ་ཀྱི་ཡོད།

དེ་མིན་ཉོབ་སྟེ་བལྟས་ན། རྒྱ་འབྲས་འདོད་ཀྱི་ཡོད་པས་རྟེན་འབྲུང་དོན་གྱིས་
ཁས་སྦྱངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྟེན་འབྲུང་དོན་གྱིས་ཁས་སྦྱངས་པར་སོང་བ་རེད་
ཅེས་བརྗོད་དགོས་བྱུང་ནའང་། བྱེད་པ་པོར་བསམ་སྒོ་བཏང་ན་རྟེན་འབྲུང་མི་བཞེད་
པར་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བ་འདོད་ཀྱི་ཡོད་པས་མི་འགྲིགས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
དེས་ན་དེ་ལྟར་འདོད་མཁན་ནང་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ནང་པས་བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྲུང་བ་ཞེས་པ་དེ་གསུང་གི་ཡོད། བརྟེན་ནས་བཞག་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་
པ་ཞེས་པ་གཉིས་ནི་དབྱ་མ་པས་འདོད་པ་ཡིན། དབྱ་མའི་འདོད་པའི་ནང་དུའང་ཐ་
སྟོད་དུ་རང་མཆན་བཞེད་མཁན་གཅིག་དང་། དེ་ལྟར་མི་བཞེད་མཁན་གྱི་ལྷགས་
གཉིས་ཡོད།

དེས་ན་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་
བཞག་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་འདུག འདི་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བྱེད་ཆོས་ཤིག་ཡིན། བྱམས་པ་དང་། བརྟེན་བ། བཟོད་པ་སོགས་ནི་ཆོས་
ལྷགས་ཆང་མས་གསུང་གི་ཡོད། བརྟེན་ནས་འབྲུང་བ་ཞེས་པ་ནི་ནང་པའི་སྤྱན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན། ཆོས་ལྷགས་གཞན་སྤྱ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འདི་ལྟར་
འདོད་མཁན་མེད།

ད་དུང་ནང་གསེས་བཞུགས་པའི་ཆེན་འབྲུང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
པན་ཚུན་བཏོས་ནས་བཟང་དང་ངན། གཅིག་དང་ཐ་དད། རྒྱ་དང་འབྲས་བྲུ། བདག་
དང་གཞན་སོགས་ཆང་མ་བཏོས་ནས་བྱུང་བ་ལ་སྒྲག་ཡིན། བཏོས་ནས་བྱུང་ཅེས་
པའི་ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཞིག་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ང་ཆོ་ནམ་རྒྱན་མི་ཞིག་ལ་
ཁོང་ཁོ་ལངས་སྐབས། མི་འདིས་བྱས་མ་སོང་། མི་འདིས་ང་ལ་གཞོད་པ་བསྐྱུལ་བྱུང་
ཞེས་མི་ཞིག་ལ་མཇུ་བ་མོ་འཇུགས་ཀྱི་ཡོད། བཏོས་ནས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་དེར་
བསམ་སྒྲོ་ཞིག་འཁོར་ན། མི་དེས་ང་ལ་གཞོད་པ་བསྐྱུལ་བའི་བྱ་བ་ངན་པ་བྱེད་པའི་
རྒྱ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བཞུགས་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་རྒྱུ་དེ་མཆོག་གསུང་བའི་ནང་དུ་
ངས་ཀྱང་བྱེད་ལུགས་མ་འགྲིགས་པ་མང་པོ་བྱས་ཏེ་པ་རོལ་པོ་མ་དགའ་བ་བྱུང་སྟེ་
ང་ལ་གཞོད་པ་སྐྱུལ་ཀྱི་ཡོད་བསམ་པའི་བསམ་སྒྲོ་འཁོར་ན། ཁོང་དུ་ཁོང་ཁོ་ཟ་སའི་
ཡུལ་འབེན་ལྟ་བུའི་མཇུ་བ་མོ་འཇུགས་ས་དེ་མེད་པར་བྱུང་བ་ཡིན།

ཞེན་ཆགས་སྦྱེ་སྐབས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། དེ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་
པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཆགས་སྦྱེ་སྐབས་ Attachment ། ཞེན་ཆགས། །
Desire ། འདོད་པ། ། ཞེན་ཆགས་དང་འདོད་པ་གཉིས་མི་འདྲ། འདོད་པ་ལ་བདེ་བ་
འདོད་པའི་འདོད་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱུལ་ལས་བྲལ་བར་འདོད་པའི་འདོད་པ་བཅས་
ཡང་དག་པ་ཡིན། ཞེན་ཆགས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་ཞིག་ཡིན།

ཨ་རིའི་སྒྲན་གྲགས་ཅན་གྱི་ཆོན་རིག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་ལོ་བཅུ་ལྷག་གོང་
ཐེངས་གཅིག་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། སྐབས་དེར་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུ་གྲངས་ལ་སྦྱེབས་
འདུག ཁོང་ཆོན་རིག་པ་ཞིག་དང་། མི་སེམས་ནད་ཅན་བཅོས་གནང་མཁན་ཞིག་

རེད། ཁོ་རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་གི་ཐོག་ནས་ཕྱོགས་བསྡོམས་རྒྱག་སྐབས། ཁོང་ཁོ་ཟ་
སྐབས་ཁོང་ཁོ་ཟ་སའི་ཡུལ་དེ་ར་ཆོར་མི་སྤྱག་པ་ཞིག་སྤང་གི་ཡོད། མི་སྤྱག་པ་སྤང་
བའི་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་དོན་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར། རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྤྱོ་
བཏགས་ནས་ཁོང་ཁོ་ཟ་ཡུལ་དེ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམས་པ་སྤྱག་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་ཡོད།
དོན་དངོས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཅམ་སྤྱག་པ་ཡོད་པ་ལས། དེ་འཕྲོས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་
རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བཟོས་པ་རེད་གསུང་གི་འདུག

ནང་པའི་གཞུང་ནས་དེ་ལ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་གསུངས་ཡོད།
ཆགས་སྤང་སྤྱེ་སྐབས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཟང་པོ་དང་ངན་པར་
སྤྱོ་བཏགས་ནས་ཆགས་སྤང་སྤྱེས་ཡོང་གི་ཡོད། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་མཐར། །

ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །

དེ་དག་སྤྱོས་ལས་སྤྱོས་པ་ནི། །

སྤྱོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་ཡིན།
དེས་ན་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བ་དེར་ནང་གསེས་རིམ་པ་མང་པོ་ཡོད།

མདོར་ན་བཟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཏ་ཅང་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག
ངོས་ནས་ནམ་རྒྱུན་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། རྟོན་འབྱུང་དང་བཟོས་ནས་གྲུབ་པ་
ཞེས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་ཞིང་། ལྟ་བ་དེ་སྤྱར་ས་ཁོར་ཡུག་ལ་ཆ་
མཆོན་ནའང་ལྟ་བ་དེར་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་

གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། འཕྲོད་བསྟེན། ཆབ་སྲིད་སོགས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་ལྟ་བུ་འདི་
དང་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་ཡོད།

ང་ཆོའི་སྒྲིན་མང་པོ་ཞིག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་ཅུང་། ཕྱིའི་སྤང་ཚུལ་ལ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བར་འཛིན་གྱི་ཡོད། དེར་
བརྟེན་ཉོན་མོངས་མང་ཆེ་བ་ཕྱིའི་སྤང་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེའི་གཉེན་
པོ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱས་ནས་སེལ་དགོས་པ་རེད། དེའི་རྒྱ་
མཚན་ནི་སློ་མི་ཅུང་བ་དག་ཕྱིའི་མཐོང་སྤང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་
ཕྱིའི་སྤང་ཚུལ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་སྤངས་བར་བྱུང་བར་ཆེན་པོ་ཡོད། དངོས་
ཡོད་གནས་སྤངས་ཤེས་བྱེད་གཙོ་བོ་ནི་བརྟག་དབྱེད་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཁོ་ན་རེད། འདི་ནི་
ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་འདི་ཉ་ཅང་ཙུ་བ་ཆེན་པོ་ཞི་དང་། ནང་པའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད་འདུག

གང་དག་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ནམས། །

དེ་མེད་བར་ནི་ཡོད་མིན་པས། །

ཞེས་འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ཡོད་ན། ཁོ་རང་གི་རང་དབང་གིས་བྱུང་
བ་རེད། གཞན་ལ་བཟོས་མི་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལ་བཟོས་དགོས་
དོན་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་མི་བཟོས་ཞེས་བརྗོད་ན། ང་ཆོའི་མྱོང་
བ་དང་མངོན་སུམ་ཆོད་བྱུང་ལ་འདར་གཞི་དེ་གི་ཡོད། དེས་ན་བསམ་སྒྲོ་ཡག་པོ་ཞིག་
བཏང་ན། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་བཟོས་ཤིང་། འབྲས་བུ་ཡོང་མིན་ནི་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་
འབྲོ་བས་ན། འབྲས་བུ་དེ་རང་དབང་གིས་བྱུང་མི་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་སྒྲོར་ཤར་

གྱི་ཡོད།

ལྷག་པར་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་སྐྱེད་བྱ་ལ་བཟོས་ནས་སྐྱེད་བྱེད་
བཞག་པ་ཞིག་ཡིན། སྐྱེད་བྱ་མེད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཡོང་མི་ཐུབ། བན་གདགས་བྱའི་
འབྲས་བྱ་མེད་ན། བན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡི་རོ་བོ་ཆང་གི་མེད། དེས་ན་དུས་ཀྱི་ཆ་
ནས་རྒྱ་སྡོན་དང་འབྲས་བྱ་རྗེས་སུ་བྱུང་ན་ཡང་། རྒྱའི་རང་བཞིན་ཡོང་བ་དེ་རྒྱ་ཡི་
རོ་བོའི་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ལ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་བཟོས་ནས་ཡོང་དགོས་
པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་བཟོས་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱ་དེ་འབྲས་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་
སྐྱེས་པ་མིན་ན་ཡང་། རྒྱ་ཡི་རོ་བོ་གྲུབ་པ་དེ་འབྲས་བྱ་ལ་བཟོས་པ་ཡིན། འབྲས་བྱ་
རྒྱ་ལ་བཟོས་པ་མ་ཟད་རྒྱ་ཡང་འབྲས་བྱ་ལ་བཟོས་ཡོད། དེ་ནི་བཟོས་གྲུབ་ཡིན།

གཟུགས་བརྟན་ཉིད་དང་མཚུངས་པ་རུ། །

གསལ་བར་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་འདོད། །

འབྱུང་བ་མིག་གིས་གཟུང་མིན་པས། །

དེ་དངོས་མིག་གི་རི་ལྟར་ཡིན། །

ཞེས་པ་ནི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲེང་བ་ལས། འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྷ་ག་ལ་
ཞིག་། ཅེས་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་འབྱུང་
བ་བཟོས་ནས་གྲུབ་ཅུང་ཞིག་ཡིན་སྟབས། བཟོས་ནས་གྲུབ་ཅུང་གྱི་འབྱུང་བ་དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་འབྱུང་འབྱུར་དེ་ཡང་བཟོས་ནས་གྲུབ་ཅུང་ཞིག་དང་། བརྟེན་ནས་
བཏགས་ཅུང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་མིན་ནས་སྟུམ།

འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གཉིས་སུ་འབྱུང་བའི་ནམ་གཞག་སྒྲོར་སྒྲོབ་དེབ་

ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱེད་པོ་རྣམས་དང་། ལ་སྟོན་ང་ཆོ་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་ལྟར། དེའི་སྟོང་གསལ་པོ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་འདུག དབྱ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བའི་ནང་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་འབྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་སྐབས། འབྱུང་བཞི་བསྟུས་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ས་དེ་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་ངོས་འཛིན་རྒྱ་མེད་པར་པན་ཚུན་བཟོས་ནས་བྱུབ་ཅམ་ཞིག་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། འདི་ནི་འབྱུང་བ་ས་དང་། རྒྱ་དང་། མེ་དང་། རྒྱུང་རེད་ཅེས་རེ་རེ་ནས་ངོས་འཛིན་བྱ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། འབྱུང་འབྱུང་ཉེ་རགས་པའི་ཐོག་ཏུ་སྒྲེབས་སྐབས། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་གི་འབྱུང་བ་རེ་རེ་ནས་ངོས་འཛིན་རྒྱ་ཡོད། དེས་ན་རྩོམ་གཞི་དེ་ཉིད་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ན། རྩོམ་གཞི་དེ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་བསམ་སྟོབས་ཀྱང་ན་བཏགས་ཅམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དེས་ན། འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག ། ཅེས་གསུངས་པ་མིན་ནམ་སྟུམ།

འབྱུང་བ་མིག་གིས་གཟུང་མིན་པས། །

དེ་དངོས་མིག་གི་རི་ལྟར་ཡིན། །

གཟུགས་ཉིད་གཟུང་བར་རབ་བཀག་པ། །

གཟུགས་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་གསུངས། །

ཞེས་པས། ཡང་ན་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་མིག་གི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཆ་མཆོན་ན། བཟོས་ནས་བྱུབ་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་མེད། བྱེ་ཡི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ལ་ཆ་བཞག་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཆ་ཤས་ཏུ་མར་བཟོས་ནས་བྱུབ་པ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

བྱུང་མེད། དཔེར་ན། ང་ཆོས་མེ་ཉྱལ་མཐོང་བ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། མེ་ཉྱལ་གི་
དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་མཐོང་གི་ཡོད། དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་དེ་དག་གང་གི་ཡིན་རྒྱུ་
མེ་ཉྱལ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེད་རྒྱ་མེད། དཔེར་ན། བྱེད་རང་ཆོས་ང་མཐོང་གི་
ཡོད། དངོས་གནས་མཐོང་བ་ནི་ངའི་ལུས་འདི་ཡིན། དེ་ཡང་ངའི་ལུས་ཀྱི་མདུན་
ངོས་མཐོང་བ་ལས་ལྷག་ཀྱི་བྱེད་རང་ཆོས་མཐོང་གི་མེད་པས་ལུས་ཀྱང་ཆ་ཆང་
མཐོང་གི་མེད། ལུས་དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་མཐོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་གང་གི་ཡིན་རྒྱུ་ལུས་དེ་གང་དུ་འདུག་ཅེས་དེས་ན་བརྗོད་རྒྱ་
མེད།

བྱེད་རང་གིས་མཐོང་བ་ནི་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ལུས་མཐོང་ཞིང་། རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེའི་དག་དེ་ཐོས་ཀྱི་ཡོད། ལུང་དག་གི་རིག་བྱེད་དེ་དག་བརྒྱད་ནས་བསྟན་འཛིན་
རྒྱ་མཆོའི་བསམ་སྒྲོག་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་པལ་ཆེར་ཆོད་ཐིགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
འོན་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལུས་དང་། ཐོས་པའི་སྒྲ། ཆོད་དཔག་བྱས་པའི་སྒོ་བཅས་སུའི་
རེད་དམ་ཞེ་ན། བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་རེད། སུའི་ཡིན་རྒྱུ་
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་དེ་ག་གི་རེད་དམ་ཞེ་ན་བརྗོད་རྒྱ་མེད། མཐོང་བ་ནི་ངའི་ལུས་
དང་། ཐོས་པ་ནི་ངའི་དག་གི་སྒྲ་བཅས་ཡིན། སུའི་དག་རེད་ཅེ་ན། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་རེད་ཅེས་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གང་དུ་འདུག་ཅེ་ན་བརྗོད་རྒྱ་
མེད།

གོང་དུ་མེ་ཉྱལ་ལ་མཆོན་ནས་བརྗོད་པ་ལྟར། མེ་ཉྱལ་གི་དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་
མཐོང་གི་ཡོད། དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་གང་གི་རེད་དམ་ཞེ་ན་མེ་ཉྱལ་གི་རེད། མེ་ཉྱལ་
ཅེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་སོ་སོར་བསམ་ནས་མེ་ཉྱལ་གང་

དུ་འདུག་ཅེན་མེ་ཉོག་རྟེན་རྒྱ་མེད། གང་དང་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ཆང་མ་དེ་ལྟར་
རེད། དེ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོད་ལ་གསུངས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་ཆོར་བ་
ལའང་།

ཆོར་བྱ་མེད་པར་དེ་མེད་པས། །

ཆོར་བ་ཉིད་ནི་བདག་མེད་པས། །

ཆོར་བ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས། །

ཡོད་པ་མིན་པར་ཁྱོད་ཉིད་བཞེད། །

མིང་དང་དོན་དག་ཐ་དད་མིན། །

ཞེས་པས་མིང་འདུག་སའི་དོན་ཞིག་ཡོད་དགོས། དཔེར་ན། བྱམ་པ་ཞེས་
བརྗོད་ན། མིང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་འདུག་སའི་ལྟོ་ལྟེན་ཞབས་ཞུས་ཆུ་སྐྱོར་
ཀྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། མིང་དེ་འདུག་སའི་དོན་ཞིག་
ཡོད་ཀྱང་། མིང་དེ་འདུག་སའི་དོན་དེའི་ལྟོ་བ་དང་། ཞབས། ཆུ་སྐྱོར་བའི་བྱ་བ་
སོགས་སོ་སོར་བསལ་ན་བྱམ་པ་རྟེན་རྒྱ་མེད། དེས་ན་མིང་འདུག་སའི་དོན་ཞིག་
ཡོད་ཀྱང་། དེའི་ངོ་བོ་འཆོལ་བར་བྱིན་ན་མིང་གི་དབང་གིས་ཡོད་ཅེས་ཞིག་ལས།
དོན་གྱི་ངོས་ནས་མིང་འདུག་སའི་དོན་དེ་འཛོག་ཐུབ་ཐབས་མེད། དེས་ན།

མིང་དང་དོན་དག་ཐ་དད་མིན། །

གལ་ཏེ་མིང་དང་དོན་གཅིག་ན་མེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་བྱ་
ཆོག་པ་ཡོང་བ་ཡིན།

མེ་ཡིས་ཁ་ཉིད་ཆོག་པར་འགྱུར། །

གཞན་ནའང་རྟོག་པ་མེད་འགྱུར་ཞེས། །
བདེན་པ་གསུང་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན། །
བྱེད་པོ་རང་དབང་ཉིད་ལས་ཀྱང་། །
ཐ་སྟོན་དུ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན། །
པན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཅན་ཉིད་དུ། །
བྱུང་བར་ཁྱོད་ནི་བཞེད་པ་ལགས། །
བྱེད་པོ་ཡོད་མིན་སྟོན་པོའང་མེད། །
བསོད་ནམས་དེ་མིན་རྟོག་འབྲེལ་སྦྱེས། །

ཞེས་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་མེད་ལ།
དེ་བཞིན་བྱ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བྱེད་པ་པོ་མེད། བྱ་བ་དང་མ་འབྲེལ་ལས་སུ་
ཡུལ་ཡང་མེད། དེས་ན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཞེས་པ་སྒོ་རོར་འདི་ནི་བྱ་བ་དང་། འདི་
ནི་བྱེད་པ་པོ། འདི་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་རེད་ཅེས་འཛོག་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་བསམ་སྒོ་ཞིབ་
ཏུ་བཏང་ན། བྱེད་པ་པོར་འགྱུར་བ་ལ་བྱ་བ་ལ་བལྟས་དགོས་ཤིང་། བྱ་བ་དེ་བསྐྱབས་
ནས་བྱེད་པ་པོ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན། བྱ་བ་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་དགོས་པ་
ཡིན། བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གིས་བྱ་བ་བྱས་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལས། བྱེད་པ་པོ་
དང་མ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་མེད།

དེ་བཞིན་བྱ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་མི་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡང་མེད། དེ་དག་ནི་མ་བཟག་མ་དབྱེད་པའི་རང་ནས་བྱ་
བྱེད་ལས་གསུམ་འཛོག་རྒྱ་ལས། བཟག་དོན་བཅའ་ན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གཏན་

ནས་འདྲི་མེད་པ་ཡིན། འདི་དག་ལ་ཐོ་བཞིག་ཁ་རྒྱ་འདུག་གས། མཐུག་ཏུ་དེ་
བཟུངས་ལན་ཁ་གས་བྱས་ན་སྟུགས། སང་ཉིན་རྒྱ་གས་བཏང་ན་ཆར་བའི་རེ་བ་ཡོད།

ཉིན་དང་པོའི་བཀའ་འདྲི་དང་དེའི་བཀའ་ལན།

གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུག་པོ་རྒྱག་པ་ནང་ཆོས་དང་མཐུན་མིན།

བཀའ་འདྲི། རྒྱ་ནག་ནང་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་རྣམས་སུ་བོད་ཀྱི་སྐྱ་བྱ་ཆོས་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆེད་དུ་འབད་བ་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་
སྐྱ་ཁང་རྒྱུག་པོ་རྒྱག་པའི་ཤུགས་སྒོལ་དར་བཞིན་པའི་དགེ་སྦྱོར་སྒྲོར་གསུངས་
རོགས།

བཀའ་ལན། དེ་དག་ནི་ཞོར་འཁྲུལ་ཡིན། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྟར་འདས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་ནང་། ལོག་པའི་འཆོ་བས་འཆོ་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་ཡོད། ལྷག་པར་
དདུལ་ཡོང་སྤྲད་རྩུབ་དང་། ཁ་གསལ་གྱི་ཞོགས་སྒོར་སོགས་ཤོད་པ་དང་། སྐབས་རེ་
ཉམས་པ་ཉོག་ཅིང་བཤད་དེ་ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟ་
བུའི་ཐོག་ནས་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་དངོས་རྣམས་ནི་ལོག་འཆོ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་
དག་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཤས་བཟོ་མཁན་རེད་འདུག།

ནང་ཆོས་ཀྱིས་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་པན་ཐོགས་ཅི།

བཀའ་འདྲི། འདི་ཕྱིའི་གཏན་གྱི་སྐྱབས་གནས་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་ལ་བཀའ་འདྲི་

ཞུ་རྒྱུར། ནང་ཆོས་སྤངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་
ནང་པན་ཐོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་དང་། ཐོག་མར་ལྟ་བུར་གྱིས་མང་གཞི་
བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ནས་སངས་རྒྱུ་ས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འགོ་སྤངས་ནི། དངོས་
གནས་རྒྱ་མཚན་དང་ལྡན་ཞིང་། ཚན་རིག་དང་མཐུན་པ། དངོས་ཡོད་ར་སྤོང་བུ་རྒྱ་
ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་སྐྱབས་དེ་ལ་དང་བ་སྦྱེ་ཡོང་བ་ཡིན། དང་བ་སྦྱེ་སྐྱབས་བསྐྱབ་
བྱའི་ནང་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་དང་། བྱམས་དང་སྦྱིང་མེས་སྤོང་བ། བཟོད་པ་སྤོང་བ་
སོགས་ལ་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་མཐོང་བའི་སྤོང་ནས་དེ་ལ་སྤོབ་འདོད་ཤུགས་དྲག་
པོ་ཞིག་བྱུང་ན། བསྐྱབ་བྱ་འདི་དག་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་
ཐུབ་པ་ཡོང་བ་ཡིན།

ལེ་ལོ་མེད་པར་བཟོ་བའི་ཐབས་ལམ་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་འདྲི། ལེ་ལོ་མེད་པར་བཟོ་ཐབས་ལ་གང་ཞིག་བྱེད་དགོས་སམ།

བཀའ་ལན། སྦྱང་པོ་མེད་པའི་དོན་ཞིག་ལ་ལེ་ལོ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱོན་མེད། དེའི་ཐོག་
དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ཀྱང་སྦྱང་པོ་མེད་པ་ཡིན། སྤར་མི་ཞིག་གིས་དོ་བདར་ནས་དཀའ་
ལས་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པར་བརྟེན། མི་གཞན་ཞིག་གིས་དཀའ་ལས་དེ་ལྟར་བརྒྱབ་
ནས་དོ་དེས་གང་ཞིག་བྱེད་ཅིས་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པར། མི་དེས་དོ་བདར་ནས་གཡུག་
ཡག་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། དཀའ་ལས་ཤུགས་ཆེ་བརྒྱབ་པའི་མཐུག་ཏུ་དོན་
དག་མེད་ན་དེ་ལ་ཡོང་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། དེ་ལྟ་བུར་ལེ་ལོ་ཡོད་ཀྱང་འགྲིགས། དེ་
ལས་སྦྱིང་པོ་བྱས་ཏེ་ཉལ་ནས་བསྐྱེད་ན་ལེགས་པ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དཀའ་ལས་རྒྱག་

སའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ད་ལྟ་ནང་ཆོས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། ཆོས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་འདུལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བྲལ་ཐུབ་པ་ཞིག་
ཡོད། དེ་ལྟར་བྲལ་པ་ཞིག་ཡོང་སྲིད་ན། དེ་ལ་འབད་བཅོམ་བྱེད་འོས་པ་དང་། དེ་ལ་
འབད་བཅོམ་བྱས་ན་རྒྱ་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་དགེ་བ་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱའི་ཆོས་ཤིག་ཐོབ་
ཐུབ་པ་ཞིག་མཐོང་ན། དགེ་བའི་ཆོས་མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེས་པ་དང་། སྦྱེས་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་འགལ་རྒྱུན་བྱེད་མཁན་ཀྱི་ཉེས་སྦྱོད་སྤྱོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
སེམས་ཤྱགས་སྦྱེས་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་
ན་དངོས་གནས་ལེ་ལོ་མི་ཡོང་བ་དང་། བཅོམ་འབྲས་བཅུམས་ནས་ངས་མཐའ་
འཁྱོངས་པ་ཞིག་དང་། ཆེ་འདི་ཙམ་མ་ཟད་ཆེ་རབས་ནས་ཆེ་རབས་བསྐྱོམ་བསམ་
པ་ཞིག་དང་། ཉམས་ལེན་བྱས་བསམ་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན།

བཀའ་འདྲི། གྲེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ལ་རྩལ་སྤན་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ཆོན་རིག་གི་འགྲེལ་བཤད་དང་མཐུན་ཀྱི་
ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། ངས་ཆོན་རིག་ཆ་ཆང་མི་ཤེས། ཡིན་ནའང་ཆོན་རིག་དཔེར་ན།
quantum physics ཉ་དངོས་ཁམས་རིག་པ། དེ་བཤད་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན་རྩལ་
སྤན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པལ་ཆེར་བཤད་མི་ཐུབ་པ་ཡིན།

སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་མུང་འདས་ཀྱི་ཞི་བ་ལ་བྱུང་པར་གང་།

བཀའ་འདྲི། སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་ཞེས་པའི་ཞི་བ་དེ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ནང་གི་

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཞེས་པའི་ཞི་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། སེམས་ཀྱི་ཞི་བ་དེ་ནི་རྫོགས་པ་མེད་པར་སེམས་ཞི་བ་དེ་བག་ཐེབས་
ཡོད་ན། དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཞི་བ་དེར་བརྩི་བ་ཡིན། ཆད་མཐོན་པོའི་སེམས་ཀྱི་ཞི་བ་
ཞེས་པ་ནི། ཞི་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་ཞི་བ་དེའི་ཐོག་ཏུ་སྤྲེལ་ས་ཀྱི་ཡོད།
ཞི་བ་ལ་འད་ཞི་ལུགས་ཀྱི་རིས་པ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཆོག་པ་ཡིན། དེ་གཉིས་ཐ་
དད་ཡིན། སེམས་ཀྱི་ཞི་བ་དེ་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ལུགས་འདྲ་མིན་དང་། ཆོས་ལ་དད་པ་
ཡོད་མེད་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཆང་མས་ཞི་བ་དེ་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དུང་འཕྲོས་ཀྱང་ཞི་བ་དེ་
འདོད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གྲིལ་ར་མཆོན་ན། ཉེན་ཁ་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་སྒྲོ་བྱུང་ཕུབ་
ནས་སྦྱིད་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད། ཁ་ཡོང་སྟེ་ཉེན་ཁའི་གནས་སྐབས་སུ་སྦྱ་ཟེང་སྟེ་
སྐད་བརྒྱུ་སྟེ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་གྲིལ་དང་བྲི་དང་ཞི་མིས་ཀྱང་ཞི་བ་དེ་བག་
ཐེབས་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་དག་ལ་ཞི་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཞི་བ་ཡོང་རྒྱ་གཏན་
ནས་མེད།

བྱང་སེམས་སྤྱེ་ཐབས་དང་། ལག་ལེན་རི་ལྟར་བསྟར་དགོས་སམ།

བཀའ་ལན། དུས་རྒྱུན་མིའི་འཆོ་བའི་ནང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱི་སྒོ་དེ་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་སྤྱེས་པའི་ཐབས་ལམ་དང་། ཐོག་མར་ལག་ལེན་རི་
ལྟར་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་རོགས་གནང་།

བཀའ་ལན། གཙོ་པོ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། དབང་པོ་རྣམས་པོའི་སྒོ་སྒྲོང་ཆུལ་
གཅིག་དང་། དབང་པོ་རྣམས་པོའི་སྒོ་སྒྲོང་ཆུལ་གཅིག་བཅས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
གསུངས་ཡོད། དེའི་སྐོར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོའི་དབུ་མ་རྒྱུན་ཀྱི་ནང་དུ་ཏ་ཅང་

གསལ་པོ་ཡོད། རོས་ནས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་
ཞེས་པ་ནི། དབང་པོ་རྣོན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སློ་སྦྱོར་ཚུལ་དེར་བསམ་སློ་གཏོང་
དགོས་པ་ཡིན། གང་ལགས་ཤེ་ན། ཤེས་ཡོན་མང་པོ་ཞིག་གསར་དུ་སྐྱེ་བས་ཡོད།
དེ་ལྟར་སྐྱེ་བས་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཐེ་ཆོམ་མང་པོ་ཞིག་སྐྱེས་ཤིང་། ཐེ་ཆོམ་ཞེས་པ་
དེ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐེ་ཆོམ་མེད་ན་དབྱད་པ་མི་བྱེད་ལ། དབྱད་པ་མ་བྱས་ན་
དོན་ལ་ངེས་པ་རྙེད་མི་བྱུག། དེས་ན་ང་ཆོར་ཐེ་ཆོམ་དགོས་པ་ཡིན། ཐེ་ཆོམ་ལ་སྤང་
བྱའི་ཐེ་ཆོམ་གཅིག་དང་། སྤང་བྱའི་ཐེ་ཆོམ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད། སྤང་བྱའི་ཐེ་
ཆོམ་དེར་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞེས་དབྱེ་བ་བྱེ་ཡོད།

དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོགས་བྱས་ནས་བྱང་ཚུབ་ཡོང་སྲིད་པ་དང་། སློ་ལ་
ཤར་བའི་ཐོག་ནས་བྱང་ཚུབ་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་སྐྱེས་དགོས་པ་ཡིན། ཁ་ནས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་། སེམས་
ཀྱི་གཏིང་ནས་ཆོར་བ་གང་ཡང་མེད་པ་ཡོང་ཐབས་མེད། སེམས་གཏིང་ནས་ཆོར་
བ་ཡོང་བ་ལ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། གནས་ཚུལ་དེ་ཆད་མའི་ལམ་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་
ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལ་སྦྱང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བས་གྲོགས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་དང་། སློ་
རིམ་ཀྱིས་སྤངས་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཆོགས་
མ་ལན་གཅིག་འདོན་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་ལན་གཅིག་བཏོན་པ་
ཅམ་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་མི་བརྗོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་ཀྱང་མེད།
སེམས་ཀྱི་བཟང་པོའི་རྟོགས་པ་དེ་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་ཆོགས་
བསགས་སྐྱེ་བ་སྦྱོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་བཅས་ཡིན།

ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་ལ་ནམ་ཞིག་ཐེབས་སུ་བས།

བཀའ་འདྲི། ད་ལྟ་ང་ཆོ་བོད་མི་རྣམས་ལ་སློབ་སྦྱོང་གྲ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་
ཐོབ་པ་འདི་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་པ་དང་། ང་ཆོ་ཆང་
མར་ཡགོང་ས་མཆོག་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་མངལ་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་
བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། བོད་དུ་ཡོད་པའི་གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆའི་མི་དམངས་
ཀྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་ལ་མགྲོགས་ནས་སྤུང་དུ་ཐེབས་པའི་རེ་སློན་ལྟ་བཞིན་
ཡོད། ཡགོང་ས་མཆོག་ཐེབས་སུ་བས་པའི་རེ་བ་ཡོད་དམ། ག་དུས་ཐེབས་སུ་བས།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་སྤྱ་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། དཔྱེན་ངའི་སྐད་ལྟར་
ན། དགོན་མཆོག་གཅིག་ལུས་ཤེས་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་ལྟར་རེད། ཀའ་ལྟར་གཞིས་བྱེས་
མཉམ་འཛོམས་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་ཉན་ཉན་རེད། འགྱུར་བ་མང་པོ་ཞིག་འཁྲོ་བཞིན་
ཡོད། གཙོ་བོ་རྒྱ་ནག་ནང་དུ་འཁྲོ་བ་བྲགས་ཆེར་འཁྲོ་གི་ཡོད། གཞིས་བྱེས་རྒྱ་ཆའི་
མི་མང་ཆང་མས་ལོ་ངོ་དུག་ཅུ་ལྟ་ག་རིང་ལྟ་ག་བསམ་སྟོང་སྟོབས་ལྷུ་མ་བ་མེད་པའི་
ཐོག་བསྐྱད་པ་རེད། མི་རབས་བརྗེས་འཁྲོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་རབས་གསར་པའི་
ན་གཞིན་རྣམས་ནས་རང་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་བྲགས་ཆེ་རུ་མ་སོང་རུང་ཆུང་དུ་
འཁྲོ་གི་མེད། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་རྒྱ་མི་གྲུང་ཁན་གྱི་སྤྱགས་རྗེའི་བཀའ་དྲིན་རེད། རྒྱ་མི་གྲུང་
ཁན་གྱིས་བོད་པ་རྩ་བ་དང་མ་རྩ་བ་བརྩ་བ་ཡིན་སྟབས། སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་
ཁོག་དེ་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་མཐོང་ཆུང་དང་། ཆོས་
བྱེད་རྣམས་ལ་བྱུང་གསོད་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་རེ་
མཐེགས་སུ་འཁྲོ་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་གྲུང་ཁན་གྱིས་དང་པོ་ནས་བྱམས་པོ་བྱས་ཏེ།

ཏྲ་གྲུང་ཁན་རིན་ཆེན་པ་མ་རེད། །

དདུལ་ཏུ་ཡང་ཆར་པ་བབ་བབ་རེད། །

ཅེས་པ་དེ་མཐུག་ཆ་ཆར་བསྐྱལ་ཡོད་ན། སལ་ཆར་ད་ཆོད་ཏྲ་གྲུང་ཁན་
འགྲིགས་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཞིག་ཆགས་རེ་ཡོད། ཏྲ་གྲུང་ཁན་ཁོ་རང་ཆོ་བསམ་
སྒོ་ཏ་ཅང་གུ་དོག་པོ་རེད་འདུག ཐད་ཀ་ཐད་ཀའི་སྤང་བར་འགྲོ་མིན་དེ་གའི་ཐོག་ནས་
བྲག་གཞོན་བྱས་ཏེ། སྤིང་བྱས་ཀྱི་མིང་ལའང་རྟུང་རྟེག་ཆ་ནན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་གཞན་ལ་རྟུང་རྟེག་ཆ་ནན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སལ་
ཆར་བརྗོད་མཁན་མེད། ཏྲ་ནག་གི་སྤིང་བྱས་ཐོག་རྟུང་རྟེག་ཆ་ནན་གཏོང་དགོས་
ཞེས་བཤད་དེ་མི་མཐོ་དམན་འབྲིང་གསུམ་ལ་མི་བཟོད་པའི་བཙོར་གཞོན་དང་།
སྤྱག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་བཏང་བར་བརྟེན། དུད་འགྲོ་ཡིན་ཡང་སྤྱག་སྦྱོང་གཏོང་
མཁན་དེར་མི་བཟོད་པའི་སྒོ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་དཔལ་བཅའ་ལྟ་བུ་རེ་འཛིན་ཀྱི་ཡོད།
གང་ལྟར་བོད་རྒྱ་ཆའི་མི་མང་གི་སྤྱིང་སྦྱོབས་དང་སྤྱག་བསམ་ཏ་ལས་པ་ཞིག་རེད།

སྤྱག་བར་དེང་སྐབས་བོད་ནང་བོད་སྐད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པ་དང་། རང་མི་རིགས་
ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པ་སོགས་ཤུགས་རྩེ་ཆར་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་ཏ་ཅང་
ཡག་པོ་རེད། སལ་ཆར་བོད་སྐད་དང་བོད་ཡིག་ལ་དང་དོད་བྱེད་མཁན་བོད་ནང་
ཤུགས་ཆེ་བ་མེད་ཀྱང་ཆུང་བ་མེད། ང་ཆོ་རང་དབང་ལུང་པར་བསྐད་ཡོད་ཀྱང་།
སྐབས་རེ་འབྲས་ཤོར་ཐོག་འགྲོ་གི་མེད་དམ་སྟུམ། བོད་ནང་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་འགལ་
རྒྱུ་འཕྲད་བཞིན་པར་བརྟེན། སྤྱིང་སྦྱོབས་རེ་མཁྲིགས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད།
ང་ཆོ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་རྒྱང་ལྱང་བྱས་ཏེ་བསྐད་སྐབས་པ་ཞིག་ཡོད་

སྒྲུབ་སྤྱོད་མཁེགས་པོ་བྱ་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཤུགས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་གི་མེད་དམ་སྒྲུབ།

དམར་མཆོད་ཤུལ་བ་འཆེ་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་འགལ་མིན།

བཀའ་འདྲི། ཆོས་ལུགས་ཀུན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་ཀུན་སྤོང་ནི། བྱམས་པ་དང་
སྤྱོད་ཅེ། སྤྱོད་པ་འཆེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཡིན་ན། ཁ་ཆེ་དང་ཉིན་རྒྱུའི་ཆོས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དགོན་མཆོག་ལ་དམར་མཆོད་ཤུལ་བ་དང་། སེམས་ཅན་མང་པོ་སྤེབ་གསོད་
བྱས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ་འདི་རྣམས་བྱམས་སྤྱོད་ཅེ་དང་། འཆེ་མེད་
ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ཀུན་སྤོང་དང་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་འདུག་པས། དེར་གསུང་ལན་ཞིག་
གནང་རོགས།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་རང་རང་སོ་སོའི་འགྲོ་སྐྱབས་ཤིག་ཡིན། རོས་
ནས་ཤེས་ཆོད་བྱས་ན། འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་མཁན་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་རྣམས་
ཀྱི་སྤྱོད་ཅེ་བསྐོས་ས་གཙུག་པོ་ནི་བདག་ཅེས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་ཡོད་
མཁན་རྣམས་ལ་པལ་ཆེར་བྱམས་བཅེ་སྤེབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་མི་འདོད་མཁན་
རྣམས་ཀྱིས་ཆལ་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུ་བཅི་བ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་དཔེར་ན། ང་ཆོའི་
མཐོང་ཆོས་སྤྱ། རྟ་རམ་ས་ནས་འཇའ་ལྷ་བར་སྤྱོད་ན། དེར་སྐུལ་ཐ་ཁང་རྒྱུད་དུ་
པལ་ཆེའི་མདུན་དུ་འདྲེ་བྱུགས་དྲུའི་ནང་སྒྲུགས་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། འུ་དེ་དེ་
རྣམས་ལ་སློག་གི་འདུ་ཤེས་མེད། སྤང་ལོར་དུ་ཐེངས་གཅིག་མཐོང་བྱུང་བར། ཤིང་
ཏོག་དང་ཆལ་ཆོང་སའི་ཟུར་དུ་འུ་དེ་བཞག་འདུག་ འུ་དེ་དེ་རྣམས་ཆལ་གྱི་འདུ་
ཤེས་ལས། དེ་ལ་སློག་ཡོད་པ་དང་། ང་ཆོ་ལྟར་གྱི་ཆོར་བ་ཡོད་པ་བྲན་གྱི་མེད། དེ་
ལ་བྱུང་བར་ཞིག་ཡོད། དེ་མིན་རང་རང་གི་བྱུབ་མཐའི་སློག་ནས་དགོན་མཆོག་ལ་

དམར་མཆོད་ཕུལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད།

སྤར་བོད་ལའང་དམར་མཆོད་ཕུལ་བ་ཡོད་ལ། དུས་ཕྱིས་ཀྱང་ས་ཁུག་ཕུང་
ཁུག་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཕུལ་ལྟ་གསོལ་བར་དམར་མཆོད་འབུལ་གྱི་ཡོད། བསངས་
གཏོང་རྒྱབས་བསང་ཁུག་སྤེང་ཕུག་གསོན་པོ་བཞག་པ་ཞིག་སྤར་མཐོང་ཁྱོང་ཡོད།
དེ་དག་ནི་ཕུགས་སོལ་ལྟ་བུ་ཞིག་དང་། དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དང་། ལྟ་གསོལ་
སོགས་ཀྱི་ཆེད་དམར་མཆོད་འབུལ་དགོས་ཞེས་བ་ནི་རང་རང་གི་ལྟ་བུ་ཀྱང་གྱི་ཐོག་
ནས་ཡོང་གི་ཡོད།

དེ་ནི་ནང་པའི་ལྟ་བུ་ཀྱང་གྱི་ངོས་ནས་གཞལ་ན་མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་རེད། འོན་
ཀྱང་དེས་འཛུལ་གྱིང་འདྲིའི་ཐོག་འགྲིགས་མེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་བས་མེད། དམར་
མཆོད་འབུལ་མཁན་རྣམས་ལ་བྱེད་རང་ཆོས་དམར་མཆོད་ཕུལ་བ་དེ་ནང་པའི་བྱུང་
མཐའ་དང་། ལྟ་གསོལ་ནང་པའི་བཅེ་བའི་བྱུང་མཐའ་དང་འགའ་གྱི་འདུག་པས་
དམར་མཆོད་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་ཞེས་ངེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་དགོས་སམ། དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད།

རང་ཆོ་ནང་ཆོས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ལ་ལྟ་བུ་གཞལ་དག་འཛིན་མཁན་ཞིག་གིས་
བྱེད་རང་ཆོའི་ལྟ་བ་དེ་ནོར་བ་རེད། བྱེད་རང་ཆོས་འཛིན་ཉེན་ཕྱི་མ་བསམ་སྒོ་བཏང་
བ་དེ་ནོར་བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན། དེ་ནི་ཐོབ་ཐང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཐོབ་ཐང་
མེད་པ་གཅིག་པ་ཡིན། དམར་མཆོད་འབུལ་བར་འབུག་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཀའ་
གནང་བ་ཞིག་ལ། སྤར་ལ་དུགས་ཏེ་མི་དགོན་པའི་མགོན་ཁང་གི་མདུན་དུ་ཕུག་
ནག་པོ་ཞིག་བྱིད་ཡོང་སྟེ་ཕུག་བསང་པའི་སྤྱིང་མགོན་ཁང་ནང་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད་ཚུལ་

གསུང་གི་འདུག རྗེས་སུ་དེ་ལྟར་མི་ཚོག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནས་བཟུང་མཚམས་འཇོག་
བྱས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། དེ་དག་ནི་ལུགས་སྒྲོལ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཏེ་འགྲོ་གི་
ཡོད།

མཁའ་འབྲུལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་གང་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད་དམ།

བཀའ་འདྲི། མཁའ་འབྲུལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དེས་གང་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད་
དམ།

བཀའ་ལན། ཕྱག་རྒྱ་དེའི་དབྱས་གྱིས་རི་རབ་མཚོན་པ་དང་། འོན་ཀྱང་རི་རབ་
ནི་མེད། གཡས་གཡོན་ནམས་གྱིས་སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་ཐུན་མཚོན། སྒྲིང་ནི་འཛམ་སྒྲིང་
དུག་ཙམ་ཞིག་ཡོད། དེ་མིན་ཤར་ལུས་འཕགས་པོ། ལྟོ་འཛམ་སྒྲིང་། ལུབ་བ་ལང་
སྟོང་། བྱང་སྒྲ་མི་སྟན་བཅས་ལས། སྒྲ་མི་སྟན་ན་ཆེ་སྟོང་དེ། །གཉིས་ནི་བྱེད་བྱེད་
སྤངས་པའོ། །ཞེས་དང་། བཅ་བྱེད་ཉི་མ་ལུབ་བ་དང་། ཉི་མ་བྱེད་དང་ཆར་དུས་
གཅིག་ ཅེས་གསུངས་པ་ནམས་ནི་མེད། དེས་ན་མཚོན་བྱ་རི་རབ་དང་སྒྲིང་བཞི་
སྒྲིང་ཐུན་མེད་ན། མཚོན་བྱེད་དེར་ཡང་སྟོང་པོ་དེ་ཙམ་མེད། དེ་ལས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ན་
ཡག་ཤོས་རེད། དེས་ནས་རང་གི་ལུས་ཐན་དུ་དབྱལ་བ་དང་། དུས་གསུམ་དུ་
བསགས་པའི་དགོ་ཅ་ནམས་སེམས་ཅན་ལ་བསྟོ་བ་སོགས་ནི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་
བསོད་ནམས་རྒྱབས་ཆེན་གསོག་པའི་ཐབས་ཤིག་ཡིན།

དེ་བཞིན་མཁའ་འབྲུལ་ནས་དེས་མཚོན་པར་བྱས་ཏེ། བདག་གཞན་ལུས་ངག་
ཡོད་གསུམ་ལོངས་སྟོང་དུས་གསུམ་དགོ་ཚོགས་བཅས། །རིན་ཆེན་མཁའ་འབྲུལ་
བཟང་པོ་ཀུན་བཟང་མཚོན་པའི་ཚོགས་བཅས་པ། །སྟོ་ཡིས་རྒྱངས་ནས་སྒྲ་མ་ཡི་

དམ་དགོན་མཆོག་གསུངས་ལ་འབྲུལ། ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་བཞེས་ནས་བདག་ལ་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་སོགས་གསུང་གི་ཡོད། དེ་དག་ནི་འདིས་མཆོན་
ནས་དེའི་ཆེའི་དེའི་དུས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་གྲགས་སུ་གླིང་བཞི་གླིང་པལ་གྱིས་
མཆོན་བདག་པོས་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བའི་བཟང་པོའི་མཆོད་རྗེས་གང་དང་གང་
ཞིག་ཡོད་པ་ཆང་མ་སློ་ཡིས་སྒྲངས་ནས་འབྲུལ་གྱི་ཡོད་བསམ་པ་བྱས་ན་ཆོགས་
གསོག་གི་ཡོད།

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མི་ཆོག་གཤམ།

བཀའ་འདྲི། བྱ་དངོས་ཡོད་ཆད་སྟོང་ཉིད་དུ་འཛིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་
བུ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་མི་ཆོག་གཤམ།

བཀའ་ལན། བྱེད་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་བེད་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
གྲང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཞེས་ཀྱི་ཡོད་དམ། སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་ཨམ་ཐག་སྟོང་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཆོ་ཞོགས་ར་བཟས་ནས་དུས་ཡུན་གང་འཆམས་བྱིན་པས་ཁྱོད་པ་
སྟོང་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྟོང་པ་དེར་གཏན་ནས་བརྟུང་གི་མེད། མགོན་པོ་སྐུ་སྐུ་བ་
ཀྱིས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཞིག་ལ་སྟོང་ཉིད་
ཅེས་བརྟུང་གི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། བརྟུང་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་ན། རང་
དབང་གིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་དང་། རོ་སྟོང་གིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་མེད། དེ་ལྟ་བུའི་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་སྟོང་བ་དེར་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། སྟོང་བ་
ཞིག་ལ་བརྗོད་ཀྱི་མེད། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་སྟོང་བ་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་ལ་བལྟས་
བ་དེ་ཤིན་ཏུ་འཐད་ཅིང་། རྒྱུན་གཞན་ལ་རག་ལུས་བ་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ཡིན།
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ཡོད་ན། བརྒྱ་བ་ལྷི་ཏ་ལས།

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ན། །

བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་ཅི་བྱ། །

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ཡོད་ན། དེ་ཉིད་བཞག་པས་ཆོག་པས། བརྟེན་ནས་
བཏགས་པས་ཅི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཡོད། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ང་
ཆོས་བསྟོན་མེད་གོ་བ་སྟེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། བྱེད་རང་གིས་ད་ལྟའི་སྟོང་བའི་གོ་
བ་དེ་གང་ལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་དམ། སྟོན་ལ་སྟོང་བའི་གོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་པ་
བྱས་ཏེ་གཞི་ནས་སྟོང་བའི་སྐོར་བརྗོད་དགོས་པ་ཡིན།

ངོས་ནས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར། གཞི་དངོས་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཤིང་སྟབས་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ་དེ་དག་ཀྱང་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པ་ཤིང་སྟབས་རེད། ལམ་བཟོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཁོ་ན་རེད། དེར་བརྟེན་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་སྟོང་བ་རེད།
འོན་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་སྟོང་བ་ཡིན་སྟབས། གཞན་ལ་བལྟས་པ་དེ་འཐད་
པ་དང་། གཞན་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་སྟབས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོའི་
ཆོས་རྣམས་ཀྱང་འཐད་པ་ཡིན། སྟོང་བའི་གོ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ན། སྟོང་བའི་གོ་
བ་ངོ་མ་ནི། རང་བཞིན་སྟོང་བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་ཡོད་པ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་ཡོད་

བ་ལས། གྲང་ཀོར་གྱི་དོན་བཤད་གྱི་མེད། ཡོད་པ་ཞིག་དང་བསྟོས་ནས་གྲུབ་པ་
ཞིག་བརྗོད་གྱི་ཡོད་ཅེས་ངོས་ནས་རྒྱན་དུ་བརྗོད་གྱི་ཡོད། དེ་མིན་མང་པོ་ཞིག་གིས།
དབྱུ་མ་བ་ཐ་སྟེད་དུ་ཡང་རང་མཆོན་མི་བཞེད་བར་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་
ཞེས་གསུང་མཁན་དེ་ལ་དབྱུ་མ་བའི་ནང་ནས་ཀྱང་འགྲིགས་མི་འདུག་གསུང་མཁན་
ཡོད་ལ། སེམས་ཅམ་བའི་ལྟ་བ་འདྲིན་མཁན་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་དེ་འགྲིགས་མི་འདུག་
དབྱུ་མ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཆད་ལྟ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་
དེ་བས་ཀྱང་སྟོས་ཅི་དགོས།

ནང་ཆོས་མིན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་གྱིས་ནི་རྟེན་འབྱུང་གཏན་ནས་
ཁས་ལེན་གྱི་མེད། དེས་ན་སྟོང་བ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། གང་དང་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུ་
ཞིག་ལ་གོ་བ་ལེན་གྱི་ཡོད། དེ་དག་དབྱེ་བ་བྱེད་གོས་བ་ཡིན།

སྟོང་བ་ཞེས་བྱ་དོན་བྱེད་པ།

སྟོང་བའི་དོན་མིན་བདེན་བས་ཉེ།

རྟེན་འབྱུང་རྒྱ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས།

འབྱུང་བའི་དོན་མིན་སྒྲུ་མའི་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་གི།

སྒྲ་དོན་ལེགས་པར་ངེས་བ་ན།

གཞི་གཅིག་ལ་སྒྲང་སྟོང་གཉིས།

མི་འགལ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་གྱུར།

ཞེས་སྟོང་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། གང་ཡང་མེད་བའི་

སྟོང་པའི་དོན་ཞིག་མིན། རྟེན་འབྲུང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་པན་ཚུན་བསྟོས་ནས་བྱུང་
པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལས། བདེན་པར་བྱུང་བ་ཞིག་མིན། དེར་བརྟེན་
རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པ་གཉིས་
གཞི་གཅིག་གི་སྟོང་དུ་འགལ་མེད་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷག་པར་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་
ལས།

རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང་། །
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྲུང་བའི། །
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས། །
མི་འགལ་འདུ་བ་སྟོས་ཅི་དགོས། །
བརྟེན་ནས་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། །
མཐར་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཞེས། །
ལེགས་གསུངས་འདི་ནི་མགོན་ཁྱེད་གྱི། །
སྤྲོ་བ་ལྷན་མེད་པའི་རྒྱ། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད།

འཇམ་གླིང་འཇིག་སྐབས་བདག་ཅེས་པ་གང་དུ་གནས་སམ།

བཀའ་འདྲི། སྟོད་བཙུན་འབྲུང་བའི་རྒྱུན་དང་། དེར་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐན་མཆོན་
ཆའི་དབང་ལས་ཉིན་ཞིག་འཇམ་གླིང་འདི་འཇིག་པའམ་སྟོང་ན་དེའི་སྐབས་བདག་
ཅེས་པ་དེ་གང་དུ་གནས་སམ།

བཀའ་ལན། བདག་ཅེས་སྟོན་པ་ཆ་པོ་དེ་ཡང་ཡལ་ནས་མེད་པ་ན་ཡག་པོས་

རེད། འཛམ་གླིང་གྲེ་བ་ཐལ་བ་རྒྱ་ཞེས་བཞེད་ཀྱི་ཡོད། གོང་དུ་བཞེད་པ་ལྟར་འབར་
གས་ཆེན་པོར་ཐོག་མ་མེད་སྟབས། འཛམ་གླིང་ལ་འང་ཐོག་མ་མེད། འཛམ་གླིང་འདི་
གཅིག་ལུ་མེན་པར་འཛམ་གླིང་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད། སྐར་ཆོག་པས་ལ་འང་མཐའ་
གཏན་ནས་མེད། ཕྱི་ལེལ་རི་ཅམ་གྱིས་ལུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་སྐར་ཆོག་པས་ཀྱི་
མཐའ་མཐོང་རྒྱ་མེད། སྤར་རོ་ལེས་ལིག་གིས་བཞེད་པ་ལ། འཛམ་གླིང་འདི་ལེ་ཐོག་
དེར་སྐབས་སྤྱི་སྟོ་འགོག་མཁན་ཉ་ཅང་མང་པོ་འདུག མ་འོངས་པར་མི་ལུས་ཐོབ་རྒྱ་
ཁག་པོ་བྱས་མི་ཡོང་ངམ་ཞེས་བཞེད་ཀྱི་འདུག འཛམ་གླིང་འདི་ལེ་ཐོག་གི་མི་སྟངས་
ཀྱང་འཛམ་གླིང་གཞན་དང་གཞན་མང་པོ་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདི་སྤྱི་ཕྱི་ཅམ་ཞིག་
ལས་མཐར་སྟངས་ཀྱི་རེད། དེ་ནི་མངོན་པ་མཛོད་ནས་གསུངས་པ་དེ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་
རེད། སྟོང་པའི་བསྐལ་པ་དང་། ཆགས་པའི་བསྐལ་པ། གནས་པའི་བསྐལ་པ། འཛིག་
པའི་བསྐལ་པ་བཅས་འདི་ལྟར་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད།

དེ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད། གང་ལྟར་འཛམ་གླིང་ཆགས་འཛིག་གནས་གསུམ་ཅན་
ཞིག་དང་། འཛམ་གླིང་འདི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལིག་ཡིན་སྟབས་མཐར་འཛིག་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན་འབྱུང་ཁེང་འཛིག་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་ཡིན། དཔེར་ན། ང་རང་ཆོའི་མི་ཆེ་གཅིག་ལ་མཆོན་ན། སྤྱི་བ་སྤྱི་མ་ལི་
པའི་སྐབས་ལེས་པ་རགས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཐིམ་ནས་ལེས་པ་སྤྱི་ལོས་སུ་གྱུར་
པ་དང་། ཡང་དེ་ནས་སྤྱི་བ་ཞིག་ལེན་སྐབས། ལེས་པ་སྤྱི་མོ་ནས་རེ་རགས་སུ་འགྲོ་
བ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཕྱི་སྟོང་གྱི་འཛིག་ཏེན་འཛིག་པའི་གོ་རིམ་ནི་ས་ཆུ་མེ་རླང་ནས་

མཁའ་བཅས་དང་། འབྲུང་བའི་རིམ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་རིམ་ནི། ཉམ་མཁའ་
རྒྱུ་མེ་ཚུ་ས་བཅས་རིམ་བཞིན་འབྲུང་བ་ཡིན།

ཕྱི་སྤྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནམ་མཁའ་རྒྱུ་མེ་ཚུ་ས་བཅས་རིམ་བར་སྐྱེ་བ་ལྟར། ང་
རང་ཚོ་ནང་གི་འཛིག་རྟེན་དེ་ཡང་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་ལས། རགས་པ་སྒོ་
བྱར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་གནས་པའི་རིང་གསོན་པ་དང་། རགས་པ་སྒོ་བྱར་བའི་
ཤེས་པ་རྣམས་འགགས་ནས་མཐའ་མ་འོད་གསལ་གྱི་ཐོག་ཏུ་སྐྱབས་ཤིང་། དེ་ནས་
འབྲུང་བ་ལུགས་ལྗོག་གི་ཉེར་ཐོབ་དང་། མཆེད་བ། སྤང་བ། འབྲུང་བ་ནམ་མཁའ་
རྒྱུ་མེ་ཚུ་ས་བཅས་རིམ་བཞིན་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན།

ཐིམ་པ་ལུགས་འབྲུང་ཞེས་པ་ནི། ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་བཅས་དང་། ནང་གི་འཛིག་རྟེན་
ནི་སེམས་ལྡན་སྐྱེས་བྱ་དང་སེམས་མེད་བེམ་པོ་གཉིས་ལས། སེམས་ལྡན་སྐྱེས་བྱ་
ལ་སེམས་སམ་རྣམ་ཤེས་ལྡན་མིན་ཐོག་ཏུ་སྐྱབས་པས་ན། ཕྱི་ཡི་འབྲུང་བ་འོད་
སྐབས་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་ནམ་མཁའ་བཅས་དང་། ནང་གི་འབྲུང་བ་འོད་སྐབས་ཀྱང་ས་
ཚུ་མེ་རྒྱུང་རྣམ་ཤེས་ནམ་མཁའ་བཅས་དང་། ནང་གི་ནམ་མཁའ་ནི་སྟོང་བ་བཞི་སྟེ།
སྟོང་བ་དང་པོ་སྟང་བ་དང་། སྟོང་བ་གཉིས་པ་སྟོང་བ་མཆེད་བ། སྟོང་བ་གསུམ་ཉེར་
ཐོབ། སྟོང་བ་བཞི་བ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་འོད་གསལ་བཅས་རིམ་བར་འགྲོ་གི་ཡོད།
ཕྱི་ཡི་འབྲུང་བ་རྣམས་སྤྲ་རིམ་ནས་རིམ་བར་སྐྱེ་ཞིང་རགས་རིམ་རིམ་བཞིན་ཐིམ་པ་
ནི་བརྒྱུད་ཁྲ་མའི་ནང་ཏུ་ཅད་གསལ་པོ་ཡོད།

དེ་བཞིན་སྤྲགས་ཁྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་ན། ནང་གི་འཛིག་
རྟེན་དེ་ཡང་རྒྱུང་གི་རྣམ་འབྲུལ་ཡིན་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། བཤད་རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་ཐེང་བའི་

ནང་། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་རྒྱུད་གི་ནམ་འབྲུལ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུད་པ་
རགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན། རགས་པའི་རྒྱུད་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རགས་
པའི་ཉིན་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་རིམ་བཞིན་ཐིམ་སྐབས་མཐར་རྒྱུད་པ་མོའི་ཐོག་བྱིན་
པ་དང་། རྒྱུད་པ་མོ་དེས་ཚོམ་གཞི་བྱས་ཏེ་ཡང་རྒྱུད་སེམས་རགས་པ་ནམས་ཚུར་
སྐྱེས་པ་བཅས་འདི་ལྟར་དུ་འགོ་བཞིན་ཡོད།

བཀའ་འདྲི། ནང་ཆོས་ནས་དངོས་པོ་ནམས་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་བཅས་ཀྱིས་བཅོས་
པ་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག ཆོན་རིག་ནང་ཚུ་ནི་རྒྱུད་གིས་བཅོས་པ་ཡིན་ཞེས་
འདུག་པས་འདི་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

བཀའ་ལན། བོད་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་འབྲུང་དང་འབྲུང་འབྲུང་གཉིས་སུ་བྱེ་ཞིང་།
ནམ་རྒྱན་ཆོན་རིག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་པའི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་བཞི་ཡི་འབྲུང་འབྲུང་གི་
ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་བཞི་པོ་དེ་ཡིན། དེ་དག་རིམ་བཞིན་རེ་སྤར་འགོ་སྐབས་འབྲུང་བ་སྤར་
མོའི་ཐོག་དུ་སྐྱེའོ་སྐབས་ཆོན་རིག་གི་ quark ། ཉི་ཟླ་། དང་པོ་། གཉིས་པ།
གསུམ་པ་དེ་རིགས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཡིད་ལྷོད་ལྷོད་ནས་
བཅིས་བརྒྱབ་སྟེ་བཤད་པ་ལས། atom ། ཉི་ཟླ་ཐམས་། བྱེ་ཤེས་ནང་ནས་བལྟས་ན་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད། quark ཞེས་པ་དེ་དག་མཐོང་རྒྱ་མེད། དེ་དག་གཞི་ནས་པན་ཚུན་
བསྐྱར་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ལ། ཆོན་རིག་པ་ནམས་ཀྱིས་གོ་བ་ལེན་སྤངས་
དང་། འགྲེལ་བཤད་རི་ལྟར་རྒྱག་སྤངས་ལ་ལྟ་བ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་
ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་གི་སྟེ་ཆོན་ནས་འགོ་སྐབས་མཐུན་པ་གང་དང་གང་
ཡོད་སོགས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་རྒྱ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད།

སེམས་ལ་བདེ་བ་ཡོད་ན་ངེས་པར་ཆོས་སྤྱང་དགོས་སམ།

བཀའ་འདྲི། ཆོས་གང་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་། སེམས་ལ་བདེ་བ་ཡོད་མཁན་ཞིག་
ཡིན་ན། གང་ཟག་དེས་ངེས་པར་དུ་ཆོས་སྤྱང་དགོས་སམ།

བཀའ་ལན། མི་དགོས་པ་ཡིན། རང་ཉིད་ལ་དགོས་པ་དེ་ཞི་བདེ་དང་སེམས་ཀྱི་
བདེ་སྲིད་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་འདུག་ན་བཞག་ན་འགྲིག་ས་པ་ཡིན། སྤྱི་བ་ཕྱི་མ་
བསམ་སྒྲོ་བ་ཏང་ན་སེམས་འཁྲུག་རོགས་ཡིན་པས། དེ་ལས་གཡུག་བཞག་ན་
ལེགས། དེས་ན་དོས་ནས་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་ཐང་ཞེས་
བརྗོད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་གི་མི་པལ་མོ་ཆེ་ཆོས་ལ་དོ་གལ་ཆེན་
པོ་བྱེད་མཁན་པལ་ཆེར་མེད།

ཡེ་སྤྱིའི་ཆོས་ལ་ཆ་མཆོན་ན། ཡེ་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་དུ་བསྐྱོད་དེ་འཁྲུག་ཅམ་རིང་
སྟོན་ལས་རྒྱག་པ་དང་། ལྷ་ཁང་གི་ཕྱི་ལ་ཐོན་རྗེས་གང་ཡང་མེད། ང་ཆོ་ནང་པར་ཆ་
བཞག་ཀྱང་། འཁྲུག་ཅམ་ཁ་འདོན་བྱེད་རིང་བསམ་སྒྲོ་རྟོག་ཅམ་བཏང་བ་ལས། དེ་
དག་ཆར་ན་ཆགས་སྤང་བྱེད་སར་ཆགས་སྤང་དང་དུ་སྒྲངས་ནས་འགྲོ་བ་ལས་ཆོས་
མི་བྱེད་ཅིང་། ཆོས་ལ་དོ་གལ་ཆེན་པོ་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཆོས་ཞེས་པ་ནི་ཉི་མ་
བསྐྱལ་རྒྱ་ལྟ་བུར་བཅི་བ་དང་། བྱ་རྒྱ་མེད་ན་ཐོང་བ་བཟུང་སྟེ་མཆི་བགྲངས་ནས་
སྤོད་པ་དང་། བྱ་རྒྱ་ཡོད་ན་ཐོང་བ་གཡུག་ས་ཏེ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་དེ་དག་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་མི་པལ་མོ་ཆེས་ཆོས་ལ་དོས་གནས་དོ་གལ་ཆེན་པོར་
བཅིས་ཏེ་བྱེད་མཁན་མེད། དོས་གནས་དོ་གལ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ཆོས་བྱེད་མཁན་
ནམས་ལ་དོས་གནས་དམིགས་བསམ་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་ཤིག་ཡོད།

ངས་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་པར་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཁྱོད་རང་ཆོས་ཆོས་ཁས་
ལྷངས་རུང་མ་ལྷངས་རུང་དེ་ནི་ཁྱོད་རང་ཆོ་མི་སྒྲེར་ལ་རག་ལུས་པ་ཞིག་རེད། གལ་
སྲིད་ཁྱོད་རང་གིས་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཁས་ལྷངས་ན་ཆོས་ལུགས་དེར་ངེས་པར་དུ་
ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཉམས་ལེན་བྱ་དགོས་པ་རེད། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་
ཆོས་དེ་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་ནས་དེའི་རྒྱས་པ་ཐོན་ཀྱི་རེད། གཞན་
ཆོས་ཞེས་པ་དེ་རིག་གཞུང་གི་ཆ་ཤས་ཅམ་དུ་འགྱུར་ཀྱི་རེད། ད་དུང་སྤྱུག་ཤོས་ནི་
ཆོས་ལ་ Attachment རྒྱུགས་ཞེས། སྤྲེའུ་མ་ན། ཆོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཉམས་
ལེན་དེ་ཅམ་མེད་པའི་ཐོག་ཆོས་ལ་ཆགས་སྤང་སྤྲེའུ་མ་ན། ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་
ནས་རྩོག་བྱ་ལུང་པ་གང་བཟོ་མཁན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་ནས་རྩོག་
བྱ་བཟོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ནི། ཆོས་ཀྱི་དོན་མིན་པར་ economy རྒྱུགས་ཞེས།
དང་། power རྒྱུགས་ཞེས། སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་སྤེའུ་མ་
རྒྱས་ཐོག་ནས་བལྟས་ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་དང་དབང་ཆའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་མིང་བེད་
སྤྱོད་བཏང་བ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་རེད། ཆོས་ནི་མིའི་བསམ་
ཚོད་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་སྤྱུག་ཆོས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་ནས་གཞན་ལ་མགོ་སྐོར་
གཏོང་རྒྱུ་ལས་སྤྱོད་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཆོས་མེད་པར་རང་ཉིད་འདོད་པ་འཆིམ་པ་
ཞིག་ཡོད་ན་འགྲིགས་པ་ཡིན། སྤྱི་མཁའ་ཁྱོད་རང་ཆོས་བྱེད་རིགས་ཞེས་སུ་གཅིག་
གིས་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱི་མ་རེད།

སྤྱི་ཐོབ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་སྤྱུག་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ཞིག་གིས་བཀའ་འདི་ཞུས་པ་རེད།
ནང་པའི་ཆོས་ལ་དོ་སྤྲོད་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་ནང་ཆོས་རྒྱུད་

གནང་བས། ཕྱི་རྒྱལ་བ་དེས་དེ་ནི་རྟོག་པ་ཏ་ཅང་ཆ་སོ་འདུག་ཅེས་ཞུས་པར། རིན་
སོ་ཆེས་ཁྱོད་རང་ལ་ནང་ཆོས་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྤྲོད་ཀྱི་འདུག་གམ་ཞེས་
གསུངས་འདུག་པ་ནི་བདེན་པ་ཡིན། ཆོས་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའ་གཏོང་མཁན་སྤྱི་
གཅིག་ཀྱང་མེད། དེ་ནི་སོ་སོས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་རྒྱ་རེད། སེམས་འདུལ་རྒྱུར་ཆོས་
ཀྱིས་པན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ན། ཆོས་སྒོ་བ་སྦྱོང་མང་ཙམ་བྱས།
རང་གིས་ལྟ་བུ་གྱུ་གྱེ་གི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒྲོ་མང་ཙམ་བཏང་ན། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ནི་
དངོས་གནས་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྤྲེ་ཆེན་རང་རེད།

རྒྱ་ལེན་ལ་ཆ་མཆོན་ན། ཤེས་ཡོན་གྱི་ལྟ་གནས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་ལས།
ཞབས་བརྟན་འདོན་མཁན་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། མཁས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཕྱལ་དུ་བྱུང་
བའི་མཁས་དབང་ཤིག་སྟུག་རེད། ནང་ཆོས་ལ་དད་པ་མེད་ཀྱང་ནང་པའི་ལྟ་བུ་
རྣམས་ཤེས་ན། བསམ་སྒྲོ་རྒྱ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང་། བསམ་སྒྲོ་བྱ་ཡངས་སྤྱི་འགྲོ་བར་
ཏན་ཏན་པན་ཐོགས་ཡོད། དེས་ན་དངོས་ནས་ནང་ཆོས་ལ་སྤྲེ་ཆེན་གསུམ་བྱེ་གི་ཡོད།
ནང་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་གྱུ་གྱེ་ ནང་ཆོས་ཀྱི་
ཉམས་ལེན་བཅས་སྤྲེ་ཆེན་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་ལས། ནང་ཆོས་དེ་ཉིད་ནང་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་ལས། ཆོས་ལུགས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་པ་དང་
ཆོས་ལ་དད་པ་མེད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད།

ནང་ཆོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ནི་དེར་དུས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ལའང་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་
ཡོད། ཆོན་རིག་དང་ནང་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་ཟུང་འབྲེལ་བྱས་ན་ཆོན་
རིག་དེ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་ཡིན། ལུ་བ་སྤྱོད་ཆོན་རིག་ཅེས་བརྗོད་ན་དེ་ནི་ཆོན་

ཡོད་ཅིག་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟ་གཏིང་ཟབ་ཏུ་དང་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་བར་ནང་ཆོས་
ཀྱི་ཆོན་རིག་ནི་ཉ་ཅང་གི་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད།

དེ་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་གིས་དབྱེད་པ་བྱེད་པའི་ཐོག་ལ་ཉ་ཅང་པན་ཐོགས་
ཡོད། དེས་ན་ནང་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་ཆོན་རིག་དང་། ནང་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་
གཉིས་པོ་ནང་ཆོས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་ལྷག་ན་འཕུས་ཤོར་ཆོན་པོ་ཞིག་དང་།
འཕྲོ་བཟུག་ཏུ་འཕྲོ་གི་འདུག་བསམ་ཀྱི་འདུག དེས་ན་སྤྱོད་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་
བཀའ་འབྲུང་དང་བསྟན་འབྲུང་པོ་ཏི་སྤྱུལ་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཆོན་རིག་གི་སྐོར་ཞུས་ས་
སྡེ་ཆོན་ཟུར་དུ་བྲེ་སྡེ་ཟུར་བཀོལ་གཅིག་དང་། པོ་ཏི་སྤྱུལ་བརྒྱའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ལྟ་
བུ་གི་སྐོར་ནང་ཆོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞུས་ས་པར་
བཞག་སྟེ། སྤྱི་ཡོངས་ལ་བྱུང་བུ་བ་བལྟོས་བྱུང་དང་། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་
འཛིག་པའི་སྤྱི་ཡོངས་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མིན་པའི་ལྟ་བུ་བ་
ཞུས་ས་ཟུར་དུ་བྲེ་སྡེ་བྲོགས་བསྐྲིགས་བྱས་པ་ཞུས་ས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱ་
དབྱིན་ཇི། དེ་མིན་སྐད་ཡིག་གཞན་དང་གཞན་ཐོག་བསྐྱར་རྒྱ་ཡོང་བ་ཡིན། སྤྱིར་
བཏང་གི་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་ཞུས་ས་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནི་
ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་ཞིག་ཡིན།

ཆོན་རིག་ཅེས་པ་ནི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་ཞིག་དང་། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལྟ་བུ་བ་
ཞུས་ས་ཀྱང་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་བཅས་པན་ཐོགས་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལས་ཀ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། ལོ་འདིའི་ནང་མཇུག་
སྤྱི་ལ་གྱི་རེད། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་དབྱིན་ཡིག་དང་། སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་

བསྐྱར་རྒྱ་ཡོང་གི་རེད། དེ་ནི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་རེད།
རིམ་བཞིན་སློབ་ཚན་བསྐྱར་རྒྱ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཏན་ཏན་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ག་ཡིན་
སང་ཉིན་ཡང་བསྐྱར་མངལ་ཡོང་།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒོར།

ཁ་སང་བཀའ་མོལ་ལྟར་བ་ལྟར། ང་ཚོ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་པའི་ནང་བ་
 ཞིག་མེད་དཔོན་ཞེས་བ་ནི། དབང་པོ་ཚེ་ན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱལ་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་ཁྱིད་ལུགས་དེ་དཔོན་པ་དང་། དབང་པོ་ཚེ་ན་པའི་ཚོས་ཁྱིད་ལུགས་ལྟར་ན།
 མོག་མར་ཚོས་ཀྱི་ཐུང་ཐུང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་མ་བཤད་པའི་སྟོན་ལ་ཚོས་ཞེས་བ་
 ལེགས་སྦྱར་རྒྱད་དུ་རྩྭ་སྟེ་འཛིན་བཅས་སྟོབས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོབ་ལུགས་
 རི་ལྟར་ཡིན་པ་ཞེས་དཔོན། རྟེན་ཅིང་འཕེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་དེ་ནི་ནང་བ་
 སངས་རྒྱལ་པའི་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། ལུ་གཅིག་ལའང་མེད་པའི་ཁྱད་
 ཚོས་ཞིག་ཡིན། ལྷག་བར་ལྟ་བ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་རན་པ་ཞིག་ཀྱང་
 ཆགས་ཡོད།

၅၀၄

ཁྱུ་ཁྱོད་ལས་སྐྱེས་དངོས་པོ་ནམས། །

ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་དེག་གསུངས། །

དེ་ལས་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་འབྱུང་། །

ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
 གསུངས་ཡོད། ང་ཚོའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནམས་ཀྱི་སྒོ་འགྲམ་དུ་སྤིང་བ་འཁོར་ལོ་ཆ་
 རྩ་བ་ཞེས་པའི་རི་མོ་འབྲི་སྒོལ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་བྱ་ལག་སྦྱུལ་གསུམ་བཀོད་ཡོད།
 དེ་ཡང་སྤིང་བ་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི། སྤིང་བ་འཁོར་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་
 པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་རེད། དེའི་ཙམ་ཉོན་མོངས་ལ་ལྷག་ཅིང་། ཉོན་མོངས་
 དེ་དག་ཀྱང་ཆགས་སྒྲུང་མོངས་གསུམ་དང་། ཉོན་གསུམ་དུག་གསུམ་གྱི་ཙམ་གཉི་
 ལྷག་ལ་ལྷག་ཅིང་། ལག་གིས་མཆོར་པའི་གཉི་ལྷག་དེ་གསུང་གི་ཡོད།

དེ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ལ་ནམ་གངས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཅ་བ་ཐུག་ས་ནི་མི་ཤེས་
 པ་སྟེ། གནས་ལུགས་སམ་ཡིན་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་སློབ་གཤེན་ལ་མི་
 ཤེས་པ་ཞེས་འདོགས་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཤིག་
 ཡིན་ན། བན་ཚུན་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། བན་ཚུན་བརྟེན་ནས་བྱུང་
 བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་དེ་དང་དེ་ར་ཆོའི་སློབ་རི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་
 ལྟར་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད། ར་ཆོའི་སློབ་རི་ལྟར་ཞིག་སྒྲུབ་གི་འདུག་
 ཅེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་སློབ་རི་འཆར་སྐབས། ཐ་སྙད་དེ་འདུག་
 སའི་དོན་པར་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་འཆར་གྱི་ཡོད། པར་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་
 ཞིག་སློབ་རི་འཆར་བ་དེ་ཡིན་ཤིང་གྲེད་གྱི་ཡོད། དེས་ན།

ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་དེག་གསུངས། །

ཞེས་སྐུ་དང་སྐུ་ལས་སྐུ་ས་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པ་ནི་ལྷ་རྣམས་ལ་ལྷ་རྣམས་

བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་། རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དོན་ལ་བྱུབ་པ་ཞིག་ཞེན་སྐབས། དེ་ནི་
དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། མགོན་པོ་སྐུ་
སྤྱུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཨ་ཐུ་དེ་བའི་དབྱ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་ཡོད། །

སྤྱོད་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །

དངོས་རྣམས་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དོན་
གྱི་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་ཞིག་མེད་ཅེས་སམ། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུབ་པས་སྤྱོད་པ་རེད་
ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་ཡོད།
དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུབ་ཡོད་ན། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུབ་པས་སྤྱོད་པ་རེད་བརྗོད་ན། དེ་
ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་ན་དོན་གྱི་ངོས་ནས་
ཡོད་པ་ལྟར་འཇིན་པའི་སྒོ་དེ་ཆད་མ་ཡིན། དེས་ན།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་ཡོད། །

སྤྱོད་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །

ཅེས་པའི་སྤྱོད་ཉིད་དེ་མཐོང་ནས་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་ཡོད། །

སྤྱོད་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །

རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། །

རྟོག་པས་མཐོང་བ་དེས་སྤང་གི་ཡོད། སྤང་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་ཆད་མའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་

པའི་རྟོག་པ་ལ་འཛིག་གི་ཡོད། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་འདྲ་ཞིག་རྟོག་པ་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་
ཞེ་ན། དུལ་སྤངས་སྤངས་བ་ལྟར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ལ་བརྟུན་གྱི་ཡོད།
དེས་ན།

རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། །

ཞེས་ཅི་ལྟར་སྤངས་བ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་ཐག་བཅད་ནས་ཨ་
འཐས་སུ་འཛིན་པ་འཇུག། ཞེན་པའི་སྒོ་དེའི་འཛིན་སྤངས་དེ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད་པ་ཡིན།
དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བར་འཛིན་སྤངས། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དེ་སྒོ་དེའི་ཞེན་
དུལ་ཡིན་ལ། ཞེན་དུལ་དེ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་མེད། མེད་པ་ཞིག་དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་
བར་ལྟ་སྤངས་སྒོ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒོ་ཆགས་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་དེས་སྤངས་
བའས་འཆིང་གི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

ཅི་ལྟར་འཆིང་གི་ཡོད་ཅེ་ན། དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་སྒོར་འཆར་སྤངས།
ཡོད་དུ་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་ན། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བདེན་པའི་ཡོད་དུ་ཡོང་བ་ཞིག་སྤངས་
གི་ཡོད་སྤངས་དེ་ལ་ཞེན་ཆགས་སྟེ་བ་དང་། མི་སྤྱད་པ་ཞིག་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་
པའས་རང་མཆོན་བ་སྤངས་སྤངས། དེ་ལ་སྤངས་བའི་སྒོ་བྱུགས་ཆེ་སྟེ་བས་གྱི་ཡོད།
ཆགས་སྤངས་གིས་སྤངས་བཞིན་པ་རྩ་ཆོ་ཆང་མས་ཤེས་གྱི་ཡོད། འཛམ་གླིང་འདིའི་
སྤངས་གི་རྟོག་བྱ་ནམས་ལ་བལྟས་ན། བྱིས་ཆང་གཅིག་གི་རྟོག་བྱ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཐོག་གི་རྟོག་བྱ་ཆང་མ་ཆགས་སྤངས་གིས་དབང་གི་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་
གསལ་པོ་ཡོད། རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་ཞེས་པའི་སྤྱད་ཆ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་
ཡོད། རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་དེ་ཡང་རང་གཞན་དུ་རྒྱལ་བའི་བསམ་སྒོ་གང་ཡང་མེད་

ལ། ཐད་ཀ་ཐད་ཀར་རྒྱལ་བ་བཅས་འཛམ་གླིང་འདིའི་རྟོག་བྱ་ཆང་མ་མིག་རྒྱང་ཐུང་
བྲགས་པའི་རྟོན་གྱིས་གནས་ཚུལ་ལྷག་གི་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན།

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་རྣམས་གྱིས་སྲིད་བྱུང་གཤིང་སྐབས། འཇིགས་ཡོངས་དང་
ཕྱགས་རྒྱང་རིང་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ཏེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རི་མ་རི་
བཞིན་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་སྲིད་བྱུས་མི་བཟོ་བར། མིག་རྒྱང་ཐུང་ཐུང་གི་ཐོག་ཏུ་
འགྲོ་གི་ཡོད་པ་དེས་ཕྱང་གི་ཡོད། དེས་ན་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གི་དཀའ་ངལ་མང་
པོ་ཞིག་མཐར་གཏུགས་ན་མིས་བཟོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། འདོད་པ་ཕྱགས་ཆེ་
བྲགས་པ་དང་། འདོད་པའི་དབང་གིས་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་ཕྱགས་སུ་
རྟོག་བྱ་གང་དང་གང་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒོ་མ་འཁོར་བའི་འོག་
ནས་རྟོག་བྱ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན། དེས་ན།

རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། །

དེ་ནི་འདི་རུ་དགག་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། རྟོག་པས་མཐོང་ཚུལ་ནི་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་
ཞིག་མཐོང་བ་དང་། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་ཡོད་བསམ་པའི་འཛིན་པ་དེས་ཆགས་
སྤང་སྟེས་པ་དང་། ཆགས་སྤང་གི་དབང་གིས་མི་འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་མང་པོ་
ཞིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་བདེན་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་དེ་འགོག་ཐབས་ནི་རྟོག་པ་དེས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་
འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དོན་གྱི་ངོས་ནས་མེད་པ་དེ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་སྒྲོར་འཆར་
དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཤར་ན་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ལྟར་རུ་སྤང་ཞིང་ཞེན་པའི་

སྒྲིབ་ལྷགས་རྩེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན། དེས་ན།

གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་ཡོད། །

སྒྲིབ་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད། །

རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ། །

དེ་ནི་འདི་ལྟ་དགག་པར་བྱ། །

ཞེས་དང་། སྒྲིབ་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

རི་ལྟར་མཐོང་ཐོས་ཤེས་བ་དག །

འདི་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ། །

ཞེས་མིག་གིས་མཐོང་བའི་གཟུགས་དང་། རྣ་བས་ཐོས་པའི་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་
འགོག་གི་མེད། གང་ཞིག་འགོག་གི་ཡོད་ཅེ་ན།

འདིར་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལྟར་བ། །

བདེན་པར་རྟོག་པ་བསྒྲོག་བྱ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད། ཤེས་རབ་སྤྱིང་པོས་མཆོན་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ཁག་
ཏུའང་། གཟུགས་མེད། སྒྲུ་མེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་དེར་གཟུགས་མེད། སྒྲུ་
མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་གྲེན་བ་ཡིན། གཟུགས་མཐོང་རྒྱ་དང་། སྒྲུ་ཐོས་རྒྱ་ཡོད།
གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྒྲུ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པན་གནོད་ཀྱི་བདེ་སྤྱག་དངོས་སྤྱ་
ལྟར་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་མཐོང་ཆོས་སྤྱ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་མེད་སྒྲུ་
མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། འོ་ན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ཡོད་ཚུལ་ནི་མིང་ཅས་བདེ་ཅམ་ཡིན་པ་ལས། གཟུགས་སྒྲུ་རི་ལྟར་སྒྲིབ་བ་ལྟར་དོན་

གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་མེད། དོན་གྱི་ངོས་ནས་མ་བྱུང་བ་དེ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། གང་
ལགས་ཤེ་ན། དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བར་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་དེས་བྱང་གི་ཡོད། དེས་ན།

ཇི་ལྟར་མཐོང་ཐོས་ཤེས་པ་དག །

འདི་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ། །

འདིར་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྒྱུར་གྱུར་བ། །

བདེན་པར་རྟོག་པ་བརྒྱུག་བྱ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་དང་། སྒྲ་ཐོས་
བའི་རྒྱ་བའི་ཤེས་པ་དག་གི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་མི་འགོག་པར།

ཇི་ལྟར་མཐོང་ཐོས་ཤེས་པ་དག །

འདིར་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ། །

འོ་ན་འདིར་འགོག་པ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན།

འདིར་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྒྱུར་གྱུར་བ། །

བདེན་པར་རྟོག་པ་བརྒྱུག་བྱ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཨ་རུ་དེ་བས་མཛད་པའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་
ལས་ཀྱང་། བདེན་པར་རྟོག་པའི་བརྒྱུག་ཐབས་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་མིན་འགྲེལ་
བཤད་བསྐྱོན་སྐབས།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །

གཏི་སྤྲུག་ཀྱན་ལ་གནས་རྒྱུར་ཏེ། །

དེ་བྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །

གཉི་ཟུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར།

ཞེས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་མིག་གི་དབང་པོ་དང་། རྣ་བའི་དབང་པོ། ལྷ་ཡི་དབང་པོ། ལྷ་ཡི་དབང་པོ་ཆང་མར་བྱུང་ཡོད། མིག་གི་དབང་པོས་རྣ་བའི་དབང་པོར་བྱུང་མེད་ལ། རྣ་བའི་དབང་པོས་ལྷ་ཡི་དབང་པོར་བྱུང་མེད། དེ་ལྟར་དབང་པོ་གཞན་རྣམས་མི་ལྟར་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གནས་ཐོག་བསྐྱེད་ཡོད། ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་ཡོད། འདི་དཔེ་ལ་བཀོད་དེ་དོན་ལ་སྦྱར་སྐྱབས། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཞེ་སྤང་ལ་མ་བྱུང་བའི་དུང་། ཞེ་སྤང་གིས་གཉི་ཟུག་ལ་བྱུང་མེད། འོན་ཀྱང་གཉི་ཟུག་གིས་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་། ར་རྒྱལ། སྤག་དོག་བཅས་ཆང་མར་བྱུང་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། དབང་པོ་གཞན་ལ་ལུས་དབང་གིས་བྱུང་བ་ལྟར་ཆགས་སྤང་གིས་མཆོན་པའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ལ་གཉི་ཟུག་གིས་བྱུང་ཡོད།

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གཤམ་ཆེ་ཚུལ།

འོན་གཉི་ཟུག་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་རི་ལྟར་བྱས་ཏེ་བཅོམ་དགོས་སམ་ཞེ་ན། དེའི་མཚུག་མཐར།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི།

མཐོང་ན་གཉི་ཟུག་འབྱུང་མི་འགྱུར།

ཞེས་གསུངས་ཡོད། གཉི་ཟུག་དེ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྣམས་ཡོད་དུ་བལྟས་ཏེ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཞིག་ཡོད་བསམ་པའི་འཛིན་པའི་སྟོང་ཡང་མི་ཞེས་པའི་སྟོང་ཞིག་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རགས་པའི་སྟོང་མ་མིན་པར། དེས་མཆོན་ནས་བདག་མེད་རགས་པ་རྣམས་རི་ལྟར་འཛིན་པ་ལྟར།

འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་བ་དེ་ཅམ་ཞིག་མཐོང་བས། བདེན་འཛིན་
སྤྲོ་མོར་གཞོན་མི་སྤྲུབ། བདེན་འཛིན་སྤྲོ་མོ་འགོག་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སྤྲོ་མོས་རི་ལྟར་
བརྒྱང་བ་ལྟར་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་བསུན་སྤྱང་བ་ཁོ་ནས་བདེན་འཛིན་སྤྲོ་མོ་གཙོག་
བ་ཞིག་དང་། རིམ་བཞིན་བསྐྱོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། བདེན་འཛིན་སྤྲོ་མོ་དེ་བདག་
མེད་རགས་པ་མཐོང་བའི་སྟོ་རི་ཅམ་བསྐྱོམས་ཀྱང་དེས་མེད་པར་བཟོ་མི་སྤྲུབ། དེས་
ན།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི། །

མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གནས་མུགས་རི་བཞིན་ཤེས་ན། དེ་མཐོང་
བའི་སྟོས་གཏི་མུག་འཛོམས་པར་འབྱུང་བས་ན།

དེ་ཕྱིར་འབད་བས་ཀུན་གྱིས་འདིར། །

གཏམ་དེ་ཁོ་ན་བསྟན་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས་ཡོད། འོ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་མཐོང་ན། གཏི་
མུག་མི་ཡོང་བའི་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །

དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་བ་སྟེ། །

དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བ་ནི་བསྟོས་

ནས་བྱུང་བ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ལ་གསུང་གི་ཡོད། བརྟེན་ནས་
བཏགས་པ་ཡིན་པས་ན། གཞན་ལ་བསྟོས་ནས་བྱུང་དགོས་ཤིང་། གཞན་ལ་བསྟོས་
ནས་བྱུང་དགོས་སྟབས། བསྟོས་པ་མེད་པར་རང་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེ་མེད། དེས་
ན་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་རང་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེས་སྟོང་པ་མེད་གསུངས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད། །

ཅེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། བྱུང་མཐའ་ཚང་མར་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་
ནའང་། བྱུང་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་བཤད་ཀྱི་ཡོད། ལུ་སྟེགས་
པའི་གཞུང་ནས་ཀྱང་སྟོང་པ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། སལ་ཆེར་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ནས་ཀྱང་ to-
tally submit to god གྲུང་ཉིད་དཀོན་མཆོག་གི་འབངས་སུ་མཆི་ ཞེས་བརྗོད་ན།
བདག་ཅེས་ང་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྟོང་པ་ཞིག་ལ་བརྗོད་ཀྱི་འདུག

ལྷག་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་བྱུང་མཐའ་ཚང་མའི་ནང་མི་རྟག་པ་དང་།
སྤྱུག་བསྐལ། སྟོང་པ། བདག་མེད་བཅས་བཞི་གསུངས་ཡོད། ལྷན་པས་འདིར་སྟོང་པ་
ནི་སྟོང་ཉིད་སྤྱི་མོར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། སྟོང་ཉིད་སྤྱི་མོ་ནི།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བཤད། །

ཅེས་པ་དེ་ཡིན། དེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། མཐའ་གཉིས་སུ་མ་
སྤྱང་བའི་དབྱས་ཤིག་ལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བརྟེན་ནས་
གདགས་པ་སྟེ། །ཞེས་བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་བརྟེན་ནས་

བཏགས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཞེས་པ་ནི། བརྟེན་ནས་
ཞེས་པ་བལྟས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། བལྟས་ནས་ཞེས་པ་ནི་བལྟས་མེད་རང་
དབང་བ་མེད་པ་དེ་གོ་བྱུང་གི་ཡོད། བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་པ་ནི། གདགས་
ཞེས་བརྟེན་སྐབས། དེ་ནི་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་ཡིན། མེད་པ་ཞིག་ལ་གདགས་རྒྱ་མེད།
ཡོད་པའི་ཐོག་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གིས་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཏེ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

དེས་ན་བལྟས་མེད་རང་དབང་གིས་བྱུང་པ་ཞིག་མིན་ལ། བརྟེན་ནས་བྱུང་ཡོད་
པས་པན་གཞོད་མེད་པའི་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་མིན། དཔེར་ན། ར་སྟེད་དུ་
ཡང་མེད་པའི་ཆོས་ཤིག་སྟེ། རང་པའི་གཞུང་དུ་རི་བོང་གི་དྲ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རི་བོང་གི་དྲ་ལྟ་བུ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་མིན། དེ་ནི་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན།
བརྟེན་ནས་བཏགས་ཞེས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་ལས། མེད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་ཞེས་བརྟེན་རྒྱ་མེད།

སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གོ་བ་ཡིན། ཡོད་ཚུལ་ཡང་གཞན་ལ་
རག་ལུས་པའི་སྟོན་སྟེན་གྱུ་བ་པས་ན། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཚུགས་སུ་བ་པས་
སྟོང་པ་དེ་གོ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཤེས་དགོས་དོན་ནི། ར་རང་ཆོར་སྟངས་ཚུལ་དེ་བལྟས་
ནས་བྱུང་པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་པ་མི་སྟངས་བར། དོན་གྱི་ངོས་ནས་
ཡོད་པ་ཞིག་སྟངས་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་སྟངས་བ་དེས་ཆགས་སྟངས་གི་སྟོ་སྟེ་ཞིང་། དེའི་
དབང་གིས་ར་ཆོ་སྟངས་གི་ཡོད། དེས་ན་སྟངས་བྱེད་ཀྱི་རྩ་བ་དེ་མེད་པར་བཟོས་ཡོང་གི་
ཡོད། དེར་བརྟེན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་བསམ་སྟོ་
བཏང་ན་ཤེས་སུ་བ་པ་ཡིན། དེས་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་

ནང་།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །

མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །

འདི་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་ནང་གི་གཙོ་བོ་ནི་གསུང་གི་མཛད་པ་ཡིན། གསུང་གི་མཛད་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟེན་ཅིང་འབྱུང་གི་དོན་གསུངས་པའི་གསུང་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་དང་། སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད།

འདི་དག་ལ་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་སྐབས། སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་ནང་གི་ཕག་གིས་མཆོན་པའི་གཏི་ལྷག་བདེན་འཛིན་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་ཡག་པོ་ཞེས་པར་བྱས། དེ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས།

འདི་ནི་ལྷག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །

འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཞིབ་སྒྲུབ་ཅན་གཙོད་བྱས་ན་འདི་ལ་ལྷག་གི་ཡོད། སྲིད་བཏང་ཆགས་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་རེད་ཅེས་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་དུ་གསུངས་ཡོད། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་གཞུང་ནང་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་སོགས་ཉོན་མོངས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷ་སྟེགས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་དེ་བས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོང་གི་ཡོད། ཉོན་མོངས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་ཕར་གཏུགས་ན་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཡོང་གི་ཡོད།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་བདག་ཏུ་རྟོགས་པས་སྤང་ཚུལ་གསུངས་

ཡོད། གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་བདག་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཡོད་པ་ཅུ་མ་མེན་
པར་བདག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཐོག་དུ་བདག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་དེ་སྒྲོ་ཆད་མར་འདོད་
པ་མ་ཟད། ད་དུང་བདག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་བཏན་དུ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་བདག་ལྟ་ལྟན་
བཏགས་ཤིག་སྐྱེ་བས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ཁ་སང་བཀའ་མོལ་བྱང་བ་ལྟར། ཏྲུ་
གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་
དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཙུ་བ་ལས།

བདག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་སྐྱབ་འགོག་ཕྱི་ནང་གཉིས། །

ཞེས་ཕྱི་ནང་གི་དབྱེ་བ་བྱེ་བ་ནི། བདག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་པ་དེ་ནང་པའི་
གཞུང་དང་། བདག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་སྐྱབ་པ་དེ་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་
ཆོས་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

དེས་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཞེས་དོན་དངོས་མཛུ་བ་མོ་འཛུགས་ས་
ནི། བྱམས་སྣང་རྩེ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བརྗོད་ན་དེ་ཡིན་དང་ཡིན། དེ་ཏ་ལས་དགོས་
པ་ཞིག་རེད། རང་གཅེས་འདྲིན་ལ་སྒྲོན་དུ་བལྟས། གཞན་གཅེས་འདྲིན་ལ་ཡོན་ཏན་
དུ་བལྟས་ནས་སྒྲོ་སྒྲོང་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། འོན་
ཀྱང་སྐྱའི་ཆ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྣང་རྩེ་ཞེས་བརྗོད་ན། དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཆང་མར་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཅུ་མ་མེན་དུད་འགྲོའི་རིགས་ལའང་པལ་ཆེར་བྱམས་པ་དང་
བཅེ་བ་ཡོད། དུད་འགྲོ་སྐྱེ་དང་ལྷག་པར་དུད་འགྲོ་བྱ་སྒྲུག་རང་གི་པ་མར་བརྟེན་ནས་
འཆོ་དགོས་པའི་རིགས་དང་། དེ་བཞིན་བྱ་དང་བྱེ་བྱ་ཆུ་སྒྲོང་ལས་ཐོན་ཐེན་རྩེས་
ལས་སང་འཕྱར་མི་བྱུང་བར་བརྟེན་བདུན་སྒྲུག་འགའ་ཞིག་རིང་པ་མས་གསོ་སྒྲོང་།

བྱེད་དགོས། དེའི་རིགས་ལའང་བཅེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། ངས་ནམ་ལྟོ་ Affec-
tion ༼བཅེ་བ༽ ཞེས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་མིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་མི་
མཐའ་དག་ལ་ཡོད།

ཆུང་གྲིས་པའི་དུས་སྤུ་པ་མས་བཅེ་བ་བྱེད་པ་དང་། གྲིས་པ་སྤྲེས་མ་ཐག་པ་
དེས་ཀྱང་བཅེ་བ་བྱེད་ས་དེ་ཨ་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟན་འབྲུག་སའི་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་
གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ལག་གིས་བསྐྱར་སྟེ་འོ་མ་སྤྱིན་མཁན་དེ་ལ་ཉ་ཅང་
གི་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་ཞིག་དང་། རང་གི་སྣོ་སྟིང་བྱང་གསུམ་དེ་གཏོད་ཀྱི་ཡོད། ར་
ཆོའི་མཐོང་ཆོས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཁྱི་དང་ཞི་མི་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན། མ་ཡི་རོས་ནས་བྱ་
སྤྲུག་དེ་དང་དེར་ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ་དང་། འུ་སྤྲུག་གིས་རོས་ནས་ཀྱང་པ་མར་ཉ་ཅང་གི་
སྟིང་ཉེ་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ར་ཆོའི་མི་ཆེ་ཡང་འདི་ལྟར་དུ་འགོ་ཚུགས་ཀྱི་
ཡོད། བཅེ་བ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོན་སྤྲེས་ནི་བཅེ་བ་ཡིན་པ་ལས། ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱབ་
བྱ་བསྐྱབ་སྟེ་བྱུང་བའི་བཅེ་བ་ཞིག་མིན། དེས་ན་བཅེ་བའི་སྣོ་ནས་བདེ་བ་དང་ལྷན་
འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྟིང་རྩེ་ཞེས་པ་དེ་སངས་
རྒྱས་པའི་ཆོས་ནས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཉ་ཅང་ལྷགས་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་ལས།
དེ་མིན་རྒྱན་མོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ས་མོན་
དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཉོན་མོངས་བཀ་ཆགས་དང་བཅས་པ་
སྟོང་ཐུབ་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་གོ་ལམ་དང་བསྐྱབ་ཡོང་གི་
ཡོད། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཞེས་པ་དེ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་དང་།

ཡང་སྒོས་རང་གི་རྒྱུད་སྤེང་ལ་བསྐྱབ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཞིག་མ་ཤེས་ན།

སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཞེས་དང་། ཁ་སང་ཞུས་པ་ལྟར།

སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཆོག་པ་གི་མཆོག་རྣམས་ལ། །

བྱང་ཚུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །

ཞེས་པ་དེ་ཆོག་སྐྱམ་པོ་ཞིག་ལས་གང་ཡང་ཡོད་རྒྱུ་མེད། ཐར་བ་དང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་བསྐྱབ་སྲིད་པ་ཞིག་དང་། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་པ་དེ་
ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་གཉིས་
ལ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་སྒྲོར་འཆར་ན།

བྱང་ཚུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །

ཞེས་པ་དེ་སྒྲོར་སྐྱབས་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་མིན་སྐྱ་པལ་འཁོར་ལོ་བཏང་བ་དང་།
ནི་ཙམ་མཆི་བབྱང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་གང་ཡང་མེད། སྤར་ལྟ་སར་ཡོད་སྐྱབས། བྱ་
མེན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་མཆི་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་བབྱང་གི་རེད། སེམས་ནས་
བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་ན།

བྱང་ཚུབ་བར་དུ་བདག་ནི་སྐྱབས་སུ་མཆི། །

ཞེས་པ་དེ་ནི་ཙམ་མཆི་བབྱང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་གང་ཡང་ཡོད་རྒྱུ་མེད། བྱང་
ཚུབ་ཅས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་རི་མ་སྤངས་ནས་རི་བྲལ་གྱི་ཁམས་ཤིག་ཡོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་

སྒྲོང་ཤར་བ་ཞིག་བྱང་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་རང་གིས་བྱང་ཆུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་བ་ལྟར་དུ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཁམས་བདེ་ག་ཤེས་སྒྲིང་པོ་ཡོད་པ་གཅིག་པ་
རེད། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཡོད་པ་གཅིག་པ། སྤྱག་བསྐྱེད་མི་
འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་འང་གཅིག་པ་རེད། དེ་དག་ལ་རྣམ་དཔྱད་གྱིས་དབྱང་
བ་བྱས་ན། གཅིག་པ་རེད་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་
དང་སྤྱག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་དག་ཀྱང་རང་རང་གི་རྒྱུད་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་འོད་པ་སྐྱངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་ཐུབ་ན་བསམ་པའི་སྒོ་ཞིག་
སྐྱབས་ཡོང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཅ་བ་དེ་
ཆགས་ཡོད།

སྒྲོང་ཉིད་རྣམ་གཞག་ཅུལ་འདོན་གྱིས་བཀའ་གནང་ཚུལ།

ངོས་ནས་ནམ་རྒྱུན་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོང་གཙོ་པོར་བྱས་ནས་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་
ངས་ཀྱོག་ཀྱོག་བྱས་ནས་བཤད་པ་མིན། ང་རང་གི་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་མེད། འོན་
ཀྱང་ཆུང་བུའི་སྐབས་ང་རང་སྒྲོང་ཉིད་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཆེན་པོ་ཡོད། ཉིན་ལྟར་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་
སྒྲོང་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་གི་ཡོད། སྤྱགས་ཀྱི་ཆོ་ག་འདོན་བཞིན་ཡོད། སྤྱགས་ཀྱི་ཆོ་
ག་འདོན་བྱེད་ཆད་ལ་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་བསྐྱོམས་ན་ཡོང་ཐབས་མེད། སྤྱོད་གཉིད་
ལས་སངས་མ་ཐག་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་གི་
ཡོད། བསམ་སྒོ་འདི་ལྟར་བཏང་ནས་ལོ་ངོ་མང་པོ་བྱེད་པའི་སྐབས། ཉན་ཉན་ཆོར་བ་
དང་སྒྲོང་བ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག།

གང་གིས་ཕུངས་འདུག་ཅེ་ན། སེམས་ཅི་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་མེད་སྟབས་དེ་
ཅམ་འབྲུལ་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱ་མི་འདུག དུས་ཚོད་བྱུང་ན་ཞི་གནས་ཤིག་བསྐྱབ་བསམ་
ནས་བསྡད་ཡོད། ཞི་གནས་མ་བསྐྱབ་བར་དེ་ཅམ་གྱིས་ནམ་འཕང་གཙོད་ཐུབ་ཀྱི་མི་
འདུག ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཞིག་མིན་ནའང་། གང་ལ་གང་
འཆམས་ལམ་གཙོའི་ནང་གསུངས་པ་ལྟར།

རྒྱ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསྐྱབ་མེད་མཐོང་ནས། །
དམིགས་པའི་གཏད་སོ་གང་ཡིན་ཀྱང་ཞིག་པ། །
དེ་ནི་སངས་རྒྱས་དབྱེས་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས། །
ཞེས་པའི་མཆམས་དེར་ཏན་ཏན་སླེབས་ཡོད།

ནམ་ཞིག་རེས་འཛིག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །
རྟེན་འབྲེལ་མི་སྤྱར་མཐོང་བ་ཅམ་ཉིད་ནས། །
ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྣངས་ཀྱང་འཛིག་ན། །
དེ་ཆེ་ལྷ་བའི་དབྱེད་པ་རྫོགས་པ་ལགས། །

ཞེས་པ་ནི་གོམས་འཕྲིས་གང་འཆམས་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ཁག་པོ་རེད་འདུག
དེས་ན་གཞི་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་།
ལྷག་པར་བྱེད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མཐོང་ཐུབ་པ་སྟེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་
མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱོད་པ་ལས། དོན་བཞིན་གཟེགས་ནས་ལེགས་གསུངས་
པ།

ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ལ།
སྤྱད་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་གྱུར།
ཉེས་ཀྱན་ཅ་བ་ཐོག་ཕྱིར་རོ།
ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པས།
ཡུན་རིང་ངལ་བ་བསྟེན་བྱས་ཀྱང་།
ཕྱི་ཕྱིར་སློན་ནམས་བོས་པ་བཞིན།
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བཟོན་ཕྱིར་རོ།
ཨེ་མའོ་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི།
ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་གྱུར་པ།
དེ་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཁོང་ནས་ནི།
ཁྱོད་ལ་ཅི་ཕྱིར་གྲུས་མི་འགྱུར།

ཞེས་གསུངས་ཡོད། དངོས་གནས་ཀྱི་སྐྱབས་འགོ་དེ་འདྲ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།
ངོས་ནས་པཎ་བྱུང་བ་ཅུ་བདུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་མཛུགས་ཐར།
གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བདེན་གཉིས་དོན་ཤེས་པས།

ཞེས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་རང་བཞིན་གྲུབ་པས་སྟོང་
པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤྱུག་
བསྐལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་བཅས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་གོ་བ་ཞིག་
སློབས་ཐུབ་པ་ཡིན། དེ་དག་ལ་གོ་བ་ཞིག་སློབས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་བཞིའི་གནས་
ལྷགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཐུན་ཅིང་སྟོན་པར་མཛད་པའི་སྟོན་པ་དེར་ཡིད་ཆེས་

དང་གུས་པ་སྐྱེབས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན། འགོག་ལམ་བདེན་པ་གཉིས་སྒོ་ལ་གོ་བ་
ཡག་པོ་ཞིག་སྐྱེབས་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཡོད་པ་དང་།

ཆོས་དཀོན་མཆོག་དེ་སྐྱབས་བྱེད་སྒྲངས་རི་ལྟར་ཡིན་པ། ཆོས་དེ་སྐྱབས་
དངོས་ཡིན་པ་བཅས་ཤེས་ཐུབ་པ་ཡིན།

དེའི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་དགེ་འདུན་དེ་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་བ་པའི་དགེ་འདུན་དེ་ཉིད་མཐར་མི་སྒོ་བ་པའི་དགེ་འདུན་དུ་
གྱུར་པ་དེ་དངོས་གནས་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ། དེ་ཡང་རྟེན་
འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

ཨེ་མའོ་སྟོན་པ་ཨེ་མའོ་སྐྱབས། །

ཨེ་མའོ་སྐྱ་མཆོག་ཨེ་མའོ་མགོན། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་ལེགས་གསུངས་པའི། །

སྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཆོལ། །

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་སྒོ་ངོར་སྐྱེབས་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་བཞིན།

ཆོད་མས་བྲངས་པའི་སྐྱབས་གསུམ་དད་པ་བརྟན། །

ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་པའི་ནང་པ་ཞིག་
བྱེད་དགོས་བྱུང་ན། དེ་དག་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལ་བྱེད་རང་ཆོས་
མོས་མཐུན་ཡོད་དམ་ཅིང་། དེ་མིན་ང་ཚོའི་ཆོས་ནི་སྤར་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། སྤར་
ཁམས་ཁུལ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་ས་ཕྱོགས་གཞན་ནས་མཇུག་
མཁན་ཞིག་ཡོང་བའི་ཉིན་མཁན་པོ་ས་ཆ་གཞན་དུ་གསུང་ཆོས་གནང་བར་ཐེབས་

ཏེ་མ་བཞུགས་པའི་སྐབས་འཁེལ་ཞིང་། མི་དེས་མཁན་པོའི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་ཡོད་
པའི་ཞབས་ཕྱིར་ང་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཇུག་དགོས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར། ཞབས་ཕྱི་
དེས་མཁན་པོ་སྟོ་བོ་དང་ཆོ་བོ་རྣམས་ལ་ཞེད་སྡང་བསྐྱེད་པར་ཐེབས་སོང་བརྗོད་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད།

ང་ཆོ་བོད་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ས་དར་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས། ཆོས་བསྐྱེད་
དགོས་དོན་མེད། ཁན་ཞོན་རྣམས་ལ་སྤྲིག་པ་སྤོངས་དགེ་བ་སྐྱབས། མཆི་ཡག་པོ་
བསྐོངས། དུག་འཆལ་སྐོར་སྐྱོང་གིས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་དཔུལ་བར་ལྷུང་གི་རེད་
ཅེས་བརྗོད་ན་འགྲིག་གི་ཡོད། དེར་གི་དུས་འདིར་དཔུལ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་བྱེད་
པ་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོས་བྱེད་པ། སངས་རྒྱུས་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡོད་
མེད་ཐེ་ཆོས་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་བྱེད་
པའི་མཆམས་འདིར་སྤར་གྱི་ལས་ལུགས་དེས་འགྲིགས་ཐབས་མེད། མཁའ་ལ་
འབྱུལ་དགོས་པ་དང་། རི་རབ་དང་སྤྲིང་བཞི་སྤྲིང་སྤན་གྱི་ཆད་སོགས་བཤད་ཀྱང་
དོན་སྤྲོད་ཆེ་བ་གང་ཡང་མེད། གཙོ་བོ་རྩ་བ་དེ་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན།

རྩ་བ་བོར་ནས་ཡལ་ག་མ་འཛིན་ཨང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ང་ཆོས་ཡལ་གར་འཐམས་ནས་སྤོང་གྱི་ཡོད། ལྷག་པར་
ཁ་སང་ཞུས་པ་ལྟར། ཆོས་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅེས་འདོན་པ་བཏོན་པ་དང་། སྤགས་
བགྲངས་པ་སོགས་ལུགས་སྟོལ་ལྟ་བུར་བཅིས་ནས་བྱེད་གྱི་འདུག་པའི་ཆོས་མིན།
ཆོས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ལ་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཐེབས་པའི་ཐོག་ནས་སེམས་ལ་བཟོ་
བཅོས་བརྒྱབ་པ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཞེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད་པ་ལས། སེམས་ལ་འགྲུལ་

བསྐྱོད་དང་བཟོ་བཅོས་གཏན་ནས་མ་བརྒྱབ་པར་ཁ་ནས་དཔེ་ཆ་འདོན་པ་ནི་ཆོས་
མིན། ད་དུང་དེ་ནི་འཛིག་ཉེན་ཆོས་བརྒྱད་དང་། ཚུལ་འཆོས་ལ་འགྲོ་ཉེན་ཡོད། དེས་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བར་བསམ་
སྟོང་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། རང་སྒྲེར་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཐོག་བསམ་
སྟོང་གང་འཆོམས་བཏང་ན། དེ་ནི་མ་རེད་ཅེས་གཏན་ནས་བརྟེན་མི་ཐུབ་པར། དེ་ནི་
ཁྱད་མཚར་ཞིག་འདུག་བསམ་པ་སྟོར་སྟེབས་རྒྱ་ཡོད། དེ་ཡང་ག་ལེ་ག་ལེར་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ལག་ལེན་བསྟར་ནས་བསམ་སྟོང་ཐོངས་དང་། ངོས་ནས་ནས་རྒྱན་བརྟེན་པ་
ལྟར། རོ་ནང་གི་སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོག་ཤས་འཁོར་གྱི་ཆོག་ཤས་སྒྲ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་སེམས་ལ་
ཏ་ཅང་པན་པོ་བྱུང་།

སྒྲ་མའི་རང་སྟངས་རྟོག་མེད་མེད།

གཏན་མེད་རིག་པ་ས་ལ་ལ།

བརྟེན་མེད་དབྱིངས་སུ་ཐལ་ལ་ལ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱི་སྒྲ་བའི་ཡུལ་ལ་བལྟས་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཡང་
མི་བདེན་པ་སྒྲ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟོར་འཆར་བར་བྱས་ན་ཨ་འཐས་ཀྱི་འཛིན་པ་དེ་
ཤུགས་རྒྱུད་འགྲོ་བ་ཡིན། ཕྱི་ཡུལ་ལ་ལྟ་མཁན་གྱི་ནང་གི་འཛིན་པའི་སེམས་ལ་
བལྟས་ཀྱང་གཏན་མེད་ཅིག་ཡིན། ཤེས་པ་འཕེལ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཞེས་ཤེས་པའི་
ངོ་བོ་དང་། ཤེས་པའི་རྣམ་གངས་སོགས་མང་པོ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་
ཞེས་མཛུབ་མོ་འཛུགས་ས་དེར་བསམ་སྟོང་བཏང་ན་དམིགས་གཏན་ཞིག་འགྲོ་གི་
ཡོད། དམིགས་གཏན་བྱེད་ས་མེད་པའི་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཞིག་སྟོར་སྟེང་གི་ཡོད།

དེས་ན།

གཏན་མེད་རིག་པ་གསལ་ལ་ལ།

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་སྤྱང་བའི་ཡུལ་ལ་འདྲ་མཉམ་པའི་འཛུགས་ས་
མེད་པ་དང་། ཉན་འཛིན་པར་བསམ་སྒོ་བཏང་ཡང་མཉམ་པའི་འཛུགས་ས་མེད་པ་
ཞིག་ཆགས་ཡོང་སྐབས། དེ་མེད་པ་མིན་པར་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅམ་ཡིན་པ་ཞིག་
བསམ་སྒོ་འཁོར་སྐབས།

བརྗོད་མེད་དབྱིངས་སུ་ཐལ་ལ་ལ།

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པས་ལག་རྩེ་ས་སམ་པན་ཐོགས་གང་ཞིག་
ཡོད་ཅེ་ན། བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྲིལ་ལི་ལི། ཞེས་གོང་དུ་རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་
སྟེ། །བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པས་འཆིང་ཡོང་བ་དེ་གཞི་རྩ་མེད་པ་ཞིག་དང་། བདེན་
འཛིན་ཞེས་པ་དེར་རྒྱབ་རྟེན་དང་གཞི་རྩ་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་ན། བདེན་འཛིན་གྱི་
གཞི་མ་བྱས་པའི་ཆགས་སྤང་ནམས་ཀྱང་། ཆགས་སྤང་སྟེ་སྐབས་ཁ་སྐྱེངས་དགོས་
པ་ཞིག་ཡོད། ཆགས་སྤང་སྟེ་སའི་ཡུལ་དེ་བདེན་པར་མ་བྱུབ་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་རེད།
ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་སྟེ་སྐབས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་མི་འཛིན་པར་བདེན་པ་བ། ཚུགས་བྱུབ་པ་
པར་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་བསམ་སྒོར་འཁོར་ནས་ཆགས་སྤང་སྟེ་གི་ཡོད། དེའི་
ཡུལ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་མེད་པ་ཁོ་ཐག་ཆོད་སྐབས། ཆགས་སྤང་ཁ་སྐྱེངས་ནས་
སྟོད་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ཆགས་སྤང་གིས་སྒོ་དཀྱག་སྐབས། དཀྱག་མཁན་གྱི་
ཆགས་སྤང་དེ་ཤུགས་རྒྱུད་དུ་བྱིན་ན།

བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྲིལ་ལི་ལི།

ཞེས་པ་དེ་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ལ་གོ་རྒྱུ་ཞིག་འདུག་གས་མི་འདུག སྒྲོང་ཚུལ་ལ་
རང་སྒྲོང་དང་གཞན་སྒྲོང་གི་སྒྲོང་མེན་པར་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་ཟ་བཏང་ན། དེ་ནི་ཉ་ཅང་
ཡག་པོ་ཞིག་རེད་འདུག།

དེས་ན་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་རེད་འདུག སྒྲོང་ཉིད་
ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུ་འཕྲོད་སྐབས་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཐོག་ནས་རྒྱུ་འཕྲོད་དགོས་པ་དང་།
བར་དུ་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བདེན་གཉིས་བརྗོད་སྐབས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚ་བ་ནས་
བྲངས་ཏེ་ལམ་ཆོག་གཉིས་དེ་བསྒྲོམ། མདོར་ན། གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་
ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ཀྱང་། ལམ་སྒྲོམ་པའི་གནས་སྐབས་ལའང་
ཤེས་རབ་ཅེས་པ་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གོ་བ་ལྟར་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་
དགོས་པ་ཡིན། མཐར་སྒྲོམ་ལམ་རྗེ་རྟོག་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཆོག་ལམ་ནས་
སྒྲོང་ལམ་དུ་འཕྲོས་སྐབས་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ལ་སྒྲེ་སྐབས་སྒྲོང་
ལམ་ལ་འཛིན་གི་ཡོད།

དེ་ནས་སྒྲོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་སྐབས་མཐོང་ལམ་ལ་འཛིན་གི་ཡོད། དེ་
ནས་མཐོང་ཐོན་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོན་སྒྲོམ་ལམ་རྗེ་རྟོག་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་སྒྲང་
བྱ་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྒྲོང་སྐབས་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་
ཡིན། བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་སྒྲང་འབྲུལ་པའི་
བྱི་མ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་བྱས་ཏེ་སྒྲོང་སྐབས། སྒྲོམ་ལམ་རྗེ་རྟོག་བྱའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་མཐའ་ཡི་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་དེས་ནམ་མཁུན་གྱི་གོ་འཕང་བསྐྱབ་ཡོང་གི་

ཡོད། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཡ་གི་འི་སངས་རྒྱས་
ནས་རི་ལྟ་རི་སྟེང་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་ཞེས་སྟོབས་བརྩེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གངས་
མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་།

མ་ལུས་ཤེས་བྱ་རི་བཞིན་གཟིགས་པའི་ཐུགས། །

ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ལ་བརྟེན་བཤད་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་མཁུན་ཐུབ་པ་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ཏུ་སྟེབས་ཡོང་གི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བརྟེན་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཞི་ཡི་
གནས་ལུགས་བརྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་གཤམ་ཆེན་
པོ་ཡིན། ལམ་བཟོད་སྐབས་ས་ནས་སར་འཕོ་སྐབས་མཉམ་བཞག་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་
ས་ནས་ས་ལ་འཕོ་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཉ་ཅར་གཤམ་གནད་ཆེན་
པོ་ཆགས་ཡོད། མཐའ་མ་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་དང་། གང་ལྟར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་
བཞག་དེ་ལས་སྤར་ལྷང་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་གི་ཡོད།
དེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་བས་གཤམ་གནད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པའི་འཕྲོས།

རྟེན་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་ཞེས། །

ཆོག་གི་བདག་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུང་། །

ཞེས་པ་ནི། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

རྒྱུ་ལས་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན། སྐྱེ་བ་མེད་པ་
ཞེས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱེ་བ་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་མི་བརྗོད་པར་ང་ཚོར་
སྤང་བ་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་ཞིག་མེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དེའི་དོན་ནི།

གང་ཞིག་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །

དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་ཡོད། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཞེས་
བའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་རང་བཞིན་ཞེས་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་
བསྟོད་པ་ལས།

རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མེད་དང་། །

རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་དང་བཅོས་མ་གཉིས། །

ཞེས་པ་ནི་རང་བཞིན་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། དེ་ནི་མི་དེའི་གཤེས་
ཀ་དང་རང་བཞིན་རེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་བཅོས་སུ་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་
ནི་མི་དེའི་གཤེས་ཀ་རེད། མི་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་ཆགས་ཡོད་པས་བཅོས་སུ་
མེད་པ་རེད་ཅེས་པ་དེར་གོ་གི་ཡོད།

རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་དང་བཅོས་མ་གཉིས། །

ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་དུ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ན་རྟེན་
འབྲེལ་མེད་པ་དེ་སྐྱེ་བས་ཡོང་གི་ཡོད། དེའི་རང་བཞིན་ཞེས་པ་དེར་ཡང་གོ་རྒྱ་
གཅིག་ཡོད། རང་བཞིན་ཞེས་པའི་ཆོག་གཅིག་ཡིན་ན་འདྲོན་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་གོ་
རྒྱ་ཡོད། དེས་ན།

རྟེན་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་ཞེས། །

ཆོག་གི་བདག་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།

ཤེས་པ་མེད་པར་ཤེས་བྱ་མིན། །

ཞེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་བྱ་བར་སྒྲིབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཡུལ་རིག་པའམ་ཡུལ་
ཤེས་པའི་ཤེས་པའི་བྱ་བ་དེ་མེད་ན། ཤེས་པ་མེད་པར་འདི་ཤེས་ཞེས་པའི་ཤེས་
པའི་བྱ་བ་མེད་ན། བྱ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།

དེ་མེད་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་མེད། །

དེ་མེད་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་འཛོག་མི་སྟབ་ཅིང་། ཤེས་ཞེས་
པས་ཤེས་པ་པོ་དང་། ཤེས་པའི་བྱ་བ། བྱ་བ་འཇུག་སའི་ཡུལ་ཤེས་བྱ་བ་ཅས་
སྐྱེབས་ཡོང་བ་ཡིན། ཁ་སང་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་ལྟར་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་འདི་ལྟར་
དུ་ཡོང་གི་ཡོད། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་པན་ཚུན་བསྟོས་ནས་བྱུབ་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཕྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག །

རང་དངོས་མེད་ཅེས་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས། །

ཞེས་པའི་ཆོག་འདིས། ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་གསུང་གི་ཡོད། སེམས་ཅམ་
པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་བྱུབ་པ་མེད། ནང་གི་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བདེན་
པར་བྱུབ་པ་རེད་ཅེས། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་
མ་བྱུབ་པ་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ནས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པར་གསུངས་
ཡོད། མདོར་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དེ་གསུང་གི་ཡོད། ཕྱི་གཟུང་བ་དང་ནང་

འཛིན་པའི་སྟེང་ནས་བག་ཆགས་སངས་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བ་ལས། ནང་གི་འཛིན་བྱེད་
ཤེས་པ་དང་རྗེས་ཐ་དད་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཅེས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་
གསུང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཅེས་གསུངས་
ཡོད།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱན་རྟོག་ཡོད། །

དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་པའི་ཡང་དག་ཀྱན་རྟོག་ཡོད། ཅེས་པའི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་
འབྲེལ་པའི་ནང་། རང་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་ཆོག་གི་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
འདིས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་འབྲེལ་བས་ཆོག་གི་ཁ་སྐོང་སྐབས།
ཡོད་སྟངས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབུ་
མ་བས་བཀའ་བ་ལྟར་ཡོད་ཅས་ཀྱི་དོན་མིན་པར། ཡོད་ཅེས་པ་དེ་རང་བཞིན་ཡོད་
པའི་དོན་རེད་ཅེས་སེམས་ཅན་པས་འདི་ལྟར་བཀའ་ཡོད། དེ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་
གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ལས། འཛིན་པ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། གཟུང་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པ་ལྟ་བུ་མིན་པ་དབུ་མ་འཇུག་པའི་ནང་དུ་ཅང་གསལ་པོ་ཡོད། དེས་ན།

དེ་བྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག །

རང་དངོས་མེད་ཅེས་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས། །

ཞེས་གསུངས་སོ།།

མཆན་ཉིད་མཆོན་བྱ་གཞན་ཉིད་ན། །

ཞེས་ཆོས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལྟར་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་ལ།

འདོགས་བྱེད་མཆན་ཉིད་དང་གདགས་བྱ་མཆོན་བྱ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་། མཆན་མཆོན་
ཞེས་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་མཆན་མཆོན་འདྲིལ་མི་
ཐུབ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་ལྟར་མཆན་མཆོན་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་
ན།

མཆོན་བྱ་མཆན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །
ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་མེད་ནའང་།
མཆོན་བྱ་མཆན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །
ཐ་དད་མིན་ནའང་མེད་དེ་པར། །
ཁྱོད་ཀྱིས་གསལ་པོ་ཉིད་དུ་བསྟན། །
མཆན་ཉིད་མཆོན་བྱ་ནས་བྲལ་ཞིང་། །
ཆོག་གིས་བརྗོད་པ་ནས་སྤངས་པར། །
ཁྱོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤུན་ཉིད་ཀྱིས། །
འགྲོ་བ་འདི་དག་ཞི་བར་མཛད། །

ཅེས་གསུངས།

དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་མི་སྟེ། །

ཞེས་པ་ནི། མིང་ཅམ་ཞེས་བརྗོད་ན་མིང་ཅམ་བརྗོད་ཅམ་ལས་མེད་སྟུང་པ་དང་།
དེ་བཞིན་མིང་གིས་གང་བཟོ་རེད་བསམ་པ་སྒྲོ་ངོར་འཆར་ཉིན་ཡོད། དོན་གྱི་ངོས་
ནས་མ་གྲུབ་པར་དངོས་པོ་འདི་ངོ་བོ་པར་ངོས་ནས་མཐུ་བ་མོ་འཐུགས་ས་མེད་པར་
མིང་ཅམ་བརྗོད་ཅམ་རེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། རྟོག་པས་གང་བཟོ་དང་། མིང་གིས་གང་

བཞག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྒོ་རྩེ་འཆར་ཉེན་ཡོད། དེ་ནི་ཆད་ལྟ་ཡིན། མིང་
མིན་པའི་དོན་བཀག་པ་མིན་ནའང་། མིང་འཇུག་པའི་དོན་དེའི་རོ་བོ་འཛིག་སྐབས་
མིང་གི་དབང་གིས་ཡོད་ཅེས་ཞིག་ལས། དོན་གྱི་ངོས་ནས་རོ་བོ་ངོས་འཛིན་ནས་
འཛིག་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་མིང་ཅེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་སྒོས་གང་བཟོ་མིན་པར་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་། འབྲས་
བུ་ཡོང་བའང་རྒྱ་ལ་བལྟོས་པས་སྒོས་གང་བཟོ་མིན་སྟུང་པའི་སྐབས་བྱེད་འདི་སྐབས་
ཡོང་བ་ཡིན། རོ་བོ་རང་བཞིན་ནམ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་སྐབས་བྱེད་ལ། རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་དང་། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤར་མེད་རྒྱས་
གསར་དུ་སྐྱེས་ཤིང་། བར་དུ་གནས། མཐའ་མར་འགག་པ་བཅས་ནི་སྒོའི་ནམ་ཉིད་
གིས་བཟོས་པ་ཅེས་མིན་པར་དངོས་སུ་ཡོད། དེ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་སོགས་ལ་དབྱེད་ན།
དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་མི་སྐྱེ། །

མེད་པའང་མ་ཡིན་ཡོད་མེད་མིན། །

ཞེས་དངོས་པོ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན། རོ་བོས་བྱུང་སྟེ་རྒྱུན་གཞན་ལ་བལྟོས་
མི་དགོས་པས་རྒྱས་བུ་བ་མི་འཇུག་ཅིང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན། རྒྱས་བུ་དང་བ་
འཇུག་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་གསར་དུ་བསྐྱབ་རྒྱ་མེད་པས། འདི་ནི་འབྲས་བུ་ལ་
དབྱེད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཆོག་ལས་ཡིན།

བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །

ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་ལ་དབྱེད་པ་དོན་མེད་གཞེགས་མའི་གཏན་ཆོག་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།
དེ་ཡང་གོང་གི་རྒྱས་སྐྱེས་ཞེས་པ་ནི། བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བུ་དེ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡོད་ན།

རྒྱུ་བྱ་བ་བྱ་རྒྱུ་མེད་ལ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན། རྒྱུ་ཡིས་ཕན་གཞིར་གང་ཡང་
མེད། སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་ན། སྤྱད་བྱེད་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བྱ་དེ་
གངས་ཅན་པས་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་པར་འདོད་པས། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་དུས་སྤྱུ་འབྲས་
བྱའི་རང་བཞིན་གྲུབ་ཡོད་ལ། དེའི་ཉེས་པ་སྤོང་བ་ལ་མངོན་པ་གསལ་བའི་ཚུལ་
ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། མངོན་པ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཞེས་དབྱེ་བ་བྱེ་ཡོད།
དེ་ལྟར་སྤྱུ་སྤྱེགས་པས་བདག་སྤྱེ་འདོད་པ་ལས། སངས་རྒྱུ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་
དུ་བདག་སྤྱེ་འདོད་མཁན་མེད།

ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་མི་བཞེད་པའི་དབྱུ་མ་པ་མ་
གཏོགས་གཞན་ཆང་མས་གཞན་སྤྱེ་འདོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་ཡིན་པ་དབྱུ་མ་
པས་བཞེད་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་གཞན་སྤྱེ་མི་སྤྱེའི་དོན་ནི། ལྷང་ཅམ་དང་རྒྱུ་ཉིད་
འདི་པ་ཅམ་ཀྱིས་བསྤྱད་བྱ་སྤྱེད་བྱེད་མིན་པར་དོན་ཀྱི་ངོས་ནས་སྤྱེ་བ་ཞིག་བཅད་
པར་བཞེན་གཞན་ནས་སྤྱེ་བ་ཡོང་གེས་ཐབས་མེད། དོན་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་རྩད་
གཅོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་གཞན་ཞེས་པ་ནི། རང་དབང་བའི་གཞན་ལ་གོ་ཡོང་གི་ཡོད།
ལྷང་ཅམ་དེས་མ་འཆིམ་པར་དབྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་དང་གཞན་གང་
ཞིག་བརྗོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་
ཀྱིས་བཞེས་མཁན་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་མི་སྤྱེ་ཞེས། དོན་དམ་མ་སྤྱར་ན་
གཞན་སྤྱེ་འགོག་མི་ཐུབ་པར། གཞན་སྤྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུང་གི་ཡོད།
དེ་ལ་ཆོས་ཅན་མཐུན་ལྷང་བ་ཞེས་ཆང་མའི་གྲུབ་ཚུལ་མཐུན་ལྷང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
སྒོར་དབྱུ་མ་ཆོག་གསལ་ནང་སྒོར་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་

ནས་བརྟན་པ་གཙོ་བོ་སྐབས་ལ། ལྷ་བའི་རྣམ་གཞག་ཟ་མོའི་ཐོག་ཏུ་སྐྱེ་བས་སྐབས་ལ།
སྐྱོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་དང་། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་
མི་མཐུན་པ་ཡོང་སྐབས་ལ། དབུ་མ་ཆོག་གསལ་ནང་ཏུ་ཅང་ཞིབ་གསལ་ཡོད།

གཉིས་མིན་སྐྱེ་བ་རིམ་ལྔ་བྱ། །

ཞེས་པ་ནི་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གསུངས་པ་ཡིན།

ཡོད་པ་གནས་པར་རིགས་འགྱུར་གྱི། །

ཞེས་པ་ནི། བདེན་དངོས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུན་
མཐུན་ནས་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་ཐུབ་ལ། འཛིག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་ན། གཞན་ལ་བཟོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་འགལ་རྒྱུན་
འབྲེད་ནས་འཛིག་པ་མི་ཡོང་སྟེ། གཞན་ལ་བཟོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་
ཡོད།

མེད་པ་མི་གནས་པར་རིགས་པས། །

འཛིག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་ཡོད་མེད་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་སོགས་
འཛིག་མི་ཤེས་ཤིང་།

རེ་ཞིག་ཞིག་པའི་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། །

འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ལ། །

ཞེས་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཞིག་ཅས་པ་ནི་རྒྱུ་ཆད་དང་གཏན་མེད་ཆགས་
ཡོད་པས། རྒྱུ་འགགས་པ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འཛིག་གི་ཡོད། དེ་ཡང་རྒྱུ་འགག་པ་

ལ་མངོན་དུ་ཕྱགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱགས་པ་སྟེ།
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །
རྒྱན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །
བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །
གཞན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཞེས་གོ་བ་མི་འབྲ་བ་གཉིས་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན།
རེ་ཞིག་ཞིག་པའི་རྒྱ་ལས་ཀྱང་། །
འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ལ། །
ཞེས་པ་ལྷ་བུའི་དབྱང་པའི་རིགས་ནི། དབྱ་མ་སྣང་བའི་ནང་ཡག་པོ་ཡོད།
མ་ཞིག་ལས་མིན་མི་ལས་དང་། །
འབྲ་བའི་སྐྱེ་བ་ཁོད་ཉིད་བཞིན། །
ཅེས་དེ་ལྟར་ན། བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་ཚུགས་བྱབ་བདེན་བྱབ་ཅིག་མིན་
པར། བདེན་པར་བྱབ་པ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱབ་པ་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལས་ལྷ་བུའི་
རྒྱ་འབྲས་སྐྱེ་འགག་གསུངས།
ཞིག་དང་མ་ཞིག་པ་དག་གིས། །
རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་དག །
རྒྱ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་། །
ཀུན་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཁོད་ཀྱིས་གསུངས། །
དེ་ཕྱིར་ཁོད་ཀྱིས་འགོ་འདི་དག །

ཅེས་པའི་འགྲོ་ཞེས་པ་ནི་སྒོ་ཡི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བར་འཛོག་དང་། ཡང་ན་འགྲོ་བ་
སེམས་ཅན་ལ་འཛོག་པ། རྒྱུད་སྒྲ་མར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་དེ་ཤེས་བྱར་སྦྱར་བ་ཞིག་
ཡོད་པ་ལས་གང་ལ་འཛོག་གི་ཡོད་དམ། ཤེས་བྱ་ཀུན་སྒོ་ཡི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ། སྒོ་
ཡི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཡོད།

ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལས་བྱུང་བར། །

ཀུན་ཏུ་ཤེས་བྱ་འབྱུང་བ་ནའང་། །

སྟེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་མེད་གསུངས། །

རྟག་ལ་འཁོར་བ་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་འཁོར་འདས་གཉིས་བཤད་ཀྱང་། རྟག་པ་ལ་འཁོར་བ་ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས།

མི་རྟག་པ་ལའང་འཁོར་བ་མེད། །

དེ་ཉིད་རིག་པའི་མཆོག་ཁྱོད་ཀྱིས། །

འཁོར་བ་མི་ལམ་འབྲ་བར་གསུངས། །

སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་སྤང་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད་པ་འཁོར་བ་འདི་མིང་གི་དབང་གིས་
བརྟགས་ཅམ་ཞིག་ལས། དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར་མི་ལམ་དང་འབྲ་
བར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

སྟུག་བསྐྱལ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་། །

གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉིས་ཀས་བྱས། །

རྒྱ་མེད་པར་ནི་རྟོག་གི་འདོད། །

ཁྱོད་ཀྱིས་རྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས། །

ཞེས་འཁོར་བ་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྣམས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བའི་ཐོག་ནས་བྱུང་ཞིང་།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གང་འབྱུང་བ། །

དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོན་པར་བཞིན། །

ཅེས་པ་ནི། གོང་སྟོས་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་
ལ་རག་ལུས་པ་དང་། གཞན་ལ་རག་ལུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་
རང་དབང་གིས་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ཆགས་ཡོད།

དངོས་པོ་རང་དབང་ཡོད་མིན་ཞེས། །

མཉམ་མེད་ཁྱོད་ཀྱི་སེང་གའི་སྤྲུག། །

ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བས་ན། རང་དབང་གིས་བྱུབ་
པ་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་མཉམ་པ་མེད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཛིག་པ་མེད་པའི་སེང་གའི་ང་
རོས་བསྐྱུགས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན། འོ་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་
པོ་བྱེད་མཁན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུབ་པའི་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་དཔྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རིག་པས་རྟེན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། དེ་བདེན་པར་བྱུབ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས། དེ་ནི་
བདེན་པར་བྱུབ་པ་རེད་སྟེ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཉོན་ཁ་ཡོད་ལ། བདེན་བྱུབ་ཏུ་
འཛིན་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད།

ཐོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་

བྱལ་ཏུ་གསུང་མཁན་བྱང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དོན་དམ་ལ་དགག་བྱའི་དོན་དམ་དང་།
དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ལ་སྒོ་དོན་དམ་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་བྱེ་སྟེ། སྒོ་དོན་དམ་གྱི་
རོར་སྟོང་ཉིད་བྱལ་ཡོད་ལ། དགག་བྱའི་དོན་དམ་གྱི་རོ་བོ་བྱལ་མེད། དེ་ལྟར་དོན་
དམ་ལ་འང་གོ་བ་མི་འདྲ་བ་ལེན་གྱི་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན།

ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་པའི་བྱིར།

སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་སྟོན་མཛད་ན།

གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་པ།

དེ་ཉིད་ཁྱོད་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ།

ཅེས་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྱལ་བ་རེད་ཅེས་སྟོང་ཉིད་བདེན་
བྱལ་ཏུ་བལྟས་ན། སེལ་དུ་མེད་ལ་ཉ་ཅང་ཉེན་ཆེ་བས་སྒྲིན་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།
ཡང་དབྱ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད།

སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར།

མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན།

སྟོང་པ་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར།

ཞེས་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྱལ་བར་གསུངས་ཡོད། གཞན་ཡང་མདོ་
ལས། བྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ལང་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སྟོང་
ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་། སྟོང་ཉིད་བཞི་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཡོད། དེ་བཞིན་དབྱ་མ་ཅ་
བ་ཤེས་རབ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྷ་ཉེས་ན། །

ཤེས་རབ་ཚུང་ནམས་ལུང་བར་བྱེད། །

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་ན་སོར་མི་རུང་བའི་ལྷ་བ་
རེད་ཅེས་ཉེན་ཁ་ལྷི་བར་གསུངས་ཡོད།

བེམས་པོ་གཞན་དབང་སྟོང་པ་ཉིད། །

སྤྱུ་མ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་འབྱུང་བར། །

མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་གྲི། །

དངོས་མེད་གོམས་པར་མཛད་པ་ལགས། །

ཁྱོད་ཀྱིས་ཅུང་ཞིག་མ་བསྐྱེད་ཅིང་། །

འགའ་ཡང་བཀག་པ་མ་མཆིས་ལ། །

སྟོན་གྱི་རི་ལྷར་བྱིས་དེ་བཞིན། །

ཞེས་པ་འདིར་མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་ལས།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །

བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །

ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྷ། །

ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །

ཞེས་པའི་ཆོག་འདིའི་དོན་མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཀའ་ལུགས་ལྷར་བྱས་ན།
དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་སྤར་ཡོད་ཅིང་སྟོང་ཉིད་སྟོམ་བྱིན་ཆད་ནས་སེལ་རྒྱ་ཞིག་མེད་
ལ། སྤར་ནས་ཡོད་སྟོང་མེད་པ་ཞིག་དང་། རང་བཞིན་གྲུབ་པའི་དགག་བྱ་དེ་དུས་

ནམ་ཡང་ཡོད་སྲོང་མེད་པས། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས།

བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །

ཅེས་པས་བདེན་བྱུང་གིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་གསར་དུ་བཞག་
བ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་གདོད་མ་ནས་ཆོས་ཅན་གྱུ་བ་ཅན་ནས་བསྟོས་བྱུང་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པས། ཆོས་ཅན་གྱུ་བ་ཅན་རང་བཞིན་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུ་བ་
བ་ཤིང་སྟག་ཡིན། དེས་ན།

བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །

ཅེས་གསུངས། འོན་སྟངས་ཉིད་སྒྲོམ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤང་ཅན་དེས་མ་
འཆིམ་པར་དོན་གྱི་ཡིན་ལུགས་རང་དབང་གིས་གྱུ་བ་པས་སྟོང་བ། མིང་ཅན་བརྟ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་ལ་ཡིན་ལུགས་གང་ཞིག་
ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡིན། དེས་ན།

ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །

ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཤེས་དགོས་དོན་གང་ཞེ་ན།

ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །

ཡང་དག་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་ན་ཕུངས་བར་གྱུར་པས། ཡང་དག་པར་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པ་དེས་སེལ་ཐབས་ནི་སྟོན་ལམ་བརྒྱུ་བ་ནས་སེལ་མི་ཐུབ་ལ།
བྱང་ཆུབས་སེམས་བསྒྲོམས་ནས་ཀྱང་སེལ་མི་ཐུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བྱམས་སོགས་སྒྲོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །

ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཆར་གཙོད་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་པས།

ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །

ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།

སྟོན་གྱི་རི་ལྷར་བྱིས་དེ་བཞིན། །

ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་།
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ནི་སྤང་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོན་ནས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཡིན་པ་ལས། སྤང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱིས་རང་བཞིན་
བསལ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཞིག་མིན་ཞེས་གསུངས།

དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཐུགས་སུ་ཆུད། །

འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡི། །

བསྟོམ་མ་ཞུགས་པར་མཆན་མེད་འདི། །

རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགར་འགྱུར་རམ། །

མཆན་མེད་ལ་མ་ཞུགས་པར། །

ཐར་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། །

དེ་བྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་རྣམས། །

མ་ལུས་པར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན། །

བསྟོད་པའི་སྟོད་ཁྱོད་བསྟོད་པ་ལས། །

བདག་གིས་བསོད་ནམས་གང་ཐོབ་པ། །

དེས་ནི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ནམས། །

མཚན་མའི་འཆིང་ལས་གྲོལ་གྱུར་ཅིག །

འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་གྱིས་
མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་གྲིལ་བརྟེན་དང་། ལོ་ལྔ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་
རྒྱལ་བས་བསྐྱར་ཅིང་ཁྲུས་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་པའོ། །

འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བསྟོད་པ་ནི་ལུང་རྒྱན་ཅམ་ཡིན་ལ། འདི་ཅམ་གྱིས་
བྱབ་པ་ཡིན། །

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་བཀའ་ཁྲིད།

རྟེན་འབྲུང་གསུངས་པ་བསྟོད་པའི་སྒོ་རོ་མཆར་ཅན་དུ་བསྐྱབས་པ།

དེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ནི་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་ཡིན་ལ།

ན་མོ་གྲུ་རུ་མཉུ་རྩོ་ཤ་ཡ། །

གང་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པ་ཡིས། །

མཁྱེན་དང་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད། །

རྒྱལ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །

གཟིགས་ཤིང་འདོམས་པ་དེ་ལ་འདུད། །

ཅེས་པའི་གང་སྒྲ་ནི། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ཅི་རི་སུ་གང་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱེ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན། དེ་ཡང་ཆོག་ཐོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱེ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པ་
ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་གང་སྒྲ་དེ་གང་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། རྟེན་འབྲུང་གི་ལྟ་བ་དེར་
འཇུག་ཅིང་། རྟེན་འབྲུང་གི་ལྟ་བ་གང་ཞིག་གཟིགས་པས་མཁྱེན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་
འབྱུང་བ་དང་། རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་གང་ཞིག་གསུངས་པས་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་
འབྱུང་བར་བྱེད་པ། སྤྱི་བ་སྒྲ་མེད་པར་འབྱུང་བའི་བརྗོད་བྱ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་དེ་རང་གི་རི་བཞིན་གཟིགས་ནས་གཞན་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རང་དབང་
གི་སྟོན་པ་འདོམས་པར་མཛད་པའི་སྟོན་པ་དེ་ལ་འདུད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན། འོ་ན་

རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་གང་ཞེ་ན།

འདིག་རྟེན་རྒྱད་པ་རི་སྟེད་པ། །

དེ་ཡི་རྩ་བ་མ་རིག་སྟེ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པས་བྱས་ཤིང་། འཁོར་བ་
དང་མྱང་འདས་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་བ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རིག་ན་འཁོར་བ་
དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་ན་ཐར་པ་མྱང་འདས་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད། དེས་ན་མ་
རིག་པ་སེལ་བ་ལ། བསགས་སྤང་བྱས་ནས་མ་རིག་པ་སེལ་མི་ཐུབ་ལ། སྟོན་ལམ་
བརྒྱབ་ནས་མ་རིག་པ་སེལ་མི་ཐུབ། སྟུགས་བབྱངས་ནས་ཀྱང་ཐང་ཀར་མ་རིག་པ་
སེལ་མི་ཐུབ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྟོམས་ནས་ཀྱང་མ་རིག་པ་སེལ་མི་ཐུབ། མ་
རིག་པ་སེལ་བ་ལ་མ་རིག་པས་རི་ལྟར་བརྩུང་བ་ལྟར་དོན་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་
གཏན་ནས་མེད་པ་ཁོ་ཐག་ཆོད་པའི་སྟོང་ཉིད་རིམ་བཞིན་རེ་ཤོས་སུ་གྱུར་ན་རྗེས་
སུ་མ་རིག་པ་སེལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན།

གང་ཞིག་མཐོང་བས་དེ་ལྟོག་པ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་གསུངས། །

ཞེས་གསུངས།

དེ་ཆེ་སྟོང་དང་ལྟན་པ་ཡིས། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ། །

ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་གནད་ཉིད་བྱ། །

རི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་འགྱུར། །

ཞེས་སངས་རྒྱུ་གི་བསྟན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་དང་། གནད་
འགག་སྟེ་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མཐར་ཐུག་སྟོང་ཉིད་
གི་ལྟ་བུ་དེ་ཆགས་ཡོད། སྤྱིར་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་མིན་ཏེ། །

རྒྱུ་ལ་གགས་སོགས་སྤིང་བྱིར་རོ། །

ཞེས་སྤྱིའི་རིགས་པ་རྣམས་བསྐྱབ་ཡོང་གི་ཡོད། ཞེས་ཆགས་གི་ཐོག་དུ་བྱིན་
ན་སྟོང་ཉིད་གི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་ཐར་བ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ལས་དེ་མིན་གྱིས་ཏ་ཅང་
ཁག་པོ་ཡིན།

དེ་ལྟ་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། །

བསྟོད་པའི་སྒྲོལ་ནི་སུ་ཞིག་གིས། །

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ལས། །

ངོ་མཆར་བྱུང་བ་ཅི་ཞིག་ཆེད། །

འོ་ན་རྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་གང་ཞེ་ན།

གང་གང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ། །

དེ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས། །

གསུངས་པ་འདི་ལས་ཡ་མཆན་པའི། །

ལེགས་འདོམས་ཚུ་ལ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། །

ཅེས་བཅོམ་ལྟན་འདས་གིས། ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱུན་ལ་རག་ལུས་པ་
རེད་ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་རྒྱུན་ལ་རག་མ་ལུས་པའི་རང་དབང་བ་མེད་པ་འདོད་

ཀྱི་ཡོད། སྤང་ཞིང་སྤྱིང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང་།
རྒྱ་རྒྱེན་ལ་རག་ལུས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་རིགས་པ་
ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་
ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན།

གང་དུ་བཟུང་བས་བྱིས་པ་རྣམས། །

མཐར་འཛིན་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ། །

དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྒྲོས་པ་ཡི། །

བ་བ་མ་ལུས་གཅོད་པའི་སྒྲོ། །

དོན་གང་ཞིག་བཟུང་བས་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྒྲེ་བོ་སྒྲོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་
བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་
བརྟན་དུ་འགོ་བའི། རྒྱས་འབྲས་བྱ་སྒྲེ་གི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། དེ་ལ་རྣམ་རྟོག་
གིས་བཅོས་པ་ཅ་མ་མིན་པར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་ཡོད་པའི་མཛུ་བ་མོ་འཛུགས་ས་
ཞིག་ཆགས་ཡོད་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདུག་ཅེས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲུང་
རྒྱ་མཆན་ལ་བཀོད་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་སྒྲུབ་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན།
གང་དུ་བཟུང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་མཐར་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་སྒྲེ། མཐའ་དང་མཐར་
ཞེས་པའི་དག་སྒྲེབ་གཉིས་ལས་འ་མཐའ་ལས་ར་མཐའ་ཅན་འདི་ལེགས་པ་འདུག་
མཐའ་ཞེས་པ་ཆད་པའི་མཐའ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་ཞེས་མཐའ་གཉིས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་
པ་དེར་གོ་ཆོག་ཀྱང་། མཐར་ཞེས་པ་ལ་ལ་དོན་གྱི་སྤང་ཡོད་པས་རྩང་ཐད་ཁ་གསལ་
བ་ཡོད། མཐར་འཛིན་པའི་འཆིང་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་མཁས་པ་ལ་སྒྲོས་པའི་

བ་བ་མ་ལུས་བ་གཅོད་པའི་སྒོ། ཞེས་པའི་སྒྲོས་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་གི་སྒྲོས་པ་སོགས་
སྒྲོས་མང་དུ་ཡོད། ལྷག་པར་བདེན་འདྲིན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
དམིགས་པའི་སྒྲོས་པ་དེ་བཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲོས་པ་མང་དུ་ཡོད་པའི་
སྒྲོས་པའི་བ་བ་མ་ལུས་དག་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུ་སེལ་གྱི་ཡོད།

བསྟན་འདི་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བས། །

སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བྱོད་ཉིད་དེ། །

ཕ་སྒྲེས་ལ་ནི་སེལ་བཞིན། །

ལྷ་སྟེགས་ཅན་ལའང་གཅེས་བྱའི་ཆོག །

དངོས་གནས་དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་པ་སྟེ། སྒྲོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས།

གང་ཞིག་ཀུན་ལ་ལྷན་པ་གཏན་བཙུག་ཞིང་། །

འཁོར་བའི་འདས་ལས་འགྲོ་བ་བྱངས་མཛད་པ། །

དོན་བཞིན་སྟོན་པ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་ནས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་བཞིན་སྟོན་པ་ཞིག་ཆགས་གྱི་ཡོད། དེས་ན། བྱོད་
ནི་སྟོན་པ་ཞེས་སྟོན་པའི་མཆོད་དོན་མཐུན་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་རེད་འདུག་ཅེས་དང་། དེ་
ལས་གཞན་པའི་སྟོན་པ་རྣམས་ཕ་སྒྲེས་ལ་སེང་གི་ཞེས་ཐ་སྟོད་བཏགས་པ་ལྟར་
གཅེས་བྱའི་ཆོག་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན།

ཨི་མའོ་སྟོན་པ་ཨི་མའོ་སྒྲུབས། །

ཨི་མའོ་སྒྲུ་མཆོག་ཨི་མའོ་མགོན། །

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་རང་དབང་དུ་འདོམས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། རོ་མཚར་
བའི་ཆོག་ཨེ་མའོ་ཞེས་དངོས་གནས་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མེད་པའི་སྟོན་པ་རེད་ཅེས་གསུངས།
བདེན་འཛིན་གྱིས་ར་ཆོ་ཡུང་གི་ཡོད་སྟབས། བདེན་འཛིན་བརྒྱུག་ཆེད་དངོས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་དམར་རྟེན་དུ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་བདེན་འཛིན་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་པས་ན།
དངོས་གནས་སྤྱོད་པ་རེད་ཅེས་དང་། ཨེ་མའོ་སྤྱོད་པ་ཆོག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་
རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན། དེ་ཡང་ཆོག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་
གནས་སྟོན་པས་རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པའི་ཡུང་དེ་སྤྱོད་པ་མཚན་དུ་
བྱུང་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤངས་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་ནམས། རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རྟེན་
ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲུང་ཤེས་པའི་སྟོན་པ་ངེས་ལེགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད།

དེས་ན་མངོན་མཐོ་སྤྱོད་པ་དེ་རྟེན་འབྲུང་གི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་དང་། ངེས་
ལེགས་སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་རྟེན་འབྲུང་གི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲུང་ཉམས་སྤྱོད་པའི་ཐོག་ནས་མངོན་མཐོ་སྤྱོད་པ་དང་། རྟེན་
ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཉམས་སྤྱོད་པའི་ཐོག་ནས་ཐར་པ་སྤྱོད་པ་བཅས།
མདོར་ན་གནས་སྤྱོད་པ་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་མཐའ་དག་སྤྱིན་པར་མཛད་
མཁན་གྱི་མགོན་པོ་སྟེ།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་ལེགས་གསུངས་པའི།

སྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་བྱུག་འཛུལ།

ཞེས་གསུངས།

སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ་བསྟོན་པ།
ཕན་མཛད་ཁྱོད་གྱིས་འགྲོ་བ་ལ། །
སྟན་པའི་སྤང་དུ་བཀའ་བསྩལ་པ། །
བསྟན་པའི་སྤང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །
ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཟླ་མེད་པ། །
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། །

ཞེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་མཁན་གྱི་དངོས་སྤྱོད་ལྟ་བུར་
རྟེན་འབྱུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་འགལ་ཏྲགས་ཏེ།
དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་
འབྱུང་གློ་བཟོས་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་པར་ངོས་ནས་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་རང་བཞིན་གྲུབ་པར་བསྐྱབ་ཡོང་
གི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་འདོད་མཁན་དེས། རྟེན་འབྱུང་གི་གཏན་ཆིགས་བཀོད་ན་
འགལ་ཏྲགས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ཡང་རྟེན་འབྱུང་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁས་
ཐངས་ཀྱང་། རྒྱ་འབྲས་བྱེད་པ་པོ་ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་བ་འདོད་མཁན་དེར་རྟེན་
འབྱུང་གི་ལྟ་བུ་བཤད་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན། རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ལ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བཀོད་སྐབས། དེ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཆགས་ཀྱི་
ཡོད།

འགལ་བ་དང་ནི་མ་གྲུབ་པར། །

མཐོང་བ་འདི་ཡིས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས། །

རི་ལྷར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས། །

འོ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་སྟོང་བ་ཉིད། །

རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན། །

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་དང་། །

བྱ་བྱེད་འཐད་བའང་མི་འགལ་ཞིང་། །

དེ་ལས་ལྡོག་པར་མཐོང་བ་ན། །

སྟོང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། །

རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལ་བྱ་བྱེད་འཛོག་མི་ཤེས་ཤིང་། བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་
གཞོད་འཛོག་སྐྱབས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་གྱུར་བས།

བྱ་དང་བཅས་ལ་སྟོང་མེད་པས། །

ཞེས་པས་ཡང་ན་རྟག་མཐའ་དང་ཆད་ལྷོད་ལྷུང་བ་གང་རུང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་
ཡང་སྟོང་བ་ཁས་སྦངས་ཤིང་། བྱ་བྱེད་འཁྲལ་བ་རེད། གང་ཡང་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་
ཆད་ལྷོད་དང་། ཡང་བྱ་བྱེད་དངོས་སུ་ཡོད་པས་ལྷལ་གྱི་ངོས་ནས་བྱ་བ་ཡོད་ཅེས་
བརྗོད་ཀྱང་རྟག་མཐའ་ལྷུང་གི་ཡོད། དེས་ན།

ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད། །

ཅེས་གསུངས།

དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ། །

རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྟགས། །

དེ་ཡང་ཀུན་ཏུ་མེད་པ་དང་། །

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པས་མིན། །

ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་གཞན་ལ་མི་བཟློས་ཤིང་། གཞན་ལ་བཟློས་མེད་
ནས་མཁའ་མེ་རྟོག་ལྟར་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། ཐམས་ཅད་རྟེན་ནས་གྲུབ་པ་རེད་
ཅེས་གསུངས། དེས་ན།

ཟློས་མེད་ནས་མཁའ་མེ་རྟོག་བཞིན། །

དེས་ན་མ་བརྟེན་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་གཤེད་ཟློས་མེད་རང་དབང་གི་སྒྲོན་སྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ན།

རོ་བོས་གྲུབ་ན་དེ་འབྲུབ་པ། །

རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་ཟློས་པ་འགལ། །

དེ་ཡང་།

གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ་དེ་མ་སྦྱེས། །

དེ་ལ་སྦྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གོང་དུ་གང་གང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ། །དེ་དེ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས། །ཞེས་པའི་གོ་དོན་འདིར་སྟེན་པས་ཡོང་གི་ཡོད། རོ་བོས་གྲུབ་
ན་ཁོ་རང་གིས་གྲུབ་པ་དང་། །ཁོ་རང་གི་རོས་ནས་གྲུབ་ན་གཞན་ལ་བཟློས་མི་དགོས་
ཤིང་། དཔེར་ན། ང་ཆོའི་པལ་སྐད་དུ་འང་རང་རྒྱ་འཕེར་ན་གཞན་ལ་བཟློས་མི་དགོས་
ལ། རང་རྒྱ་མི་འཕེར་ན་གཞན་བཟློས་དགོས་པ་ཡིན། གཞན་ལ་བཟློས་པ་ཞིག་ཡིན་

ན་རང་རྒྱ་མི་འཕེར་བའི་རྟགས་ཡིན། དེ་ལྟར་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་གྲུབ་
བ་དེ་གཞན་ལ་བསྟོས་ཡོད་ན་རང་རྒྱ་འཕེར་མེད། རང་རྒྱ་འཕེར་ཡོད་ན་གཞན་
བསྟོས་དགོས་དོན་མེད། དེས་ན།

ངོ་བོས་གྲུབ་ན་དེ་འགྲུབ་པ། །

རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལ་སྟོས་པ་འགའ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།

དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས། །

མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་ཡོད་མིན་པས། །

ཞེས་པ་ནི། རྒྱུན་རྒྱེན་སོགས་གཞན་ལ་བསྟོས་པའི་སྟོན་སྲུབ་པ་ཤ་སྟག་
ཡིན་སྟབས། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་འགའ་ཡང་མེད་པས་ན།

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་ལས། །

མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་མེད་པར་གསུངས། །

རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་བཙུགས་སུ་མེད་ལ། དེ་ལ་རྒྱུན་རྒྱེན་གྱིས་པན་
གཞོད་མི་ཡོང་ཞིང་། དེས་ན།

རང་བཞིན་ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། །

ཞེས་ཉོན་མོངས་སྟོང་བ་མི་ཡོང་ཞིང་། ཉོན་མོངས་སྟོང་བ་མེད་ན་ཟུང་འདས་
ཐོབ་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་བས།

ཟུང་ན་འདས་པ་མི་རུང་ཞིང་། །

སྒྲོམ་ཀུན་ལྷོག་པ་མེད་པར་གསུངས། །
དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བཤམ་ཞེས། །
སེམས་སྤྲོ་ཡིས་ཡང་ཡང་དུ། །
མཁས་པའི་ཆོག་ས་སུ་ལེགས་གསུངས་པ། །
འདི་ལ་སུ་ཡིས་འགོང་བར་ཅུས། །
ཞེས་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་པའི་ཐོག་ནས་ལྷན་ཀ་བཅས་བ་མི་ཡོང་བ་ཡིན།
སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ།
རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང་། །
འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི། །
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས། །
མི་འགའ་འདུ་བ་སྒྲོམ་ཅི་དགོས། །
ཁ་སང་ལྷས་པ་ལྟར།
སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་དོན་བྱེད་པ། །
སྟོང་པའི་དོན་མིན་བདེན་པས་ཉེ། །
རྟེན་འབྱུང་རྒྱ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས། །
འབྱུང་བའི་དོན་མིན་སྒྲུ་མའི་ཚུལ། །
ཞེས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཉེ་མེད་པ་མིན་ལ། རང་ངོས་ནས་
ཡོད་པའང་མིན་ཞེས་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སེལ་སྟབ་གྱི་ཡོད། དེ་ཡང་། ཅོ་ན་སྒྲ་
མ་རིན་པོ་ཆེས།

བརྟེན་ཞེས་ཆོས་ཉིད་མི་འདོར་ལ། །

བརྟེན་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་གཞན་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གོ་
བས། རང་དབང་གིས་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་མི་འདོར་བ་དང་།

འབྱུང་ཞེས་འདི་ག་རྟེན་ཚུལ་ཡང་སྟོན། །

འབྱུང་ཞེས་པས་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་འཐད་བ་དེ་གོ་
བྱུང་ལ། ཐ་སྙད་དུ་བྱུང་བ་དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་ཡོད།

རིགས་ཚུལ་ཀུན་ལས་རྒྱལ་པོ་བཞིན། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཆད་མའི་བཀའ། །

ཞེས་རྟོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཆོགས་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་
ཆོགས། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆོགས་ལྟ་བུས་སྟོང་ཕྱོགས་གཙོ་བོར་སྐྱབ་གྱི་
ཡོད། རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དེ་ཁེགས་པ་ཞིག་ལས། ཐ་སྙད་
དུ་ཡོད་བ་དེ་གཏན་ཆོགས་དེ་དག་གིས་དམིགས་བསལ་གོ་མི་བྱུང་བ་ཡིན། དགག་
བྱ་ངེས་པའི་སྒྲོས་འདི་ཙམ་ཞིག་འགོག་པ་དང་། འདི་ཙམ་ཞིག་མི་འགོག་ཅེས་ཐོག་
མར་དགག་བྱ་ངེས་པའི་སྒྲོ་དེའི་ཐོག་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཆོགས་དང་། ཡོད་
མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཆོགས་སོགས་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་གི་ཡོད། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
བ་དེ་གཏན་ཆོགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བྱུང་བ་ཁག་པོ་ཡིན། ལྷན་པས་འདིའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཞེས་པའི་གཏན་ཆོགས་འདིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་བ་དེ་ཡང་གོ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། །

མཐར་ལྟ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཞེས། །

ལེགས་གསུང་འདི་ནི་མགོན་ཁྱོད་གྱི།

སྤྲོ་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་རྒྱ།

འདི་ཀྱན་ངོ་ཐོས་སྤྲོད་པ་དང།

འདི་ལས་འདི་འབྲས་འབྲུང་བ་ཡི།

ངེས་པ་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་དུ།

གོགས་མེད་པར་ནི་གོགས་བྱེད་པ།

འདི་ལས་ངོ་མཆར་གྲུར་པ་དང།

འདི་ལས་མཛད་དུ་བྱུང་བ་གང།

ཚུལ་འདིས་ཁྱོད་ལ་བསྟོད་ན་ནི།

བསྟོད་པར་འབྲུར་གྱི་གཞན་དུ་མིན།

མགོན་པོ་སྤྲོ་སྤྲོ་བ་གྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་ངོ་
མཆར་བས་ངོ་མཆར། །མཛད་དུ་བྱུང་བས་མཛད་དུ་བྱུང། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།
བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དང་གཅིག་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་འགོག་པའི་རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་གཉིས་ནི་ཉ་ལས་
དགོས་པ་ཞིག་རེད་འདུག རང་གིས་ཉམས་ལེན་ཞིག་བྱས་ཀྱང་འདི་ལས་ལྷག་པའི་
ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་མེད། སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་རྣམས་དགོས་ཀྱང་། ཅ་བ་འབབ་ས་
འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་དུ་བབ་དགོས་པས། འདི་ཉིད་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

སྟོང་པ་རྟེན་འབྲུང་གི་དོན་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པ།

མོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་བ་ཡིས།

གང་ཞིག་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགས་པ།

དེ་ཡིས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲ།

མི་བཟོད་གྱུར་ལ་མཆར་ཅི་ཡོད།

རྟེན་འབྱུང་ཁས་མི་ལེན་མཁན་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་སྒྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ཁྱད་
པར་མེད་ལ། དེར་ཁག་མེད་ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་མིན་པར།

ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཁས་སྒྲངས་ནས།

སྟོང་ཉིད་ར་རོ་མི་བཟོད་པ།

འདི་ལ་ཁོ་བོ་དོ་མཆར་གྱུར།

རང་བཞིན་མེད་ལ་བཀྱི་བའི་སྒྲོ།

སྒྲ་མེད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི།

མིང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་དུ།

འཛིན་ན་ད་ཀོ་སྟེ་བོ་འདི།

འཕགས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བསྟོད་པའི།

འཇུག་དོགས་སྒྲ་དང་བལ་གྱུར་པ།

ཁྱོད་དགྲེས་གྱུར་པའི་ལམ་བཟང་དེར།

ཐབས་གང་གིས་ནི་བཀྱི་བར་བྱ།

རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་ཐུག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་

བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱ་མཚན་བཀོད་
བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཙོ་བོ་དེ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་ལ་བཀོད་ན། དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཡ་མཚན་གྱི་གནས་ཡིན་ཞེས་གསུངས།

སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་གསུངས་པས་མཐར་ལྷ་སྟོང་ཞིང་བཀའ་ཐམས་
ཅད་ཆད་མར་བསྐྱབས་པ།

རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མེད་དང་། །

རྟེན་འབྱེལ་ལྟོས་དང་བཅོས་མ་གཉིས། །

ཞེས་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་བཅོས་སུ་མེད་པ་དང་། ལྟོས་པ་མེད་པ་རེད་
ཅེས་དང་། རྟེན་འབྱེལ་ཞེས་པ་གཞན་ལ་བལྟོས་པ་དང་། བཅོས་མ་ཞིག་ཡིན་པས།
དེ་གཉིས་ནི།

རི་ལྷ་བྱར་ན་གཞི་གཅིག་ལ། །

མི་འགལ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གང་། །

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གདོད་མ་ནས། །

ནམ་པར་དབེན་ཡང་དེར་སྤང་བས། །

འདི་ཀུན་སྐྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས། །

སྤང་ཡང་མི་བདེན་པ་སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱར་གསུང་གི་ཡོད།

ཁྱོད་ཀྱིས་རི་ལྷ་ར་བསྟན་པ་ལ། །

ཞོལ་བ་འགས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་དུ། །

སྐྱགས་མི་རྟེན་པར་གསུངས་པ་ཡང་། །

འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལེགས་པར་འཁུམས། །

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་སྐྱབས། དངོས་ཟིན་ལྟར་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་
བྱུང་ཅེས་བརྗོད་ན་སྐྱར་འདེབས་ཆགས་ཀྱི་འདུག་སྟུང་པ་སྒྲོ་ཚུང་བ་དག་ལ་མདོ་སྤེ་
དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུངས་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་པ་ལས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ངོ་བོ་མེད་པ་མིན་ཞེས་བཀའ་
དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྲོ་གི་
འདུག་སྟུང་པའི་དོགས་པ་སྦྱེས་ཏེ། མདོར་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་གཞན་དུ་
བཀའ་དགོས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གདུལ་བུའི་དབང་གིས་འགྲེལ་
བཤད་འདི་ལྟར་བསྐྱོན་གྱི་ཡོད།

དེ་བཞིན་སྒྲོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། གདུལ་བུའི་དབང་གིས་
དགོངས་པ་འདི་ལྟར་སྤངས་ནས་བཀའ་གནང་གི་ཡོད་ལ། འདི་རྣམས་དོན་ལ་
གནས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་ལ་མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་ཅ་བ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ་ལས། དངོས་སྤྱོད་ཅོད་པ་རྣམས་བཀོད་ནས་
ཅོད་ལན་བསྐྱོན་སྐྱབས།

རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །

ཅེས་སོགས་གསུངས་ཡོད། དངོས་སྤྱོད་ཅོད་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་
དང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཅས་མ་ཤེས་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐྱོན་

དེ་ལྟར་ལྷག་པ་རེད་གསུང་གི་ཡོད།

དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པ་མཐའ་དག་སེལ་
དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དམིགས་གཏད་མཐའ་དག་བཞིག་དགོས་པ་དེ་ཡིན། དེས་ན་ཐ་
སྟད་དུ་རང་མཆོན་བཞག་ན་དམིགས་གཏད་བཞིག་མི་ཐུབ་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དགོས་
པ་གསུངས་ཤིང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་ནམ་རྒྱུག་གི་སྒྲོས་པ་ནི་བ་སོགས་གསུང་གི་ཡོད། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་
ནི།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །

དེ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །

དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །

དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །

གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །

ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །

དེ་ཕྱིར་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པའི། །

ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དབུ་མ་རྩ་བ་ཞེས་རབ་ཀྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པོ་འདི་
དོན་གཉེར་ཡོད་མཁན་ནམས་ཀྱིས་སྟོ་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

ཅི་སྲད་ཅེ་ན་འདི་བཤད་པས། །

མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ལ། །

སྐྱོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི།

གོ་སྐབས་རིང་དུ་མཛད་ཕྱིར་རོ།

འདིས་སྐྱོ་འདོགས་སེལ་བ་མ་ཟད། སྐྱར་འདེབས་ཀྱང་སེལ་གྱི་འདུག་ཅེས་
གསུངས་པ་ཡིན།

ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་བ་ཁྲ་མེད་པར།

མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་རྟེན་འབྱུང་གི།

ལམ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་གཞན་ཡང་།

ཚད་མར་གྱུར་པར་ངེས་པ་སྟེ།

ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་བ་ཁྲ་མེད་པ་རྟེན་འབྱུང་ངམ་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུ་ཀྱི་ལམ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་ཞེས་བྱེད་སྒྲུར་ནས། ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་སྟོན་པའི་གསུང་ལའང་བསྐྱ་བ་མེད་
པ་རེད་ཅེས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ངེས་པ་སྟེས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན།

སྟོན་པ་ཉག་ཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསྐྱ་བར་བསྐྱབས་པ།

དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་པ།

ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱོབ་པ་ལ།

རྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་གྱུར།

ཉེས་ཀུན་ཅ་བ་སྟོག་ཕྱིར་རོ།

ཁྱོད་ཀྱི་བསྐྱན་ལས་ཕྱིར་སྐྱོགས་པས།

ཡུན་རིང་ངལ་བ་བསྟེན་བྱས་ཀྱང་།

ཕྱི་ཕྱིར་སྐྱོན་རྣམས་ཐོས་པ་བཞིན།

བདག་ཏུ་ལྷ་བ་བརྟན་ཕྱིར་རོ།
ཨེ་མའོ་མཁས་པས་འདི་གཉིས་གྱི།
ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་གྲུར་བ།
དེ་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཁོང་ནས་ནི།
ཁྱོད་ལ་ཅི་ཕྱིར་གྲུས་མི་འགྲུབ།
ཁྱོད་གསུང་དུ་མ་ཅི་ཞིག་སྒྲོས།
ཆ་ཤས་རེ་ཡི་དོན་ཅམ་ལའང།
འོལ་སྤྱི་ཅམ་གྱི་ངེས་ཆེད་བ།
དེ་ལའང་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེན།
ཇི་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས་པ་ལ།
ཀྱི་ཏུད་བདག་ལྷོ་མོངས་པས་བཅོམ།
འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་སྤང་པོ་ལ།
རིང་ནས་སྤྱབས་སུ་སོང་གྲུར་ཀྱང།
ཡོན་ཏན་ཆ་ཅམ་མ་འཆའ་ཏོ།
འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་ཁར་ཕྱོགས་པའི།
སྒྲོག་གི་རྒྱུན་ནི་མ་བྱུབ་བར།
ཁྱོད་ལ་ཚུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་བ།
འདི་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་སྟམ་བཞིད།
སྟན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་དང།

ཤེས་རབ་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་གཉིས། །
འདིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཞིན། །
ལུལ་བྱུང་ལེགས་པར་ཁྱོད་མཁྱེན་གཞན་གྱིས་མིན། །

བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་སུ་བསྟན་པ།

ཁྱོད་གྱིས་ངེ་སྟེད་བཀའ་སྦྱལ་པ། །
རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག། །
དེ་ཡང་སྤངས་འདའ་བྱིར་ཏེ། །
ཞི་འགྲུང་མིན་མཛད་ཁྱོད་ལ་མེད། །

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་
འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་གསུངས་པ་ཤི་སྟག་རེད།
དེས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཞོལ་བ་དང་།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འབབ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བབ་པ་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ཆོས་
དབྱིངས་བསྟོན་པ་ལས།

མི་རྟག་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོང་བ་ཞེས། །

ཞེས་གསུངས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་པོས་སེམས་སྟོང་བྱེད་དམ་སྟོང་ལ་ཉིད་ལ་
གཞོལ་བའི་ཐབས་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། མདོར་ན་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་མེད་
པར་བཟོ་མཁན་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
གཞོལ་བ་ཞེས་པས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་སྟོན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འབབ་པ་ཞེས་
པ་ནི་སྟོང་ཉིད་རགས་པའམ་བདག་མེད་རགས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དེ་

ཁོན་ཉིད་ལ་བབ་པ་ཞེས་པས་སྟོང་ཉིད་ཟླ་མོ་སྟོན་པའི་གཞུང་བཅས་ཡིན་ནོ།།

ཀྱེ་མའོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །

གང་གི་རྣ་བའི་ལམ་སོང་བ། །

དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཞི་འགྱུར་བྱིས། །

ཁྱོད་བསྟན་འཛིན་པར་སྲུ་མི་གྲུས། །

པས་རྒྱལ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང་། །

ལྷག་ལོག་འགལ་འདུས་སྟོང་པ་དང་། །

སྟེ་རྒྱའི་དོན་གཉིས་སྟེར་བྱེད་པ། །

ལྷགས་འདིར་ཁོ་བོ་སྟོ་བ་འཕེལ། །

སྟོན་པའི་བཀའ་བློན་རྗེས་སྲུ་བློན་ཚུ་ལ།

འདི་ཡི་བྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །

ལ་ལར་སྐྱ་དང་གཞན་དུ་སྟོག།

སྲུག་པའི་གཉེན་དང་ལོངས་སྟོང་ཆོགས། །

གངས་མེད་བསྐྱལ་པར་ཡང་ཡང་བཏང་། །

གང་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཡིས། །

ལྷགས་ཀྱས་ཉ་ལ་རི་བཞིན་དུ། །

ཉིད་ཀྱི་ལྷགས་བྲངས་ཆོས་དེ་ནི། །

ཁྱོད་ལས་མ་སྐྱལ་པ་ཞན། །

དེ་ཡི་ཐུང་ན་ཤུགས་ཀྱིས་ནི། །
སྤྱག་པའི་བྱ་ལ་མ་ཡི་ཡིད། །
རྗེས་སུ་སོང་བ་རི་བཞིན་དུ། །
བདག་གི་ཡིད་ནི་གཏོང་མི་བྱེད། །
འདི་ལ་འང་ཁྱོད་གསུང་བསམས་པ་ན། །
མཚན་དཔེ་དཔལ་གྱིས་རབ་རྒྱུ་འབར། །
འོད་ཀྱི་བྱ་བས་ཡོངས་བསྐྱོར་བའི། །
སྟོན་པ་དེ་ཡི་ཚངས་དབྱངས་ཀྱིས། །
འདི་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་སྟུང་དུ། །
ཡིད་ལ་སྤྱབ་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི། །
ཤར་བ་ཙམ་ཡང་ཆ་བ་ཡིས། །
གསུང་ལ་ཆེ་མེད་བཞིན་དུ་སྟུང། །
སྟོན་པའི་དགོངས་པ་བཙལ་ཏེ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེས་ཚུལ།
དེ་ལྟར་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ཡི། །
ཤུགས་བཟང་དེ་ཡང་མི་མཁས་པའི། །
སྐྱེ་བོས་བལ་པ་རྩ་བཞིན་དུ། །
ནམ་པ་ཀུན་རྒྱུ་འཛིངས་པར་བྱས། །
བལ་པ་རྩ་ཞེས་པ་ནི་རྩ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ལ། རྩ་འཛིངས་ནས་སྟོད་མཁན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བརྟེན་ཀྱི་ཡོད།

ཚུལ་འདི་མཐོང་ནས་བདག་གིས་ནི། །

འབད་བ་དུ་མས་མཁས་བ་ཡི། །

རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། །

དགོངས་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཅུལ། །

རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུང་མདོ་སྡེ་དགོངས་
འབྲེལ་ལྟ་བུའི་ནང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མི་འབྲ་བ་ཞིག་གསུང་གི་ཡོད་ལ། ལྟར་
གཤེགས་པའི་མདོའི་ནང་བྱི་དོན་འགོག་པ་ལྟ་བུ་གསུང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་
རང་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ལའང་མི་འབྲ་བ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པར་འབྲེལ་བྱེད་ཐོགས་
མེད་སྟུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཐུགས་སྒྲུང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་སུ་གཉིས་
སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མདོ་ཡི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་སོགས། མདོར་ན་མཁན་ཆེན་
ཞི་བ་འཆོའི་སྤྲས་ཀྱི་སྤྱོད་སྟོབས་དཔོན་ཀ་ལ་འཁེལ་པའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ་ཀྱི་
ཤེས་ཐོན་ཀྱི་དགོངས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རེད་ཅེས་
ངས་དོན་ཀྱི་མདོའི་གསུ་སྟུ་འཛོག་གི་ཡོད། དེ་རིགས་ལ་གསུང་གི་ཡོད། དེས་ན།
མཁས་བ་དུ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་དེ་བཅུལ་བ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན།

དེ་ཆེ་རང་གཞན་སྡེ་བ་ཡི། །

ཞེས་གསུངས་པའི་རང་གཞན་ཀྱི་སྡེ་བ་ནི། རང་སྡེ་དབུ་མ་བ་དང་། གཞན་སྡེ་
དངོས་སྟུ་བར་འཛོག་དགོས་སམ་སྟུམ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་མི་གནས་པའི་སྤང་

འདས་ཁས་ལེན་མཁན་གྱི་རང་ཕྱེད་དང་གཞན་ཕྱེ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། སྐབས་འདིར་
དབུ་མ་བ་དང་དངོས་སྒྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན།

གཞུང་མང་དག་ལ་སྦྱངས་པ་ན། །

ཕྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་བྲ་བ་ཡིས། །

བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་ཏུ་གཏུངས། །

ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་མེད་ཐེག་པའི་ཚུལ། །

ཡོད་དང་མེད་པའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ། །

རི་བཞིན་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་བ། །

ལྷ་སྒྲུབ་གཞུང་ལུགས་ཀུན་འཛིན་ཆུལ། །

དེ་མེད་མཁྱེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས། །

གསུང་རབ་མཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་རྒྱ། །

མཐར་འཛིན་སྟོང་གི་ཐུན་བ་སེལ། །

ལོག་སྒྲའི་རྒྱ་སྐར་ཐེལ་གཞོན་བ། །

དཔལ་ལྷན་སྒྲ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །

འོད་དཀར་འཕྲེང་བས་གསལ་བྱས་བ། །

སྒྲ་མའི་དེན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆེ། །

བདག་གི་ཡིད་ཀྱི་རལ་གསོ་ཐོབ། །

ལུང་བསྟན་ཉིད་པའི་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་མེ་ཏོག་ཀུན་འཛིན་
ཆལ་རྣམས་མཚན་མོ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། ཉན་མོ་ཁ་རྩམ་བ་དཔེ་ལ་བཞག་ནས། སྒྲ་

བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་མེ་ཏོག་ཁ་སྤེལ་བའི་ཀླུ་ལྷ་བུའི་སྐུ་སྤྱུབ་གྱི་གཞུང་དེ་ནི་མ་མེད་
བའི་མཁུན་རབ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱས་ཤིང་། གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པ་མཁའ་དང་
མཚུངས་པ་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱ་ཞིང་། ཏྲག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའི་མཐར་འཛིན་གྱི་
སྤྱིང་གི་སྤྱན་པ་སེལ་བ་དང་། འོག་སྤྱིའི་རྒྱ་སྐར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྩ་བ་དང་
མཚུངས་པའི་ལེགས་བཤད་དེ། དཔལ་ལྷན་རྩ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་ལེགས་
བཤད་དེ་ཉིད་རྩ་བའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ནས་དེ་ལྷ་བུའི་ལེགས་བཤད་དེས་སྐུ་སྤྱུབ་
གྱི་ཀླུའི་ཆལ་དེ་ཁ་སྤེལ་གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །
མཛད་པ་མཆོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །
དེ་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་མཁས་པ་ཡིས། །
འདི་ལས་སངས་རྒྱས་རྗེས་བྲན་གྱོས། །
སྟོན་དེའི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བྱུང་ཏེ། །
རྒྱལ་བའི་གསུང་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དཔན་ཞིང་། །
ནལ་འབྱོར་སྟོང་ལ་བཙོན་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཞིག །
བྲང་སྦྱང་ཆེན་པོ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གྲུས། །

བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རིང་དུ་གནས་པའི་བསྟོ་སྟོན་མཛད་ཚུལ།

སྟོན་པ་རྩ་བ་མེད་པའི་བསྟན་པ་དང་། །
མཇལ་བ་འདི་འབྲས་རྩམ་པའི་བྲིན་ཡིན་པས། །
དགེ་བ་འདི་ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །

བཤེས་གཉེན་དཔ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱ་རུ་བསྟོ། །

གོང་ཞུས་ལྟར་སྐྱབས་གནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
དགོན་མཆོག་དང་། ཆོས་དགོན་མཆོག་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་བཅས་གསུམ་
ཡིན། ང་ཆོ་བོད་ལ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་དར་སོ་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐབས། སྐ་མ་ལ་
སྐྱབས་སུ་མཆིའི་ཞེས་པ་དབྱར་སྐྱར་བ་ཞིག་དང་། སྐ་མ་དེ་ཡང་ས་ཟིན་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ན། མི་སྟོབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྐ་མ་དང་། སྟོབ་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྐ་མ།
ཡང་སོ་སྟེའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྐ་མ་བཅས་ཡོང་བ་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་དགོན་མཆོག་
གསུམ་རྒྱུད་བྱེད་མཁན་དང་། དེ་ཡང་གཙུག་པོ་ལུང་གི་ཆོས་རྒྱུད་ནས། རྟོགས་
པའི་བསྟན་པ་རྒྱུད་ལ་སྟེ་ལུགས་རི་ལྟར་ཡིན་པ་རྣམས་ཉམས་སྟོང་གི་ཐོག་ནས་རྒྱུད་
སྟོང་མཁན་དེ་འབྲང་ཆོར་དགོས་པ་ཡིན།

སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་འཕམ་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུམ་
ལྟར་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་གནས་སྐྱབས་སུ་མཇུག་པ་ལས། དེ་མིན་ང་ཆོས་
མཇུག་མི་སྟབ་ཅིང་། སྟོབ་པའི་དགེ་འདུན་ཡང་པལ་ཆེར་ཁག་པོ་ཡིན། འཕགས་
ལམ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་སྤྲུལ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་རེ་རྩུང་ཡོད་ཤིང་། དེ་མིན་འདི་
དང་འདི་ཞེས་མཇུག་པ་མོ་འཇུགས་ས་གཏན་ནས་མེད། གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྤར་བཟ་
ཤིས་འབྲིལ་དུ་དགེ་བཤེས་ཤིག་སྟོར་ལམ་པའི་རྟོགས་པ་བརྟེན་ཡོད་ཅེས་གསུང་
སྟོལ་ཡོད། དེར་སྐྱབས་གྲ་པའི་ནང་དགེ་བཤེས་སྟོང་སྤྲུག་ཁ་ཤིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་
དག་ནང་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆོགས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་པ་ཞིག་འཛིན་རྒྱུ་ཁག་
པོ་རེད་འདུག ད་ནི་དགེ་བཤེས་ཀྱི་ནང་དུ་དགེ་བཤེས་འདི་ཆོགས་ལམ་པ་དང་།

དགེ་བཤེས་འདི་སྒྲོང་ལམ་ཆོགས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་རེད་ཅེས་པ་འདི་འདྲ་
དགོས་ཀྱི་འདུག སྐགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་མ་བརྒྱབ་ན་རེ་བ་རྟོག་ཅམ་ཡོད་པ་ལས་དེ་
མིན་མཐོང་ལམ་པལ་ཆེར་ཁག་པོ་ཡིན། སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཁོ་ན་བསམ་སྒྲོ་བ་ཏང་བ་
མིན་པར། ཅུ་རྒྱུད་ཐེག་ལེར་གནད་དུ་བསྟུན་ནས་དེས་གྲོགས་བྱས་པའི་སྟོན་སྒྲོང་
ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་བོགས་འབྲིན་པ་ཡོང་བ་འདུག དེ་ལྷ་བུའི་ཐོག་ནས་མཐོང་ལམ་ལའང་
རྣེ་ཅོག་གོར་ཅམ་རེ་བྱེད་ཆོག་པ་ཡིན། དེ་མིན་གངས་མེད་དང་པོ་དང་། གངས་མེད་
གཉིས་པའི་ཆོགས་བསགས་པ་ལྷ་བུ་ནི་ཉ་ཅང་ཐག་རིང་པོ་ཡིན།

དེས་ན། ལྷ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པ་ནི་མཆོག་གསུམ་རང་ལ་ངོ་སྤྲད་
ཅིང་། ལུང་གི་ཆོས་བསྟན་ནས་མཆོག་གསུམ་ངོ་སྤྲད། དེ་ནས་ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་ཐེས་
སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་དུ་སྒྲངས་ནས་རང་
གི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་རང་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་སྦྱིན་མཁན་གྱི་
མཁན་པོ་དགོས་ལ། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་རྟེན་གྱི་བྱང་ནས་སྒྲངས་
ཆོག་གྲང་། ལྷ་མའི་བྱང་ནས་ཁྱུས་ན་བྱང་སྟོམ་སྦྱིན་མཁན་གྱི་ལྷ་མ་དགོས་ཤིང་། དེ་
བཞིན་སྐགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཁྱུ་བ་ལའང་ལྷ་མ་དགོས་པས་ལྷ་མ་ལོགས་སུ་བྱེ་ནས།

ལྷ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ལྷ་མ་མཆོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་དཀོན་
མཆོག་དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ལྷ་མ་ཞིག་མེད་ལ།
ལྷ་མ་པལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སོ་སྦྱེའི་ལྷ་མ་ཡོང་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྩན་གྱི་ངོས་

ནས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ང་ཆོས་དངོས་སུ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་ནས་ཞུ་རྒྱ་མེད་ལ།
སྒོ་བ་པའི་དགེ་འདུན་ཀྱི་བྱང་ནས་ཀྱང་ཞུ་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན། དེས་ན་སྒྲ་མ་ལ་
བརྟེན་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། རང་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐོན་པོ་གང་འཆམས་
སོན་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བྱང་ནས་གདམས་
པ་ཞུ་བ་དང་། མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱིའི་མདུན་ནས་གདམས་ངག་ཞུ་བ། འོངས་སྤྱིའི་ཞིང་
ནས་གདམས་པ་ཞུ་བ་སོགས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བར་སོ་སྤྱི་ཐ་མལ་
པའི་སྒྲ་མ་དེར་བརྟེན་དགོས་པ་ཡིན།

དེས་ན། པོ་རྟོ་བས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཞེས་པ་དེ་རང་
ཉིད་ལས་རྟོགས་པ་གང་འཆམས་བརྟེན་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་གདམས་པ་སྟོན་མཁན་
དང་། སོ་སྤྱི་ཐ་མལ་པའི་སྒྲ་མའམ་ད་ལྟ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་མཇུག་པའི་སྒྲ་མ་དེ་
ང་ཆོ་སུ་གེ་ཐེབས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བཟའ་བརྟུང་སྤྱིན་མཁན་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་
ཅེས་གསུངས་པ་དེ་དངོས་གནས་རེད་འདུག། སྒྲ་མ་མཆོད་པ་ལས།

སངས་རྒྱུ་བྱངས་མེད་བྱོན་པས་མ་སྤུལ་བའི།

མ་རུངས་འདུལ་དཀའི་སྤྱིགས་དུས་འགོ་བ་ལ།

བདེ་གཤེགས་ལམ་བཟང་ཇི་བཞིན་སྟོན་པ་ཡི།

སྐབས་མགོན་སྤྱགས་རྗེ་ཅན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། དེ་མིན་ངོས་ནས་སྤར་
བརྗོད་ཟེན་པ་ལྟར། སྤར་འཇར་མན་ནས་ཡིན་པའི་ཨ་ཅག་ཅིག་ཡོད་པ་ཁོང་ནང་པ་
ཡིན་ཞིང་། ཁོང་འབྲུག་ཏུ་བསྐྱོད་སྐབས་སངས་རྒྱུ་བཙུམས་ལྟན་འདས་ལས་སྒྲ་མ་ཅ

ཆེ་བར་བཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱ་ཐང་གི་ནང་དུ་འང་ཡ་གི་འི་སྒྲ་མ་ཡི་དམ་གཙུག་པོར་
བྱས་པ་ལས། བསྐལ་བཟང་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཞེས་འོག་ཏུ་ཡོད་སྟབས། སངས་རྒྱས་
འོག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། སྒྲ་མ་ཡི་དམ་ཞེས་རྗེ་ག་པོ་དེ་འབྲུག་ཏུ་འཛོག་པ་དེར་སྒྲ་
བར་བྱེན་མ་སོང་ཞེས་བཞེད་ཀྱི་འདུག དེ་བདེན་པ་རེད།

ཕན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འང་སྲིད་པའི་མཐའ། །

ངན་རྟོག་རྒྱུད་གིས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ཞིང་། །

བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་ནས་སྟོན་པ་ལ། །

ཡིད་ཆེས་རྟེན་པས་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག །

སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བསྟན་པའི་རྣམ་
གཞག་རིམ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད།

བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ་མཛད་པ། །

ཐུབ་པའི་ལུགས་བཟང་སྦྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །

ལུས་དང་སློག་ཀྱང་བཏང་ནས་འཛིན་པ་ལ། །

སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ལྟོད་པ་མ་གྱུར་ཅིག །

འདྲན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་ཀྱིས། །

ནན་ཏན་སྟོང་པོར་མཛད་ནས་བསྐྱབས་པ་འདི། །

ཐབས་གང་ཞིག་གིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་སྟམ་པའི། །

རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཆོན་འདུང་བར་ཤོག །

ལྷག་བསམ་དག་པས་ཚུལ་དེར་བརྩོན་པ་ན། །

ཆངས་དང་དབང་པོ་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང། །

ལེགས་ལྷན་ནག་པོ་ལ་སོགས་སྤང་མས་ཀྱང། །

གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་གྲོགས་བྱེད་ཤོག།

ཅེས་པ་འདིན་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་སློབ་ཐང་གྲགས་པས་མཛད་པའོ། །

རྟེན་འབྲེལ་གསུངས་པའི་སྒྲོན་པ་བསྟོད་པ་ནི་བསྟོད་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ།

གཙོ་བོ་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་བ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་དེས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་གསུང་གི་ཡོད། དགོངས་པའི་མཐར་ཐུག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་དེའི་ཐོག་ཏུ་བབ་ཡོང་གི་ཡོད།

དེ་བཞིན་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་བསྐབས་ནས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་པེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོར་གསུངས་ཡོད། བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་བསྟོད་པའི་བསྟོད་སྐད་དེ་ཡང་། རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟོད་པ་མང་ཆེ་བ་འདི་ལྟར་རེད་འདུག་ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་གལ་གནད་ཆེ་ལ། ཅ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་ལྟགས་རྣམས་གསུང་གི་ཡོད། མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་བ་ཀྱིས་དབུ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོད་བརྗེད་ལས།

གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །

འགག་པ་མེད་པ་སྤྱི་མེད་པ། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད། དེ་བཞིན་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

གང་གིས་སྤྱི་དང་འཇིག་པ་དག།

ཚུལ་འདི་ཡིས་ནི་སྤངས་གྲུར་ག།

རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ཡི།

སྤྱབ་དབང་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ།

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དང་དེས་མཆོན་པའི་བཅོམ་ལྷན་ལ་བསྟོད་པ་པལ་མོ་ཆེ་
རྟེན་འབྱུང་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་འདོམས་པ་རེད་ཅེས་པ་འདིའི་ཐོག་ནས་བསྟོད་
ཕྱག་མཛད་ཀྱི་ཡོད།

དེས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་བསྟོད་པའི་སྒོ་མཆོག་ཏུ་གྲུར་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་
ལྟ་གྲུབ་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་ནས་དེ་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་ལ་དངོས་གནས་ཤེས་ནས་དང་
པ་ཐོབ་པ་ཞིག་དང་། བསྟོད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་རྩོད་
བྱེད་པ་དེ་ཡང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་རྩོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།
དེས་ན་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་
དང་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུར་བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་ཞིག་
གཏོང་དགོས། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བུ་འོད་སྐབས་གཏན་ཆིགས་བཀོད་ནས་བསྐྱབ་བྱ་
རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྱབ་པ་སོགས་གསུང་སྐབས། ཞར་ལ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་འགྲོ་
སྤངས་ཀྱང་ཤེས་ཡོང་བ་ཡིན། དེས་ན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་རང་ཉིད་ཀྱང་། དབུ་
མའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྒྲིང་ནམས་ཏ་ལས་
པ་གསུངས་ཡོད། དེས་ན་ང་ཆོའི་ཁ་རྒྱན་ལའང་། དབུ་མཛད་སངས་ཀྱི་མཛེས་སྟོན་

ཞེས་བརྗོད་སྟོབ་ཡོད། དེ་ཡང་ལྟ་བ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་། དེ་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
དང་། པ་རོལ་པོའི་འདོད་པ་འགོག་པའི་གསལ་བ། རང་གི་ལུགས་སྐབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་བཅས་ཏྲགས་དང་གསལ་བ་ནམས་ཚད་མའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་
སྐབ་སྐབས། དབུ་མཛད་སང་གི་མཛད་སྟོབ་ཞེས་པ་དེ་ཆགས་པ་ཡིན།

ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་གྱི་དགོངས་པ་གཅིག་དུ་བབ་ཚུལ།

དེ་ཡང་བསྟན་པ་སྤྱི་མཚན་དང་། གང་ཟག་སྟོས་མཚན་ཞེས་ཡོད་པ་ལས།
གང་ཟག་སྟོས་མཚན་ནི་བསྟན་འགྲུར་ནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། རོ་རྩའི་ཐོག་ནས་གང་
ཟག་རྒྱུད་སྟོན་ཅིང་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྲིད་ལུགས་གཅིག་ཡོད་གྱི་ཡོད། ཅིག་
ཅར་བའི་ལུགས་དང་། རིམ་སྐྱེས་པའི་ལུགས་ཞེས་གཉིས་བསྟན་འགྲུར་གྱི་ཀ་དཔེའི་
ནང་ཡོད།

དེ་ནི་གང་ཟག་སྟོས་མཚན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཁྲིད་པ་དེ་ཡིན།

བསྟན་པ་སྤྱི་མཚན་དང་། གང་ཟག་སྟོས་མཚན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱལ་སྤྱ་གསུང་རབ་
པས་གསུངས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་སྟོར་བྲག་དཔེ་གཞན་གྱི་ནང་དུ་ཡོད་ལས་ཆེ། འོན་
ཀྱང་ངོས་ནས་མངལ་མ་བྱུང་། སྤྱལ་སྤྱ་གསུང་རབ་པ་ནི་ང་ཚོའི་གོང་གི་མི་ཐོག་དེར་
སྟོན་པ་ཞིག་ཡིན། ང་གཞོན་བུའི་སྐབས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག བལ་ཆེར་གྱི་ལོ་
༡༩༥༠ ནང་གཤེགས་པ་ཞིག་མིན་ནམ། ཁོང་ནི་ཉ་ལས་པའི་མཁས་པ་ཞིག་དང་།
ཟླ་མ་འངམ་རོལ་པའི་སྟོབ་མ་ཞིག་ཡིན་འདུག དགེ་ལུགས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤིག་
ཡིན་ནའང་རྫོགས་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཆ་ཚད་རང་གིས་གསན་པ་དང་། ཉམས་སུ་
བཞེས་པའི་ཉམས་སྟོང་གི་ཐོག་ནས་རྫོགས་ཆེན་གྱི་ལྟ་བ་དེ་ཡང་ཉམས་སྟོང་གི་

ཐོག་ནས་སློ་འདོགས་ཆོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག

མདོ་ཡི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྷ་བའི་སློ་འདོགས་ཆོད་པ་ཞིག་དང་། སྤྲུག་སྒྲ་མེད་དང་འབྲེལ་ནས་རྫོགས་ཆེན་དང་། བྱུག་ཆེན་སློམ་པ་དག་གི་སློ་འདོགས་ཆོད་པ་སོགས་ཉ་ལས་པའི་ཡག་པོ་ཞིག་རེད་འདུག དེ་ལྟར་ཁོང་གིས་བསྟན་པ་སྤྱི་མཆོན་དང་། གང་ཟག་སློམ་མཆོན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་འདུག

ལྷག་པར་ཁོང་གི་སྤྱི་མཆོན་སྤྱི་ཡོང་མའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་བབ་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་བསོད་སྒྲུལ་གྱི་བྱང་ནས་གསུང་ཆོས་མང་པོ་གསན་འདུག ཉ་ཅང་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་འགྱུར་རྒྱུ་མའི་ནང་ནས་དོ་བྱུབ་འདིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་སློབ་མ་སྤྱུལ་སྤྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་འཇུག་ཚུལ་སློ་ཡང་རང་ལུགས་རྒྱུ་མ་ཡིན་ལ། ད་དུང་མའི་གཞུང་ལ་དོ་བྱུབ་འདིགས་མེད་བསྟན་པའི་མ་ཡང་རྩེའི་གསུང་དང་། ད་དུང་ཆོད་ཀྱི་གཞུང་ཆ་ཆོད་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་རྫོགས་ཆེན་འབྲེལ་བཤད་བསྟོན་སྐབས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཐབས་ལ་གསལ་བ། གོལ་ས་ཆོད་པ་ཞིག་འདུག དེ་མིན་རྟོགས་པ་མཐོན་པོའི་ཆོས་སྐད་ཅིག་གསུངས་པའི་རིགས་གཅིག་གསལ་པོ་དེ་ཅས་མེད་པ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག དཔེར་ན་ཆོས་ཉིད་མཛོད་ལྷ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་ཞིག་རེད། ང་ལ་ཆ་མཆོན་ན། སྤྱི་ཉིག་ཞུས་ནས་ཆོས་ཉིད་མཛོད་ཆགས་མེད་འདོན་དགོས་སྟབས། འཆར་ཅན་དུས་བབ་བགོས་ནས་འདོན་གྱི་ཡོད། ཐེལ་བ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཞོག་བྱ་རེ་རེ་སྟོག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད། དེས་ན་རྟོགས་པ་མཐོན་པོའི་དོ་དྲ་ལྷ་བྱའི་ཐོག་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་སྟབས། སྐབས་རེ་ཐ་སྙད་ལ་

མི་འདུག་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་གནད་འགག་རྣམས་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས།
གང་ལྟར་རྫོགས་ཆེན་གྱི་ལྟ་བུ་ནི།

དེ་ཕྱིར་ཆེས་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནི། །

དཀྱིལ་ས་ལས་མ་གཡོས་རྩལ་རྣམས་གཞི་ལ་འཁྱོལ། །

ཞེས་པ་ལྟར། འདི་ནི་སྤྲུག་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སེམས་དབེན་གྱི་ཉམས་ལེན་ནས་
བཟུང་སྟེ་ཉག་ཉག་སྒྲེབས་ཡོད། འདིས་མཆོན་གཞུང་རབ་འབྱམས་ལ་གོ་བ་ཆགས་
པའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒྲོ་ཡག་པོ་ཞིག་བཏང་ན། བཤ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས།

ངེས་དོན་ལུང་རིགས་ལ་མཁས་ཤིང་། །

ཉམས་སྒྲོང་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བས། །

བཙུལ་ན་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བབ། །

ཅེས་གསུངས་པ་ནི་འཁྲུལ་མེད་རེད། དེས་ན་ང་ཚོ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ང་ཚོ་རི་བོ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ང་ཚོ་སྤྲ་འགྱུར་རྟིང་མ་ཡིན། ང་ཚོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཞེས་
ཆོག་སྤྲོད་ཆེགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཤོད་ཀྱི་འདུག་
པ་དེ་ལྟར་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན། ས་དགེ་བཀའ་རྟིང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགོངས་པ་
རྣམས་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་པ་དང་། གཞུང་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་ཡོད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།

རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གཞུང་ལ་མཆོན་ནའང་། མདོ་སྤྲུགས་རྒྱུད་པ་མིན་པར་སྤྲུག་
སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་འབྲེལ་ནས་བྱིན་ན་ལྷག་མཐོང་ལ་འཛིག་སྒྲོམ་དགོས་
པ་ཏུ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། ཕྱག་ཆེན་དང་རྫོགས་ཆེན་གྱིས་འཛིག་སྒྲོམ་གསུངས་པ་
ལས་དབྱེད་སྒྲོམ་གསུང་གི་མེད། དབྱེད་ན་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་འཕེལ་ཡོང་གི་རེད།

འདྲིན་པ་བྱང་ན་ལྟ་བུ་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲིན་ནམས་གསུང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡང་སྒྲིར་
ལྷག་མཐོང་ལ་དབྱེད་སྒྲོམ་ཡིན་ན་ཡང་། བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་ལྷག་
མཐོང་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་འདྲིན་སྒྲོམ་འབའ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་གཞུང་གོང་འོག་
ཆང་མ་བསྐྱེགས་ནས་བལྟས་ན་ཤེས་རྟོགས་སྤུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་མིན་དགེ་ལུགས་
པའི་ནང་དུ་ཡང་། ལྷག་མཐོང་ལ་འདྲིན་སྒྲོམ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན་འགའ་ཞིག་ཡ་
མཚན་ལྟ་བུར་བཅིས་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་ཕྱག་དཔེ་དེ་དག་མ་མཐོང་ཞིང་། གནས་
ཚུལ་ཡོངས་རྫོགས་མ་ཤེས་པ་ཡིན།

དེ་བཞིན་རྟིང་མ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུས་དགེ་ལུགས་པ་ལ་དབྱེད་སྒྲོམ་
ལས་འདྲིན་སྒྲོམ་མེད་སྐབས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་གི་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་
པ་ནི་དངོས་ཡོད་མིན། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་རྟོགས་བརྗོད་མཐུན་ལེགས་མ་ལས།

དེ་ཕྱིར་རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པའི། །

གཞུང་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པ་རེས། །

འཆིམས་པར་མ་བྱས་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ས་དགེ་བཀའ་རྟིང་གི་གཞུང་ལུགས་ཕྱོགས་རེ་བ་མིན་
པར་ཀུན་ལ་འབྲིས་པར་བྱས་པ་དང་། དེ་ཡང་རགས་པ་ཙམ་མིན་པར་དབྱེད་པ་སྤ་
མོ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཏ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་རེད་འདུག།

སྒྲིར་བཏང་དེང་སྐབས་ས་དགེ་བཀའ་རྟིང་རྫོང་དང་བཅས་པ་རིས་སུ་མ་
ཆད་པའི་ཆོས་ལུགས་དབར་གྱི་མཐུན་སྦྲིལ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། དེ་བཞིན་ཐོན་པོ་

ནམས་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ད་དུང་ཡང་འདོད་པ་མི་
མཐུན་པ་དང་། ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཤོད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག
ད་དུང་ལྟ་བུ་ཟབ་ལོས་བཤད་པ་ནི་མ་ཤེས་པའི་རྟགས་ཡིན། ང་རང་ངོས་ནས་དངོས་
གནས་སྤྱིང་མའི་ཆོས་དང་། ལྟག་པར་རྫོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ལུང་མན་ངག་གི་གཞུང་
ནམས་ཀྱང་ཁྱེས་ཡོད། རྫོགས་ཆེན་ལ་ཆ་མཆོན་ན་རྫོགས་ཆེན་གྱི་སེམས་སྡེ་དང་།
རྫོགས་ཆེན་སྒྲོང་སྡེ། རྫོགས་ཆེན་མན་ངག་གི་སྡེ་བཅས་དང་། མན་ངག་གི་སྡེ་ལའང་
ཕྱི་སྒྲོང་དང་། ཉང་སྒྲོང་། གསང་སྒྲོང་། ཡང་གསང་སྒྲོང་དང་བཅས་པ་ཆང་མ་ཐོབ་
ཡོད། དེ་དག་ཀྱང་ཐོབ་པ་ཅིམ་ལ་ཆ་མ་བཞག་པར་དཔེ་ཆ་ལ་བལྟས་པ་དང་། བསམ་
སྒྲོ་བཏང་། དཔུང་བ་བྱས། བསྒྲོམས་ནས་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་གི་མི་འདུག་ཀྱང་།
གང་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པར་པལ་ཆེར་བརྗོད་ཐུབ་པ་ཡིན།

དེ་བཞིན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་དང་། གཞན་ཡང་ས་སྐྱ་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་
གཞུང་ནམས་ཀྱང་ཁྱེས་སྤོང་། ལམ་འབྲས་ཁྱེས་ཏེ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུམ་དང་།
སྤང་གསུམ་སྐབས་ཀྱི་ལྟ་བར་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས། བསམ་སྒྲོ་བཏང་། དེ་ཡང་བཙེ་བརྒྱད་
ཁྲི་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱ་དུང་ནས་ལམ་འབྲས་སྒྲོབ་བཤད་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཆ་ཆང་ཁྱེས་ཏེ་
འདི་ལྟར་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་སྐབས། དངོས་གནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པ་
གཅིག་ཏུ་བབ་པ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག བོད་ཀྱི་ཐུན་གྱི་ས་དགེ་བཀའ་སྤྱིང་རིས་སུ་མ་
ཆད་པའི་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ནམས་དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་དཔྱོད་ཆེན་པོ་དང་། བསྐྱན་པའི་བྱ་བ་
སྐབས་ཆེན་འདི་ལྟར་མཛད་འདུག་སྟུང་སྟེ་ཡི་རངས་དང་དད་གུས་སྦྱེ་བ་ཞིག་འདུག
ཅོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་མིན་པར་དད་གུས་སྦྱེ་བའི་ཕྱོགས་ཡིན།

གང་ལྟར་རང་ཆོས་སྤྱིར་འཛུམ་གྱིང་གི་ཆོས་ལུགས་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་
གྲུས་ཞབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཡང་སྒོས་བོད་གངས་ཅན་སྤྱོདས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་
པའི་བསྟན་པ་ཆོས་རྒྱུད་མི་འབྲ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་འད་དག་སྤང་སྤྱངས། དག་སྤང་
སྤྱོད་སྤངས་དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱས་ན་དག་སྤང་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡོང་བ་
ཡིན། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་དགོ་ལུགས་པ་ཞིག་གིས་རྩིང་མའི་དཔེ་ཆར་ལག་པ་
འཆང་ནའང་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་གཞོད་ཀྱི་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་དང་། རྩིང་མ་དང་
བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུས་དགོ་ལུགས་པའི་དཔེ་ཆ་བལྟས་ན་དེ་ནི་རྩིས་པའི་མགོ་
མཁུགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་རེད་ཅེས་དོ་སྤང་གཏན་ནས་མེད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་སྤྱིར་པོ་གང་
ཡང་མེད། ཚང་མས་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་ལྟ་དགོས་པ་ཡིན།

དེ་དག་ད་ལྟ་སྒོ་བ་སྤྲུག་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ཅེས་ཆེ་བ་མེད། འོན་ཀྱང་ངོས་
ནས་ཞར་ལ་ཞུས་པ་ཡིན། བྱེད་རང་ཆོ་རིམ་བཞིན་ནར་སོན་ཏེ་དོ་སྤང་བྱས་ཏེ་ཤེས་
པར་བྱེད་དགོས། གཞུང་ཚང་མར་བལྟས་ན།

གཞུང་ལ་སྤྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པ་རེས། །

འཆིམས་པ་མ་བྱས་པར་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྤྱངས། །

ཞེས་པ་ལྟར་ཡོང་བ་དང་། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབྲེལ་ཞེས་
པ་དེ་ཡང་ཡོང་བ་ཡིན།

ཉིན་གཉིས་པའི་བཀའ་འདྲི་དང་དེའི་བཀའ་ལན།

བཀའ་འདྲི། ཡགོང་ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདེན་ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྒོ་གསུམ་གྲུས་ཐུག་སྡོན་དུ་བཏང་སྟེ། བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ནང་གསུངས་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་དགོས་ཞེས་གསུངས་འདུག དེ་འདྲའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཉིན་ཞིག་འཁོར་བ་འདིའི་ནང་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་མ་གཏོགས་གཞན་སངས་རྒྱས་ན་སེམས་ཅན་གཅིག་དེ་སངས་རྒྱས་སྐབ་བཅ། སངས་རྒྱས་ན་དེ་སྤྱི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་པ་རེད་དམ།

བཀའ་ལན། ངས་ལན་ཁྱད་མཚར་ཞིག་བརྒྱབ་ན། དེ་ནི་བྱས་ཏོག་མེད་པའི་བྱས་ཏོག་རེད། ང་ཆོས་རྟགས་གསལ་འདི་ལྟར་གཏོང་སྟོན་ཡོད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ། འོངས་སྤྱི་ལོ་ལྟ་ལྟ་ཡིན་ནས་མིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་དང་མ་བསྐྱོར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་རིགས་ནི་བྱས་ཏོག་མེད་པའི་བྱས་ཏོག་གི་རིགས་རེད། གཤམ་བཞག་ན་འགྲིགས་པ་ཡིན།

ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དགག་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡིན་ནམ།

བཀའ་འདྲི། འདི་བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གང་ཡིན་དང་། དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིན་ནམ་མིན།

བཀའ་ལན། མདོན་རྟགས་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཞེས་པ་ནི། ༼ཁས་ང་མིང་དེ་མ་བློན་པ་རེད། ཨ་རྟེ་ཡ་ཀ་རའི་དང་ལྟོ། ༽ ནང་གི་རང་བཞིན་

གནས་རིག་དེ་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད། ལུང་དེ་ལེགས་བཤད་གསེར་མེད་དུ་བྲངས་ཡོད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་གཙོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྦྱར་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་མེད་དགག་ཡིན།

དེ་ཡང་མེད་དགག་ཅེས་པ་དོན་དེ་སྒོར་འཆར་སྐབས་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཐོག་ནས་སྒོར་འཆར་བ་ཞིག་ལ་མེད་དགག་ཅེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན། ཁང་པ་འདིའི་ནང་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་པར་མཆོན་ན། དེ་ནི་མེད་དགག་ཡིན། དེ་ཡང་དགག་བྱ་སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་ལས། རྒྱགས་ལ་དོན་གང་ཡང་གོ་གི་མེད། ཡང་སྤང་ཆེན་མི་འདུག་ཀྱང་། ཞེས་བརྗོད་ན་དགག་བྱ་སྤང་ཆེན་བཀག་པ་ཅེས་མིན་པར་དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ཆོག་དེས་འཕེན་གྱི་ཡོད། དེས་ན་དོན་གང་ཞིག་སྒོར་འཆར་སྐབས། དགག་བྱ་བཅད་ཐོག་ནས་དོན་དེ་སྒོར་འཆར་བ་ཞིག་དང་། དེ་ནི་དགག་བྱ་བཅད་ཅེས་ལས། སྦྱབ་པ་འཕམ་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་ཞིག་ལ་དགག་པ་ཞེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད། དེས་ན་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་དམིགས་གཏད་བཞིག་སྟེ་དགག་བྱ་བཀག་ཅེས་ལས་དེ་སྤྱོད་ཉིད་རེད་བསམ་པ་དང་། ངས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་གྱི་ཡོད་བསམ་པ་འཆར་རྒྱ་མེད། དགག་བྱ་ང་ཆོར་སྤང་ཕྱིན་ཆད་དགག་བྱ་སྤང་ཚུལ་དང་འདྲེས་ནས་སྤང་བ་ཞིག་ལས། དགག་བྱའི་སྤང་ཚུལ་སེལ་ནས་ཆོས་ཅན་མིང་རྒྱུ་བཏགས་ཡོད་ཅེས་ཞིག་འཆར་རྒྱ་མེད། དེས་ན་དགག་བྱ་ཁེགས་སྐབས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤང་བ་དེ་ཡང་འགགས་འགྲོ་གི་ཡོད།

ཡང་རྒྱུད་སྤྲ་མའི་སྐབས་ནས་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་ཞེས་པ་ནི། ཁ་སང་བརྗོད་པ་ལྟར་སྦྱ་གསུམ་སྦྱབ་བྱེད་ཉེར་ལེན་ས་ཐོན་གྱི་ཆ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་སྦྱབ་པ་

དང་། འདུས་བྱས། ཤེས་པའི་ཆ་བཅས་ཡིན། སྤྲུག་སྒྲ་མེད་དང་འབྲེལ་ཆོ་རྒྱུད་
སེམས་ཀྱི་ཆ་སྟེ། སྤྲུག་སྤྲུམ་སྤྲུབ་བྱེད་ཉེར་ལེན་ས་བོན་གྱི་ཆ་ཞེས་པ་དེའི་ཐོག་ཏུ་
སྤྲེབས་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་འཛོག་ཚུལ་དེ་མདོ་རྒྱུད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་། ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆ་
ནས་བཞག་པ་གཉིས་ཡོད།

དེ་ནས་ང་ཆོའི་རྒྱུད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཡོད་ཕྱས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་
མཛོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལྟར་ན། ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ཡེ་སངས་
རྒྱས་པའི་ཐོག་ཏུ་ལམ་ལ་བསྐྱབས། ཡང་སངས་རྒྱས་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཡོད།
ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་ང་ཆོ་ཆང་མ་སངས་རྒྱས་རེད། དེ་ལྟར་ན་སྤྱིད་པ་ལ་ཨང་། ང་
ཆོ་ཆང་མ་སངས་རྒྱས་ཏེ་སྟོན་ཀུན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཡིན་ན། སྟོབ་སྟོང་གང་
ཞིག་བྱས་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ། སྟེ་གྲན་འཆིའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀླམས་ཀྱང་གང་ཞིག་
བྱས་ཏེ་བྱུང་བ་རེད་དམ། རང་བཞིན་ནམ་དག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་གསུང་གི་ཡོད།

སྟོན་འདུག་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེ་ལྷ་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་སྤང་འདས་ཞེས་པ་
ཞིག་ཡོད་ན། འཁོར་བ་པ་ཡང་སྤང་འདས་ཐོབ་པ་རེད་འདུག་ཅེས་ཚོད་པ་ཚོད་པའི་
ལན་དུ་རང་བཞིན་སྤང་འདས་ཡིན་པས་མི་འགྲིགས་པར། རང་བཞིན་སྤང་འདས་ཀྱི་
དབྱིངས་དེར་སྟོ་བྱར་བའི་ཆོས་ཀླམས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བསྟེན་ཏེ་སྤངས་པའི་དག་པ་
ཞིག་དགོས་པས། དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་སྤང་འདས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་
ཡོད་ཅེས་ལན་བསྟོན་ཡོད།

དེ་ལྟར་ང་རང་ཚོ་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་བྱས་ཏེ་གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་
གསལ་དེ་དེ་མའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་ལ། དེ་མས་བསྐྱེད་མེད། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ས་དང་། ད་ལྟ་འདིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་བསྟོན་པའི་ནང་།

དེ་ལྟར་སྤར་བཞིན་བྱིས་དེ་བཞིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དག་པའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་གནས་སྤྱོད་ཡིན། དེ་ལ་
དགོངས་པ་བཞེས་ནས་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། དེས་ན་ཡེ་སངས་
རྒྱས་པ་དེ་སྐྱེ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། སངས་
རྒྱས་སུ་འགྱུར་མཁན་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་དག་ཅིག་ཏེ། སྤགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྐབས་
ནས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་འཛོག་གི་ཡོད། འདུས་བྱས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་སྐྱེ་འཛོག་པ་ནི། གཉུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་ཡོད་པས་ན། མྱོ་བྱར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བཙོས་པ་མ་ཡིན་པར་བརྟེན་རྫོགས་
ཆེན་གྱི་གཞུང་ནས་འོད་གསལ་འདི་སྤར་བྱས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྤར་ཡོད་པ་ལྟར་
ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐོག་ཏུ་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་དེ་ལྟར་
ཡིན།

སྐྱེ་བ་འདིས་སྐྱེ་བ་བྱི་མར་འགྱུར་བ་གཏོང་བྱུང་བམ།

བཀའ་འདི། ཐོག་མར་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་རེ་སློན་ཞུ་བཞིན་པ་ལྟར། སྤྱི་ནོར་
ཡགོང་ས་ ཡུལ་སྐྱེས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐྱེ་ཆེ་
ཁྱིམ་འོད་བརྟན་པ་དང་། དེ་རིང་གྲུས་པས་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ནི། ང་ཚོའི་ཆེ་འདི་སྐྱེ་བའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་སྐབས། སྐྱེ་བ་བྱི་མ་གང་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་མིན་ནི་སྐྱེ་བ་འདིའི་བྱ་བྱེད་བཟང་

ངན་ལ་རག་ལས་བ་རེད། ཉམ་རྒྱན་ན་ཆ་ཞིག་བྱང་ན་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་སྡོན་མ་ལས་ངན་
བསགས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་། བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པ་ཞིག་བྱང་ན་སྐྱེ་བ་སྡོན་མ་དགེ་བ་
བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། སྐྱེ་བ་འདིའི་ལེགས་ཉེས་ནམས་སྐྱེ་
བ་སྡོན་མའི་ལས་བཟང་ངན་ལ་རག་ལུས་པ་ལྟར། སྐྱེ་བ་བྱི་མ་ལེགས་ཉེས་གང་ཡོང་
སྐྱེ་བ་འདི་ལ་རག་ལུས་པ་ཡིན་སྟབས། སྐྱེ་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་སྡོན་མའི་རྒྱན་མ་ཐུང་
ནས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་དེར་འབྱུང་བ་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གསུང་སྐབས། སྐྱེ་གནས་སྤོང་གྲུང་གི་ལས་
དང་། མཐོང་ཆོས་སྤོང་གྲུང་གི་ལས། དེ་ཡང་སྐྱེ་གནས་སྤོང་གྲུང་གི་ལས་ཞེས་པས་
སྐྱེ་བ་རྗེས་མ་ཡོང་བ་ཞིག་གསུང་གི་ཡོད། མཐོང་ཆོས་སྤོང་གྲུང་གི་ལས་ཞེས་པ་ནི།
ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པ་ཞིག་གསུང་གི་ཡོད། ཆེ་སྙོད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་
བྱེད་ལུགས་ཤིག་གིས་རྒྱུན་པས་ཆེ་སྦྱང་ལ་དེའི་འབྲས་བྱ་བདེ་སྤྱུག་སྤོང་བ་ཞིག་
ཡིན། དེས་ན་ཆེ་འདིའི་བདེ་སྤྱུག་ཡོངས་ཚོགས་སྐྱེ་བ་སྡོན་མར་འཛོག་རྒྱ་མེད། ཆེ་
འདིའི་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་དབང་ལས་འབྲས་བྱ་བདེ་སྤྱུག་ཡོང་བ་ཞིག་ཡོད།

རྩ་བ་ལས་འབྲས་ཞེས་པ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་བདུས་ནང་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
གསུངས་སྐབས། སྤྱིར་རྒྱ་འབྲས་ཞེས་པ་དེར་ལས་ཀྱི་སྐྱད་ཆ་ཨེ་ཡོད་སྟུམ། འོས་
ནས་ཉག་ཏུ་འདི་ལྟར་བྲན་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། མེ་ཉོག་འདི་དག་བྱམ་པའི་ནང་དུས་
གཅིག་ལ་བཅུགས་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་སྡོན་ལ་ཆས་པ་དང་། ཁ་ཤས་རྗེས་སུ་ཆས་པ།
དེ་བཞིན་ལོ་མ་ས་ལ་ལྷུང་སྐབས་ཀྱང་། ལོ་འདབ་ལ་ལ་སྡོན་ལ་ལྷུང་བ་དང་། འགའ་
ཞིག་མཐུག་ལ་ལྷུང་བ་ནམས་ལས་རེད་དམ་ཞེ་ན། འོས་ཀྱི་བསམ་པར་དེ་ནི་ལས་མ་

རེད་སྟེ།

ལས་ཞེས་པ་ནི་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་དང་འབྲེལ་ནས་འཛོག་དགོས་པ་ལས། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལས་ཤིག་ཟེད། སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། མེ་རྟོག་ཆོན་གཞི་སྤྲོ་ཆོག་ལོང་བ་གང་གིས་བྱས་སམ་ཞེ་ན། སྤྲ་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། སྤྲ་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མེ་རྟོག་གྲེ་བྲག་པ་དེ་འབྲེལ་གྱི་ལོང་བ་གང་གིས་བྱས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེའི་མཇུག་ཐོག་ལོགས་སུ།

ཐོག་མེད་བདེ་སྤྱད་ལས་ལས་ཡིན། །

ཞེས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པའི་བདེ་བ་དང་། སྤྱད་བསྐྱེད་ཞེས་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ལས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱབས་གཅིག་དང་། བདེ་སྤྱད་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེ་ལྟར་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་དེ་རྟ་ཅང་གསལ་པོ་འདུག ང་རང་ཆོས་ནམ་རྒྱུན་སྐབས་བདེ་པོའི་ཐོག་ནས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། སྤར་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གངས་ཀྱི་གོང་དུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཐོག་མར་འཆད་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱལ་ཤོར་སྐྱོར་དཔོན་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་སྐབས་དེར་ཤལ་རྟོར་དུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། རྗེས་སུ་ཀྲན་ཉི་མ་ཡང་མེད་པས་ཤིང་། སྐབས་དེ་དུས་ནས་ང་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་ཡོད། དཔེར་ན། རི་རྟ་ཅང་མཐོན་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་དུ་ལུས་རགས་པ་ལྟར་པའི་སེམས་ཅན་རྟེ། ང་ཆོའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར། རིའི་ཐོག་གངས་བབས་པའི་གངས་ཐིག་གཅིག་བྲག་གི་གཡས་ཟུར་དང་། གངས་ཐིག་གཅིག་བྲག་གི་གཡོན་ཟུར་དུ་སྤྱང་བ། ཡང་

གངས་མེག་གཅིག་རྒྱང་བྱས་འབྱེད་ཏེ་བྲག་སྡེར་དྲུ་མ་སྤྱང་བ་ནམས་དེ་དག་ལ་ལས་
 གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་དམ་ཞེས་སྐུལ་རྩོང་མཁན་བྱུང་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་འདི་ཞུས་པར།
 རིན་པོ་ཆེས་ལས་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། དེ་ནི་སྤྱིར་
 བཏང་ལས་སྐུ་འབྲས་ཞེས་པ་དེར་དད་པ་བྱུགས་ཆེ་ཡོད་ཀྱང་དབྱུང་བ་དེ་ཙམ་
 གནད་མི་འདུག།

དེ་རྗེས་སྨྱོད་འདུག་ལས་གསུངས་པ་དེ་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ཕུང་
ཁམས་སྡེ་མཆེད་གསུངས་སྐབས། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་དེ་ལས་ལས་བྱུང་བར་
གསུངས་འདུག དེས་ན། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་གི་འབྲས་བུ་ནི་ཀུན་སྨོང་གི་ཁྱད་པར་
དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱད་གསུངས་པ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། ཀུན་སྨོང་གི་ཁྱད་པར་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། དག་གི་བྱ་བ། ཡིད་ཀྱི་བྱ་བ་བཅས་ཡོང་གི་
ཡོད།

ལས་ཞེས་པ་ནི་ཀམ་ཉེ་བྱ་བ་ཡིན། ཚོར་བ་བདེ་ཤུག་དེ་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ནས་
 མྱོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་སེམས་ལྡན་ཞིག་གིས་མྱོང་བ་ལས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་མྱོང་
 གི་མེད། སེམས་ལྡན་གྱིས་མྱོང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་ཤུག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་
 འབྲས་བུ་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ནང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲོང་གི་བྱུང་བར་དང་
 འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བྱ་བ་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ལ་ལས་ཞེས་མིང་གྲག་པ་ཞིག་དང་།
 རྒྱ་རྒྱུན་མང་པོའི་ནང་ལས་ཞེས་མིང་དཔྱད་པས་ལ་ཞིག་བཟག་ནས་དེས་
 འབྲས་བུ་མྱོང་གི་ཡོད། དེ་ལ་དཔྱད་པས་ལ་གྱི་བསམ་མཐོ་མང་པོ་ཞིག་གཏོང་བྱ་
 ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ལས་དེར་ཆེ་སྟོང་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཤིག་ཆེ་སྟོང་ལ་སྒྲིབ་པ་སྟེ།

དཔེར་ན། ང་ཚོར་ཆ་མཆོན་ན། ཞིགས་པ་ལངས་མ་ཐག་ནས་བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་
ཞིག་བཏང་། ཀུན་སྒྲིང་ནམ་དག་ཅིག་འབྱེར་ན་ཉིན་དེར་སྦྱིད་པ་ཡོང་གི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཞིགས་པ་ལས་ཤིག་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ཉིན་དེ་རང་ལ་སྦྱིན་པ་
ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཏེ་ལས་བརྗོད་ཆོག་པ་ཡིན། བྱེད་རང་ལོ་ན་གཞོན་པའི་སྐབས་དང་།
ཆེ་སྟོད་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཐོག་འབད་བཅོན་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཆེ་སྟོད་ལ་མི་ཡོན་ཏན་
ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། དེར་སྐབས་ཡོན་ཏན་ཅན་བྱུང་ན་བསམ་སྒོ་གཏོང་ས་གཙོ་
བོ་ནི་ལས་ཀ་ཡག་ས་ཞིག་དང་། རོང་ཆེ་བ། སྦྱིད་མན་ཡག་བ། དེའི་ཐོག་ཁང་པ་
ཡག་པ་ཞིག་སུ་གྲུ་ནམས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་ས་བཙོ་རྒྱ་ལས་སྒྲ་བ་ཞིག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་
བསམ་སྒོ་གཏོང་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ཆེ་སྟོད་ལ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
བུ་ཡིན།

ཡང་བསམ་སྒོ་ཅུང་ཟད་གཏོང་ཐབས་གཏོང་མཁན་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཆེ་
སྟོད་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་དང་། སློབ་སྦྱོང་དེ་ཡང་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་ཐོག་
ཏུ་འབྱེར་ནས་སེམས་དུལ་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། བྱེད་རང་ཆེ་སྟོབ་བྲུ་དང་འཛིན་བྲུ་གཅིག་
པ་ཡིན་བ། བྱིས་སུ་ཆེས་མཐོའི་མཐོ་སློབ་ཏུ་འདྲེས་སྦྱོང་མཉམ་དུ་བྱས་ཏེ་ལག་
འབྱེར་ཐོབ་རྗེས་ལས་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་རག་སྐབས། ལས་ཀ་རག་པའི་མི་དེ་སེམས་
འབྲལ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་འཆོ་བ་སྦྱེལ་མཁན་ཞིག་ཡོང་ཉིན་ཡོད། ཡང་ལས་ཀ་མ་རག་
པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་སེམས་འབྲལ་གཏན་ནས་མེད་པ་འཆོ་བ་སྦྱིད་པོ་བྱས་ཏེ་སྦྱེལ་
མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཏན་ཏན་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱར་བར་དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱ་
རྒྱུན་གང་གིས་བྱས་མིན་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།

ཁ་སང་ལྷུས་པ་ལྟར་འབྱོར་ལྡན་ཡིན་པ། མིང་གྲགས་ཡོད་པ། དབང་ལྷགས་
ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་སེམས་མ་སྦྱིད་པ་བྱས་ཏེ་སྡོད་པ་དང་། སྤུང་བ་དང་ཆང་
ཨ་རག་འཐུང་ནས་སྡོད་དགོས་པ་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། ཅིག་ཤོས་བྱ་བལ་གྱིས་འཆོ་
བ་ལྟ་གོས་སྦྱོ་བའི་ཐོག་ནས་གནས་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ནང་སྤང་སྤིང་གཉིན་དུ་ཤར་
ནས་སྦྱིད་སྤང་ཁོ་ནའི་ཐོག་ཏུ་འཆོ་བ་སྦྱེལ་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡོང་གི་ཡོད། དེས་ན།
ཁྱེད་རང་ཆོ་འཕྲོ་སྦྱོར་དེ་ཡང་ཕྱི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱོར་སྦྱོང་དང་། ལང་
སེམས་ཡར་རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱོར་སྦྱོང་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་མི་ཆེ་
སྦྱིད་པ་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཆེ་སྡོད་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཆེ་སྤང་ལ་
སྦྱིན་ཡོང་གི་ཡོད།

གཞིས་བཞུགས་བོད་མིར་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ།

བཀའ་འདྲི། སྐབས་གནས་ཀྱི་འདུས་ལྷན་པ་སྤྱད་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྟུང་ལམ་དུ་
ལྷ་རྒྱུད། ལྷར་བགས་རིགས་རྒྱན་སྦྱོད་ཀྱི་ཐོག་ལྷང་དོར་གྱི་བཀའ་སློབ་སྦྱལ་བ་དེས་
བོད་ནང་པན་ཐོགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང་བས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ལྷ་རྒྱུད་དང་། ད་
ལན་ཡང་བོད་ནང་པ་ཐུན་སྦྱོལ་དང་། དཔལ་འབྱོར་ལ་གཞོད་པའི་གྱི་མེ་མདའ་
སོགས་དོ་སྤང་ཅུང་ཟད་ཀྱི་ད་བཞིན་པས། དེའི་ཐོག་བཀའ་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་
སློབ་ཅིག་གནང་རོགས་ཞེས་ལྷ་རྒྱུད་ཡིན།

བཀའ་ལན། དེ་རིང་འདིར་བརྗོད་ཀྱང་ཆོག་ལ། གཙོ་བོ་རྗེས་སུ་དོར་གདན་དུ་
མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུའི་སྐབས་དེར་བཤད་ཆོག་མ་གཞི་དོས་ནས་
ནས་རྒྱན་འཆོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། གྱི་དང་མེ་མདའ་སོགས་ནི་འཆོ་བའི་

ལས་ཤིག་ཡིན། མ་གཞི་རྒྱ་ཆའི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་གི་དང་མེ་མདའ་འདོགས་
བ་ཡོང་གི་ཡོད། གཙོ་བོ་གི་དང་མེ་མདའི་ལས་ཀ་དེ་འཆེ་བའི་ལས་ཤིག་ཡིན། འཆེ་
བ་བྱེད་རྒྱ་མེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས། གི་དང་མེ་མདའ་མི་དགོས་པ་གཞིར་བཞག་
རེད། རང་སྤང་གི་དོན་དུ་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན།

ཁ་ཉིན་རང་ BBC ནས་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། ཟུང་ལ་རྟེ་ཤིའི་ལྟ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་
བའི་སྒྲིང་མཐོག་གི་ནགས་ཁོད་ནས་སྤང་ཅི་འདུ་བའི་དུས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་། སྤང་ཅི་
འདུ་སྐབས་ཏ་ལམ་ལོ་རེ་བཞིན་མི་བརྒྱུད་ཅུ་ཙམ་སྟག་གིས་ཟ་གི་ཡོད་འདུག དེ་
ལས་སྟག་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ། ཁྱོ་ག་སྤང་ཅི་འདུ་བར་བྱིན་ཏེ་སྟག་གིས་བཟས་
བའི་ནང་མི་བྱུང་མེད་སྟག་ལུས་དེར་མོའི་ཁྱོ་ག་སྟག་གིས་བཟས་པ་རེད་ཅེས་དམན་
བར་བཅིས་ཏེ་མཐོང་རྒྱས་བས་དཀའ་ངལ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་བརྗོད་
ཀྱི་འདུག དེའི་ཐོག་ཆོགས་པ་ཞིག་བཅུགས་ནས་རོགས་རམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་
བཞད་སོང་། སེམས་པ་ཏ་ཅང་སྐྱོ་པོ་བྱུང་། དེ་དག་སྤྱང་། རོས་རང་གི་སེམས་ནང་
ས་གནས་དེར་སྐྱབས་ན་ཨང་། དེར་སྐྱབས་ཆེ་ཞེན་སྐྱལ་སོགས་ཀྱི་རོགས་རམ་བྱ་
རྒྱ་ཞིག་མི་ཡོང་ངམ་སྟུང་བྱུང་། གནས་ཚུལ་དེ་ལ་མཆོན་ན། གི་དང་མེ་མདའ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད་འདུག དེ་མིན་གོ་མཆོན་ལ་དང་དོད་བྱས་ཏེ་བན་ཐོགས་
གང་ཡང་མེད། ལྟག་བར་བོད་ནང་གོ་མཆོན་ལ་དོ་སྤང་བྱེད་མཁན་ནམས་ལ་དགོས་
པ་གང་ཡང་མེད།

ང་ཞེས་པ་རྣམ་ཤེས་ལ་བཞག་ན་སྐྱོན་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་འདྲི། རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཡོང་གི་

ཡོད་ཅིང་། དེར་བརྟེན་ང་ཞེས་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་དེ་ལ་བཞག་ན་སྒྲིན་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་ང་ཡི་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། ང་ཆོད་སྒྲོ་རང་ག་ལ་བ་ང་ཡི་
སེམས་ཞེས་པའི་ཆོག་ཅིག་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད་ལ། ངག་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
དེས་ན་བདག་སོ་རྒྱག་མཁན་དེ་ང་དང་། བདག་སོ་རྒྱག་ས་དེ་ང་ཡི་སེམས་བཅས་ང་
དང་སེམས་གཉིས་ཐ་དད་ཏུ་ཡོད། ཁྱེད་རང་ལ་ཁག་མེད། ང་ཞེས་པ་དེ་ཕྱང་པོའི་
གསེབ་ནས་ང་ཞེས་པ་ཞིག་དགོས་སོ་སྟེས་པའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་འདོད་ཕྱིན་ཆད་ལ།
ང་ཡི་མཚན་གཞི་མཐར་གཏུགས་ན་མཚན་གཞིའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སམ་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

ལྷག་པར་སེམས་ཙམ་པ་ལྟ་བུ་མཐའ་མ་ལྟ་བུ་གསུལ་ནས་ཕྱང་མ་བསྟན་ཀུན་གཞི་
ཞེས་ཐ་སྟད་སྦྱར་ཀྱི་ཡོད། གང་ལགས་ཤེ་ན། ཡིད་ཤེས་ཟག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་
ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་སྒྲོ་གཞི་ཡོང་གི་མི་འདུག གང་ཟག་
དེར་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད་པས་ན། ཕྱང་མ་བསྟན་ཀུན་གཞི་ཞེས་པ་ཞིག་འདོད་
ཀྱི་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་དག་གིས་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་མཚན་
གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འདྲོག་གི་ཡོད། གང་ཟག་གིས་མཚོན་པའི་ཆོས་གང་ཞིག་
ཡིན་ནའང་དོན་ཀྱི་ངོས་ནས་མེད་པར་མིང་རྒྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་འདོད་མཁན་ཀྱི་
ལྟ་བུ་དེའི་ཐོག་ནས་བརྗོད་ན། གང་ཟག་ཅེས་པ་དེ་གང་ཟག་གདགས་གཞིའི་ཕྱང་
པོའི་གསེབ་ནས་རྟེན་དགོས་དོན་མེད། དེས་ན་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱང་མི་དགོས་པ་ཡིན།

ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་ན། སེམས་དེ་ང་ལ་བཞག་ན།
སེམས་ཀྱི་སྒོ་ལཱའི་ཤེས་པ་རྣམས་ང་ཡི་མཆོན་གཞིར་འཛོག་མི་ཐུབ་ཅིང་། དེ་དག་
ནི་སྒོ་བྱར་བ་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཐོག་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་མཆོན་
གཞིའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་འང་སད་དུས་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ནི་གཉིད་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་མེད། དེས་
ན་གང་ཟག་མེད་པར་འཛོག་དགོས་པར་འགྱུར་ཀྱི་ཡོད། མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་རིམ་པ་གཅིག་ཡོད། གཉིད་འཁྱག་པོ་ཁྱུག་པའི་གནས་སྐབས་
སུ་འང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་རིམ་པ་གཅིག་ཡོད། དེས་ན་གང་ཟག་གང་དུ་འཛོག་གམ།
དེ་ཀུན་ལ་ཁུབ་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་། ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་བཏང་
ཤེས་ཞེས་པའི་བྱ་བའི་ཆོག་ཅིག་ཡོད་སྟབས། ཤེས་པ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་
ཞེས་གསུང་མཐུན་ཡང་ཡོད། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཉིད་འཁྱག་གི་གནས་སྐབས་
སུ་ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་བ་མེད། དེས་ན་གང་ཟག་ཏེ་ལམ་མེད་པ་འཛོག་དགོས་པ་
ཡིན། དེ་མིན་བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་མངོན་གྱུར་བ་མེད་པ་ཏེ་ཅང་
གསལ་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ས་དང་། རྩ། མེ། རྒྱུད་། རྣམ་
ཤེས། རྣམ་མཁའ་བཙས་དང་། རྣང་གི་རྣམ་མཁའ་ལ་འཛེགས་པ་བཞི་བཤད་སྐབས།
ང་ཆོས་ད་ལྟ་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་འདི་འགགས་ཟེན་པ་ཡིན།

སྤོང་པ་བཞི་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ཐམས་ཅད་སྤོང་པ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་གྱུར་
ནས་འོད་གསལ་དེ་འགག་རྒྱུ་ཡོད། འོད་གསལ་དེ་འགགས་ནས་ལྷགས་ལྷོག་གི་
རགས་པ་སྒོ་བྱར་བའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲིབས་ཡོང་གི་ཡོད། ཤེས་པའི་སྤོང་ནས་ང་ཞེས་

པ་དེ་བཞག་ན་འོད་གསལ་གྱི་སྒོ་དེ་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན། འོད་གསལ་གྱི་སྒོ་དེ་ང་
ལ་བཞག་ན། ང་ལགགས་པ་དང་། ང་འཆར་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱས་
ན་བདེ་པོ་གཏན་ནས་མེད། དེས་ན་ང་ཞེས་པ་དེ་ཕུང་པོའི་ནང་ནས་རྟེན་རྒྱ་མེད་ལ།
ཕུང་པོའི་ཕྱི་ནས་ཀྱང་རྟེན་རྒྱ་མེད། ང་ཞེས་པ་དེ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཅན་
ཞིག་རེད་ཅེས་པ་དེའི་ཐོག་ཏུ་སྒྲེབས་ཀྱི་ཡོད།

སྦྱིར་བཏང་གི་ཐ་སྙད་ལ། ཤེས་པའི་རྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཞེས་
གསུངས་སྐབས་གདགས་གཞི་གཙོ་བོ་ནི་ཤེས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་བསམ་སྒོ་
གཏོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་གདགས་གཞི་དང་གདགས་ཆོས་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན།
དེས་ན་གདགས་གཞིའི་གསེབ་ནས་གདགས་ཆོས་དེ་བཞག་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་
ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པ་དབྱུང་ཅ་བ་ཤེས་རབ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

བཀའ་འདྲི། ཚན་རིག་པ་གྲགས་ཅན་ཨན་སི་ཌན་གྱིས་མ་འོངས་པར་ཚན་
རིག་མཉམ་དུ་དབྱང་མཉམ་གཤེན་བསྐྱེད་ནས་འགྲོ་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ནི་
ནང་ཆོས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེའི་ཐོག་གསུང་རོགས་གནང་།

བཀའ་ལན། ཁོང་གིས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་པ་རེད།

ལྷ་མིའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལུས་ལ་ཇི་ལྟར་ཞུགས་སམ།

བཀའ་འདྲི། རིན་པོ་ཆེ་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས། གུས་པའི་དོགས་བྱིན། ལྷ་
ཐེབས་སྐབས་མིའི་ལུས་པོར་ལྷའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ལུས་པོ་གཅིག་
ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་གཉིས་ཡོང་བ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་མེད། ལྷ་ཁྱུགས་རྒྱ་ནི་འདུག
ལྷ་ཁྱུགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྗེའི་བསམ་སྒྲུབ་དེ་ཡང་སྐབས་རེ་ལྟར་ཅམ་རེ་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་སྤར་ནས་ཤོད་རྒྱན་དུ་ཡོད། དེས་ན་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཅ་རྒྱུ་གཅིག་
གི་ཐོག་ཤེས་པ་གཉིས་བརྟེན་ཀྱི་ཡོད་དམ། ཡང་ན་གནས་སྐབས་དེར་ལྷ་ཡི་ཅ་མེད་
ཀྱང་ལྷ་ཡི་ལུས་སྤྲ་བ་ཁྱུགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་སྟོར་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་གསལ་ཁ་མི་
འདུག སྤར་ནས་ངོས་ཀྱི་ངོ་ཤེས་ཁེ་ཏའི་མི་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གྲོག་བརྟན་བཟོ་སྦྱར་
བ་རེད། ཁོང་ནས་དེའི་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡག་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པར་སྡོན་ལ་ཆོས་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་འཁྲོལ་
དགོས་ཞེས་བརྗོད་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་བརྗོད་དགོས་དོན་ནི། ཆོས་སྦྱོང་རྣམས་ཀྱིས་
བཀའ་འཁྲོལ་མོས་མཐུན་མེད་ན། ཁོས་གྲོག་བརྟན་པར་ལེན་བྱེད་པར་བྱིན་ན། མགོ་
ལ་དབྱུག་པ་རག་ཉན་ཡོད། དེ་རྗེས་ཉམས་ཞིབ་བྱ་རྒྱ་བྱུང་མེད།

དེར་སྐབས་ཆོན་རིག་པ་རྣམས་ནས་མི་གྲོངས་རྗེས་བདུན་གཅིག་གཉིས་དང་།
བདུན་ཐག་བཞི་ལྷ་ཅམ་སྤང་པོ་མ་རྟིང་པར་བསྐད་པ་སྟེ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་
ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་པའི་ཐོག་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་ཞིག་
འགོ་བཙུགས་ཡོད། རིས་བཞིན་ལྷ་ཁྱུགས་ཞེས་པ་གང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་དང་།
དེ་ཡང་ཁྲུང་ཅ་ལ་འགྱུར་བ་རྗེས་ལྟོ་མིན་ཀྱི་རིགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱ་ཏན་
ཏན་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་མིན་ངོས་ནས་ཐག་ཆོད་པ་གསལ་པོ་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག
མི་འདྲ་བ་གཅིག་ཡོད་ཐག་ཆོད་རེད། ནམ་རྒྱུན་ཆོས་རྗེ་ར་ཆོ་དང་ཐུག་སྐབས་ཏ་
ཅང་ཉམ་རྒྱུང་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ལྷ་ཐེབས་རྗེས་ཏ་ཅང་རྗེག་པོ་བྱེད་

པའང་ཡོང་གི་འདུག དེ་ལྟ་བུ་ཆོས་རྒྱུ་ཆེས་པལ་ཆེར་འབྲས་མི་ཐུབ་པ་ཡིན།

ཡང་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་དེ་འབྲས་ཡོད། སྤར་རོས་རང་ཁམས་ཁུལ་དུ་བསྐྱོད་སྐབས། དཀར་མཛེས་དགོན་དུ་གནས་ཆུང་ཆོས་སྐྱོང་ཡིན་ཞེས་ལྟ་ཐེབས་མཁན་ཞིག་འདུག ལྟ་སའི་གནས་ཆུང་དེ་ཡིན་ན་ཁ་བཏགས་ངའི་ལག་ཏུ་སྐྱོད་པ་ལས་སྟེ་ལ་གཡོགས་སྟོལ་མེད། ང་དཀར་མཛེས་དགོན་དུ་བསྐྱོད་སྐབས། གནས་ཆུང་ཡིན་ཞེས་ལྟ་གཅིག་ཕུ་རྒྱག་བཞིན་ཁ་བཏགས་ངའི་སྟེ་ལ་གཡོག་པར་སྟེབས་བྱུང་བས། ལྟ་སའི་གནས་ཆུང་ར་རྒྱུས་ཡོད་རེད། གནས་ཆུང་གཅིག་པ་ཡིན་ན་འདི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ་བྱུང་། དེ་གཅིག་ཡིན།

ཡང་ལྟོག་རོ་དགོན་དུ་འུགས་ལྷན་རེད་ཅེས་ལྟ་ཐེབས་མཁན་ཞིག་འདུག ལྟ་ཐེབས་བཞིན་དུ་ངའི་མདུན་དུ་ཡོང་སྟེ་ཁ་བཏགས་དང་མཐུལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབྲུལ་བྱས་བྱུང་། སྐབས་དེ་འབྲ་ཞིག་ཏུ་མགོན་གཉེར་ཆེ་མོ་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་ཁྲིའི་ཉེ་འཁྲིས་སུ་ཅུང་ཟད་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་ཐོག་ཐེབས་བྱུང་བས། ལྟ་དེ་ང་ལ་མ་ཞེད་པར་མགོན་གཉེར་ཆེ་མོར་ཞེད་ཐག་ཆོད་ནས་ཟད་དེ་ཁུ་སོང་། རྒྱུ་སུ་མགོན་གཉེར་ཆེ་མོར་གང་ཞིག་བྱས་མིན་སྐད་ལ་བྲིས་པར། ཁ་སང་ཆོས་རྒྱུ་དེར་མགོན་གཉེར་ཆེ་མོ་བས་ཆོགས་གཏམ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག དེར་བརྟེན་ཁ་སང་ཆོས་རྒྱུ་ཆེར་ཆོགས་གཏམ་བཏང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དེ་རིང་ལྟ་ཐེབས་སྐབས་ལྟུལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་མ་ཞེད་པར་མགོན་གཉེར་ཆེ་མོར་ཞེད་པ་རེད། དེ་ལ་ཅུང་ཟད་རབ་རིབ་ཅིག་ཡོད་པའི་རྟགས་ཤིག་འདུག

ཡང་ལྟུལ་དབང་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་གསུང་ནང་འདི་ལྟར་གསལ་ཡོད། ཉིན་ཞིག་

ལྷ་མེའུ་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལོ་གསར་གྱི་སྐབས་སུ་ལྷ་མེའུ་ཤིང་། སྐབས་
དེར་ལོ་གསར་གྱི་ལུག་མགོ་བསྐྱེད་ཡོད་སྐབས། ལྷ་ས་ལུང་བརྒྱབ་སྟེ་ལུག་མགོ་
དེའི་རའི་རྟེན་གཞིར་སྟོང་ཅེས་བཞོད་པ་དང་། ལྷ་ཡལ་རྗེས་ལྷ་གཡོག་རྒྱལ་མཁན་
ནམས་བསྐྱེད་གསོག་རྒྱལ་རྒྱུར་མགོ་འཁོར་ནས་ལུག་མགོ་དེ་སྟོང་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་
ལུས་པ་དང་། རྒྱ་བཞེན་དེ་ཉིད་ལུག་མགོ་མ་སྟོང་བར་ལོག་མ་ཕྱིན་པར་སྐྱེད་ནས་
བསྐྱེད་པ་དང་། གང་འཆམས་ལུ་ཐུག་སྟེ་ལུག་མགོ་དེ་སྟོང་ཆ་འདྲ་མི་འདུག་གས་
ཞེས་བཞོད་ཡོད། དེ་རིགས་ནི་རྩུབ་མ་ཡིན།

ཡང་ར་རྒྱུང་དུའི་སྐབས་སུ་མཁན་པོ་དམ་པས་གསུངས་པའི་སྐྱུང་ཞིག་ལ། བ་
ལྷ་མེའུ་མཁན་ཞིག་ལ་བྱ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། བ་ཕྱོངས་ཁར་བུས་པ་དེར་བྱེད་རང་སྐྱུ་
བཞེན་ཡིན་པ་ལྷར་ལྷ་མེའུ་གྱི་ཡོད། བྱེད་རང་ཕྱོངས་ན་ར་རི་ལྷར་བྱེད་དགོས་མིན་
པ་ལ་སྟོང་ཆ་བྲིས་པར། བ་དེས་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ལྷ་མེའུ་སྐབས་ཀྱང་པའི་
ཅེ་མོ་བཙུགས་ནས་ཉིང་པ་ཡར་བཟུག་ནས་རྒྱུན་རིང་ཙམ་བསྐྱེད་ན་དཔུས་མོ་
འདར་འཁྲུག་འཁྲུག་བྱེད་ཀྱི་རེད། སྟོས་དཀར་མང་ཙམ་བདུག་ན་ཨ་གཏོང་རྒྱལ་གི་
རེད། དེ་རྗེས་ལྷ་མེའུ་ཁུལ་གྱིས་གང་བྱུང་མ་བྱུང་མང་ཙམ་བཞེད་ན་འགའ་ཞིག་
ཐེགས་འཕྲོ་གི་རེད་ཅེས་བཞོད་ཡོད། དེ་ལྷ་དུའི་ལྷ་མེའུ་མཁན་ཡང་ཡོད། དེ་
རིགས་ནི་རྩུབ་མ་རེད། མི་ལ་མགོ་སྟོར་བཏང་བ་དང་རྩུབ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཆོ་ར་
ཆོས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པ་བྱེད་དགོས།

སྐར་ལྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་དུས་སུ་ཕྱེ་སྟོང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་
གནས་རྒྱུ་མེའུ་ཁུལ་ཉེ་སྐྱུན་འདྲིན་གཏོང་སྐབས། གནས་ཚུལ་གལ་ཆའི་

རིགས་ཡིན་ན་དབུ་ཚྭ་གདམས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་བརྟག་དབུང་གནང་གི་ཡོད། དེ་
ཡང་དོ་རྩེ་གཤམ་ལྷན་རོམ་ལེབས་སྐབས། སྤྱི་གཙུག་ཏུ་དོ་རྩེ་རྒྱ་གམ་ཞིག་གསལ་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཤོད་སྟོལ་འདུག དེ་ལྟར་སྤེ་སྤྱི་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་གནད་དོན་
གལ་ཆེད་རིགས་ལྷ་སྐབས། དབུ་ཚྭ་གདམས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་དོ་རྩེ་རྒྱ་གམ་
གསལ་བའི་སྐབས་སུ་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེད་རིགས་ལྷ་བ་དང་། དོ་རྩེ་རྒྱ་གམ་མི་
གསལ་བའི་སྐབས་སུ་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེད་རིགས་མི་ལྷ་བ་བཅས་གནང་གི་ཡོད།
དེ་ནི་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། དཀྱའ་མཐུག་འཕེར་བའི་བརྟག་དབུང་བྱས་
ནས་འགྲོ་གི་ཡོད།

མཐོ་སྟོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ལུགས།

བཀའ་འདྲི། གུས་མེད་མིང་ལ་ཆོས་སྤྱིད་སྟོལ་མ་ལྷ་ཡི་ཡོད། གུས་མོ་གོ་མི་མ་
སྤྱི་ཡའི་མཐོ་རིམ་སྟོབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཡིན། གུས་མེད་བཀའ་འདྲི་གཙོ་བོ་ནི། བྱང་
ཆུབ་སེམས་ཉམས་ལེན་བྱ་དགོས་པ་གལ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར། ང་ཆོ་མཐོ་རིམ་
སྟོབ་མ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་མཐོ་རིམ་སྟོབ་གྲའི་སྟོབ་ཆོན་དང་མཉམ་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཉམས་ལེན་རྒྱུ་བྱ་དགོས་སམ།

བཀའ་ལན། བས་རྒྱུན་ངས་ནང་བའི་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་སྐབས་ནི་དང་པ་གཅིག་ལུ་
མིན་པར་མེད་རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཁམས་ལ་འགྱུར་
བ་གཏོང་རྒྱ་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ནང་བའི་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་སྐབས་ཤིག་
རེད། དེར་བརྟེན་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་།

དགེ་སྟོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །

བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།

ལེགས་པར་བརྟག་ལ་ང་ཡི་བཀལ།

སྒྲངས་བར་བྱ་ཡི་གྲུས་ཕྱིར་མིན།

ཞེས་གསུངས་ཡོད། དེ་ནི་དེང་དུས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། དེ་བས་
ན་ང་ཆོས་སློབ་སྦྱོང་ཆ་ཆ་ང་བ་ཞིག་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་གཉེན་པོ་
བསྟེན་དགོས་པ་རེད། དེང་སང་དབྱིན་ཇིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ནང་ཆོས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་
ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དེ་བས་ན་ཐོག་མར་སློབ་སྦྱོང་བྱ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཆོ་
བོད་རིགས་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་དེང་དུས་དང་རྗེས་མཐུན་པའི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་
པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ཤེས་ཡོན་དེ་དག་གེད་སྦྱོད་གཏོང་མཁན་གྱི་མི་དེར་བཟང་སྦྱོད་ཀྱི་འགན་ཁིའི་
འདུ་ཤེས་ཡོད་ན་ཕྱིའི་ཤེས་ཡོན་དེ་ཅུ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱེད་
ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཤེས་ཡོན་དེ་དག་གེད་སྦྱོད་གཏོང་མཁན་གྱི་མིའི་སེམས་ཁམས་ལ་
བཟང་སྦྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མེད་ན་ཁྱིམ་ས་ལུགས་དང་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ལམ་
ལུགས་འདི་དག་ག་ཆོད་ཡག་པོ་ཡོད་རུང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་མེད། དེང་སང་
དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཡག་པོ་ཡོད་རུང་ནང་སེམས་ཀྱི་བཟང་སྦྱོད་ཞན་པའི་
ཤེས་ཀྱིས་དབུལ་ལྷག་གི་བྱེད་པར་ཆེན་པོ་ཞོར་ཡོད། དེང་སང་ལྷག་པོའི་གངས་
ཆོད་རེ་བཞིན་དུ་འཕེལ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་དབུལ་པོའི་རིགས་རྣམས་དབུལ་པོ་རང་ལ་
བསྐྱད་ཡོད།

དཔེར་ན་ཨ་རི་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་ལུང་པ་ཞིག་རེད། ལྷག་པོའི་

གངས་ཚད་འཕར་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་དབུལ་པོའི་རིགས་རྣམས་དབུལ་པོ་རང་ལ་
བསྐད་ཡོད། ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཕ་ཞིང་གོན་གྱི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་དབུལ་པོ་མང་པོ་ཡོད། ཉེ་
འཆར་ངོས་ནི་འུ་ཡོག་གི་ཆོག་པ་འདྲེ་ཞིག་ལ་བཅར་རྒྱ་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ནི་འུ་
ཡོག་སྤྱི་ཁབ་པས་བརྗོད་རྒྱུ་ལྟར་འུ་ཡོག་ཏུ་ཉག་པར་མི་གསོད་གྲོད་གཞི་རེ་ཐོན་གྱི་
ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་བྱུང་ལ། མདང་དགོང་ས་ཆ་ཞིག་ཏུ་མི་གསོད་གྲོད་གཞི་བྱུང་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་གཉིད་ཀྱང་ཡག་པོ་ཞིག་ཁྱག་མ་བྱུང་ཚུལ་བརྗོད་བྱུང་།

རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་ནའང་གཞི་ཅ་སྤྱི་ཆོག་པ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དེ་
ཉ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་ལག་བསྟར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞན་ཆའི་སྟེང་ནས་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་དུ་རུལ་སྤངས་ཀྱི་གནད་དོན་ལྟག་གི་ཡོད། དེར་སང་འཛམ་གླིང་ནང་
མིས་བཅོས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་ཕྱིའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་
མ་འདྲང་བས་མིན་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་བཟང་སྲོད་ཉུང་བྲགས་པས་རེད། དེར་བརྟེན་
ང་ཆོ་ཆང་མས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་དོ་སྣང་སྤྱད་དགོས་པ་རེད། ཕྱིའི་ཤེས་ཡོན་
གཅིག་ཕུ་ཡོད་པ་ཅ་མ་ལ་ཉ་ལས་རྒྱ་མེད། ཕྱིའི་ཤེས་ཡོན་ནི་ལག་ཆ་ལྟ་བུ་དང་།
ནང་སེམས་ཀྱི་བཟང་སྲོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི་ལག་ཆ་དེ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མཁན་
ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། དེ་བས་ན་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཆང་ཞིག་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་
སེམས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས།

གནའ་དང་གི་ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་གང་དག་ལ་གོ་དགོས་སམ།

བཀའ་འདྲི། ཡགོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་པོ་ད་གངས་ཅན་སྡོངས་སུ་
མགྲོགས་ནས་སྤྱར་དུ་མེབས་བྱས་པའི་སྟོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་དང་། གུས་པའི་འོ་བ་ནི་

ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཙམ་མེད། ང་ཆོ་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སློབ་སྦྱང་དང་འབྲེལ་
བ་ཡོད་སྟབས། ཡུལ་བ་གང་གི་ཐུགས་དགོངས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར། མ་འོངས་པའི་
སོན་ཅ་རྣམས་གནའ་དེང་གི་ཤེས་བྱ་བྱུང་འབྲེལ་ཡོད་ན། འདབ་གཤོག་གཉིས་ལྟན་
ཀྱི་སློབ་སྦྱོལ་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེང་དུས་
ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་ཆོན་རིག་དང་། འབྲེལ་ཆས་ཀྱི་རིགས། གནའ་བོའི་རིག་གནས་ནི་
སློལ་རྒྱུ་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་གནའ་བོའི་ཤེས་ཡོན་དེ་
ནང་ཆོས་ལ་གོ་དགོས་སམ། ཡང་ན་རིག་གཞུང་དང་ཆས་གོས་ཆ་ལུགས་ལ་གོ་
དགོས་སམ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ང་ཆོའི་གཞི་རིམ་སློབ་བྱ་ཁག་ཏུ་སློལ་རྒྱུ་ཀྱི་རིག་
གནས་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས། ནང་ཆོས་སོགས་གང་ཞིག་བསྐྱབས་ཀྱང་མ་ཐུན་
རྒྱུ་འདྲིམས་དཀའ་བས་གནའ་དེང་གི་ཤེས་བྱ་སྦྱང་བ་ལ་གཞི་རིམ་ནས་ཆ་རྒྱུ་
དེ་ཙམ་མེད་པས་དེའི་ཐོག་ལམ་སྟོན་ཞིག་གནང་རོགས་ལུ།

བཀའ་ལན། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། བོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཞེས་བརྗོད་ན།
ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནི་བོད་
ཀྱི་ནང་ཆོས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ངས་
ནམ་རྒྱུན་ནང་པའི་རིག་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ནང་ཆོས་ནི་སོ་སོ་སོས་བྱེད་
དགོས་པ་ཞིག་རེད། ནང་པའི་རིག་གཞུང་ནི་སྤྱི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཡིན། ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་ན་ནང་ཆོས་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སློས་མ་དགོས་ཤིང་། སྤྱིར་བཏང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་
དང་། རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྟ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རིག་པ་དེ་རྒྱ་གར་ནས་ལེན་

བ་ཞིག་ཡིན། གནའ་པོའི་རིག་གནས་ནང་དུ་བཅུ་ལྔ་པ་རིག་གནས་ཆང་མ་ཚུད་ཡོད།
དེ་ཡང་རིག་གནས་བཅུ་ནི་བཟོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། སྤྲ་རིག་པ། ཆང་
མ་རིག་པ། ནང་དོན་རིག་པ་བཅས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་། བཟོ་རིག་པའི་ནང་དུ་
ང་ཆོའི་སྟོན་གྱི་བཟོ་རིག་པ་པལ་མོ་ཆེ་ཆོས་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་གཙོ་བོ་ཡིན།
འོན་ཀྱང་བཟོ་རིག་པའི་ནང་དུ་དེང་དུས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་ལག་རྩལ་རིགས་རྣམས་
འདིའི་ནང་སླེབས་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་འདུག། སྤྲ་རིག་གནས་ལྟར་བྱེ་བའི་བཟོ་རིག་པ་
ཞེས་བརྗོད་ན། དེང་གི་འབྲུལ་ཆས་ཀྱིས་མཆོན་བཟོ་ལས་ཆང་མ་འདིའི་ནང་སླེབས་
ཐུབ་པ་ཡིན། བཟོ་རིག་པ་ཉ་ཅང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

ནང་དོན་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་ན། སེམས་ལ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱ་ཞིག་དང་།
སེམས་ཀྱི་ Moral ethic ཉི་ལ་རབས་བཟང་སྟོན། ཡོང་བ་དེ་གཙོ་བོ་ཆགས་ཡོད།
ཆང་མ་རིག་པ་ནི་བཟོ་རིག་གི་ཁོངས་སུ་འདུ་ཐུབ་ལ། དེ་ནི་རྒྱ་མཚན་ལ་དབྱེད་དེ་
བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བ་ནི་ཆང་མ་རིག་པ་ཡིན། དེས་ན་ཆང་མར་འགྲོ་ཐུབ་
བ་ཞིག་ཡིན། དེ་མིན་སྟན་ངག་དང་། མངོན་བརྗོད། ཐེན་སྟོན། རྣོས་གད། རྣོས་ཅིས་
བཅས་ལ་རིག་གནས་རྒྱུད་བ་ལྟ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཤེས་ཡོན་མཁས་པ་
རྣམས་ནས་གོ་བསྐྱར་དང་ལམ་སྟོན་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ལས་ངོས་
ནས་ཞིབ་ཁྲ་མི་ཤེས།

དུས་གསུམ་ཞེས་པ་གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲི་གསུམ།

བཀའ་འདྲི། སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྗེ་བྱང་དུ་འདུག་པའི་ལམ། །ཆེས་ཆེར་གསལ་
མངོན་གངས་ཅན་བསྟན་འགྲོའི་མགོན། །ཕྱག་ན་བརྗོད་བསྟན་འདྲིན་རྒྱ་མཆོ་

ལ། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་བཞེད་དོན་ལྷན་གྲུབ་ཤོག །ཅེས་བསྟོད་ཐུག་སྡོན་ཏུ་
བཏང་སྟེ། ཡཔོང་ས་མཆོག་ལ་བཀའ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ནི། མི་རྟག་པའི་དངོས་སོ་ཐམས་
ཅད་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ཅིང་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེ་ཡང་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འགག་པས་ད་ལྟ་བ་ཡང་འཛོག་མི་སྲུབ་ལ། དེས་ན་ད་ལྟ་བར་
བསྟོས་ནས་བཞག་པའི་དུས་མ་འོངས་པ་དང་། འདས་པ་གཉིས་ཀ་འཛོག་མི་སྲུབ་
པས། དུས་གསུམ་ཞེས་བ་དེ་གཞི་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་དགོས་སམ།

བཀའ་ལན། བཏགས་དོན་བཅའ་ན་དུས་གསུམ་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྟེན་རྒྱ་
མེད། བཏགས་དོན་མ་བཅའ་བའམ། མ་བརྟག་མ་དབྱེད་པར་གྲགས་པའི་ངོས་ནས་
ད་ལྟ་བ་འཛོག་སྲུབ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བའི་ལོ་ཡང་འཛོག་སྲུབ། ད་ལྟ་བའི་ལོ་བཅའ་ན་ད་
ལྟ་བའི་ལྷ་བ་འདི་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་བའི་ལྷ་བ་བཅའ་ན་ད་ལྟ་བའི་ཞག་དང་། ད་ལྟ་བའི་
ཞག་གི་རྩ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་བཅའ་ན་ད་ལྟ་བའི་རྩ་ཆོད་འདི་ཡིན། ད་ལྟ་བའི་རྩ་ཆོད་
བཅའ་ན་སྐར་མའི་ཐོག་ཏུ་འབྲོད་གོས་ལ། ད་ལྟ་བའི་སྐར་མ་བཅའ་ན་ད་ལྟ་བའི་སྐར་མའི་
ཐོག་ཏུ་འབྲོད་གོས་པ་ཡིན། སྐར་མ་ནི་ག་དུས་ཡིན་ཡང་འགྱུར་འབྲོག་པ་ཞིག་སྟེ། སྐར་
ཆ་བྱེད་ཀ་འདས་པ་དང་། སྐར་མ་བྱེད་ཀ་མ་འོངས་པ་ཡིན། དེས་ན་ད་ལྟ་བ་རྟེན་རྒྱ་
མེད། ད་ལྟ་བ་མེད་ན་ད་ལྟ་བ་བསྟོས་པའི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀྱང་འཛོག་མི་སྲུབ།
དེ་ནི་བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན་པས་རྟེན་རྒྱ་མེད།

ཐོད་མིས་ད་ལྟ་ནས་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ།

བཀའ་འདི། ཡཔོང་ས་མཆོག་མ་བཞུགས་ན་སྟོགས་མང་སོ་ཞིག་ནས་ཐོད་
པར་དཀའ་ངལ་འབྱུང་དེས་པར་སོང་། ང་ཆོས་དེའི་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་རི་

ལྷར་བྱ་དགོས་མིན་དང་། ལགོང་ས་མཆོག་དཀོན་མཆོག་གཅིག་གི་ཕྱ་མེད་པར་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱན་རིང་ལོད་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། རོས་རང་རྒྱུད་དུ་འཁོར་ནས་དཀོན་ལམ་ལུགས་རྟེན་པར་ཞན་ཆ་
ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་། དེ་ནས་མི་འགྲུངས་པར་རོས་ནས་བྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུངས་ཤིང་། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་ངས་ལེགས་བཅོས་འགའ་
ཞིག་གཏོང་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་གནས་སྐྱེད་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱན་པས་
ལམ་རྟེན་བྱུང་མེད། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ལྷ་པ་ ༩ པར་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་ཞིང་། དེ་
ནས་བྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་དཀོས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད།
ལོ་ངོ་བཅུ་གེ་བྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོར་དཀོས་མང་མོས་ལོས་བསྐྱེད་ལམ་ནས་བཀའ་
ལྷན་ཁྲི་བ་བདམས་ཐོན་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་བཅུ་དང་ལྷན་པོ་ལྷན་ཀྱི་རྣམ་པའི་
ཐོག་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ལོ་བཅུ་འདས་རྗེས་ངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གན་ཡོལ་ཆ་ཆང་ཞུ་
རྒྱུའི་དུས་ལ་བབ་པ་ཤིས་བྱུང་། ད་དུང་རྒྱ་མཆོན་གཞན་ཞིག་ཡོད། རྣམ་རྒྱན་ངས་
དེའི་སྐོར་ལ་ངེ་བ་གཏོང་མཁན་ཆོར་ཆོས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་ཆབ་སྲིད་དབུ་ཁྲིད་
གཉིས་ཁ་ཁག་བཟོ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

ངས་ནས་རྒྱན་འདི་ལྷར་བཞག་ཀྱི་འདུག་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་མོའི་ལམ་ལུགས་དེ་
ཉ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན་ཅུང་། དེ་ནི་དུས་ལས་ཡོལ་ཟེན་པ་ཞིག་རེད། ཉེ་དུས་ངས་
གསར་འགོད་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། དེའི་ནང་ཨིང་ལན་ནས་
ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ངས་ཅེད་མོ་དང་སྐྱགས་ནས་ཨིན་ལན་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་
ནང་མིར་རོས་ནས་གུས་བཀྲར་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་ལམ་ལུགས་ནི་དུས་ལས་

ཡོལ་ཟེན་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བརྗོད་པ་ཡིན། ངས་གཞན་ལ་ཆོས་དང་ཆབ་སྲིད་གཉིས་ངེས་པར་དུ་ཐ་དད་བཅོ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་། རོན་དུ་ང་རང་ཆོས་དང་ཆབ་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཡིན་པར་བརྟེན། མི་གཞན་གྱིས་ཁྲིད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་འགན་ཁུར་གྱི་ཡོད་དམ་ཅེས་དྲིས་ན། ང་ཁ་ཞེ་མ་མ་ཐུན་པ་ཆགས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ངོས་ནས་ག་དུས་ཡིན་རུང་ཁ་ཞེ་མ་མ་ཐུན་པའི་རིགས་ལ་སློན་བརྗོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། གཞུང་མང་པོ་ཞིག་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་དག་ཁ་བ་ཤད་དང་ལག་ལེན་གཉིས་མ་ཐུན་གྱི་མེད། ང་བདེན་པ་དང་བྱང་པོ་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྲ་བྱི་མ་གཏོགས་ལམ་ལུགས་འདི་ནི་འཇུག་བ་འགྲོ་ངེས་པ་ཞིག་དང་། མཐུག་ཇོགས་ངེས་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ངས་ད་ལྟའི་དུས་ཆོད་འདི་ནི་དུས་ལ་བབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མཐོང་བྱུང་།

ཡུལ་པ་བསྐྱེད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་བཅས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་གཅིག་ཤུའི་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་ཞིང་། ཡུལ་པ་ལྔ་པ་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་འཁུར་བཞེས་པ་རེད། དེ་བས་ན་ཡགོང་ས་ཡུལ་པ་བཅུ་བཞི་པ་ནས་ཡུལ་པ་སྐྱེད་དང་པོ་ཆོས་ག་རེ་གནང་བ་ལྟར་ཆོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཤུའི་ཐོག་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་འཁུར་ཡོངས་ཇོགས་མང་གཙོ་འོས་བསྐྱེད་ལམ་ནས་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་མི་སྣ་དེས་འབྲེང་དགོས་པ་རེད། ལོ་སློན་མའི་ནང་ནི་ཉིང་དུ་འགྲོ་སྐབས་ངོས་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་འཛམ་གླིང་གི་མི་མང་ལ་བདག་པ་ལས་གཞན་སྲིད་གཞུང་སུ་གང་ལ་འད་བདག་མེད་པར་བརྗོད་

བ་ཡིན་ལ། ཉེ་འཆར་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་ཐོག་ཏུ་འང་ངས་རྒྱ་ནག་དེ་རྒྱ་ནག་མི་
མང་ཆོར་བདག་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མི་
མང་ལ་བདག་པ་ཞིག་ཡིན།

དེར་བརྟེན་ལས་ཡག་ཤོས་ནི་འོས་བསྐྱའི་ལམ་ནས་བདམས་ཐོན་བྱུང་བའི་མི་
སྣ་དེ་དག་གིས་མི་མང་ལ་འགན་འཁུར་བྱེད་པ་དང་། མི་སྣ་དེ་དག་ཡག་པོ་མེད་ན་
ཡང་བསྐྱར་འཐུས་མི་གསར་འདམས་བྱེད་ཆོག་པའི་ལམ་ལུགས་འདི་ནི་རན་ཤོས་
དང་འཆམས་ཤོས་ཤིག་དང་། ང་ཚོའི་སྡོན་མའི་ལམ་ལུགས་ནི་དུས་ལས་ཡོལ་ཟེན་
བ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོ་མང་གཙོ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་
སློབས་བ་བྱ་འོས་བ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ནི་རྒྱ་གཞུང་གིས་བརྗོད་པ་ལྟར་
ཏུ་ལའི་སླ་མ་གཅིག་ལུང་གནད་དོན་ཞིག་ཅིན་པར་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་གནད་དོན་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། འཐབ་ཅོད་འདིར་བོད་མི་ཆང་མས་འགན་འཁུར་ཆ་ཆང་ཞིག་
འཁུར་དགོས་བ་ཡིན། བོད་མི་ཆོས་ལྷན་བསམ་ནམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ངོས་ལ་དད་
པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་དགའ་སློབས་ངང་ནས་ང་ཚོའི་སློབ་འཇུགས་འདིར་
ཡིད་ཆེས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས། ད་དུང་བོད་མིའི་སློབ་འཇུགས་དང་འབྲེལ་
བའི་སྐོར་ལ་སང་ཉིན་བཀའ་སློན་ཁྲི་བས་གསུང་བཤད་གནང་རྒྱུར་བརྟེན་གནད་
དོན་འདི་ཚོའི་རིགས་རྣམས་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་ཆགས་ངེས་ཡིན།

དགེ་ལུགས་ནང་སངས་རྒྱས་པའི་མཆན་གཞི་འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་དམ།

བཀའ་འདྲི། དགེ་ལུགས་པའི་ནང་གང་ཟག་སངས་རྒྱས་པའི་མཆན་གཞི་
འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། དེ་ནི་ཁྱེད་རང་གཉི་ལྷན་དབང་གིས་མ་མཐོང་བ་ལས། མཁས་
གྲུབ་ལོར་བཟང་ཆུ་མཆོ་དང། གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྩི་མོགས་ཆེ་འདིར་སངས་རྒྱས་
པ་ཞིག་ཡིན། པལ་ཆེར་ཡ་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པའི་རང་རྣམ་ལང་མཁས་གྲུབ་ལོར་
བཟང་ཆུ་མཆོ་རྒྱ་ཤམ་ནང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག ཁོང་གིས་རྩུབ་
ཤོད་དགོས་དོན་མེད། ཡང་ཉེ་དུས་ཁམས་ཁུལ་ནས་ཡིན་པ་ཞིག་གིས་བྲིས་པ་ཞིག་
ངས་བསྐྲུགས་པ་ཡིན། དེ་ནི་གནས་ཚད་ཉ་ཅང་གི་ཚད་མཐོ་པོ་འདུག དེར་བརྟེན་
དངོས་གནས་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་དེ་དག་གིས་རྟོགས་པ་འདི་འདྲ་
ཞིག་ལ་སླེབས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མཁན་ཉ་ཅང་དགོན་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དེའུ་
དང་བྱུང་མེད། ལྷན་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆོས་བྱེད་མཁན་ཆོས་རང་ཉིད་རྟོགས་
པ་མཐོ་པོར་སླེབས་ཚུལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་སངས་རྒྱས་བཙུན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་བརྟག་དབྱང་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཉ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་
པོ་རེད།

ཤེས་པ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་སམ།

བཀའ་འདྲི། ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཕྱིའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་བཞིན་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་
རེད་དམ། གལ་སྲིད་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ན་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་མཐོང་རྒྱ་མེད་
ཙང་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་སམ།

བཀའ་ལན། དཔེར་ན་ཁྱེད་རང་མཆོམས་རེ་རྒྱུང་ལངས་ཀྱི་འདུག་གམ། རྒྱུང་
ལངས་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་མ་སྐྱེད་པ་ཡོང་གི་འདུག་གམ། གལ་སྲིད་ཡོང་གི་ཡོད་
ན་དེ་ནི་འགྱུར་བ་རེད། སེམས་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་རྟོག་ཅིག་མིན་པར་ཤེས་པ་ལ་རིགས་

མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་དག་ཡུལ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་
གསལ་པོ་རེད། དཔེར་ན་སྤྱོད་ལ་ཉན་ནས་རྒྱ་བའི་ཤེས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་དམིགས་པ་
གཏོང་མཁན་གྱི་ཡིད་སྣོན་ཞིག་དང་། ཡང་མིག་གིས་གཟུགས་ཤིག་མཐོང་ནས་དབང་
པོའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་གཟུགས་དེ་མཐོང་དུས། གོང་དུ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་དེའི་ཐོག་
སྣོན་གཏང་ཡོད་ཅིང་། དེ་སྤྱོད་མཐུད་དུ་བསྐྱེད་ན་མིག་གིས་མཐོང་བའི་གཟུགས་དེ་ལ་
སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ཡང་ཡིད་སྣོན་དེ་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་ནས་
དེའི་རྗེས་སུ་བྱིན་ན་ད་ལྟ་ན་བར་སྤྱོད་སྤྱོད་མཐུད་ནས་ཐོས་པ་དེ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་
ཆགས་ཀྱི་རེད། དེར་བརྟེན་དམིགས་པ་གཏང་ས་འདྲ་མི་འདྲར་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་
ཡོད། དེས་ན་ཤེས་པ་སྤྱོད་རགས་འདྲ་མིན་པ་དང་། ཤེས་པ་རགས་པ་དེ་དག་རྒྱུན་
དང་འབྲུག་ན་སྤྱོད་ཞིང་། ཡང་རྒྱུན་འགག་དུས་ཤེས་པ་རགས་པ་དེ་འགག་འགྲོ་གི་
ཡོད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མིའི་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་ན་མིའི་སྤྱད་པ་ཆགས་པའི་དུས་
ནས་མིའི་ཤེས་པ་དེ་དག་སྤྱང་བ་དང་། མིའི་སྤྱོད་འགག་དུས་མིའི་ཤེས་པ་དེ་དག་
འགགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་དང་འབྲུག་ན་གསལ་རིག་གི་རོ་བོ་ལ་སྤྱོད་བའི་རུས་
པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ཤེས་པ་སྤྱོད་མའི་རྒྱུ་རེད། དེ་ཤེས་པ་སྤྱོད་བའི་ཐོག་
ནས་འགྲོ་གི་ཡོད།

དེ་ཆོ་ཏ་ལམ་རུས་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་སྣོན་གཏོང་གི་ཡོད་སྟབས་ཤེས་
པ་རགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ཤེས་པ་སྤྱོད་པ་ལའང་ལུས་རགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་
ཤེས་པ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་སྤྱོད་སྤྱོད་མཐུད་ནས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཆོ་ཁྱེད་ཆོར་དཔེ་ཆ་

ཉ་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་ཡོང་གི་རེད་ལ། གོ་བཤུར་སོགས་བྱ་རྒྱུ་བྱུང་ན་གསལ་པོ་ཆགས་
ངེས་ཡིན། རྒྱ་གར་གྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐྱོར་ལྷག་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐྱོར་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པོ་རེད། འོན་
ཀྱང་ཆོན་རིག་ནས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐྱོར་ནི་དེ་ཙམ་ལྷག་པོ་མེད།
དེར་བརྟེན་སྐྱོབ་སྐྱོང་མང་ཙམ་བྱས་ན་ཤེས་ཡོང་གི་རེད། ད་ག་ཡིན། ལྷགས་རྗེ་ཆེ་
ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །

ནང་ཆོས་དེ་སྒྲོད་སེམས་ཀྱི་གསང་བ།

མེད་ལྟོན་པ།
སྐྱེས་ཀྱང་ཆེ། བེ་སྤང་ཆེ་རིང་ལགས།
སྐྱེ་ཡིག་སྐྱེ་ཞབས་བྱམས་བསྟན་ལགས།

ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལྟར་ན།

ཡིག་ཐོག་པལ་བ་ཤུ་དང་། རྒྱལ་ལ་རྒྱས་ཡོད་པ།
རྣམ་ལྔ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

དཔེན་སྐད་བོད་སྐད་ལ།
ནམ་གྲ་བསྟན་འཛིན་དགའ་བ།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༡༣༩ དང་། སྤེལ་ལོ་ ༡༠༡༡ ལོར་རྒྱལ་རྒྱལ་གྲུ་ཁོང་
ཤེས་ལོན་ལྷན་ཆོག་གས་ནས་བར་འགྲེམས་ཞུས།